

12 VERBONDSGESCHIEDENIS NA DE AFSCHEIDING

12 1 Door de Schriftopenbaring klaart Gods Geest de nevels op, zodat wij de bondshandel van de HEERE in de kerkgeschiedenis leren zien en eren (vgl. Ps.119, vers 9 berijmd).

In het voorgaande is met de Schriften aangetoond, hoe en waardoor in Nederland heel de kerkgeschiedenis is uitgelopen op één groot Babylon, verdeeld in tal van "kerkelijke" wijken. Uitvoerig is aangewezen hoe de HEERE daarin met zijn kerk handelde in trouw naar het recht van zijn verbond. Want in de enorme wirwar, die de mensen gedurende de laatste twee eeuwen van het kerkelijk leven in Nederland gemaakt hebben, is dit het enige, dat aan ieder de uitweg uit Babylon en de wederkeer tot een nieuw Jeruzalem kan wijzen. Indien we alle kerkhistorische feiten tot in detail zouden moeten beschrijven, zou - zoals Johannes zegt aan het slot van zijn evangelie - "de wereld de boeken, die geschreven werden, niet kunnen bevatten". Maar, zoals dezelfde apostel Johannes schrijft in zijn eerste zendbrief (nl. in 1 Joh.2:18-27), hebben de kinderen van God een zalving ontvangen van de Heilige, waardoor zij de geesten kunnen beproeven of zij uit God zijn. De Heilige Geest onderwijst en leidt ons door middel van het in de Schriften geopenbaarde Woord van God. Ieder, die door de Geest gezalfd is tot christen, kan op die manier zelf in de kerkhistorische feiten de HEERE zien werken in trouw aan zijn verbond. Daarom heb ik in het voorgaande, opziende tot God, gedaan wat ik kon om de bedekking, die wat dit betreft over Gods Woord is gelegd, weg te nemen. Want alleen dan zal Gods Geest door dat Woord het duister en de nevels op doen klaren, zodat men de wegen van de HEERE kan zien en bewandelen (vgl. Ps.119).

Voor een overzicht van de kerkhistorie in Nederland sedert de Afscheiding van 1834, kan ik daarom nu verder volstaan met een korte vermelding van de belangrijkste feiten. Ieder moet die zelf maar controleren en verifiëren aan de hand van het vele dat daarover is gepubliceerd en vastgelegd in boeken, documenten en andere bronnen. Dat is toch ook de roeping van elke gelovige volgens Psalm 78:3-4, waar we lezen:

"Hetgeen wij gehoord hebben en weten,
en onze vaders ons hebben verteld,
dat willen wij voor hun kinderen niet verhelen,
wij willen vertellen aan het volgende geslacht
des HEEREN roemrijke daden
zijn kracht en de wonderen die Hij gewrocht heeft."

12.2 Verdeeldheid door eigen wegen en wijsheden

Velen merkten vóór 1834 de verduistering op van Gods Woord door de leugenachtige "Verlichting" van het liberale nationalisme. Velen waren daarover ook "bezwaard" en wilden er iets tegen doen. Sommigen dachten daarbij ook reeds aan een afscheiding van gereformeerde "vrije kerken". Bekend is hoe H.P.Scholte vóór 1834 wat dit betreft keek naar de stichting van "vrije kerken" in Zwitserland. De reveilman A.J.Twent van Roosenburg was lid van de vrije kerk in Genève en sprak daarover ook met Scholte. Zelfs Willem Bilderdijk dacht vóór 1834 al aan een mogelijke afscheiding als oplossing voor het kerkelijk verval. Ds.Molenaar meende, dat er misschien maar een kerkelijk uit elkaar gaan moest komen, waarbij dan de kerkelijke goederen e.d. "in alle bedaardheid" zouden kunnen worden verdeeld. In die lijn is ook te verstaan het voorstel, dat H.de Cock deed aan koning Willem I om een speciale nationale synode bijeen te roepen, waarop dan zou worden uitgemaakt wie gereformeerd waren en wie niet. De Dordtse Synode van 1618-19 was daarbij kennelijk zijn voorbeeld. Zo waren er diverse menselijke overleggingen. Velen, die niet meegingen in de Afscheiding, zijn na 1834 binnen de Hervormde Kerk de zogenaamde "strijd voor kerkherstel" begonnen. Daarin waren er de "medische weg" van Isaác da

Costa, de "juridische weg" van Groen van Prinsteren, de etisch-irenische weg van Nicolaas Beets en anderen. De weg van dr A. Kuyper met zijn "Program tot Reformatie der Kerk" liep in 1886 uit op de Doleantie. Anderen richtten de Confessionele Vereniging op en later de Gereformeerde Bond, waardoor de Ned. Hervormde kerk meer en meer geworden is tot een "modaliteitenkerk".

Prof. B. Holwerda heeft erop gewezen hoe naar de Schriften waarachtige reformatie, van menselijke kant niets planmatig heeft. Hij wees daartoe op het voorbeeld van Gideon, van wie in Richt. 6:34 staat: "de Geest des HEEREN toog Gideon aan" (St. vert.). Als de Geest van de HEERE mensen "aantrekt", zoals een werkmans hand overal aantrekt, is het plan tot verlossing en de uitwerking daarvan alleen van de HEERE. Mensen, die daarin betrokken worden, zoals Gideon, beleven dat als een heel onzeker avontuur, waarbij zij van tevoren niet weten waar zij zullen uitkomen. Dit moge zo zijn, maar de HEERE heeft toch heel duidelijk bekendgemaakt wat goed is en wat Hij van ons vraagt (Micha 6:8). Christus zei tot zijn discipelen: "Gij zult mijn getuigen zijn". Wat dat getuigen was, en wat die roeping om te getuigen inhield, was aan zijn discipelen bekend uit de wet van Mozes. Wanneer op de Pinksterdag de Geest Petrus "aantijgt", kunnen we uit de tekst van Hand. 2 heel duidelijk de inhoud van dat getuigenis zien. De feiten van de kerkzonde van verwerping en kruisiging van de Messias werden naar voren gebracht, en het komende verbondsgericht van de HEERE daarover werd aangekondigd, waaraan men alleen kon ontkomen door geloof en bekering. De kerkelijke strijd, die door dit getuigenis ontstond, maakte de getrouwe getuigen tot "een schouwspel van smaad en verdrukking" (Hebr. 10:33; vgl. 1 Kor. 4:9).

Zo was ook de Afscheiding van 1834 een waarachtige reformatie. Hendrik de Cock getuigde in zijn brochure hardop en "rondborstig" tegen Brouwer en Reddingius en wees hen aan als wolven in de schaapskooi van Christus. Hij deed dat niet op diplomatieke en politieke wijze met allerlei menselijke overleggingen en redeneringen, maar hij sprak schriftuurlijk met woorden als van God. Daarom werd hij toen kerkelijk geschorst en afgezet, dat is: op nieuwtestamentische wijze "gedood" door "het beest" (Openb. 11). De Acte van Afscheiding constateert daarom terecht, dat de Nederlands Hervormde Kerk naar art. 29 NGB tot VALSE kerk was geworden.

Toch onderkenden de Afscheidenen, in wat zij beleefden met de Afscheiding, over het algemeen niet de bondshandel van de HEERE overeenkomstig geheel de Schriftopenbaring.

Velen van hen droegen met zich mee de zonden van de vaders in het scholastieke rationalisme en de mystieke bevindelijkheid van de Nadere Reformatie.

Wanneer men redeneert vanuit Gods verborgen uitverkiezing, ontstaan er niet alleen vele verschillen in leer en leven (met name tussen subjectivisme en objectivisme, ofwel een onderwerpelijke en een voorwerpelijke beschouwing en beleving), maar men gelooft dan ook, dat er (vele) uitverkorenen en gelovigen zijn buiten de eigen (ware) kerk.

Zo is er dan dus zaligheid buiten de kerk. Een gevleugeld woord luidt dan: "Er zal aan de hemelpoort niet gevraagd worden tot welke kerk je hebt behoord".

Kerkscheuring is in dat geval dus geen zaak meer van leven of dood. Bij spanningen door verschillen gaat men dan relatief gemakkelijk uit elkaar.

Hierdoor vielen de Afscheidenen in de jaren tussen 1839 en 1847 uiteen in de Gelderse kerken, die Brummelkamp volgden, in de hoofdgroep, die H. de Cock volgde, in de Kruiskerken, in de Ledeboeriaanse Gemeenten, in de kerken die Budding volgden en een aantal op zichzelf staande kerken.

In 1854 verenigden zich de Brummelkampiaanse kerken met de hoofdgroep van de Afscheidenen onder de naam: "Christelijke Afscheidene Gereformeerde Kerk".

In 1869 verenigde deze kerk zich met de meeste Kruiskerken tot de "Christelijke Gereformeerde Kerk".

In 1886 ontstonden door der actie van dr.A.Kuyper c.s. middels de Doleantie binnen de Ned.Herv.Kerk, de "Nederduits Gereformeerde Kerken". In 1892 kwam de Vereniging tot stand tussen de Christelijke Gereformeerde Kerk en de Nederduits Gereformeerde Kerken in Nederland". Een aantal Christelijk Gereformeerden ging met deze vereniging niet mee en zij gaan sedert dien door onder de oude naam "Christelijke Gereformeerde Kerken".

In 1907 verenigden zich de meeste Ledeboeriaanse Kerken met het merendeel van de overgebleven Kruiskerken tot de "Gereformeerde Gemeenten in Nederland", die in 1953 scheurden door het conflict rond dr.C.Steenblok.

Daarnaast is er een aantal tot op heden apart gebleven Kerken, afkomstig uit de Afscheiding, die zich gereformeerd noemen, onder wie de "Oud Gereformeerde Gemeenten".

Al deze kerken en kerkengroepen hebben een historische band met de Afscheiding van 1834. Door hun orthodox gereformeerde leer en hun samengaan met de Chr.Geref.Kerken geldt dit ook voor de Dolerenden.

12.3 Verkeerde "Apologie van de Afscheiding" uit 1856

Al deze scheidingen onder de Afscheidenen hebben een oorzakelijk verband met de reformatorische theologie en scholastiek, die reedeneerde vanuit Gods verborgen verkiezing in plaats van in eenvoud te leven bij wat de Schriften openbaren over Gods verbond en zijn verbondshandel in heel de kerkgeschiedenis.

Over de gevolgen hiervan voor de leer en de praktijk van de kerk is in het voorgaande uitvoerig geschreven. Thans wijzen we wat dit betreft op enkele uitwerkingen daarvan na de Afscheiding.

In 1856 verscheen een Apologie van de Afscheiding, opgesteld door de predikanten K.J.Pieters, D.J.van der Werp en J.R.Kreulen. Deze Apologie was kerkelijk goedgekeurd, zodat het niet slechts een geschrift was van deze dominees, maar mocht gelden als het officiële standpunt van de Afscheiden Kerken.

Uitvoerig wordt hierin de kerkrechtelijke verwording aangetoond door de invoering en inhoud van het reglement van 1816 en het loslaten van de binding aan de Drie Formulieren van Enigheid. Het verval in leer en leven, dat hiermee samenging, wordt aangetoond. De vraag is dan: is het mogelijk "dat de ware belijders der Gereformeerde Kerk in kerkgemeenschappen kunnen leven met de zondanigen, die de leer dier kerk, in hare belijdenisgeschriften vervat, in leer en leven openlijk verloochenen"? Het antwoord is: neen! Conclusie: de Afscheiding was gerechtvaardigd. Want de ware gereformeerde gelovigen kunnen niet kerkelijk samenleven met de verloochenaars van datgene, hetwelk hun heilig en dierbaar is (a.w., blz.95 e.v.).

De Afscheiding wordt dus verdedigd met het criterium van Calvin: wanneer de hoofdsom van de (gereformeerde) religie blijvend wordt geschonden, is kerkelijke afscheiding geboden en gerechtvaardigd. Aldus nemen mensen beslissingen om zich kerkelijk af te scheiden omdat zij WARE kerk willen blijven. Het is allemaal heel principieel en met gegronde argumenten verklaard. Maar de bondshandel van de HEERE naar de Schriften wordt niet gezien en beleden als Zijn goedertierenheid, waardoor men niet mede omgekomen is. Dat de HEERE alle volwassen kerkleden roept om tegen de openbarhe kerkzonden openlijk te GETUIGEN, en dat Hij Zelf bij verharding, wanneer zijn getuigen worden gedood, zijn verbondswraak bedient over de bondsbrekers door hen uit te roeien uit zijn verbond aen hen te maken tot VALSE kerk, dat werd niet gezien in wat er geschiedde in

de Afscheiding te Ulrum in 1834.

De eigen ontrouw van de "lopers" en de mensen van het conventikel, die zich al zo lang onttrokken hadden aan hun roeping om openbaar in de kerk te getuigen tegen de kerkzonden en tot het uiterste te strijden voor het geloof dat eenmaal de heiligen is overgeleverd (Judas, vs.3), werd niet beseft en beleden. Inplaats daarvan roemde men in het eigen principiële standpunt, maar de verlossing, die de HEERE bewerkte in de Afscheiding van 1834, werd niet in dankbaarheid ootmoedig beleden als Gods onverdiende genade en ontferming.

12.4 Restauratie in plaats van reformatie

Na de Afscheiding te Ulrum breidde de Afscheiding zich ook uit in andere plaatsen. Hendrik de Cock bevestigde op diverse plaatsen ambtsdragers in het bijzonder ambt. Plaatselijk ging het dikwijls om slechts kleine groepjes gelovigen. De vervolgingen, zodra men met meer dan 20 personen bijeen kwam, werkten dit ook in de hand. Verscheidene "oefenaars" werden op die manier tot voorgangers in de bediening van het Woord. Feitelijk werd men op deze manier teruggeleid naar de toestand in de eerste christengemeenten, zoals de apostel Paulus o.m. schrijft in 1 Kor. 12 t/m 14 en Ef.4. Ieder kerklid moet groeien tot de volwassenheid in Christus. Dan wordt men niet meer als een onmondige op en neer, heen en weer geslingerd door het valse spel van mensen, die tot dwaling verleiden. Maar dan groeit men in liefde naar de eenheid in Christus, waarbij ieder zijn of haar eigen inbreng heeft in de gemeenschap der heiligen.

Zeker sedert de Synode van Dordrecht 1618-19 waren de kerken in Nederland steeds meer domineeskerken geworden, waarin het functioneren van het ambt ALLER gelovigen naar art.28 NGB meer en meer was ten onder gegaan. Van het geboden GETUIGENIS en de strijd tegen de openbare valse leraars en de ontrouw in de kerk was daardoor vrijwel niets meer aanwezig. Er was tenslotte alleen nog wat "polemie" op discussieniveau tussen de heren theologen overgebleven. Door de Afscheiding werd men in feite teruggeworpen op het kleine getal van niet vele edelen, niet vele rijken. Hierdoor kwam het er op aan, dat ieder kerklid, naar het Woord van de Here, weer zelf zijn eigen christenambt zou doen. Dat is immers de groei tot de volwassenheid als gelovigen naar Ef.4.

Helaas werd dit door velen niet begrepen, en ongewenst of onmogelijk geacht. Een man als S.van Velzen bestreed daarom met anderen de praktijk van H.de Cock, die oefenaars aanmoedigde om voor te gaan in de Woorddienst. De organisatie van het samengaan in één kerkverband van plaatselijke kerken was daarom bij velen niet vrij van ongelovige krampachtigheid en hierarchische tendensen. Nadat bijvoorbeeld op de landelijke vergadering in 1837 te Utrecht, staande de vergadering, de Kerkorde van Dordrecht ingrijpend was herzien en veranderd, waarschuwde S.van Velzen in zijn voorwoord bij de uitgave van het verslag, dat wie zich daaraan nu niet zouden houden, gelijk zouden staan aan de opstandige vergadering van Korach, Datan en Abiram, die door God levend werden begraven. En toen de Overijsselse en Gelderse kerken met Brummelkamp een kerkelijk besluit tot het dragen van de destijds gangbare historische ambtskleding voor predikanten niet voor vast en bondig hielden, werden zij beschuldigd van independentisme, en buiten het kerkverband gesloten.

Ook de "opleiding tot de dienst des Woords", hoezeer ze ook behulpzaam en nuttig kan zijn om de gaven naar 1 Kor.12 e.a.p. tot o.m. het bijzonder ambt van herder en leraar te ontwikkelen en te doen groeien en versterken, kon de kleingelovige tendensen tot hiërarchie in de hand werken. Juist ook de akroamatische of "wetenschappelijke" theologie van professoren en theologen had vóór de Afscheiding immers mede de deformatie van de kerk veroorzaakt. Na de Afscheiding werden echter aanstonds de weinige acad-

misch gevormde "leraren" op het schild geheven als de kerkelijke voorgangers en leidslieden. Inplaats van terug te keren tot de schriftuurlijke wijsheid en ordening in de apostolische tijd, zocht men zo spoedig mogelijk heel de oude kerkenordering te herstellen. En dat, terwijl deze toch zozeer tot dominocratie, onmondigheid van de gelovigen, onttrekking aan de roeping als GETUIGEN tegen de ontrouw en zo tot een totale kerkelijke deformatie had geleid. Met Psalm 105, vers 3, zong men wel van de noodzaak om de straffen van de HEERE gade te slaan. Doch in de praktijk bleek hoezeer men blind was voor Gods bondshandel in het feit van de Afscheiding.

12.5 Samenspreking van A.Brummelkamp contra het "standpunt" van de synode van Amsterdam - 1851

Op allerlei wijs bleek hoe men in de Afscheiding bezig was volgens het criterium van Calvijn en niet de HEERE zag werken in de bediening van de zegen en de vloek van zijn verbond overeenkomstig zijn geopenbaarde Woord. Zo spraken bijvoorbeeld Brummelkamp en J.A.Wormser samen met hun Hervormde Reveilvrienden over de stichting van een Seminarie te Amsterdam, waaraan predikanten zouden kunnen worden opgeleid, zowel voor de Afscheidenen als voor de Hervormden. Op vergaderingen van deze zogenaamde "Christelijke Vrienden" spraken zij samen met Hervormde confessionelen als Isaïc da Costa, Willem de Clerck, Capadose, Groen van Prinsterer en Nicolaas Beets. Met argumenten gelijk ook in de Apologie van de Afscheiding werden gebruikt, verdedigde Brummelkamp daar het recht en de plicht tot afscheiding. M.te Velde haalt in zijn dissertatie over Brummelkamp diens brief aan uit april 1848 aan Groen van Prinsterer, met daarin deze woorden:

"De christenen moesten de synagoge verlaten, de reformatoren verlieten Rome. Zulk verlaten mag alleen in geval van uiterste nood. Maar dat geval van nood is in art.29 NGB aangewezen. Dan moet men niet langer stilzitten en wachten op de massa, maar handelen, desnoods in de weg van "afscheiding".
(diss. Te Velde, blz.186).

"In geval van nood" en "desnoods" duiden op de subjectieve beoordeling van de kerkelijke toestand door mensen. Dat is dus het criterium van Calvijn. Art.29 NGB wordt daarbij aldus misbruikt, dat men bij het ontbreken van de merktekenen van de WARE kerk, reeds meent met een VALSE kerk te maken te hebben. Maar grote gebreken maken een kerk nog niet tot een VALSE kerk; dat gebeurt pas als de GETUIGEN Gode meer moeten gehoorzamen dan de mensen en kerkelijk worden "gedood", ofwel geëxcommuniceerd of buitengesloten. Dat moment wordt niet door mensen bepaald, maar door God. De Afscheiding van 1834 was evenwel geen menselijke noodhandeling, maar het werk van de HEERE.

Brummelkamp c.s. verdedigden dus de Afscheiding alsof het een scheurmaking betrof. Zijn Reveilvrienden werden daardoor terecht niet overtuigd. Zij gingen hunnerzijds door met hun akties tot kerkherstel binnen de valse Nederlands Hervormde Kerk. Wederzijds bleef men daarbij elkaar beschouwen als broeders en vrienden, die op verschillende vlakken wel konden samenwerken.

De synode van de Christelijke Afscheiden Gereformeerde Kerk van 1851 te Amsterdam trachtte tevergeefs met Brummelkamp en de zijnen tot kerkelijke vereniging te komen. Volgens het verslag verklaarde Brummelkamp o.m.:

"zich nooit van het Hervormde Genootschap, maar wel van het onwettige Kerkbestuur te hebben afgescheiden, en dat hij daarom zich verplicht acht met degenen, die zich nog in dat kerkgemeenschap bevinden, zamen te moeten werken, ware het mogelijk, om het onwettige Kerkbestuur, hetwelk ZEw. zeide een dievenbestuur te zijn, dat was ingedrongen, krachteloos

te maken, en alzoo de Hervormde Kerk, ware het mogelijk, te herstellen zoo als dezelve was vóór 1816." (a.w., blz.15). De dief, genoemd in Joh.10, klimt in om uit de schaapskooi te stelen en te roven. Na 1834 was evenwel de Ned.Herv.Kerk als VALSE kerk niet meer de schaapskooi van Christus. Brummelkamps tekstbewijs deugde dus niet.

Belangwekkend is dan wat deze synode daar van haar kant tegenover stelde. In het verslag lezen we daarover op blz.15 en 16 o.m.:

"Ten aanzien van het Kerkelijk standpunt tegenover dat van Ds.Brummelkamp c.s. verklaart de Synode: dat zij zich, overeenkomstig Art.28 onzer Geloofsbelijdenis, heeft afgescheiden van de Hervormde Kerk, omdat deze de kenmerken van de ware Kerk van CHRISTUS heeft verloren.

Uit het bovenstaande is het onderscheiden standpunt duidelijk.

Wij geloven, door Gods vrije en ontfermende genade, overeenkomstig des Heeren Woord 2 Kor.6:17, in verband met Openb.

18:4:

"daarom gaat uit het midden van hen,
en scheidt u af, zegt de Heere,
en raakt niet aan hetgene onrein is,
en Ik zal u aannemen,"

vervaardigd te zijn geworden om een Kerkgenootschap te verlaten, hetwelk het kenmerkende van de ware Kerk geheel heeft verloren; ofschoon er ook sommige Predikanten in zijn, die betuigen, de Gereformeerde leer in alle hare stukken en deelen aan te nemen, en die trachten de Kerk in de Kerk te herstellen, welk herstel onzes erachtens even onmogelijk is als in de tijden der Reformatie, omdat de fundamenten van onze Gereformeerde Kerk dáár zijn weggenomen.

Indien wij dit in gemoede voor den Heere niet geloofd hadden, dan hadden wij ons, overeenkomstig onze formulieren van eenigheid, niet mogen afscheiden, en zouden derhalve, ons tegenwoordig standpunt moeten verloochenen, hetwelk door ons bij dezen niet mogelijk is, omdat wij van harte gelooven, dat de Here JEZUS, als Koning der Kerk, zijn volk uit eene valsche Kerk gelieft uit te leiden."

Klip en klaar verklaarde deze Synode, dus, dat zij zich van de Ned. Herv.Kerk hadden afgescheiden omdat deze de merktekenen van de WARE kerk had verloren. Want de gebreken van de Ned.Herv.Kerk waren huns inziens ("onzes erachtens") zo groot, dat, ook al waren er nog goedwillende predikanten overgebleven, daarin toch, evenals ten tijde van de Reformatie in de zestiende eeuw, de fundamenten van de kerk waren weggevallen. Dit is dus, niet minder dan bij Brummelkamp, geheel overeenkomstig het criterium van Calvijn. Gezien het beroep op 2 Kor.6:17 en Openb.18:4 beleefde de synode echter toch de goddelijke ernst van de situatie meer dan Brummelkamp. Maar fundamenteel was het verschil niet. In later jaren sleet het besef van de ernst bij de meesten dan ook steeds meer weg en kwam het tot samenwerking van Afgescheidenen met orthodoxe Hervormden en réveilmannen op allerlei gebied. Brummelkamp werd tenslotte vereerd als een van de "vaders" der Scheiding. De synode spreekt dan ook van haar "tegenwoordig standpunt". "Tegenwoordig": op dat moment dacht men zo, maar het was dus wel voor toekomstige verandering vatbaar. "Standpunt": eigen menselijke overwegingen en inzichten overtuigden hen er van, dat de Ned.Herv.Kerk de merktekenen van de WARE kerk verloren had, en dáárom tot een VALSE kerk was geworden, waaruit Christus blijkens de formulieren van enigheid zijn volk gelieft uit te leiden. Daarom geloofden zij, dat zij bij verloochening van dit hun "standpunt", ongehoorzaam zouden zijn aan Christus, de Koning van zijn Kerk.

Hoe principieel men zich dus ook opstelde, men stond voor een eigen "tegenwoordig standpunt". Het ontbrak aan het offer van een verbroken geest, van een verbroken en verbrijzeld hart, wegens de overwegende eigen onttrekking aan het geboden getuigenis tegen de openbare kerkzonden vóór 1834 (vgl. Ps. 51:19). Men besefte niet half hoezeer men medeverantwoordelijk was en medeschuldig stond aan de deformatie van de kerk vóór de Afscheiding. En dat het alleen de gunstbewijzen van de HEERE waren, waardoor men niet mede omgekomen was.

Want een VALSE kerk is niet een kerk met valse eigenschappen, zoals een valse hond een echte hond blijft. Een valse kerk is juist helemaal geen KERK meer omdat zij Christus in zijn getuigen voor de tweede maal gekruisigd heeft. Daarom zegt art. 29 NGB ook, dat "zij vervolgt degenen, die heiliglijk leven naar het Woord Gods, en die hun bestraffen over haar gebreken, gierigheid en afgoderijen." De valse kerk naar de Schrift is een "Babel", een hoer, die dronken is van het bloed der heiligen die God meer gehoorzamen dan het beest; een hoer, die dronken is van het bloed van de getuigen van Jezus; Openb. 17:6. Maar volgens deze synode is een VALSE kerk een kerk die zo zwaar gedeformeerd is, dat men daarin de merktekenen van de WARE kerk niet meer kan zien. De oorzaak van deze dwaling was: het niet zien van de bondshandel van de HEERE naar de Schriften.

12.6 Christus die wandelt tussen de kandelaren niet in het oog gehouden

In Openb. 1 verschijnt Christus temidden van de zeven gouden kandelaren met zeven sterren in zijn rechterhand. De zeven kandelaren zijn de zeven kerken in Klein Azië, die in het vervolg elk apart worden aangeschreven. Het is dus niet één kandelaar met zeven lampen, maar zeven kandelaren met elk zeven lampen. Elke plaatselijke kerk is een zelfstandige kerk en staat rechtstreeks onder het toezicht en de zorg van Jezus Christus Zelf. De verspreide plaatselijke kerken vinden dus hun eenheid in Christus; Hij is het enige Hoofd van de kerk. Dat is hun "katholiciteit" of "algemeenheid" die beleden wordt in het apostolicum met de woorden:

"Ik geloof één heilige, algemene kerk, de gemeenschap der heiligen." (vgl. ook NGB art. 27).

De zeven sterren zijn de "engelen" van de gemeenten aan wie de zeven brieven - voor elke zelfstandige gemeente een eigen, speciale brief - gericht zijn. Deze als "sterren" gekenschetste "engelen" zijn zonder twijfel de oudsten, die zich belastten met prediking en onderricht, over wie Paulus schrijft in 1 Tim. 5:17-18 Door hun bediening van Gods Woord zijn zij in het bijzonder de sterren, die schijnen in de gemeente en in de wereld. Het zijn de "bedienaren van het Goddelijke Woord", de herders en leraars, geregelde voorgangers of predikanten. Overigens is het juist hun ambt om alle gemeenteleden toe te rusten opdat zij allen zullen opwassen tot "lichtende sterren"; Fil. 2:15.

Zowel uit deze verschijning van Christus als uit de inhoud van de zeven brieven aan de gemeenten, spreekt de zeer persoonlijke, sterke band van Christus met zijn gemeenten. Christus is het Hoofd van elke gemeente afzonderlijk en van alle gemeenten tezamen. Alle gelovigen en gemeenten moeten in liefde in elk opzicht naar Christus toe groeien. En aan Hem, het enige Hoofd, ontleent het gehele lichaam van de katholieke kerk, als een welsluitend geheel, en bijeengehouden door de dienst van al zijn geledingen, naar de kracht, die elk lid op zijn wijze oefent, de groei tot de eenheid van het geloof en van de volle kennis van de Zoon van God; Ef. 4.

Hoewel velen dit steeds met de mond hebben beleden, wordt dit toch telkens weer met de daad verloochend. Dat komt doordat de volle realiteit hiervan slechts door weinigen echt in het geloof werd

beleefd. Hierdoor kwam in de oude kerk de hiërchie op, zowel in de plaatselijke kerk als in het kerkverband. Men vertrouwde er niet op, dat het goed zou gaan als alle gelovigen opgroeien tot de volwassenheid in het ambt aller gelovigen. Immers alle gelovigen moeten schijnen als lichtende sterren. En daarom moet "de engel der gemeente", samen met de andere oudsten, hen toerusten, aansporen en vermanen. Maar het kerkvolk zonk na het wegvallen van de apostelen in snel tempo terug in onmondigheid. De oudsten, onder wie vooral de "engel", die tot dé bisschop werd, namen daarom de touwtjes in handen en vervielen steeds sterker tot de zonde van heerschappijvoering. Uiteindelijk regeerde de paus van Rome de ganse kerk en werd hij beschouwd als de plaatsvervanger van Christus op aarde. De katholiciteit of algemeenheid van alle plaatselijke kerken op aarde, als de "una sancta", de ene algemene christelijke kerk, werd aldus gesteld in de gehoorzaamheid aan de paus van Rome. Want men vertrouwde er niet meer op, dat Christus vanuit de hemel door zijn Woord en Geest Zelf, rechtstreeks en zonder tussenkomst van anderen, zijn kerk kon regeren en in stand houden. Na de Reformatie wist men zeer goed hoe antichristelijk de kerkregering door de paus was, en dat elke plaatselijke kerk zelfstandig moest fungeren als het lichaam van Christus, dat geleid en geregeerd werd door het enige Hoofd, Jezus Christus. Op het Convent van Wezel en de Synode van Emden kwamen voormannen van de Gereformeerden bijeen en zij stelden een kerkenordering op voor het kerkverband van de Gereformeerde Kerken in de Nederlanden. De daaruit gegroeide en ontwikkelde Kerkenordering van Dordrecht 1618-19 bepaalde in het slotartikel 85 duidelijk:

"Geen kerk zal over andere kerken, geen dienaar over andere dienaren, geen ouderling of diaken over andere ouderlingen en diakenen, enige heerschappij voeren." Sedert dien moesten alle bijzondere ambtsdragers de belijdenis ondertekenen, waarin art.32 NGB o.m. zegt:

"En daarom verwerpen wij alle menselijke vonden en alle wetten die men zou willen invoeren, om God te dienen, en door deze de consciëntiën te binden en te dwingen, in wat manier het zou mogen zijn."

Want Christus is de enige Meester en Hij regeert Zelf zijn kerk vanuit de hemel door zijn Woord en Geest. Het gezag van elke bijzondere ambtsdrager zit dus niet in zijn ambt maar in het Woord van God, dat hij in alles zuiver en nauwgezet moet bedienen overeenkomstig de Heilige Schriften. Indien daarom ambtsdragers, kerkeraden, classès of synodes dingen uitspreken of besluiten, die in strijd zijn met Gods Woord, hebben zij niet alleen geen enkel gezag, maar moeten alle ware gelovigen daartegen optreden als getuigen, omdat het een ernstige zonde is en opstand tegen de enige Heer van zijn Kerk, Jezus Christus. Onder druk, mede van de overheden, ontwikkelden de Gereformeerde Kerken in Nederland zich helaas tot volkskerken vol onmondigen, geregeerd door dominees en hun kerkelijke vergaderingen. Na de revolutionaire Franse Tijd reorganiseerde koning Willem I de Gereformeerde Kerken in Nederland door de invoering van het Reglement van 1816 tot de Nederlands Hervormde Kerk als een eenheidskerk met een collegiaal stelsel van kerkregering onder toezicht van de staat. En uitgezonderd enig slap en serviel protest was er nietéén die een vleugel verroerde, de snavel opendeed of piepte (vgl. Jes.10:14). Oorzaak hiervan was de blindheid voor de bondshandel van de HEERE in heel de kerk- of verbondsgeschiedenis. Daarom zag men niet hoe de Here Jezus wandelt tussen de kandelaren en alles in en voor de kerk beschikt naar het recht van Gods verbond, ook, ja juist, als Hij de zegels verbreekt en Gods verbondswraak bedient naar de Schriften.

Zoals het avondmaalsformulier vermaant, moeten wij onze harten opwaarts in de hemel verheffen, waar Jezus Christus is, onze Voorpraak, ter rechterhand van zijn hemelse Vader. Op Hem moeten wij steeds het oog richten als het gaat om de regering en onderhouding, de verlossing en reformatie van de kerk. De realiteit van Christus aanwezigheid en kerkregering zien we immers zo duidelijk vooral in de Openbaring aan Johannes. Alleen zo zullen we met David in Psalm 16:8 kunnen zeggen:

"Ik stel mij de HEERE bestendig voor ogen,
omdat Hij aan mijn rechterhand staat, wankel ik niet."

De voorgangers, zoals Hendrik de Cock, H.P.Scholte en A.Brummelkamp vormden op verschillende plaatsen elk in hun regio zelfstandige kerken. Regionaal was er daarom wel eenheid en samenwerking van de plaatselijke kerken. Maar toen men trachtte samen te komen tot één landelijk kerkverband ging het mis. Na veel moeiten en strubbelingen kwam men uiteindelijk in 1869 samen tot het landelijk kerkverband onder de naam van "Christelijke Gereformeerde Kerk". Maar het restant van de Kruisgemeenten, alsook de Ledeboeriaanse gemeenten en een aantal andere plaatselijke afgescheiden gemeenten, weigerden toe te treden tot het kerkverband van de Christelijke Gereformeerden. Het aanvragen van overheidserkenning om de vervolgingen te ontgaan was daarvoor aanvankelijk een van de belangrijkste redenen. Maar in feite was de eigen zwaar "bevindelijke" ligging de belangrijkste reden waarom men op zichzelf bleef staan. Deze, wat men wel heeft genoemd, "zwarte-kousen-kerken", leven sterk vanuit de scholastiek-mystieke leer, die redeneert vanuit Gods VERBORGEN uitverkiezing. Sedert de Nadere Reformatie heeft dit geleid tot de leer van "tweeërlei kinderen des verbonds" ("kinderen der belofte en kinderen des vleses"). Dit leverde een bevindelijke spiritualiteit en praktijk op, waarbij ook weer onderlinge verschillen waren, die leidden tot "kerkelijke" verdeeldheid. In het voorgaande is onder punt 10.5.1 e.v. uitgelegd waarom dit te veroordelen is als zonde tegen het eerste en tweede gebod van de wet des HEEREN en als een VALSE leer die GODDELOOS is. Ds G.H.Kersten wist in 1907 de meeste overgebleven Kruiskerken te verenigen met de Ledeboeriaanse gemeenten tot de "Gereformeerde Gemeenten" in Nederland. In 1953 kwam het bij hen weer tot een scheuring wegens een geschil over "het algemeen aanbod van genade". Voor hen, die redeneren en leven vanuit Gods verborgen uitverkiezing, heeft de eenheid van de "zichtbare kerk" geen prioriteit. Aldus werd de verbondshandel van de HEERE in de Afscheiding van 1834 niet profetisch gezien in het licht van de Schriften. Er was geen bekering van de scholastiek-mystieke verkiezingsleer en daarmee ook niet van de dwalingen in de leer over de kerk. De gemeenten en groepen die buiten de Christelijke Gereformeerde Kerk bleven staan, openbaarden zich hierdoor als SCHEURKERKEN. De vereniging van 1869 van de Christelijke Gereformeerden was ook geen bekering van de blindheid voor Gods bondshandel maar vrucht van een kerkpolitiek streven naar kerkelijke eenheid. Zo was er dus na 1834 overwegend een handelen, gegrond op eigen goeddunken en menseninzettingen (H.C.zd.33). Het zicht op de verhoogde Christus, die wandelt tussen de kandelaren en de bondsrechten des Vaders bedient naar de Schriften, was men kwijt. Hierdoor wandelden de Christelijke Gereformeerden na 1869 steeds meer naar hun eigen raadslagen, waardoor zij steeds meer deformeerden, terwijl de overige afgescheiden groepen en gemeenten openbaar werden als scheurkerken gelijk de Donatisten en Dopersen, die niet behoorden tot de ene katholieke christelijke kerk.

12.7 Strijd tussen Drentse en Gelderse Richting onderdrukt door kerkelijke tolerantiepolitiek

In het boek Numeri lezen we hoe de HEERE tijdens de uittocht van Israël uit Egypte zijn volk organiseerde rond de tabernakel, waarboven de wolkkolom stond als teken van zijn aanwezigheid. Op die wolkkolom zagen de Israëlieten. Want als die verhief moesten zij opbreken en verder trekken door de woestijn naar het beloofde land Kanaän (Num.9:15-23 en 33). Zo leidde de HEERE Zelf zijn volk en leerde hen te zien op Hem om achter Hem aan te gaan.

Bij de uittocht uit het Egypte van de valse Nederlands Hervormde Kerk tijdens de Afscheiding was dat niet anders. Trouwens, tijdens héél de gang van de nieuwtestamentische kerk naar het eeuwige land van de rust is dat zo. Christus' Kerk moet altijd zien op de enige Leidsman hunner behoudenis en het Lam volgen waar Hij ook heengaat. Want het loopt absoluut mis als men Hem uit het oog verliest en Hem niet ziet handelen naar Gods verbondsrecht in heel de kerkhistorie. Wanneer men in eigen wijsheid handelt en zijn kerkelijke weg bepaalt, verdwaalt men onherroepelijk en loopt men vast. Doordat de Afscheidenen niet, overeenkomstig al de Schriften, uitlopend op de Openbaring aan Johannes, Christus zagen voorgaan in de bediening van de rechten van Gods verbond, is het na 1834, niettegenstaande Gods grote geduld en lankmoedigheid, toch weer volkomen verkeerd gegaan.

Reeds op de synode van 1837 te Utrecht kwam het tot, wat genoemd is, "het centrale conflict" binnen de Afscheiden Kerken na 1834. H.P.Scholte wilde toen bepalen, dat allen, die belijdenis van het geloof afleggen en dienovereenkomstig wandelen, met hun kinderen als lidmaten van Christus, en mitsdien van zijn gemeente, moeten worden erkend.

Maar Hendrik de Cock kwam daartegen op omdat vele mystiek-bevindelijke gemeenteleden geen geloofsbelijdenis aflegden omdat zij (nog) niet van zichzelf dorsten te geloven, dat zij "het waar zaligmakend geloof" bezaten. Volgens de bepaling van Scholte zouden zij dus niet als leden van de kerk mogen gelden. Hun kinderen zouden dan ook niet mogen worden gedoopt. Daarom wilde De Cock in de nieuwe kerkenordering vastleggen, dat "de zichtbare kerk zich verder uitstrekt dan de onzichtbare kerk". Redenerend vanuit de verborgen uitverkiezing stelde De Cock dus, dat er tweeërlei kinderen van het verbond zijn: uitverkorenen en niet-uitverkorenen krachtens Gods eeuwig besluit. Evenals in de voormalige Gereformeerde volkskerk moest men dus volgens hem ook de niet-uitverkorenen als kerkleden blijven aanvaarden, zodat ook hun kinderen konden worden gedoopt, met eventueel getuigen, die hun christelijke opvoeding konden garanderen.

Vooraf in de jaren tussen 1850 en 1870 werd onder de Afscheidenen strijd gevoerd tussen de zogenaamde Drentse en Gelderse Richting.

De Drentse Richting streed in de lijn van De Cock voor de bevindelijk-mystieke leer, waarbij de geloofszekerheid wordt gezocht in de waarneming bij zichzelf van de onfeilbare vruchten van de verkiezing (D.L., I, art.12).

De Gelderse Richting van Brummelkamp c.s. ontleende de geloofszekerheid aan Gods verbondsbelofte, zoals die werd verkondigd in de diensten des Woords in de ware kerk en werd bediend in de doop en aan het avondmaal.

De Drentsen verdachten de Geldersen hierom van Remonstrantisme. Immers, dan was niet meer Gods eeuwige, vrijmachtige uitverkiezing de grond van de zaligheid, maar uitwendige dingen of "werken" bij de mens zelf aanwezig, zoals: de bediening des Woords, doop en avondmaal, kerklidmaatschap, kortom, heel de "uiterlijke godsdienst".

Aangezien na 1944 ook vele Vrijgemaakten dachten in de lijn van de Gelderse Richting, werden zij door de bevindelijke uitverkiezings-theologanten beschuldigd van "verbondsautomatisme". Dat wil zeggen: allen, die gedoopt zijn en behoren tot het (uitwendige) verbond, worden automatisch zalig: zekerheid van de verkiezing is niet nodig. Deze beschuldiging was in zijn algemeenheid niet terecht. Naar een typering door ds.W.H.Gispen in de negentiende eeuw, hebben wij hier gesproken van "verbondsmethodisme". Deze Vrijgemaakten wilden niet beweren, dat alle gedoopte bondelingen automatisch zalig worden, want vele kinderen des Koninkrijks gaan verloren. Maar het ging hun om het bereiken van de geloofszekerheid. Tegenover het subjectivisme van de Nadere Reformatie stelden zij de zekerheid van het heil op grond van objectieve feiten, zoals: doop, lidmaatschap van de ware kerk, het opleggen van de zegen van de bediening der verzoening in de zondagse kerkdiensten, het ontvangen van het sacrament van het heilig avondmaal, e.d. Vaststelling van de aanwezigheid van die feiten was dus voor hen een methode om bij zichzelf de zekerheid van het heil op te roepen.

In feite onttrekken beide Richtingen zich aan de verbondseis om te geloven, dat is te vertrouwen op het Woord van de HEERE omdat men Hem waarachtig liefheeft. Wie de HEERE liefheeft acht Hem volkomen betrouwbaar, evenals deden de vader en de moeder der gelovigen, Abraham en Sara (Rom.4 en Hebr.11:11).

Maar de Drentse Richting geloofde niet tenzij men eerst werd verzekerd van Gods eeuwige uitverkiezing.

En de Gelderse Richting grondde de geloofszekerheid op de aanwezigheid van objectieve feiten, zoals: het zijn van bondeling en kerklid, doop, avondmaal, de bediening der verzoening in de prediking (2 Kor.5:18-21), e.d.

Het geloof is echter juist de zekerheid van de dingen die men hoopt en het bewijs van de dingen, die men niet ziet. Geloven is het eenvoudig "amen"-zeggen op Gods verbondsbeloften en het evangelie van Gods Zoon, gewoon omdat men Hem als Vader kent en liefheeft, en daarom kinderlijk zijn Woorden gelooft en volledig vertrouwt.

Beide "Richtingen" hadden moeten worden weerlegd en bestraft en uit de Kerken moeten worden geweerd middels de kerkelijke tucht-oefening over hardnekkige volgelingen en partijgangers. In plaats daarvan koos men voor een kerkelijke tolerantie-politiek. Beide Richtingen werden niet strijdig geacht met de Drie Formulieren van Enigheid. Alleen de belijdenis, dáárin vervat, was verbindend, en dus moest men hierin elkaar niet veroordelen maar vrijlaten en dragen. Aan de Kamper Theologische Hogeschool verleende men aan Prof.T.F.de Haan, voorstander van de Drentse Richting, emeritaat en benoemde in zijn plaats Helenius de Cock tot docent in de dogmatiek. Deze stelde, dat men in de praktijk der godzaligheid het beste maar kon doen alsof er geen verkiezing bestond. Want pas ACHTERAF kan men immers uit de vruchten besluiten, dat men een uitverkorene is. Wie eerst gelooft, kan pas daarna, als vrucht daarvan, leven in de blijdschap van de verkiezing, en niet omgekeerd.

Dank zij deze tolerantiepolitiek wist men de vereniging van 1869 te bereiken en de eenheid van de Christelijke Gereformeerde Kerk daarna te bewaren. Dit was niet het volgen van het Lam waar Hij ook heengaat, maar dit was een handelen naar de wijsheid van een eigen kerkpolitiek. De Here Christus, die wandelt tussen de kandelaren en Gods verbondsrechten bedient aan zijn kerk in zegen en in vloek, had men uit het oog verloren. Naar Psalm 81:13 liet de Here hen daarom wandelen in hun eigen raadslagen. Omdat de Christelijke Gereformeerden op deze manier Gods Woord over zijn verbondshandel in heel de verbonds- of kerkgeschiedenis niet vertelden (Ps.78),

bewaarde de HEERE hen niet uit de verzoeking, zoals die over hen kwam middels de Doleantie van 1886.

12.8 Kuypers "Tractaat van de Reformatie der Kerken"

Sedert het begin van de negentiende eeuw waren binnen de Nederlands Hervormde Kerk verscheidene bewegingen en acties tot kerkherstel geweest. Vooral de mannen van het Réveil waren wat dat betreft actief. Maar telkens weer liep dat, wegens onderlinge onenigheid, op niets uit. Na 1870 kwam echter een talentvol man naar voren - dr. Abraham Kuypers - die velen achter zich aan wist te krijgen. In 1883 verscheen van hem het zogenaamde "Tractaat van de Reformatie der Kerken". Dit was een program om de Nederlands* kerkelijke gereformeerde beginselen. Op die manier zou men dan ook kunnen verenigen met de Afscheidenen en andere reformatorische kerken. Volgens Kuypers had een groot deel van de Afscheidenen de Ned. Herv. Kerk verlaten omdat zij oordeelden, dat het ware leven er uit weg was. Echter, met verwijzing naar het criterium van Calvijn, waarbij men toch moet onderscheiden tussen fundamentele en niet-fundamentele dwalingen en/of deformatie, stelde hij o.m.:

"Wie het stuk der kerk uitwendig en reglementair, zonder piëteit of hogere liefde beschouwt, pakt aanstonds zijn reisvalies en is elk ogenblik tot afreizen gereed. Maar wie met tedere ernst, wie met vreze der conscientie zich de vraag stelt: "Loop ik ook van onder het oordeel weg, verwerp ik ook wat nog leeft, begraaf ik ook een schijndode?"

O, die aarzelt en toeft. Want altoos hoopt hij nog, altoos wendt hij nog nieuwe middelen aan, om de levensgeesten op te prikkelen, en als anderen hem dan bespotten, vragende: "Hoe lang zal dat sollen met uw lijk nog aanhouden!", dan brengt hij eerbiedig de vinger aan de lippen, en fluistert:

"Het is mijn moeder!" (a.w., blz. 177/178).

Doel van Kuypers "Tractaat" was daarom:

"om met vreze en beven de kinderen Gods in deze landen bij het werk der reformatie voor te lichten" (a.w., blz. 182).

Uitgaande van Calvijns criterium stelde Kuypers dus, dat de fundamenten van de christelijke godsdienst in de Nederlands Hervormde Kerk na 1834 nog niet waren weggefallen. Er werd volgens hem nog steeds ook schriftuurlijk gepreekt en de sacramenten werden veelal nog bediend naar de instelling van Christus, ook al was de kerk daar inderdaad zwaar gedefformeerd.

De verborgen uitverkiezing van God noemde Kuypers het "cor ecclesiae", het hart van de kerk. En weinigen hebben dogmatisch de zaken zo sterk beredeneerd vanuit die verborgen raad van eeuwigheid als Abraham Kuypers.

In de lijn van Calvijn beschouwde hij Pinksteren en de komst van het Nieuwe Testament als de komst van het evangelie voor ALLE volken. Zo schrijft hij bijvoorbeeld het volgende (a.w., blz. 160):

"De synagoge der Joden was door Jezus aanvankelijk nog wel ter dege als Synagoge van Jehovah erkend. Anders toch zou hij zelf niet in haar bidzalen zijn opgegaan, en veel minder nog zijne discipelen in haar hebben binnengeleid. Te meer, nu we weten, dat Jezus zelf aan de dienst in deze synagogen heeft deelgenomen, staat het vast, dat deze synagogen oorspronkelijk door Jezus als de echte kerke Gods erkend zijn. Maar zie, door en na zijn kruisiging werd dit anders. De synagogen ressorteerden onder het Sanhedrin en kwamen niet tegen dat Sanhedrin in verzet; ook niet. toen dat Sanhedrin door de Zoon van God als Godslasteraar ter dood te veroordelen, voor eeuwig met de kerke Gods brak. Aan de Christus moest de synagoge zich óf oprichten, óf de dood eten, en ze deed het laatste.

* Hervormde Kerk te reformeren en terug te brengen tot de oorspron-

Want toen het Sanhedrin gevonnisd, en de priesters het volk opgehitst, en de mannen uit dat volk het: "Kruist, kruist hem!" en de vrouwen het "Zijn bloed kome over ons!" geroepen hadden toen ging de Geest des Heeren bedroefd uit de kerken dezer Synagogen weg, om er Satan's geest in te laten trekken. Zo werd de kerk der Joden een synagoge des Satans, of wat wij noemen zouden: een valse kerk."

Door de kruisiging van de Here Jezus, en niet pas door de verwerping van het getuigenis van de discipelen na Pinksteren, werden dus volgens Kuyper de Joden die het Sanhedrin volgden, tot een synagoge des satans, of naar art.29 NGB tot valse kerk. Heel de kerkstrijd en de overgang van schaduwendienst naar de werkelijkheid van Christus tussen Pinksteren en de verwoesting van Jeruzalem in het jaar 70, onderkende Kuyper dus niet. En zo zag hij dan ook niets van de verbondshandel van de HEERE, zoals vanuit de hemel getoond in de Openbaring aan Johannes. Kuyper concludeert vervolgens (a.w.,blz.160):

"Dit toont dat een kerk, waarin we geboren worden en eens de zaligheid vonden en vaak de bondszegelen ontvingen, in een valse kerk ontaarden kan. En deze onzettende waarheid nu legt aan Gods kinderen de verplichting op, om, bij diep verval der* biddende, scherpelijk en op het allernauwkeurigst te onderzoeken, of de kerk, waaronder hij leeft, nog wel de ware kerk Christi is, dan wel misschien in de gestalte van Satan's synagoge is overgegaan. Deze taak is uiterst pijnlijk, overmits er zoveel meê op het spel staat. Immers, is er de ware kerk nog wel, dan mag een Christen er zich niet afscheiden. Maar ook, is het een synagoge des Satans geworden, dan mag hij er geen ogenblik langer aan verbonden blijven. Dan moet hij er uit."

Simpel in gehoorzaamheid getuigen tegen het kwaad in de kerk tot dat men Gode meer gehoorzaam moet zijn dan de mensen, wordt hier dus door Kuyper vervangen door een huiveringwekkende verplichting om zelf te beoordelen wanneer het verval in de kerk zo groot is geworden, dat men zich daarvan moet afscheiden omdat het een valse kerk is geworden.

Vervolgens schrijft Kuyper dan (a.w.,blz.161):

"Zo ziet men dat de vraag naar "scheiden of blijven?" volstrekt geen disputabel punt is, waar men zo eens het voor en tegen van beredeneert, of ook naar luim en inval zijn goed- of afkeuring over uitspreekt, maar dat integendeel, in tijden van kerkbederf, elk kind van God voor deze hoogernstige vraag in het diepst zijner ziel te staan komt, en wel heeft toe te zien, dat hij in haar beantwoording trouw bevonden wordt voor zijn God. Het zou toch iets verschrikkelijks zijn, indien wij en onze kinderen bleven voortleven in een kerk, waarvan de Heere Jezus aan zijn apostel getuigen zou: "Deze zijn een kerk van Satan, die zeggen, dat ze Gereformeerden zijn, en zijn het niet, maar liegen!" Maar ook het zou schrikkelijk zijn, indien we door een uittreding of afscheiding een kerk uitgingen, die nog openbaring van Jezus' lichaam was, en alzo als synagoge van Satan veroordeelden wat nog orgaan was van de Heilige Geest. Beide zonden zouden even ernstig zijn, en niet dringend genoeg kan het daarom aan Gods volk op het harte worden gebonden, dat ze toch biddende en smekende licht bij de Alleenwijze mogen zoeken om ten deze voor dwaling te worden behoed en tegen valse keuze gevrijwaard. Ons althans komen, weinige verschijnselen zo bedenkelijk voor als de uitwendigheid, lichtvaardigheid en ondoordachtheid, waarmeê vele kinderen Gods zich nog steeds over deze tedere en ernstige kwestie heenzetten."

Heel Kuypers "Tractaat" is daarom een breedvoerige en diepgaande, ernstige beschouwing van de kerkelijke deformatie en de manier waarop het daarbij tot reformatie zou kunnen en moeten komen.

Maar de raadslagen, die daarbij ontstaan, zijn menselijke wijsheid die zonde is voor God; Rom.14:23-slot. Bovendien is dat op deze manier ook het duidelijkste voorbeeld en bewijs daarvan: hoe zwaar het juk van overleggingen en handelen wordt, wanneer mensen zelf de tijden en gelegenheden moeten vaststellen van het herstel van het koningschap voor Israël (vgl.Hand.1:7). Evenals Gods verborgen eeuwige praedestinaties zijn de tijden en gelegenheden van kerkherstel en afscheiding van een valse kerk ZAAK VAN DE HEERE, en niet van de mensen. Christus gebiedt zijn discipelen om te GETUIGEN tegen het kwaad en de bondsbreuk in de kerk. Dát is en blijft altijd het bekende en eenvoudige gebod van God. Dat is het Woord des geloofs, dat zeer dicht bij ons is om het te volbrengen; Deut.30:11-14; Rom.10:4-8. Volgens de Schrift is dat getuigenis voleindigd - niet eerder en niet later - wanneer het beest de getuigen doodt. Op dat moment wordt de vertreden "heilige stad" tot Sodom en Egypte; Openb.11:7-8. Uit Sodom moest Lot vluchten; en uit Egypte leidde de HEERE zijn volk uit met sterke hand en uitgestrekte arm.

Dát is en blijft de gerechtigheid van God.

Maar A.Kuyper kwam met de wijsheid van mensen.

Met al zijn overleg en vroomheid is dat niets anders dan dwaasheid voor God; 1 Kor.1:18-30.

Bovendien legt Kuyper met de vraag "scheiden of blijven?" de mensen een zware last op, die Christus hun niet oplegt.

Bij alle schijnbaar eerbiedige ootmoed leidt zijn "Tractaat" op wegen van eigenwillige godsdienst en eigenrichtige, hoogmoedige dwaling.

12.9 Alleen het verlossingswerk van de HEERE is wijs

Door de Afscheiding van 1834 was de VALSE Nederlands Hervormde Kerk ontstaan. Naar het gebod of de "ordinantie" van God (art.28 NGB) had iedere ware gelovige de plicht om zich van die "kerk" af te scheiden en zich te voegen bij de ware kerken van de Afscheiding. Daar moesten zij naar hun "ambt aller gelovigen" de opbouw der broeders dienen met al de gaven die hun God verleende, als onderlinge lidmaten van eenzelfde lichaam, zoals de geloofsbelijdenis zegt. Wie dat niet deed, had deel aan de boze werken van de valse kerk en betoonde zich metterdaad een slechte boom, die slechte vruchten voortbracht.

De strijd voor "kerkherstel" of "reformatie" van de Nederlands Hervormde Kerk was daarom eigenwillige godsdienst, die, al leek zij nog zo principieel en vroom, niets anders was dan verharding in zonde tegen het tweede gebod van de wet des HEEREN. Zolang men in zulke zonde blijft, wandelt men niet door de Geest maar voldoet men aan het begeren van het vlees; Gal.5:16 e.v. Paulus geeft dan in Gal.5 een hele lijst van zulke werken van het vlees, en hij waarschuwt, dat wie zulke dingen bedrijven, het Koninkrijk Gods niet zullen beërven. En men mene niet, dat wie Gods ordinantie, genoemd in art.28 NGB, weigert op te volgen, toch wel een waar gelovige kan zijn. Want hiervan geldt het woord van Jakobus 2:10:

"Want wie de gehele wet houdt, maar op één punt struikelt, is schuldig geworden aan alle geboden."

Daarom: wie zich onttrekt aan de ware kerk, gelooft niet (Hebr.10:38-39). en bevindt zich in de lijst van de grofste zondaren naar Gal.5:19-21; 1 Kor.6:9-10; Ef.5:5; 1 Tim.1:8-11; Openb.21:8, 22:15; e.a.p. Gods Woord en de bediening van de sacramenten, voorzover die er binnen de valse kerken nog zijn (Rom.9:4-5), maken zijn gericht en verdoemenis alleen maar des te zwaarder (avondmaalsformulier).

We wijzen er hierbij nogmaals op hoe dit kwaad van dr.A.Kuyper met de Dolerenden en alle andere orthodoxe Hervormden, voortkwam uit

de blindheid voor de historische bondshandel van de HEERE overeenkomstig zijn Woord.

Reeds de kerkvaders (of "patres") leden overwegend aan de "eigenwijsheid" van Rom.11:25. Daardoor onderkenden zij niet hoe de HEERE in de apostolische tijd zijn verbondsrecht bediende in zegen en vloek, geheel overeenkomstig de vervulde wet van Mozes. Het duidelijkste bewijs hiervan is het onbegrip voor de Openbaring aan Johannes.

Ten tijde van de Reformatie in de zestiende eeuw ontbond de Here de Satan, die naar Psalm 2 opnieuw de volkeren vergaderde tegen de HEERE en zijn Christus: Gog en Magog. Geheel naar de Schriften van Oude en Nieuwe Verbond handelde de HEERE ook toen weer naar het recht van zijn verbond. Christus' engelen verzamelden het onkruid en wierpen het in het vuur (vgl.o.a. Luk.3:9), of anders gezegd: de kinderen van het vlees werden, overeenkomstig het nooit vervallen verbondswoord, uit de ware kerk verwijderd en met heel hun ongelovig nageslacht uit Gods verbond uitgeroeid (Rom.9). Maar het koren werd bijeengebracht in de schuur: de kinderen van de belofte ontvingen een nieuw, een hemels Jeruzalem (Gal.4:21-31, Openb.21:2). Terwijl Calvin, in navolging van de kerkvaders, Gods bondshandel in zijn eigen dagen niet naar de Schriften onderkende, kwam hij, dank zij Gods genade, toch tot de belijdenis over de ware en de valse kerk (vgl.art.29 NGB). Maar de nevel van onwetendheid, waarin hij desondanks verkeerde, bracht hem er toe de Reformatie te verdedigen als een kerkzuivering, waarbij de afscheiding van de Roomse Kerk gerechtvaardigd was wegens de grootte van haar valse leer en ontrouw. De Roomse beschuldiging van donatistische scheurmaking weerlegde Calvin door te wijzen op de zwaarte van het kerkbederf. Geringe gebreken en dwalingen, die niet fundamenteel zijn, moet men in de kerk nog verdragen, want wie een volmaakte kerk eist, zal geen kerk overhouden. Maar fundamenteel bederf, waardoor de hoofdstukken van de christelijke religie worden aangetast, zodat de prediking en de bediening van sacrament en tucht niet meer geschieden naar Gods Woord, maken een kerk tot een valse kerk, waarvan men zich moet afscheiden.

Tengevolge van deze blindheid voor Gods in al de Schriften geopenbaarde bondshandel des HEEREN, moet dan de mens dus zelf gaan uitmaken of en wanneer de gebreken en deformatie van de kerk de grens overschrijden, waardoor zij niet langer te verdragen zijn omdat ze zo fundamenteel van karakter zijn, dat afscheiding noodzakelijk en gerechtvaardigd is.

Er komt daarvoor geen stem uit de hemel.

Neen, de gelovigen moeten zelf vaststellen wanneer een ontrouwe kerk tot een valse kerk wordt.

Hoe groot de menselijke inspanningen daarvoor zijn, blijkt ook wel uit Kuypers "Tractaat" en uit boeken als van ds.J.C.Rullmann over "De Strijd voor Kerkherstel" en "De Doleantie". Mozes sprak met het oog op dergelijke dingen van een "opstijgen ten hemel" en een "oversteken naar de overkant van de zee" om het te halen (Deut.30:11-14).

Wanneer mensen zelf moeten uitmaken wanneer het kerkbederf zo groot is, dat daardoor fundamentele zaken worden aangetast, ontstaan daarbij onderlinge verschillen. Dat is onvermijdelijk omdat de wijsheid van mensen niet uit God is, waardoor de eenheid van Gods Geest ontbreekt. Grote mannen moeten dan het voortouw nemen en de zaken organiseren en leiden, wil het komen tot een gezamenlijk optrekken. Van de Doleantie van 1886 heeft men gezegd: mr.dr.Willem van den Bergh was het geweten, dr.A.Kuyper was de ziel en dr.F.L.Rutgers was het denkend hoofd van de Doleantie. Desondanks blijven er toch verschillen: vele orthodoxe Hervormden gingen niet mee met de Doleantie.

En zo wordt dan ook de zogenaamde "kerkelijke verdeeldheid" steeds groter. Want enerzijds zijn er mensen die oordelen: de deformatie is (nog) niet fundamenteel, en dus moeten wij BLIJVEN; anderzijds

zijn er mensen die oordelen: de deformatie is zo fundamenteel, dat wij moeten SCHEIDEN.

Voorts: Góds Woord en gebod is onveranderlijk, maar mènselijke godsdienstige inzichten en beslissingen zijn dat niet. Daarom durft men in het laatste geval; elkaar als het er op aan komt ook niet te veroordelen als ongelovigen. Ondanks verschillen in "kerkelijk standpunt" zal men daarom na verloop van tijd "de verdeeldheid van de gelovigen" betreuren. Op grond van Jezus' gebed om eenheid in Joh.17 ontstaat dan een roep om "kerkelijke eenheid" en een "oecumenisch streven".

Zo geldt ook hiervan wat de apostel Paulus schrijft in Kol.2 over "voorschriften en leringen van mensen". Met hun eigendunkelijke godsdienst en nederigheid staat dat in een roep van wijsheid. Maar het is zonder enige waarde en dient slechts tot bevrediging van het vlees. Wie met Christus opgewekt zijn, bedenken de dingen, die boven zijn, waar Christus is, aan de rechterhand van zijn hemelse Vader. Hij is de enige Meester en Leidsman van het geloof, die wandelt tussen de kandelaren. Wie op Hem het oog gevestigd houdt, en zijn hart in de hemel verheft, vanwaar Hij naar gemaakt bestek zijn kerk bouwt en de bondsrechten van de HEERE bedient, volgt het Lam waar Hij ook heengaat: blind voor de uitkomst, ziende op het gebod.

12.10 De Vereniging van 1892 was menselijke wijsheid, die leidde tot deformatie en scheurmaking

Begin zeventiende eeuw gingen de Gereformeerden in "doleantie" toen de Remonstranten het presbyteriale stelsel van kerkregering vervangen door een erastiaans overheidsgezag. Prins Maurits greep toen in en de Remonstranten werden veroordeeld op de Synode van Dordrecht 1618-19. Met de Dordtse Kerkenordening werd toen de zelfstandigheid van de plaatselijke kerken principieel veilig gesteld.

Met hun "doleantie" wilden A.Kuyper c.s. hetzelfde bereiken tegen de "moderneren". Dezen hadden de afval in de Nederlands Hervormde Kerk bewerkt middels het door het Reglement van 1816 ingevoerde Kerkbestuur. Reeds Hendrik de Cock was bedrogen uitgekomen toen hij koning Willem I opriep om het voorbeeld van prins Maurits te volgen. En de dolerenden van Abraham Kuyper c.s. verging het nu niet anders. Met synodaal geweld werden de negentiende-eeuwse dolerenden veroordeeld, zodat zij in 1886 buiten de Hervormde Kerk kwamen te staan. Tegenover deze dwang institueerden de Dolerenden toen op vele plaatsen hun zelfstandige "Nederduitsch Gereformeerde Kerken".

In het voorgaande is onder 12.5 beschreven hoe de synode van de Afscheidenen in 1851 met A.Brummelkamp debatteerde over diens deelname in het overleg van de "christelijke vrienden", die "het dievenbestuur" in de Ned.Herv.Kerk krachteloos wilden maken om "alzo de Hervormde Kerk, ware het mogelijk, te herstellen zo als dezelve was vóór 1816". Deze synode veroordeelde toen "het standpunt" van Brummelkamp omdat de Ned.Herv.Kerk sedert de Afscheiding van 1834 een valse kerk was overeenkomstig art.29 NGB. Op grond van Gods Woord in 2 Kor.6:17 en Openb.18:4 mocht men met haar geen gemeenschap hebben. Hierbij moet men dan wel bedenken, dat het oordeel "valse kerk" werd geveld op de manier van de in 1856 verschenen "Apologie van de Afscheiding" (zie 12.3): dus op basis van het criterium van Calvijn. Daarom was het ook "het standpunt" van de synode.

Maar na de verenigingen van 1854 en 1869 had "het standpunt" van Brummelkamp binnen de Christelijke Gereformeerde Kerk de overhand genomen. Met instemming en toenemende opwinding volgde men de strijd van de Dolerenden. In de geest waren vele Christelijke Gereformeerden zozeer met de strijd van de Dolerenden verenigd, dat

het hun zwaar tegenviel toen de Dolerenden hun eigen Nederduitsch Gereformeerde Kerken stichtten inplaats van zich bij de Christelijke gereformeerden te voegen. Dit werkte in zoverre ontzuuchtend, dat in plaats van Brummelkamps visie, bij velen het standpunt van de synode van Amsterdam-1851 (zie 12.5) weer boven kwam. Dat betekende, dat velen zich het eigen standpunt weer realiseerden, namelijk: dat reeds in 1834 de Nederlands Hervormde Kerk de merktekenen van de WARE kerk geheel verloren had en daarom toen reeds een VALSE kerk was geworden. waarvan alle gelovigen zich hadden moeten afscheiden. Volgens dit, wat genoemd werd: "beginsel van de Afscheiding", moesten de Dolerenden zich dus nu bij de Christelijke Gereformeerde Kerk voegen, en geen eigen kerken stichten. De Dolerenden wilden echter persé niet toegeven, dat de Ned.Herv. Kerk al sedert 1834 een VALSE kerk was. Die kerk was volgens hen de vaderlandse kerk, die hier in de middeleeuwen geplant was, die in de zestiende eeuw gereformeerd was, en die zij nu opnieuw wilden herstellen of reformeren. Hun "doleantie" betekende daarom volstrekt geen "afscheiding". Ter plaatse waar zij zich organiseerden als Dolerende Kerk rekenden zij daarom alle Hervormden - dus ook zij die niet actief met hen mee doleerden - tot hun doleerende kerkgemeenschap. Uiteraard bleek al spoedig, dat dit laatste in de praktijk niet was vol te houden. Dat was ook de reden, dat mensen als Ph.J.Hoedemaker, die "heel de kerk en heel het volk" wilden vasthouden, zich van de Doleantie distantieerden. Zodoende haakten velen af en bleven, hoewel "gereformeerd gezind", toch in de Ned.Herv.Kerk achter en organiseerden daar later de Confessionele Vereniging en de Gereformeerde Bond.

Hoewel dus Kuypers program in zijn "Tractaat" feitelijk was mislukt, wilden de Dolerenden volstrekt niet toegeven, dat dit het gelijk van de Afscheidenen bewees. Daarom hielden zij tegenover de Christelijke Gereformeerden vast aan "het beginsel van de Doleantie". Bij hun overleggingen over kerkelijke vereniging ging het tussen 1886 en 1892 daarom hoofdzakelijk over het verschil in de "beginselen" van de Afscheiding en de Doleantie. De vereniging van 1892 kwam tot stand door het compromis, waarbij Afscheiding en Doleantie wederzijds werden erkend als "tweeërlei methode tot reformatie van de kerk".

Hoe eigenwillig en revolutionair dat "beginsel van doleantie" is, behoeven we na het voorgaande toch niet meer uit te leggen. Met volkomen negatie van de bondshandel en het werk van de HEERE, is dat een weg van zelfverlossing door eigenbedachte "goede werken", waardoor men vreemd vuur op het altaar brengt.

Maar het "beginsel van afscheiding", opgevat op de manier van de synode van Amsterdam-1851 en de "Apologie van de Afscheiding" uit 1856, komt principieel bezien op hetzelfde neer. Immers, dat is óók gefundeerd op het criterium van Calvijn, volgens welk men zich aan de gedeformeerde kerk moet onttrekken als daar de hoofdzaken van de christelijke religie zijn gaan ontbreken.

In beide gevallen moet de mens zelf uitmaken of de grens van wat in de kerk aan deformatie en ontrouw nog te verdragen is, overschreden is. Dat daarbij dan verschillen tussen rekkelijken en preciezen optreden, is vrijwel onvermijdelijk.

Het is echter de HEERE, die de tijden en gelegenheden beschikt, waardoor de kerk gereformeerd wordt. Zijn mensen behoeven enkel maar overeenkomstig hun gewone ambt aller gelovigen op te treden als getuigen tegen het kwaad in de kerk. Wanneer zij daarom dan door het beest gedood worden, is hun getuigenis voleindigd, en is de vertreden heilige stad geworden tot Sodom en Egypte, ofwel "VALSE kerk"; Openb.11, Hand.1:7-8. De zaligheid, de verlossing, dus ook de reformatie van de kerk, is aldus alleen van onze God, die op de troon gezeten is, en van het Lam; Openb.7:10. Zo bedient de HEERE overeenkomstig al de Schriften de rechten van

zijn verbond. De goddeloze bondsbrekers worden door de zeventvoudige verbondswraak uitgeroeid en gemaakt tot Babylon, de hoer. Maar Gods uitverkoren bondsgetrouwen ontvangen een nieuw Jeruzalem, nederdalende uit de hemel van God. Deze bondshandel van de HEERE is Zijn werk. Overeenkomstig het lied van Mozes in Deut.32, alsook Psalm 78 en vele andere Schriftplaatsen, moet dit werk van de HEERE, dat is: zijn grote daden tot verlossing van zijn volk in heel de verbondsgeschiedenis (vgl.Hand.2:11), verteld worden. Als dat niet gebeurt, komt er telkens weer een geslacht op, dat de HEERE niet kent, noch het werk, dat Hij voor zijn kerk gedaan heeft; Richt.2:10, Ps.78:8. Gevolg is dan: herhaalde bondsbreuk van het bondsvolk en bediening van de verbondswraak door de HEERE. Onder het Oude Verbond liep dit tenslotte uit op de babylonische ballingschap, waardoor naar Jes.6:11-13 héél de boom werd omgehouden.

De Vereniging van 1892 op basis van de erkenning van "tweeërlei methode tot reformatie der kerk" was dus een samenvoeging van menselijke, eigenwillige ongeloofswegen tot kerkvergadering. Hierop kon nooit Gods zegen rusten. Integendeel, het versnelde, naar Psalm 78:8, het ontstaan van een weerbarstig en weerspannig geslacht, onstandvastig van hart en welks geest niet trouw was jegens God. Daardoor is er heden in Nederland geen geïnstitueerde ware kerk meer over maar alleen een afgehouden tronk op de wijze van Jes.6:13.

Triest was ook de scheurmaking van hen, die het compromis en de Vereniging van 1892 afwezen, en die een afgescheiden kerkelijk bestaan als de "Christelijke Gereformeerde Kerk" voortzetten. Want hoe groot ook de zonde van de Verenigde Gereformeerde Kerken was, zij waren daardoor nog niet tot VALSE kerken geworden. In plaats van gehoorzaam in de vertreden heilige stad te getuigen tegen de kerkzonden totdat het beest hen doodde, onttrokken zij zich in ongeloof (zie Hebr.10:38-39; "hypostolè"). Zonder geloof is niemand de HEERE welgevallig. Dezelfde blindheid als van de synode van Amsterdam-1851 deed hen de weg van de secte betreden.

Hoe wonderlijk en wonderbaar handelde hierin de HEERE (Jes.29:14), De Dolerenden, die door de Afgescheidenen niet werden onderwezen en weerlegd met de belijdenis van de bondshandel van de HEERE in heel de kerkgeschiedenis naar het Woord van God, werden met hun kinderen in de wettige kerk opgenomen.

Maar de "Christelijke Gereformeerden" na 1892 werden uit de wettige kerk weggenomen, omdat zij zich verhardden in de hypostolische leer en praktijk van de Afgescheidenen.

Overigens stond het met de verenigde Gereformeerde Kerken in Nederland na 1892 als met het Joodse volk volgens Haggai 2:11-15: zij waren ONREIN voor het aangezicht van de HEERE.

12.11 De leer van "tweeërlei theologie" en een "christelijke wetenschap"

In het voorgaande is uitvoerig geschreven over de middeleeuwse scholastiek en over het kerkbederf van de Reformatie door het vertrouwen op het bedorven verstand. Dr.A.Kuyper wilde reformatie door terugkeer tot wat hij noemde "de bloeitijd" van de gereformeerde wetenschappelijke theologie uit de tijd rond de Synode van Dordrecht 1618-19 en de tijd daarna. In 1880 stichtte hij de Vrije Universiteit in Amsterdam. Eerste promovendus aan de VU was zijn oudste zoon, H.H.Kuyper, met een dissertatie over de opleiding tot de dienst des Woords bij de Gereformeerden. Zoals we daaruit zagen, legde Calvijn in Genève reeds de grondslagen voor de gereformeerde scholastiek, opdat de dominees de roomse scholastieke geleerden met hun eigen wapens zouden kunnen verslaan. A.Kuyper junior promoveerde later aan de VU bij zijn vader op een proefschrift over Maccovius, waarin deze werd geroemd als "de eerste

en voornaamste vlagvoerder der scholastieken", waarna Voetius "heel onze theologie" voortleidde "op den koninklijke weg". Kuypers zonen werkten daarin fundamenteel mee aan het werk van hun vader. Deze was voorstander van "tweeërlei theologie", te weten: een theologie als persoonlijke Godskennis, en een wetenschappelijke theologie. Evenals Maccovius verdedigde Kuypers die "wetenschappelijke" theologie als een product van het wedergeboren verstand. Die "wedergeboorte", zoals hij in het Grieks stelde: die "palingenesia", van het verstand was volgens Kuypers ook niet alleen nodig voor de ontwikkeling van een "wetenschappelijke theologie". Ze was ook de kenbron voor een "christelijke wetenschap" in alle andere faculteiten van de menselijke wetenschap. Zo moest volgens Kuypers nu aan de VU de wetenschap der wedergeborenen antithetisch komen te staan tegenover die van de niet-wedergeborenen. We beschreven hoe dit botste met wat o.a. prof. Lucas Lindeboom onderwees aan de Theologische School van de Afgescheidenen te Kampen. Volgens Lindeboom was elk gelovig christen een "theoloog". Maar Kuypers wilde de dominees in de Gereformeerde Kerken opleiden tot "wetenschappelijke theologen" en niet tot voorgangers, die aan een "seminarie" waren gevormd tot gelovigen met veel "persoonlijke Godskennis". "Kampen" wilde hij daarom het liefst maar opheffen. Toen dr.H.Bavinck met prof.P.Biesterveld in 1902 met een aantal studenten uit Kampen naar de VU in Amsterdam vertrokken, leek het er op dat Kuypers opzet zou slagen.

Zoals in het voorgaande is getracht uiteen te zetten, was Maccovius' beroep op de wedergeboorte en illuminatie van het verstand om zijn scholastieke "wetenschappelijke" methode te verdedigen, onwaar en vals en hoogmoed van het zondige menselijke hart. Thans zij er nog op gewezen hoe onschriftuurlijk dit was als een gevolg van de volkomen blindheid voor het werk van de bondshandel van de HEERE in heel de kerkgeschiedenis en in het bijzonder in de Grote Reformatie van de zestiende eeuw.

Voor het begrip "wedergeboorte" is vooral maatgevend wat de Here Jezus daarvan zegt in zijn gesprek met Nicodemus volgens Joh.3:1-21. Nicodemus was een Farizeeër en overste van de Joden en aldus een vooraanstaand "theoloog" uit die tijd. De Here zegt tegen hem:

"Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u, tenzij iemand wederom geboren wordt, kan hij het Koninkrijk Gods niet zien."

"Het Koninkrijk Gods zien", dat 'is zien welke weg de HEERE met zijn volk gaat, hoe het daarom op dat moment staat tussen Hem en zijn volk en wat wij in die situatie van Hem te verwachten hebben naar het recht van het verbond. Het voorbeeld daarvan zien wij bij Elia. Hij onderkende de bondsbreuk van Israël en daarom bad hij om drie en een half jaar droogte. Want hij kende de thora en hoe de HEERE daarin had gezegd, dat Hij ook op die wijze zijn verbondswraak zou bedienen over de bondsbreuk en afgodendienst van zijn volk (bijv. in Deut.11:17).

In Lukas 13:54-56 noemt de Here de ongelovige Joden "huichelaars" omdat zij wel konden onderkennen wat voor weer er aan kwam, maar de tijd waarin zij leefden niet onderkenden. Zij beseften niet, dat de Messias voor hen stond en dat over hun ongelovige verwerping van Hem de storm van Gods oordelen zou komen. Zo was het ook met Nicodemus. Hij verkeerde in de hoge aanwezigheid van de Messias, de Zoon des mensen naar Dan.7:13-14, die voor eeuwig zou regeren. Maar hij onderkende dat niet. Om dat wèl te onderkennen moest hij wedergeboren worden! Door die wedergeboorte zou hij genezen van zijn blindheid voor het werk van de HEERE met en voor zijn verbondsvolk of kerk in heel de verbondsgeschiedenis en speciaal in zijn tijd en op dat moment. Daardoor zou hij weten wie de Here Jezus was en wat Hij kwam doen voor Gods volk Israël van die tijd en voor zijn kerk van alle tijden.

Wedergeboorte opent dus de ogen voor Gods bondshandel met zijn

volk, voor "de grote daden van de HEERE" (Hand.2:11) in zijn schepping, onderhouding en regering aller dingen met betrekking tot zijn volk of kerk. Nicodemus en de andere ongelovige Joden in die dagen waren niet wedergeboren en daarom gold van hen wat Johannes in de proloog van zijn evangelie over hen zei:

"Het waarachtige licht, dat ieder mens verlicht, was komende in de wereld. Hij was in de wereld, en de wereld is door Hem geworden, en de wereld heeft Hem niet gekend. Hij kwam tot het zijne, maar de zijnen hebben Hem niet aangenomen."

Joh.1:9-11.

Wedergeboorte is dus niet een illuminatie of verlichting van het menselijke verstand, waardoor een "wetenschappelijke theologie" mogelijk wordt, ja, zelfs een "christelijke wetenschap" op alle andere terreinen. Wedergeboorte is niet het vormende principe of beginsel voor een "christelijke" of "calvinistische" wetenschap in alle faculteiten aan een instelling als de door Kuyper gestichte Vrije Universiteit te Amsterdam.

In Matth.11:25 zegt Christus:

"Ik dank U, Vader, Heer des hemels en der aarde, dat Gij deze dingen voor wijzen en verstandigen verborgen hebt, doch aan kinderkens geopenbaard."

Een wedergeboren verstand opent de ogen niet voor menselijke wijsheid op allerlei gebied, maar voor de wijsheid omtrent de dingen die ons door God geschonken zijn; 1 Kor.2. De "palingenesia" of wedergeboorte levert niet, samen met een "semen religionis" ofwel een "ingeschapen Godskennis", een "christelijke wetenschap" en een "wetenschappelijke theologie" op. Dat is niets anders dan hoogmoedige, menselijke wijsheid, die dwaasheid is voor God. Niet Gods wet, maar het werk der wet is in alle mensenharten geschreven. En zelfs dat licht houden onwedergeboren mensen van nature in ongerechtigheid ten onder, zodat daardoor hun gericht en verdoemenis alleen maar des te zwaarder worden.

Een "christelijke wetenschap", tegenover of onderscheiden van een algemeen menselijke wetenschap, bestaat niet. Er is wel een wetenschap door christenen maar geen "christelijke wetenschap".

Wij behoeven wat dat betreft niet alle terreinen te gaan winnen voor Christus om alles te christianiseren. Een onderscheid tussen natuur en genade is Rooms. Alle goede dingen komen van God, die zijn zon laat opgaan over goeden en bozen. Daarom is niets van zijn geschapen dingen verwerpelijk en geldt voor al de zijnen: alles is uwe en gij zijt van Christus. De ongelovige wereld, die al Gods goede gaven en heel zijn schepping zichzelf toeëigent en voor de eigen zondedienst misbruikt, steelt en rooft en hoereert af van de Schepper. Zogenaamde "wetenschap", die er op uit is om Gods bestaan en heel zijn schepping aller dingen, zoals geopenbaard in de Schriften, te ontkennen, is een "wetenschap" van de LEUGEN en staat in Satans dienst. Leugens zijn nooit "wetenschap". Vroeg of laat zal de dwaasheid van al die leugens blijken en aan het licht komen. Eens zullen alle mensen die ooit geleefd zullen hebben, Gods waarheid moeten bekennen, al is het ook tandenknarsend. Daarom:

"De vreze des HEEREN is het begin der wijsheid,
een goed inzicht hebben allen die ze betrachten.
Zijn lof houdt eeuwig stand." Psalm 110:10.

12.12 De leer van "de pluriformiteit van de kerk"

Een belangrijk product van de "wetenschappelijke theologie" van Kuyper en Bavinck was de leer van "de pluriformiteit" van de kerk". Deze leer vormde een verklaring van "de kerkelijke verdeeldheid". Daarin sloten zij zich aan bij het criterium van Calvijn maar brachten zij ook in rekening hoe na de Grote Reformatie van de zestiende eeuw, de kerkelijke ontwikkelingen in vooral het Protestantisme tot grote "kerkelijke verdeeldheid" hadden gevoerd. We hebben gezien hoe Calvijn de bondshandel van de HEERE in heel de kerkgeschiedenis van O.T. en N.T. niet onderkende.

Daardoor kwam hij tot de onderscheiding van fundamentele afwijkingen, die tot afscheiding noopten, en niet-fundamentele afwijkingen en zonden, die men in de kerk nog moest verdragen. De voorrechten van de in de valse Roomse Kerk gebleven Bijbel en sacramenten, en de blijvende verbondenheid met het christelijke verleden, zoals bij ons bekend uit vooral Rom.3:1-2 en 9:4-5, legde Calvijn uit als "vestigia ecclesiae", of "sporen van de kerk", en daardoor dorst hij niet geheel te ontkennen, dat er ook bij de Rooms en nog kerken waren. Door een "nevel van onwetendheid" begreep hij de Schriften niet in dit opzicht; met name het boek Openbaring bleef hem duister.

Bij deze opvatting werd door God, als straf op de kruisiging van Jezus, het bondsvolk van de Joden vervangen door de Christelijke Kerk, en begon met Pinksteren de zending met het evangelie voor alle volken. Heel de schaduwendienst en de overgang wat dat betreft in de apostolische tijd was daardoor niet helder.

Als gevolg van deze "nevel van onwetendheid" bij Calvijn werd de bijbelse bondshandel van de HEERE in O.T. en N.T. niet verteld overeenkomstig de opdracht in o.m. Psalm 78.

Zo ontstond ook nu weer wat in Ps.78:8 wordt genoemd:

"een weerbarstig en weerspannig geslacht,
een geslacht, onstandvastig van hart,
en welks geest niet trouw was jegens God."

We kunnen in dit bestek niet heel de leer van de pluriformiteit van de kerk beschrijven en weerleggen. Daarom moeten we hier volstaan met enkele korte aantekeningen. De hoofdzaak van deze leer komt op het volgende neer.

1. Verschillen en zonden, die bij de gemeenten in het Nieuwe Testament worden beschreven en weerlegd en bestraft, worden uitgelegd als reeds "verdeeldheid van de kerk". Alleen doordat er nog geen functionerend kerkverband was, leidde dit toen nog niet tot een kerkelijke verdeeldheid.
2. Na de apostolische tijd kwam de hiërarchie op, eindigend met het pausdom van Rome. Door dit hiërarchisch kerkverband was er toen één kerk: de Katholieke Christelijke Kerk. Allen die zich daarvan afscheidde of die werden buitengesloten waren scheurmakers of ketteren, die geen kerken maar sekten vormden, zodat er ook geen "kerkelijke verdeeldheid" bestond. Want de kerken van Grieks Katholieken, Oosterse Orthodoxen, Nestorianen, Kopten en dergelijke werden alle als "sekten" veroordeeld. Maar in feite lokte dus toch de hiërarchie uit tot scheurmaking en ketterij, waardoor juist ook toen reeds in werkelijkheid een kerkelijke verdeeldheid ontstond.
3. De Reformatie van de zestiende eeuw verbrak de Roomse eenheid. De Protestanten namen aanvankelijk de Roomse eenheidsgedachte over en daardoor beleden zij een ware en een valse kerk. De Roomse Kerk was een valse kerk en daarmee een sekte, net als al die andere sekten die er al in de wereld waren. Dit werd ook vastgelegd in de belijdenis: NGB art.27 t/m 29.
4. Maar later verdeelden de Protestanten zich kerkelijk in Lutherse, Calvinistische en Anglicaanse Kerken, totdat tenslotte de kerkelijke verdeeldheid zo groot was als tegenwoordig het geval is.

Calvijns "vestigia ecclesiae" en zijn erkenning van de doop ook als er slechts een ruïne van de kerk is overgebleven, moeten daarom thans leiden tot het inzicht, dat ondanks alles in al die tegenwoordige kerkformaties toch iets van de katholiciteit van de christelijke kerk is overgebleven.

"Er is geen algemeen Christendom boven, maar toch wel in de geloofsverdeeldheid aanwezig".

(H.Bavinck; "de Katholiciteit van Christendom en Kerk", herdruk 1968, blz.40).

5. Zo werd "ware" en "valse" kerk in art.29 NGB veranderd in "zuivere" en "minder zuivere" of "onzuivere" kerk. Op deze manier werd dus de zichtbare kerk sedert de Reformatie verdeeld in meerdere kerkelijke instituten, waarin zich een groter of kleiner percentage gelovigen of uitverkorenen bevindt. In volstrekte zin zijn er daarbij volgens Bavinck geen "ware" en geen "valse" kerken (Gereformeerde Dogmatiek, 3e druk, deel IV, blz.346). Het valse zit alleen in de binding van de consciëntie van de gelovigen aan iets wat tegen Gods Woord is. Want volgens Bavinck is er geen onfeilbare uitlegging van Gods Woord, en daarom: "is aan ieder mens door Christus zelf de vrijheid gegeven om dat woord voor zichzelf te verstaan, gelijk hij het inziet." (a.w., blz.346).

Zijn conclusie is daarom:

"Sedert de Reformatie is de kerk overgegaan in de periode der pluriformiteit; en dit feit dwingt ons, om de eenheid der kerk veelmeer in de geestelijke band des geloofs dan in de uitwendige vorm der regering te zoeken." (a.w., blz. 348).

Uit Bavincks rede in 1888 over "De Katholiciteit van Christendom en Kerk" blijkt, dat hij met deze leer van de pluriformiteit van de kerk voornamelijk het KERKISME in eigen Afgescheiden kring wilde bestrijden. Vandaar ook aan het slot van die rede de woorden:

"Elke sekte, die eigen kring voor de enige kerk van Christus houdt en uitsluitend in het bezit der waarheid zich acht, kwijnt en sterft weg, als een tak, die van zijn stam is gescheurd."

De verhoring van Christus' hogepriesterlijk gebed in Joh.17 komt volgens Bavinck pas na de wederkomst in het nieuwe Jeruzalem op de nieuwe aarde.

"De éne heilige algemene christelijke kerk, nu voorwerp van het geloof, komt eerst als het lichaam van Christus zijn volle wasdom zal hebben bereikt."

Kuyper verklaarde "de pluriformiteit van de kerk" met tal van "organische" voorbeelden. Elke plant die zich later in vele stengels splitst, is toch in de aanvang één, en zo is er ook niets onnatuurlijks in, dat de kerk in de loop van de tijd uiteengaat in meerdere kerken.

"Zeker, de waarheid is één, en het Woord is één,*de verlichting van de Heilige Geest, maar als het er nu aan toekomt, om in het subjectieve bewustzijn deze waarheid te nemen, en ze in een eigen menselijk woord uit te spreken, dan breekt de ééne lichtstraal in haar veelheid van tinten, en bloeit het uitgestrooide zaad op, niet in een bed van één enkele bloemsoort, maar in een rijke variatie van bloemgewas, wier eenheid in de harmonie, en niet langer in de gelijksoortigheid noch in de gelijkvormigheid ligt. En deze harmonie is dan iets heerlijks, iets haast te schoon voor deze aarde..." (De Gemeene Gratie, deel III, blz.244).

Bij Kuyper is de "pluriformiteit van de kerk" dus iets goeds. dat door God gewild en gewerkt wordt. Men moet volgens hem dan ook niet streven naar een institutionele eenheid van de verdeelde kerken. De zichtbare kerkelijke eenheid der gelovigen is een illusie, en de feiten moeten ons ontnuchteren. De "pluriformiteit" van de "zichtbare kerk" is een "fait accompli".

"De ontwikkeling op elk terrein werkt veeleer in de richting van meerdere splitsing en stellig niet in de richting van een aaneengesloten eenheid wat betreft religieuze inzichten." (a.w., blz.252).

De mensen verschillen naar herkomst, ras, land, streek, verleden, aanleg, gemoedsstemming en zielsbestaan, en ook blijven zij niet

steeds dezelfde, maar zij doorlopen verschillende trappen van ontwikkeling (a.w., blz.237). Verschillende stromingen worden in de wereld der geesten openbaar, en daaruit komt verschil van neiging, van opvatting, aan zielsbehoefde op; en dat alles werkt ook in op het kerkelijk leven (a.w., blz.238).

"En al deze verschillen nu verarmen de Kerk niet, maar verrijken haar, gelijk in het gemeen in gans de natuur, en heel de historie aldoor in deze pluriformiteit de volle openbaring van de veelvoudige wijsheid Gods uitkomt." (a.w., blz.238). "de veelvuldige wijsheid Gods" - dat is naar de Statenvertaling van Ef.3:10. Kuyper citeert ook 1 Kor.9:19-22, waarin Paulus besluit met de woorden, dat hij "voor allen alles is geworden". Dit noemt Kuyper: "Een hoogst opmerkelijke uitspraak, waarin het denkbeeld der pluriformiteit gefundeerd ligt." (a.w., blz.236).

Volgens Kuyper en Bavinck is de "kerkelijke verdeeldheid" of de "pluriformiteit van de kerk" ook wel een gevolg van de menselijke zonde. Maar dat wordt dan vergeleken met de verdeeldheid door de spraakverwarring als straf op de torenbouw van Babel in Gen.11. Immers, in Openb.7:9 schittert Gods genade en verlossing juist ook in de vergadering van de grote schare die niemand tellen kon uit alle volk en stammen en natiën en talen, dat is dus de ene pluriforme christelijke kerk. Zonder torenbouw van Babel was er nooit een dergelijke grote schare geweest! Zo werkt dus volgens hen de zonde in de verdeeldheid mede ten goede.

12.13 De leer van de pluriformiteit van de kerk is onschriftuurlijk en vals

De leer van de pluriformiteit van de kerk is gevolg van de on-schriftuurlijke opvatting, dat met de kruisiging van de Here Jezus het Oude Verbond met het Joodse volk is vervangen door het evangelie voor alle volken, volgens welk allen, die het geloven, worden opgenomen in het Nieuwe Verbond in Jezus' bloed en behoren tot de gemeente, die zijn lichaam is, dat is de ene algemene christelijke kerk. Redenerend vanuit Gods verborgen uitverkiezing of praedestinatatie komt men daarbij tot de leer van één ONZICHTBARE kerk van alle uitverkorenen, en vele ZICHTBARE kerken in gradaties van meerdere of mindere zuiverheid. Elke zichtbare kerk bestaat in dat geval uit verkorenen en verworpenen, ofwel uit schapen en bokken, kinderen der belofte en kinderen' des vleses, wedergeborenen en on-wedergeborenen, koren en onkruid, en hoe men deze twee soorten kerkleden ook wil benoemen. De persentages van elk van beide soorten kerkleden aanwezig in een desbetreffend kerkelijk instituut, verschillen dan naar gelang van de zuiverheid of onzuiverheid van die "kerk".

Aldus worden met de leer van de pluriformiteit van de kerk de op deze manier waargenomen en geïnterpreteerde FEITEN van de kerkhistorie verklaard. Niet de Bijbel maar de ontwikkelingen in de loop van de kerkgeschiedenis openbaren dus deze leer van de pluriformiteit van de kerk. Dat geldt ook voor het axioma, dat er vele gelovigen zijn in allerlei sekten en valse kerken. Ook daarbij gaat men niet uit van ~~wo~~woord van Christus, dat wij de boom moeten kennen aan zijn vruchten. Ook al leeft iemand onbekeerlijk in zonde tegen Gods ordinantie, toch houdt men vele kinderen des vleses voor gelovigen en bondsvolk van God. Voorts weet men altijd wel teksten te vinden in de Bijbel, die men gebruiken kan om zijn eigen wijsheid in een "wetenschappelijke theologie" dogmatisch te onderbouwen.

Tegenover deze leer van de pluriformiteit van de kerk wijzen we om te beginnen op het vele wat in het voorgaande reeds werd geschreven over het begin van het Nieuwe Testament.

Recapitulerend thans nog het volgende.

Toen de Joden Hem kruisigden bad Christus:

"Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat ze doen."

* het

Eerder had de Here tegen Nicodemus al gezegd:

"Want God heeft zijn Zoon niet in de wereld gezonden, opdat Hij de wereld veroordele, maar opdat de wereld door Hem behouden worde." (Joh.3:17).

Daarom werd ook Johannes de Doper gezonden als de Elia van Maleachi 3:5, opdat de Here niet bij zijn komst het land zou behoeven te slaan met de ban. En Johannes getuigde (Joh.1:29):

"Zie, het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt."

Het is dus in strijd met Gods Woord als men zegt, dat door de kruisiging van Jezus, het Oude Verbond met het Joodse volk werd verbroken: dus, dat daarmee toen reeds de ban het Joodse volk uit Gods verbond had uitgeroeid.

De apostel Johannes noemt als bijzonder feit, dat Kajafas, in zijn ambt als hogepriester van dat jaar, van Jezus profeteerde, dat Hij zou sterven voor het Joodse volk (Joh.11:51). Christus vervulde de schaduwachtige wet. Met zijn eigen bloed ging Hij als de ware hogepriester het hemels heiligdom binnen (Hebr.9:11-15). Na dat offer eens voor altijd te hebben volbracht, is Hij voor altijd gezeten aan de rechterhand van God (Hebr.10:11-18):

"voorts afwachtende, totdat zijn vijanden gemaakt worden tot een voetbank voor zijn voeten."

(Hebr.10:13; vgl.Hand.2:34-36).

De brief aan de Hebreëen (Jodenchristenen) wijst dan op het nieuwe verbond van Jer.31:33-34. Zoals de HEERE na de babylonische ballingschap een nieuw verbond sloot met de Israëlieten, die zich bekeerden en terugkeerden naar hun land, zo kwam Hij nu met het Nieuwe Verbond voor alle Joden, die zich bekeerden van hun kruisiging van Jezus. Het nieuwe verbond van Jer.31 was een herstel of vernieuwing van het Oude Verbond volgens de wet van Mozes. Daarom is ook het Nieuwe Verbond eenvoudig de voortzetting van het gebleven oude verbond. Alleen de bediening verandert, maar de substantie blijft hetzelfde (Art.25 NGB). De belofte van de verbondszegen voor de bondsgetrouwen en de dreiging met de verbondswraak voor de bondsbrekers blijven onverminderd van kracht; alleen is de bediening daarvan nu "werkelijk" en niet meer "schaduwachtig" (Kol.2:17). De Joden, die zich bekeerden van hun ongeloof, ontvingen daarom het nieuwe hart van het Nieuwe Verbond. Maar de Joodse bondsbrekers, die zich na Pinksteren verhardden in hun ongelovige verwerping van de Messias, werden uit het verbondsvolk uitgeroeid, gelijk Ismaël en Ezau met geheel hun ongelovig nageslacht. Zoals ook de apostel Johannes verklaart in de proloog van zijn evangelie - 1:11-12 - dat Jezus al de zijnen, die Hem aangenomen hebben, macht heeft gegeven om kinderen van God te worden:

"hun, die in zijn naam geloven, die niet uit bloed, noch uit de wil des vleses, noch uit de wil eens mans, doch uit God geboren zijn." (Joh.1:11-12).

Maar de zijnen, die Hem niet aangenomen hebben (Joh.1:11), zijn als kinderen des vleses weggezonden of geëxcommuniceerd uit Gods verbond en kerk. Het is de apostel Paulus, die in Rom.9:8 de gelovige Joden "kinderen der belofte" noemt. Maar de "kinderen des vleses" - de geëxcommuniceerde Joden - zijn geen Israël al worden zij ook Israël genoemd. Ook Petrus zegt op Pinksteren tot de Joden

"voor u is de belofte en voor uw kinderen" (Hand.2:39).

Maar van alle Joden, die het getuigenis van de discipelen niet aannamen, geldt volgens hem Mozes' woord:

"het zal geschieden, dat alle ziel, die naar deze profeet niet hoort, uit het volk zal worden uitgeroeid." (Hand.3:23).

Zo werden vanaf Pinksteren de zegen en de vloek van het verbond bediend. De christgelovige Joden werden bewaard als de zeventuizend met wie de HEERE zijn verbond voortzette. Maar de verharde, hardnekkige bondsbrekers werden tot "synagoge des satans" (Openb. 2:9 en 3:9). Indien het Joodse volk met de kruisiging al had opgehouden Gods verbondsvolk te zijn, zou ook heel die bediening van

het verbondsrecht in zegen en vloek niet meer hebben plaats gehad. Heel deze bondshandel van de HEERE door zijn Christus wordt in de Openbaring aan Johannes profetisch getoond, waarmee al de Schriften van O.T. en N.T. worden besloten en bevestigd. Het is deze bondshandel van de HEERE, die, naar altoos blijvend bondsrecht (Lev.26), op overeenkomstige wijze is bediend aan de christelijke kerk in het vervolg van de nieuwtestamentische kerkgeschiedenis. De valse leer van de pluriformiteit van de kerk neemt af van de woorden van heel deze profetische Schriftopenbaring. Wie dat in onbekeerlijkheid doen en op een of andere wijze voortzetten, treft de vloek van Openb.22:19:

"indien iemand afneemt van de woorden van het boek dezer profetie, God zal zijn deel afnemen van het geboomte des levens en van de heilige stad, welke in dit boek beschreven zijn."

Wellicht de grootste vergissing van Johannes Calvijn is geweest zijn totaal verkeerde uitleg van de vraag van de discipelen in Hand.1:6. Hij legde die vraag uit als een vraag van dwalende klein-gelovige mensen, inplaats van te beseffen, dat de discipelen deze vraag juist stelden omdat hun ogen geopend waren door de opstanding en de gesprekken met Christus gedurende de veertig dagen tussen Pasen en Hemelvaart. Niet de discipelen dwaalden maar Calvijn! En met Calvijn dwaalden alle gereformeerde theologen, die sedert de zestiende eeuw hem hierin zijn nagevolgd. Zelfs is deze dwaling de oorsprong en bron, waaruit alle evangelicals zijn voortgekomen. De bedekking, die hierdoor over al de Schriften is gelegd, is aanwezig bij zo goed als alle protestantse evangelischen over de hele wereld.

12.14 De goedertierenheid van de HEERE miskend en verduisterd

Het ergst hierin is wel de miskennis van de verbondstrouw of goedertierenheid van de HEERE. Want in feite gaat men er van uit, dat de HEERE met het Nieuwe Verbond kwam omdat Hij met het Oude Verbond was vastgelopen door de ontrouw van het Joodse verbondsvolk, dat zijn Zoon door de handen van wetteloze mensen had gekruisigd en gedood. Zo had dan de ontrouw der mensen Gods trouw tenietgedaan. Want volgens de verbondswet van Mozes zou de HEERE heel het Joodse volk door de wraak van het verbond hebben moeten vernietigen. Daardoor zou Hij dan geen volk en geen kerk meer hebben overgehouden. Maar nu "triumfeerden Gods liefde en ontferming over zijn eigen wraak". Daarom gaf Hij het Oude Verbond met het Joodse volk op en begon Hij met iets geheel nieuws: het Nieuwe Verbond van het evangelie voor alle mensen die geloven in Jezus. Velen zien daardoor de oudtestamentische God, als een gestreng heer, ja, als een wrede tiran, maar de nieuwtestamentische God, als een liefdevolle Vader om Jezus' wil. Doch hieruit blijkt dan ook juist hoe groot hier de zonde is tegen het tweede gebod van de wet des HEEREN.

De apostel Paulus begint in Rom.11 met de retorische vraag:

"God heeft zijn volk toch niet verstoten?"

Het antwoord is een krachtig: "Volstrekt niet!" Als bewijs daarvoor wijst hij op zichzelf en op het Schriftwoord in de geschiedenis van Elia naar 1 Kon.19. De HEERE zou zeker zijn verbondswraak bedienen en de bondsbrekers doden en uit Israël uitroeien door de dienst van Hazaël Jehu en Elisa. Maar Hij zou daardoor toch geen einde maken aan zijn verbond met Israël.

Want Hij had Zich zeventuizend man doen overblijven, die de knie voor Baäl niet hadden gebogen. In en met die zeventuizend zou Hij zijn verbond met Israël voortzetten. Dit nu, was een schaduwachtig voorbeeld van de wijze, waarop de HEERE ook in de apostolische tijd zijn bestaande verbond met Israël handhaafde en voortzette. Het nieuwe bestond alleen maar in de wijze van bediening. De lichamelijke dood als schaduw van de eeuwige dood verdween, om plaats te

maken voor de werkelijke dood door de uitroeiing uit Gods verbond, waardoor alle ongelovige Joden werden gemaakt tot "synagoge des satans". Zo heeft de HEERE dus ook door de komst van het Nieuwe Verbond in de dagen van de apostelen, zijn volk niet verstoten, dat Hij tevoren gekend heeft. Integendeel, meer dan ooit kwam nu juist zijn grote verbondstrouw of goedertierenheid aan het licht.

"De genade en waarheid zijn door Jezus Christus gekomen"
(Joh.1:17).

In Matth.5:17-19 zegt de Here Jezus:

"Meent niet, dat Ik gekomen ben om de wet of de profeten te ontbinden; Ik ben niet gekomen om te ontbinden maar om te vervullen. Want voorwaar, Ik zeg u: Eer de hemel en de aarde vergaat, zal er niet één jota of tittel vergaan van de wet, eer alles zal zijn geschied. Wie dan één van de kleinste dezer geboden ontbindt en de mensen zo leert, zal zeer klein heten in het Koninkrijk der hemelen; doch wie ze doet en leert, die zal groot heten in het Koninkrijk der hemelen."

Grote mannen als Kuyper en Bavinck met hun leer van de pluriformiteit van de kerk, waardoor heel Gods trouwe verbondshandel in de ganse verbonds- of kerkgeschiedenis fundamenteel wordt ontbonden, zullen dus wat dat betreft zeer klein heten in het Koninkrijk der hemelen.

12.15 Weerlegging van enkele argumenten gebruikt vóór de pluriformiteitsleer

De leer van de pluriformiteit van de kerk wordt verkondigd op grond van verkeerde uitleggingen van Schrift en historie. Dat blijkt al wel uit de summiere weergave van die leer in het voorgaande onder 12.12.

Dr.A.Kuyper noemt de tekst uit 1 Kor.9:19-22 het fundament voor het denkbeeld van de pluriformiteit. De apostel Paulus zegt in die tekst, dat hij zich voor allen dienstbaar heeft gemaakt om er zoveel mogelijk te winnen voor Christus. Hij is de Joden een Jood geworden; bij de heidenen hield hij zich niet aan de schaduwachtige Joodse gebruiken; daarentegen als hij te maken had met zwakken, die zich in geweten gebonden voelden om die inzettingen nog te onderhouden, paste hij zich bij hén aan. En zo is hij "voor allen alles geweest".

Kuyper en Bavinck construeren hier reeds een "kerkelijke verdeeldheid" in de apostolische tijd. Joodse christenen stonden dan tegenover christenen uit de heidenen. Het conflict daarover komt volgens hen o.a. aan de orde op de vergadering te Jeruzalem waarover Hand.15 ons bericht. In dat hoofdstuk lezen we bovendien over de twist en het uiteengaan van Paulus en Barnabas. Maar deze "kerkelijke verdeeldheid" leidde dan volgens hen nog niet tot een gescheiden kerkvergadering omdat er nog geen hiërarchisch functionerend kerkverband was. Toch was volgens hen ook toen reeds de kerk pluriform. Want Paulus bestrafte enerzijds de Galaten maar anderzijds deed hij in Jeruzalem mee met de "ijveraars voor de wet". Ook de verdeeldheden in de gemeente van Korinthe worden in dit verband aangevoerd ter verdediging van de leer van de pluriformiteit van de kerk. Toch worden de door twisten en leergeschillen verdeelde gemeenten in die apostolische tijd door Paulus allen aanvaard en beschouwd als kerken of "gemeenten van God en geheiligden in Christus Jezus" (1 Kor.1:2). "Voor hen allen was Paulus alles", d.w.z. hij veroordeelde wel de aanwezige zonden en twisten maar hij aanvaardde hen allen als kerken, ook al waren zij nog zo verdeeld. En als het zo uitkwam paste hij zich bij ieder van hen aan.

Welnu, dit is dan voor Kuyper en Bavinck het apostolisch voorbeeld dat het fundament is voor hun pluriformiteitsleer. De thans aanwezige verschillende christelijke kerkgemeenschappen moeten dit

apostolisch voorbeeld dus volgen en elkaar evenzo aanvaarden en "voor allen alles zijn" gelijk de apostel Paulus dat deed in de toen aanwezige kerkelijke situatie.

Het is eigenlijk onbegrijpelijk hoe Kuyper en Bavinck als gereformeerde voorgangers op deze manier binnen de eerste christelijke gemeenten een "kerkelijke verdeeldheid" konden construeren teneinde daarmee hun pluriformiteitsleer te verdedigen. Het bewijst ook het gemis aan onderscheidingsvermogen van het gereformeerde kerkvolk, dat dit in meerderheid voor zoete koek slikte.

Want het is toch zo duidelijk als wat, dat de "ijveraars voor de wet" uit Hand.21:20 geen Judaïsten waren, gelijk Paulus deze o.m. in zijn brief aan de Galaten zo sterk bestrijdt en veroordeelt.

Het waren mannen als de Emmaüsgangers, die in alle "ceremoniën en figuren der wet" (art.25 NGB) Jezus Christus zagen afgebeeld.

Wanneer zij de schaduwen van de mosaïsche wet nog onderhielden, dan deden zij dat omdat zij deze zagen en beleefden als sacramenten van de werkelijkheid van Christus. En als Paulus daarin met hen meedoet, verloochent hij geenszins zijn vervloeking van de Judaïsten in Gal.1:8-9.

Het is bepaald "inlegkunde" als de zonden en twisten te Korinthe en elders worden uitgelegd als "kerkelijke verdeeldheid", terwijl zij zich toch immers alle voordeden binnen de ene, katholieke, christelijke kerk.

Uit dit alles blijkt wel de blindheid voor de bondshandel van de HEERE bij deze voormannen en het kerkvolk, dat hen klakkeloos navolgde. De dwaalleer over de pluriformiteit van de kerk vond zulk een gereede ingang omdat men zich ergerde aan de HEERE, die in de kerkgeschiedenis zijn verbondswraak bediende en de bondsbrekers uit zijn volk en kerk uitroeide en hen maakte tot valse kerken en sekten. Dat scheldt men dan voor "kerkisme".

Maar reeds Augustinus verklaarde, dat Woord, sacrament, ambt, etc. niet het eigendom zijn en deel zijn van DE KERK, maar dat het zaken zijn van GOD. Wanneer deze dus aanwezig zijn buiten de ware kerk - zij het onder een deksel - dan is daarin dus niet de KERK, of overblijfselen, vestigia of elementen van haar, aanwezig, maar dan zijn daar gaven van GOD, de Vader der lichten. En daarbij is dan het evangelie "een doodslucht ten dode" (2 Kor.2:16) voor allen die niet geloven.

Niettegenstaande Rom.3:1-2 en 9:4-5 is Gods Woord niet vervallen, dat alleen de kinderen der belofte voor nageslacht van Abraham gelden. Valse kerken, scheurkerken en sekten zijn geen deel van een pluriforme kerk, maar het zijn volken als de Ismaëlieten en Edomieten, die als kinderen des vleses door de HEERE zijn weggezonden, geëxcommuniceerd, uit zijn verbond en kerk.

Voorts, wanneer de apostel Paulus in Efeziërs 3:10 spreekt over "de veelkleurige wijsheid van God", dan slaat dat terug op wat hij in het voorafgaande heeft gezegd. Daarin sprak hij over de openbaring van het geheimenis, dat niet slechts de gelovige Joden maar ook de gelovige heidenen door Christus Jezus worden opgenomen in het ene volk van de HEERE. Eertijds waren de laatsten uitgesloten van het burgerrecht Israëls en vreemd aan de verbonden der belofte. Maar door het bloed des kruises zijn gelovige Joden en heidenen nu één geworden in Christus: de tussenmuur die scheiding maakte, is weggebroken. En daarom vermaant Paulus in Ef.4 vervolgens ook om:

"elkander in liefde te verdragen
en u te beijveren de eenheid des Geestes
te bewaren door de band des vredes:
één lichaam en één Geest,
gelijk gij ook geroepen zijt in de ene hoop uwer roeping,
één Here, één geloof, één doop,
één God en Vader voor allen,
die is boven alles en door allen en in allen."

Zie, juist in die kerkelijke eenheid schittert de veelkleurige wijsheid van God!

Maar door de pluriformiteitsleer* HH Kuyper en Bavinck wordt die veelkleurige wijsheid van God juist verduisterd, ja vervalst, tot een totale verloochening van heel Gods bondshandel en van wat de apostel Paulus ook in Rom.11:33-36 roemt als "de diepte van rijkdom, van wijsheid en van kennis Gods".

Ook is het wel waar, dat de patres of kerkvaders de eenheid des Geestes van alle plaatselijke kerken hebben ondergebracht in een hiërarchisch kerkverband, dat uiteindelijk uitgroeide tot het pausdom van Rome. Maar het is niet waar, dat die Roomse eenheid als gevolg had, dat de kerken van ketters en scheurmakers door die hiërarchie kwamen buiten te staan, terwijl er met hen toch wel een pluriformiteit van de kerk aanwezig bleef. Het waren wel degelijk hun valse leringen en scheurmaken, waardoor deze sekten - "die zich met de naam van de kerk bedekten", art.29 NGB - werden afgesneden van de in de apostolische geloofsbelijdenis beleden: "ene heilige, algemene Christelijke Kerk, de gemeenschap der heiligen".

Verder stelden de HH Kuyper en Bavinck het voor alsof de belijdenis van de ware en de valse kerk volgens artikel 29 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis, iets was uit de tijd van de strijd tussen Rome en de protestanten. Maar later ontstond dan volgens hen de thans nog steeds groeiende verdeeldheid van het protestantisme. De belijdenis van art.29 NGB klopt dus nu niet meer en moest nu volgens hen daarom vervangen worden door het meerdere licht van de leer van de pluriformiteit van de ene kerk, wereldwijd verdeeld in duizenden zichtbare "kerken". In feite werd derhalve door Kuyper en Bavinck de belijdenis van art.29 NGB over de ware en de valse kerk verloochend en bestreden.

Ten slotte nog dit: prof.Bavinck verdedigde de leer van de pluriformiteit van de kerk ook met een beroep op de vrijheid van ieder mens om Gods Woord "voor zichzelf te verstaan, gelijk hij het inziet". Ook daarom: "leve die vrijheid, ook al leidt deze tot een grote kerkelijke verdeeldheid"!

Bavinck - en Kuyper was het met hem eens - meende, dat in de Grote Reformatie was vastgesteld, dat niet de ene Roomse Kerk met haar onfeilbare paus, het alleenrecht had op de juiste uitleg van de Bijbel. Elk gelovige heeft zelf de vrijheid van exegese van Gods Woord, want met art.7 NGB belijden we, dat noch de grote menigte, noch de oudheid, noch de successie van tijden of personen, noch de conciliën, decreten of besluiten gelijk staan met Gods Woord. Daarom is dan dus grote bescheidenheid en voorzichtigheid geboden wanneer in de verschillende kerken, overal ter wereld, Gods Woord op zo uiteenlopende, en vaak zelfs tegenstrijdige wijze, wordt begrepen. Consciëntiedwang is hierbij volgens hem absoluut verboden.

Echter, art.7 NGB zegt tevens niet voor niets, dat alle mensen uit zichzelf leugenaars zijn en ijdelers dan de ijdelheid zelf. Wij geloven niet in een onfeilbare kerk en een onfeilbare paus, noch in de onfeilbaarheid in de Schriftuitleg van welk ander mensenkind dan ook.

Het is de apostel Paulus, die ons in 1 Kor.2:10 e.v. leert hoe wat dit betreft de zaken staan, als hij schrijft:

"Wie toch onder de mensen weet, wat in een mens is, dan des mensen eigen geest, die in hem is?

Zo weet ook niemand, wat in God is, dan de Geest Gods".

Wat een mens bedoelt, weet hij zelf het beste.

Zo weet ook de Heilige Geest, die de Heilige Schriften heeft geïnspireerd als de eigenlijke auteur, alleen wat de juiste bedoeling en uitleg is van Gods Woord.

* van de

Dus welk mens kan daarom alleen weten wat de HEERE in de Bijbel bedoelt?

Antwoord: de gelovige die de Heilige Geest ontvangt. Deze conclusie wordt vervolgens door Paulus uitgewerkt in het vervolg van 1 Kor.2. Alleen de "geestelijke", dat is dus de door de Heilige Geest geleide mens kan de dingen van Gods Woord en Koninkrijk beoordelen. Maar ongeestelijke mensen aanvaarden niet wat van de Geest van God is, het is voor hen dwaasheid en zij kunnen het niet verstaan omdat het slechts geestelijk te beoordelen is. Alleen mensen, die de Heilige Geest ontvangen hebben, en daardoor goed begrijpen wat de HEERE in zijn Woord tot hen zegt, hebben "de zin van Christus", d.w.z. zij zijn één in geloof en liefde zonder verdeeldheid zoals in 1 Kor.3 wordt bestraft. Want Christus is niet gedeeld; 1 Kor.1:13. Daarom is de kerk, die het lichaam van Christus is niet gedeeld, want zij wordt geleid door de Heilige Geest. Bij die eenheid door de Geest is er ook één kerk. Verdeeldheid binnen die kerk ontstaat alleen als de Heilige Geest bedroefd wordt en tegengestaan door eigenwijze mensen. Maar als daar dan de scepter der goddeloosheid heerst over het erfdeel der rechtvaardigen, komt de HEERE met zijn verlossing doordat Hij de bedrivers van ongerechtigheid uit zijn kerk doet vergaan (Psalm 125). De "vrijheid van ieder mens om Gods Woord te verstaan gelijk hij het zelf inziet", bewerkt dan een grote, dusgenaamde, "kerkelijke verdeeldheid". Want niet de Heilige Geest maar het autonome menselijke geweten leidt en regeert dan de geesten. Aangezien alle mensen van zichzelf leugenaars zijn, ontstaat zo een leugenachtige "kerkelijke verdeeldheid" van sekten, die zich met de naam van "kerk" bedekken. Zij vormen dan niet allen tezamen de ene pluri-forme, algemene, christelijke kerk, maar het grote Babel, met de vele wijken en een Joods getto, dat de eigenwijze, ongelovige, hoogmoedige en dwaze mensen zelf gebouwd hebben.

SCHEIDT U AF EN GAAT UIT VAN HAAR is dan de ordinantie van God voor alle daarin verkerende geliefden naar de verkiezing om der vaders wil. 2 Kor.6:14-18; Openb.18:4; e.a.p.; en art.28 NGB.

En dan toch ook nog dit: volgens prof.H.Bavinck komt de verhoring van Christus' gebed om de eenheid van de kerk pas na de jongste dag. Thans is de belijdenis van "de ene algemene, christelijke kerk" volgens hem een geloofsstuk. Dat wil zeggen: in deze bedeling is die eenheid er nog niet. Ze is er hoogstens slechts "ten dele", of "onvolkomen" (1 Kor.13:9-10). Het geloof in de eenheid van de "zichtbare" kerk betekent dan dus, dat die eenheid hier en nu juist geloochend wordt! Pas op de nieuwe aarde zullen wij te zien en te beleven krijgen wat we hier op aarde alleen nog maar kunnen geloven, namelijk: het éne nieuwe Jeruzalem. Thans is er nog de gebrokenheid van deze bedeling, zodat er op zijn best een pluri-forme kerk is.

Echter, wanneer we met het apostolicum belijden: "Ik geloof één heilige, algemene, christelijke kerk", dan spreken we daarmee volgens onze Heidelbergse Catechismus in zondag 21 uit:

"Dat de Zone Gods uit het ganse menselijke geslacht zich een gemeente, tot het eeuwige leven uitverkoren, door zijn Geest en Woord, in enigheid des waren geloofs, van de beginne der wereld tot aan het einde, vergadert, beschermt en onderhoudt, en dat ik daarvan een levend lidmaat ben, en eeuwig zal blijven."

Die ene kerk is er dus nu al, en ze is er geweest vanaf Adam en Eva en zal blijven tot aan de wederkomst. Wie nu van die kerk geen lid is, zal het ook hierna niet zijn.

Ook uit art.27 NGB blijkt, dat wij die ene kerk geloven en belijden als reeds bestaande op deze aarde. In de ogen van de mensen is die ene kerk soms als tot niet gekomen. Maar God zorgt, dat ze er is en blijft tot aan de jongste dag. En zeker: op de nieuwe aarde zal haar volheid pas komen, want dan zullen al haar leden

opgestaan en vernieuwd aanwezig zijn. Maar als ik zeg: "Ik geloof één kerk", dan denk ik toch in de eerste plaats aan de kerk in deze tijd, waarin er, ondanks de gebrokenheid in deze bedeling, door het geloof vernieuwde en geheiligde mensen zijn, die samen het ene lichaam van Christus vormen: zijn ene, heilige algemene, christelijke kerk! Die ene kerk van onze geloofsbelijdenis komt er dus niet pas na de jongste dag, maar die is er al geweest vanaf het begin van de wereld en die zal er - ondanks alle bondsbreuk en ontrouw, waarover Gods verbondswraak steeds weer komt - toch blijven tot en met de jongste dag. Juist voor die kerk in deze bedeling bad de Here Jezus in Joh.17 voordat Hijzelf ten hemel voer en niet meer met zijn discipelen kon spreken zoals verteld wordt in Joh. 13-17.

Bavinck ziet dus kans om deze geloofsbelijdenis van de éne kerk te loochenen door het een geloofsstuk te noemen! En dit misleidende foefje hebben velen hem nagedaan. "We geloven de ene kerk, en daarom bestaat die eenheid er dus nog niet maar komt die pas na dezen." Op deze grond veroordeelt men dan als "kerkisten" al die mensen, "die eigen kring voor de enige kerk van Christus houden". Wie de leer van de pluriformiteit van de kerk verwerpen en nog geloven in de belijdenis van de ware en de valse kerk naar art.29 NGB, zijn sektariërs! Zij kwijnen en sterven als een tak, die van zijn stam is gescheurd!

De apostel Petrus vermaant ons echter, dat wij ons als levende stenen zullen laten gebruiken voor de bouw van een geestelijk huis, waarvan Jezus Christus de hoeksteen is, dat is: zijn éne, heilige, algemene, christelijke kerk. Wie Bavinck c.s. volgen, stoten zich aan de hoeksteen Christus, die een steen des aanstoets is*een rots der ergernis voor allen, die zich in ongehoorzaamheid aan zijn Woord, stoten (1 Petr.2:4-10).

Heel die leer van de pluriformiteit van de kerk is vrucht van de ergernis aan "'t heilig recht der strenge rechtsgedingen" naar Psalm 101. Davids grote Zoon wandelt tussen de kandelaren en zijn aanzien is gelijk de zon schijnt in haar kracht. Hij regeert zijn kerk gedurende heel haar geschiedenis in O.T. en N.T. Hij bedient haar de rechten van Gods verbond in zegen en in vloek, zoals beschreven in de boekrol, door Hem ontvangen uit de rechterhand van Hem die op de troon zit. Naar het schaduwachtig voorbeeld van koning David in Psalm 101:8, waar hij zegt:

"Elke morgen zal ik verdelgen
alle goddelozen des lands,
en uit de stad des HEEREN uitroeien
alle bedrijvers van ongerechtigheid."

12.16 Polemieek van K.Schilder tegen de pluriformiteitsleer

Hoewel de leer van de pluriformiteit van de kerk in de Gereformeerde Kerken voor de tweede wereldoorlog uitgroeide tot een "gangbare leer", waren er ook tegenstemmen.

Wanneer je een mooie vaas aan gruzelementen laat vallen, heb je dan een "pluriforme vaas?" - zo spotte bijvoorbeeld ds.D.Sikkel van Amsterdam.

Anderzijds kwam op de generale synode van Leeuwarden-1920 een gravamen aan de orde van een zekere dr.Buizer tegen de artikelen 27-30 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis over de kerk, met verzoek om de belijdenis op dit punt te reviseren en in overeenstemming te brengen met de pluriformiteitsleer. In al zijn naïviteit was dat dus wèl zo eerlijk. De Kerken werden op deze manier er dus mee geconfronteerd, dat deze dwaalleer van o.a. Kuyper en Bavinck in strijd was met de belijdenis van de Kerken. Deze synode wees de zaak af op niet al te duidelijke wijze en liet art.27 t/m 30 NGB ongewijzigd. Blijkbaar vreesde men voor kerkelijke moeilijkheden met oud-A (de Kerken afkomstig uit de Afscheiding van 1834), indien men een van de Drie Formulieren van Enigheid op dit punt zou gaan

veranderen.

Intussen werd er wel geleerd, dat art.27 NGB handelde over de onzichtbare kerk. Nota bene: een "onzichtbare kerk", die "somwijlen een tijdlang zeer klein en als tot niet schijnt gekomen te zijn in de ogen der mensen"! Deze mensen hadden dus permanent "ogen om niet te zien",

Prof.V.Hepp, opvolger van prof.H.Bavinck aan de VU, waarschuwde in een almanak van studenten uit 1934 tegen "epigonisme" van kleine geesten, die de grootheid van voorgangers als Kuyper en Bavinck misten om hun pluriformiteitsleer zelfstandig te verwerken en verder uit te bouwen. Die epigonen waren wat dat betreft niet tegen de moeilijkheid van die pluriformiteitsleer opgewassen. En daarom vernauwden zij de leer over de kerk aldus:

"onze eigen kerk is de ware, wat zich daarbuiten als kerk aandient is een valse kerk of een sekte, dus geen kerk. De oplossing van het kerkprobleem wordt dan simple comme bonjour: "de gelovigen die buiten onze, d.w.z.de kerk zijn, moeten zich van hun dwalingen zuiveren en tot ons overkomen." Zo wordt de eenheid openbaar waarom Christus heeft gebeden."

(citaat uit K.Schilder, Verzamelde Werken, De Kerk, deel I, blz.305-306).

Prof.K.Schilder had in de hieraan voorafgaande jaren het gemis aan kerkelijk besef bestreden, waarbij de kerk als een "genadewinkel-tje" werd beschouwd: als de ene winkel (kerk) iemand niet aanstond dan ging hij naar een andere. Dus zoals men vandaag de ene supermarkt verruult voor een andere. Ook bracht hij bezwaren in tegen de door vooral prof.Hepp gepropageerde Calvinistencongressen, die het internationale oecumenisme bevorderden. Daarom trok hij zich deze beschuldiging door prof.V.Hepp van "epigonisme" persoonlijk aan en polemiseerde hij in de jaren hierna uitvoerig tegen deze beschuldiging en tegen de leer van de pluriformiteit van de kerk, totdat hem zijn blad "De Reformatie" in 1940 door de Duitsers werd ontnomen. Zoals in het voorgaande onder 4.2 vermeld, wraakte hij o.m. het beroep van prof.Hepp op Calvijn. Volgens Schilder had Calvijn het oog op de toestanden in de Kerk vóór de Reformatie, wanneer hij sprak van doopserkenning, vestigia ecclesiae, en als hij toegaf, dat er onder het pausdom nog kerken waren. Tegenover de leer van de pluriformiteit van de kerk hield prof.K.Schilder vast aan de belijdenis in art. 29 NGB over de ware en de valse kerk, welke leer juist ook door Calvijn in zijn Institutie werd onderwezen. Daarom vatte hij Calvijns woorden, waarop prof.Hepp zich beriep, op als geldende van de gedeformeerde kerk vóór de Reformatie.

Echter, ontegenzeggelijk veroorzaakte bij Calvijn wat dit betreft "een nevel van onwetendheid" een blindheid voor Gods bondshandel. Mensen die daarvan misbruik maken, zoals prof.V.Hepp, zijn daarom de wáre "epigonen".

Hoewel prof.K.Schilder meeging in de opvatting, dat er zich buiten de Gereformeerde Kerken "natuurlijk" nog vele gelovigen waren, en hij met zijn polemiek beslist niet wilde oproepen tot tucht-handhaving inzake de verloochening van de belijdenis over de ware en de valse kerk, was het toch zijn opkomen voor de gereformeerde belijdenis over de kerk, die ergernis en vijandschap opriep, welke in 1944 tot de Vrijmaking leidde. Meer nog dan de verwerping van de binding aan de leer van de veronderstelde wedergeboorte, was de leer over de kerk de grote aanstoot en ergernis voor de synodocraten in 1944. Het is ten diepste de afkeer van Christus' "strengere rechtsgedingen" (Ps.101) in de historische bondshandel met zijn kerk, en een weerbarstig en weerspannig streven naar een eenheid en liefde daar waar de HEERE vijandschap zet, die - paradoxaal genoeg - in 1944 leidde tot de schorsing van Schilder, Greijdanus en anderen.

12.17 Rekenen naar de geopenbaarde dingen van het Woord dat niet vervallen is

Calvijn stond op de schouders van Augustinus en de kerkgeslachten voor hem, die leden aan de eigenwijsheid van de heidenchristenen, waartegen reeds de apostel Paulus in Rom.11 had gewaarschuwd. Daarin lag de oorzaak van zijn schoorvoetende toestemming, nolens volens, dat hij "niet wilde loochenen", dat er onder het pausdom kerken waren (Inst.IV.II.12). De goedertierenheid van de HEERE in zijn bondshandel in de bediening van de zegen en de vloek naar de wet van Mozes, gedurende heel de verbondsgeschiedenis, die na Pinksteren op nieuwtestamentische wijze wordt voortgezet, en die in zijn dagen zo actueel de gebeurtenissen bepaalde, onderkende hij daardoor niet. Zijn in plaats daarvan redeneren - in navolging van Augustinus - vanuit Gods verborgen uitverkiezing, bracht hem tot de leer, dat er zich buiten de ware kerk, ook in de Roomse kerk, nog uitverkorenen en gelovigen bevonden, evenzeer als er anderzijds binnen de Gereformeerde Kerken hypocrieten en "wolven" zaten. De onderscheiding van kinderen der belofte en kinderen des vleses in Rom.9 begreep hij niet als de tegenstelling tussen ware en valse kerk. Maar deze werd dogmatisch uitgelegd als een onderscheiding, die juist de ganse kerk verdeelde. In de gelovigen en uitverkorenen die zich in de valse kerken, scheurkerken en sekten bevinden, is dan dus toch in feite ook nog de onzichtbare kerk aanwezig. Immers ook al die uitverkorenen behoren dan, als gegeven des Vaders, allen tot Christus' lichaam, dat is de ene algemene, christelijke kerk.

Wij hebben evenwel te rekenen naar de geopenbaarde dingen. Aan de vruchten moeten wij de boom kennen. Wie de ordinantie van God om zich bij de kerk te voegen, en daar hun gaven ten nutte en ter zaligheid van hun medeleden aan te wenden - ook in de strijd tot het uiterste voor het ware geloof - niet gehoorzamen, die leven in zonde en onttrekking, en zij zijn geen ware gelovigen. Daarom belijden wij met Cyprianus, en art.28 NGB, dat er buiten de ene, zichtbare, katholieke, christelijke kerk geen enkele zaligheid is. Ook al zijn er buiten de zichtbare kerk nog zoveel "Here, Here - zeggere": zij doen daar geen van allen de wil des Vaders, en mogen daarom door ons dus niet voor gelovigen gehouden worden. De apostel Paulus had een voortdurend hartzeer over zijn verwanten naar het vlees, die tot de synagoge des satans behoorden. Hij bad voor en getuigde van hen, dat zij ijver voor God bezaten, zij het zonder verstand. Maar ondanks al hun vele voorrechten naar Rom.3: 1-2 en 9:4-5 verklaarde hij nadrukkelijk, dat het Woord Gods niet vervallen was. Naar dat Woord waren de leden van die eerste valse kerk van het Nieuwe Testament kinderen des vleses en behoorden zij evenmin tot Gods verbondsvolk of kerk als de Ismaëlieten en de Edomieten.

12.18 De pluriformiteitsleer ingeruild voor de valse oecumene van de Wereldraad van Kerken

In 1968 verzorgde dr.G.Puchinger (eerst Vrijgemaakt, later Synodaal geworden) een heruitgave van de rede uit 1888 van prof. H.Bavinck over "De Katholiciteit van Christendom en Kerk". Boven zijn inleiding plaatste Puchinger als motto de volgende woorden van dr.Noordmans, een bekend Hervormd theoloog:

"De locus de ecclesia is de zwakste plaats in de dogmatiek, vooral in die der reformatoren en 't allermeest in die der gereformeerden".

De heer Puchinger wees in zijn inleiding op Bavincks rede ook vooruit op de twee delen van de "Dogmatische Studiën" over De Kerk die dr.G.C.Berkouwer in 1970 publiceerde. Die twee delen heb ik onlangs voor een paar euro in de Kringloopwinkel kunnen kopen. Daaruit blijkt dat prof.Berkouwer (voorzitter van de schorsende

synode in 1944 en opvolger van prof. Hepp als dogmaticus aan de VU) de pluriformiteitsleer van Kuyper en Bavinck afwijst. Voor wat hij noemt: "het probleem van de eenheid en verdeeldheid der kerk" is volgens hem in ieder geval duidelijk, dat daarvoor geen oplossing mogelijk is in de richting van een geruststellende pluriformiteit (a.w., I, blz. 86). Ook een vlucht naar het eschaton (dus dat de eenheid pas komt na de jongste dag) of naar de alles overkoepelende ecclesia invisibilis (dus dat alle gelovigen in alle kerkgenootschappen en sekten tezamen de ene christelijke kerk zijn) acht Berkouwer onjuist.

"Maar de belangrijkheid van de aan de orde gestelde problemen - *
- wordt daardoor niet minder, nu in gehéél de oecumene blijkt, hoezeer het probleem van eenheid en verdeeldheid àllen bezighoudt in nimmer totaal bevredigende soluties". (a.w., I, blz. 86).

Evenals Faber verwijst Berkouwer naar de Toronto-verklaring van de Wereldraad van Kerken:

"Hierin treffen we het woord "elementen" aan, dat praktisch dezelfde betekenis heeft als het vestigia-begrip." (a.w., I, blz. 83).

Hoewel volgens Berkouwer ook Toronto "het probleem niet heeft opgelost", wordt volgens hem daarin toch "een weg" zichtbaar. Oecumenische erkenning van elkaar als kerken in verdeeldheid opent volgens hem een mogelijkheid:

"zich niet teleurgesteld en defaitistisch af te wenden van de verdeelde kerk, maar naar de wil van Christus haar verdeeldheid te peilen, haar eenheid in Christus te zoeken en onweersprekelijk in woord en daad aan het licht te brengen."
(a.w., I, blz. 87).

En zo is dus de leer van de pluriformiteit van de kerk ingeruild voor het oecumenisme van de Wereldraad van Kerken. Van kwaad tot erger! Matth. 12:43-45.

Inmiddels zijn we al weer vijftig jaar verder en leven we in een "postmoderne" tijd, waarin ieder zijn eigen mening mag hebben en niemand moet menen, dat hij het alleen weet. En zo brengt nu de beweerdde vrijheid van ieder mens, om Gods Woord te verstaan naar eigen eer en geweten, een pluriforme - of beter een plurale - WAARHEID voort. In de moderne, hedendaagse wereld zijn er zoveel verschillende waarheden, dat men met Pilatus sceptisch kan vragen: "Wat is waarheid?" (Joh. 18:38). Zo is er dus niets nieuws onder de zon.

Het is de verwerping van Christus en zijn Woord, die de oorzaak van dit alles is. Het is "het geheimenis van de wetteloosheid", dat werkzaam is. Paulus schrijft in 2 Thessalonicensen 2, dat God hun, die de waarheid van het getuigenis van de apostelen, waardoor zij hadden kunnen behouden worden, niet aanvaard hebben, een dwaling zendt, die bewerkt, dat zij de leugen geloven. Zulk een energie van dwaling bewerkt ook thans de ondergang voor eeuwig van allen, die de schriftuurlijke leer van Gods bondshandel in heel de kerkgeschiedenis verwerpen en veroordelen.

In het grote tegenwoordige Babylon van de vele valse kerken wordt het bloed gevonden van profeten en van heiligen en van allen, die geslacht zijn op de aarde (Openb. 18:24, Matth. 23:35). Maar de oecumenische, liefdevolle christenen van tegenwoordig huichelen net als de schriftgeleerden en Farizeeën van eertijds:

"Indien wij geleefd hadden in de dagen onzer vaders, zouden wij met hen geen gemene zaak gemaakt hebben ten opzichte van het bloed der profeten." (Matth. 23:30).

Evenwel, allen, die thans in vals oecumenistische gezindheid ons getuigenis tegen de verloochening van de bondshandel van de HEERE in heel de kerkgeschiedenis verwerpen - waardoor zij allen als bondsbrekers, zelf of in hun voorgeslacht, uit Christus' kerk werden uitgeroeid en tot VALSE kerk, dat is tot NIET-Kerk, zijn

* -als oecumenische problematiek

geworden - die maken de maat van hun vaders vol. Hun allen klinkt het Woord van Christus tegen:

"Slangen, adderengebroad, hoe zult gij ontkomen aan het oordeel der hel?" (Matth23:33).

12.19 Evangelischen en gereformeerden zijn niet gebleven bij de goedertierenheid

Naar de Schrift geloven wij, dat Christus wet en profeten niet heeft ontbonden maar vervuld (Matth.5:17). Toen Hij uitriep aan het kruis: "Het is volbracht", betekende dat niet het einde van Gods verbond met het kruisigende Israël, maar juist voor "gans Israël" de verzoening en de afwending van de goddeloosheden van Jakob (Rom.11:26-27; Jer.31:33-34; Hebr.8:10-12 en 10:16-17). Na Christus' opstanding vragen zijn discipelen Hem daarom naar het herstel van het koningschap voor Israël. Op Pinksteren predikt Petrus daarom de bediening van de verbondszegen over allen die zich bekeren en in Jezus geloven als hun Messias, maar kondigt hij de verbondswraak aan over alle verharde bondsbrekers. De laatsten zullen als Christus' vijanden gemaakt worden tot een voetbank voor zijn voeten. Met de zending van twaalf apostelen als getuigen voor de twaalf stammen Israëls tot "aan het uiterste der aarde" (vgl. Deut.30:4-5) begint de grote kerkstrijd in de apostolische tijd. Deze kerkstrijd brengt dan een grote verdrukking, zoals er niet geweest is van het begin van de wereld tot dan toe en daarna nooit meer wezen zal (Matth.24:21). In de Openbaring aan Johannes toont de Here vanuit de hemel hoe in deze verbondsgeschiedenis ten tijde van de apostelen door Hem heel Gods schaduwachtige wet en profeten vervuld worden in een bediening van de zegen en de vloek naar de nieuwtestamentische "werkelijkheid van Christus". Het evangelie is de boodschap tot Sion-Israël van haar verzoening en wederkeer dank zij het volbrachte werk van Christus Jezus. Daarbij is het de HEERE te gering, dat Christus alleen de stammen van Jakob tot Hem terugbrengt, en daarom stelt Hij Hem ook tot een licht voor de volken, opdat zijn heil reike tot het einde van de aarde (Jes.49:6). De Filistijn, de Tyriër, de Moren die dit evangelie geloven, zullen geteld worden als in Israël geboren en ingelijfd (Ps.87).

"Jubelt, gij natiën, om zijn volk". Deut.32:43.

Heel de christelijke kerk is het uityerkoren volk van God (1 Petr. 2:9-10). Maar naar blijvend verbondsrecht worden de ongelovige bondsbrekers uit het volk uitgeroeid. De HEERE laat hen in hun val en verderf, waarin zij zichzelf geworpen hebben (art.16 NGB). Dat is Gods verborgen verkiezing en verwerping: sommigen stoten zich aan de hoeksteen Christus, waartoe zij ook bestemd zijn. Als leerjongeren van Christus moeten wij ons alleen houden aan zijn Woord, volgens welk wij de boom moeten kennen aan zijn vrucht zonder Gods verborgen verkiezing en verwerping curieuslijk te onderzoeken (art.13 NGB, vgl. D.L.I.14 en 12), en zonder over harten te oordelen. Alleen zo kunnen wij blijven bij de goedertierenheid (Rom.11:22).

Wat denken nu hiertegenover de evangelischen?

De opvattingen van hen, die als "evangelisch" bekend staan, lopen nogal uiteen. Maar over het algemeen leven zij bij een: "Geloof in de Here Jezus, en gij zult zalig worden". (waarbij men vergeet, dat dit in de Bijbel staat in de kontekst van de felle kerkstrijd met de Joden). Hun leer is dus: Jezus heeft onze zonden betaald en ons verzoend met onze hemelse Vader, zodat ieder, die in Hem gelooft, zijn weg in blijdschap kan gaan. Nadruk wordt dan gelegd op het christelijke leven in naastenliefde en het doen van de wil van God. Dit "evangelie" komt sedert Pinksteren tot alle volken: "onder elk volk is wie Hem vereert en gerechtigheid werkt, Hem welgevallig" (Hand.10:15). Ook al houdt men de Bijbel "van kافت tot kافت" voor het onfeilbare Woord van God: de in het Nieuwe Testament dóórlopende verbondshandel van de HEERE kent men niet.

Het Oude Verbond met Israël is, zoals Paulus zegt in Rom.11, niet verbroken, en daaruit concluderen zij, dat de Joden nog altijd het oude verbondsvolk van God zijn, ook al leven zij niet uit het evangelie maar naar de wet. Het evangelisch verzet tegen de "vervangingsleer" leidt daarom bij hen tot chiliasme en dispensationalisme. Door hun "letterlijke" opvattingen van de schaduwen komt men niet alleen tot verwachtingen en vervullingen van vele "onvervulde beloften" voor het Joodse volk, maar ook tot charismatische uitingen zoals met name gebedsgenezing, tongentaal en voorspellende profetieën. Er is onder evangelischen een levende fantasie over het uitkomen van door hen niet begrepen Bijbelwoorden in de Openbaring aan Johannes, Daniël, Zacharia, Matth.24 en andere Schriftplaatsen. Evangelischen staan voor een persoonlijk geloof, waarom velen van hen de kinderdoop afwijzen. Schriftuurlijke begrippen als kerk en verbond zijn hun wezenlijk vreemd, zodat zij open staan voor een oecumenistische eenheidsbeleving. De evangelische richting komt voort uit de blindheid voor Gods bondshandel in de apostolische tijd en daarom ook voor die in de Reformatie van de zestiende eeuw.

Wat is tegenwoordig het kenmerkende geworden van de meeste gereformeerden ?

In navolging van Calvijn beschouwen gereformeerden de leer over kerk en verbond onder het aspect van Gods verborgen uitverkiezing. Volgens de Schrift is Israël, de kerk, het uitverkoren verbondsvolk van de HEERE. Ieder lid van die kerk, hoe klein hij zij of groot, is van die weldaad deelgenoot. Maar nu zijn er steeds weer bondelingen, die zèlf in ongeloof en liefdeloosheid dat verbond met de HEERE verbreken. Naar de Schriften komt over hen de verbondsvloek, bestaande in de dood of uitroeiing uit het verbond. En nu heeft de HEERE in zijn Woord geopenbaard, dat daarin zijn verborgen praedestinatatie zich uitwerkt. Daarmee wil Hij ons naar Rom.9:11 leren, dat de bondelingen niet behouden worden op grond van hun eigen geloof en verbondstrouw. Behoud is alleen te danken aan Gods ontferming. Daartoe had Hij reeds besloten vóór de grondlegging van de wereld. Dus lang voor zij geboren werden, waren zij al voor de zaligheid uitverkoren, zodat zij hun redding niet aan zichzelf te danken hebben.

Nu is het echter zo, dat de HEERE niet heeft bekendgemaakt wie Hij op die wijze van eeuwigheid heeft verkoren en wie niet. Daarom noemen wij dit Gods VERBORGEN uitverkiezing. Met het bestaan van die verborgen verkiezing en verwerping hebben we dus wel rekening te houden. Maar we zullen altijd heel goed moeten beseffen, dat deze verborgen uitverkiezing een zaak is van de HEERE God, de Almachtige Schepper van hemel en aarde, die een ontoegankelijk licht bewoont. Niemand kan in deze Raad van God inzien om te weten te komen of hijzelf of een ander uitverkoren is of verworpen! Helaas zijn nu echter de mensen, vooral de heren "theologen", met de wetenschap dat die verborgen verkiezing bestaat, gaan rekenen op een andere manier dan de HEERE heeft bedoeld en toegestaan. En nu is het juist dát kwaad, dat een stempel heeft gedrukt op hen, die zich "gereformeerden" noemen.

We zagen reeds hoe Calvijn in navolging van Augustinus ging rekenen met dergelijke uitverkorenen buiten en verworpenen binnen de kerk, waardoor de belijdenis van de ene, katholieke, christelijke kerk werd ondergraven. De onderscheiding van een zichtbare en een onzichtbare kerk kwam daaruit voort met alle verderfelijke gevolgen daarvan tot op de huidige dag.

Maar voor de gereformeerden in ons land lagen de ingrijpendste gevolgen hiervan binnen de kerk. Want hierdoor ging men de gemeente verdelen in uitverkorenen en niet-uitverkorenen. Inplaats van de zekerheid van Gods verbondsbelofte kwam daardoor het zoeken naar de zekerheid op grond van de waarneming bij zichzelf van Gods verborgen uitverkiezing. Op die manier verstond men ook de Dordtse

Leerregels als deze stellen, dat de uitverkorenen bij onderscheiden trappen en met ongelijke mate van hun uitverkiezing moeten verzekerd worden door de onfeilbare vruchten van de verkiezing (D.L., I, 12).

N.B. Deze Leerregels bedoelen hiermee niet Gods verbondsbeloften als de enige zekerheid en grond voor ons geloof te ontkennen en deze te vervangen door een zekerheid op grond van de verkiezing. Volgens de Leerregels moet men eerst geloven en volgt pas daarna de zekerheid van de verkiezing. Daarom zegt D.L., V, 9 ook, dat de gelovigen van die verkiezing verzekerd worden naar de mate waarin zij vast geloven in het Woord en de beloften van God.

De prediking werd hierdoor tot een kenmerkenprediking. Het kerkvolk moest zichzelf beschouwen aan de hand van die kenmerken om te weten tot welke soort men behoorde: die van de uitverkorenen dan wel die van de verworpenen. Beide soorten werden daarbij steeds verder onderverdeeld in tal van ondersoorten. Dr. T. Brienen noemde dat "de classificatiemethode". Zo noodzaakte deze onderscheidenlijke en exemplarische prediking dus tot een zoeken van geloofszekerheid op grond van de waarneming bij zichzelf van "de onfeilbare vruchten" van de uitverkiezing. Deze bevindelijke mystiek is meer en meer het kenmerk geworden van de orthodoxe gereformeerden in Nederland. Het nuchtere leven in Gods verbond en het vertellen en volgen van Gods bondshandel in heel de verbondsgeschiedenis werden hierdoor tot ongekennde zaken.

Evenals voor de evangelischen werd Pinksteren bij deze gereformeerden het feest van de zending tot alle volken. Joh. 3:16 wordt als uitgangspunt genomen voor de prediking in de hele wereld, terwijl het daarin juist gaat om de kennis van Jezus Christus als de Verlosser voor Israël, het verbondsvolk, de kerk. Op Pinksteren kwam de Heilige Geest over de discipelen van Jezus opdat zij als zijn getuigen zouden optreden. Getuigen tegen de bondsbreuk in de kruisiging van Jezus door de Joden: de zijnen, die Hem niet aannamen maar in ongeloof hadden verworpen als de Messias.

Het herstel van het koningschap voor Israël dat daarop volgde, was zó groot, dat alle volken dáárin mochten delen. "kinderen der belofte"; dat waren allen - Joden en heidenen - die geloofden in Jezus Christus; Gal. 4:28. Maar in navolging van Calvijn maakten de gereformeerden van Paulus' onderscheiding tussen kinderen der belofte en kinderen des vleses een verdeling van de leden van de christelijke kerk. Paulus bedoelde daarmee echter de Joden van de synagoge des satans te onderscheiden van de christelijke gemeente. Bij hem is het dus een onderscheiding van ware en valse kerk. Hierdoor nu werd niet meer gelet op Gods bondshandel in de kerkgeschiedenis noch die in de eigen kerkelijke situatie. Zo kwam onopgemerkt de verbondswraak van de HEERE over heel de "gereformeerde gezindte" in Nederland.

In de strijd tussen de Drentse en de Gelderse Richting onder de Afgescheidenen tussen 1850 en 1870 botsten de mystieke orthodoxe gereformeerden met de meer evangelisch gezinde, met het Réveil verwante stroming van o.a. H.P. Scholte en A. Brummelkamp. De oplossing van Helenius de Cock, dat pas na het geloof ACHTERAF tot de persoonlijke uitverkiezing kan worden besloten, was op zichzelf niet onjuist. Maar het veranderde niets aan de blindheid voor Gods bondshandel en werd gehanteerd als kerkpolitiek om de onderlinge vrede te bewaren. "Handelen en leven alsof er geen uitverkiezing bestaat" was een schromelijke miskennis van Gods geopenbaarde uitverkiezing en van heel het verbondsleven en Gods actuele verbondshandel met zijn kerk.

12.20 Kuypers scholastieke verkiezingsleer leidt tot de binding
aan de leer van de veronderstelde wedergeboorte als
grond voor de doop

Dr.A.Kuyper was niet afkomstig uit de orthodox gereformeerde kringen, die de geloofszekerheid zochten in de bevinding van de ontwijfelbare vruchten van de verkiezing in hun persoonlijk christelijk leven. Als predikant in Beesd kwam hij met hen in aanraking en dit leidde bij hem tot bestudering van o.a. Calvijs Institutie. De lijdelijke opvatting van de mystieke conventikels in de lijn van de Nadere Reformatie pasten echter niet bij zijn actieve geest. Daarom koos hij voor de eerdere theologie uit "de bloeitijd van de gereformeerde theologie". Het "supralapsarisme" van een man als Maccovius beantwoordde aan zijn ideaal van een "wetenschappelijke theologie". Gods verborgen verkiezing werd daarom de hoeksteen voor zijn dogmatiek en zijn Calvinistische "beginselen". De uitverkiezing noemde hij daarom het "cor ecclesiae", het hart van de kerk. De kerk is dan de vergadering van deze uitverkorenen van God. Die uitverkiezing vond al plaats in vóór de zondeval, ja, zelfs vóór de grondlegging der aarde, dus nog voor de wereld geschapen was.

Per konsekwentie leerde Kuyper daarom een rechtvaardigmaking van eeuwigheid. D.w.z. de uitverkorenen zijn al door Christus' bloed gerechtvaardigd in Gods eeuwige Raad lang voordat zij geboren werden. Het geloof bij de mens is dan eigenlijk niets anders dan een bewustwording van die rechtvaardigmaking krachtens Gods uitverkiezing.

Wanneer de kerk bestaat uit de gepraedestineerden tot de zaligheid behoren hypocrieten, ongelovigen en afvalligen uiteraard niet tot de kerk. Zij kunnen alleen uitwendig tot de zichtbare kerk behoren maar tot de onzichtbare kerk van de uitverkorenen behoren zij nooit.

Hetzelfde geldt dan van het verbond: de niet-uitverkorenen binnen de uitwendige, zichtbare kerk, behoren niet tot het inwendige, ware verbond met Gods uitverkorenen. Zij zijn geen kinderen van de HEERE maar slechts tijdelijke huisgenoten. Alleen de uitverkorenen geloven echt en worden waarlijk wedergeboren; bij niet-uitverkorenen is dat enkel schijn

De sacramenten betekenen en verzegelen het heil alleen bij de uitverkorenen. Als niet-uitverkorenen het sacrament ontvangen, is dat dus alleen iets uitwendigs zonder wezenlijke betekenis.

Een probleem doet zich dan voor met betrekking tot de kinderdoop. Wij geloven, dat alle kinderen van de gemeente moeten worden gedoopt. Maar er is altijd een percentage, dat, groot geworden, afvalt. "Want het is niet alles Israël wat Israël genaamd wordt" (naar de evidente verdraaiing van Rom.9:6).

"Daarom worden de kinderen der gemeente gedoopt in de onderstelling, dat zij de geloofshebbelijkheid of het geloofsvermogen ... bezitten. En dit vermogen kan niet anders dan door wedergeboorte in de kleinen zijn."

Dit is een citaat uit het Handboekje ten dienste van de Nederlandsche Gereformeerde Kerken voor het jaar 1892, overgenomen uit het boek van ds.H.Bouma: "De Vereniging van 1892", blz.159. Op blz.160 daarvan lezen we:

"Welnu, in De Heraut van 28 september 1890 (nr.666), schreef Kuyper: volhardt iemand ... in de opinie, dat een kind zou mogen gedoopt, zonder dat daarbij zijn uitverkiezing ondersteld werd, en alsof eerst in den volwassene het genadewerk Gods kon beginnen, dien zeggen wij aan, dat hij met geen eerlijke consciëntie in de Gereformeerde Kerken blijven kan, want onze Gereformeerde Kerken beleden en leerden vanouds vlak het tegendeel. (vgl.E Voto Dordraceno, III, blz.54)".

Dit was dus reeds de binding aan de leer van de veronderstelde wedergeboorte als grond voor de doop, die in de jaren 1942-44 door de Synodes van de Gereformeerde Kerken werd opgelegd en die toen

* in Gods Raad

leidde tot de Vrijmaking.

Volgens Kuyper c.s. stelt hoofdstuk V van de Dordtse leerregels tegenover de Remonstranten vast, dat uitverkorenen nooit kunnen afvallen. Verbondswraak is er in het N.T. niet; die behoorde tot het "uitwendige" Oude Verbond. "Afval der heiligen is er niet". Deze stelligheid van Kuyper en van deze Synodes kwam dus voort uit de overtuiging, dat wie het anders leerde dan zij "Remonstrants" was. "Om remonstrantisme af te snijden" moesten zij binden aan hun "wetenschappelijke" leer over doop en uitverkiezing. Want dit alles behoorde dan tot wat Maccovius noemde "de consequentia proxima", de noodzakelijke leer, die de "wetenschappelijke theologie" moest trekken uit wat de Bijbel zegt over Gods verborgen verkiezing. (Zie het voorgaande onder II.5.8.6).

Zoals prof. Lucas Lindeboom heeft opgemerkt, komt men door deze "wetenschappelijke theologie" tot een andere voorstelling van de waarheid dan de HEERE heeft geopenbaard in zijn Woord.

Kuypers redeneren vanuit Gods verborgen uitverkiezing was geheel iets anders dan in de Schriften geopenbaarde weg van de HEERE met zijn uitverkoren verbondsvolk in heel de verbondsgeschiedenis van O.T. en N.T.

De HEERE verkiest geheel Israël tot zijn verbondsvolk, inclusief de kinderen, zonder iemand van hen tevoren uit te sluiten. Naar de eis van het verbond moeten de bondelingen de HEERE liefhebben, Hem vertrouwen, zijn Woorden geloven, zijn inzettingen in acht nemen en zijn getuigenissen bewaren. Dat moeten zij ook hun kinderen inprenten, en daarover spreken wanneer zij in hun huis zitten, wanneer zij onderweg zijn, wanneer zij nederliggen en wanneer zij opstaan; Deut.6:4-9. Alle kinderen van het verbondsvolk, alle kinderen van de kerk, zijn kinderen van de HEERE; Ezech.16:19-21. Hunner is het Koninkrijk der hemelen; Matth.19:13-15. Dat is zelfs zo bij de zwaarste deformatie van de kerk wanneer er van de kerk niets anders meer over is dan "een half ingestort gebouw" (Calvijn). Echter, de bondeling die de HEERE niet liefheeft, is vervloekt. Want wie Hem liefhebben schenkt de HEERE naar zijn genadige belofte de zegen van het verbond, maar wie Hem haten worden door de vloek en de wraak van het verbond uit het leven in Gods volk uitgeroeid. Daarom vat Mozes dit samen met de woorden:

"Kies dan het leven, opdat gij leeft, gij en uw nageslacht"; Deut.30:19."

Het bestaan van Zijn verborgen uitverkiezing heeft de HEERE bekend gemaakt opdat Israël zou weten, dat heel het verbondsleven met Hem "niet uit werken maar uit genade" is; Rom.9:10-13.

Tevens is de wetenschap, dat er een verborgen eeuwige uitverkiezing bestaat, voor de vromen een grote troost, evenals Gods alwetendheid volgens Psalm 139 e.a.p. Want zoals de gelovigen mogen leven in het vaste vertrouwen, dat heel hun leven en al hun dagen - zelfs "als nog geen daarvan bestaat" - uit Gods Vaderhand hun toekomen, evenzo mogen zij ook weten van Gods uitverkiezing vóór de grondlegging van de wereld en dat niets hen zal kunnen scheiden van de liefde van God, welke is in Christus Jezus, hun Here.

Maar de bondeling, die denkt dat hij gezegend zal blijven wanneer hij de HEERE niet liefheeft, zal verdeld worden:

"dan zal de HEERE die man niet willen vergeven, maar zullen de toorn en de ijver des HEEREN tegen hem branden, heel de vloek, die in dit boek opgetekend staat, zal op hem rusten, en de HEERE zal zijn naam uitwissen onder de hemel.

De HEERE zal hem uit alle stammen van Israël afzonderen ten verderve overeenkomstig alle vervloekingen van het verbond dat in dit wetboek beschreven is." Deut.29:19-21

De bondsbrekers worden krachtens het recht van het verbond uit het verbondsvolk, uit de kerk, uitgeroeid.

* de

En zeker, óók dát was bij de HEERE bekend en door Hem besloten eer de wereld was. Maar hoe dat kan, terwijl de HEERE toch tot alle bondelingen zegt: "Kies dan het leven" - dat gaat ons begrip te boven. Dat hebben wij te respecteren en te aanbidden als Gods ondoorgrondelijke beschikkingen en onnaspeurlijke wegen; Rom.11:32-36. De HEERE openbaart ons het bestaan van zijn verborgen verkiezing en verwerping van voor de grondlegging van de wereld niet opdat wij daarmee heel een dogmatisch leergebouw optrekken en daarbij gaan leven. Wij zijn niet "als God"; ondoorgrondelijk blijft voor ons ondoorgrondelijk en onnaspeurlijk is onnaspeurlijk. Een zogenaamde "wetenschappelijke theologie" die dat niet respecteert, krijgt van God te horen:

"Verderven zal Ik de de wijsheid der wijzen, en het verstand der verstandigen zal Ik verdoen"; Kor.1:19. Wij hebben ons te houden aan de geopenbaarde dingen, want de verborgen dingen zijn van de HEERE, onze God. Deut.29:29.

De door dr.A.Kuyper in systeem gebrachte leer over kerk, verbond en doop, per konsekwentie getrokken uit wat de Schrift zegt over Gods VERBORGEN uitverkiezing, legt een bedekking over heel Gods Woord. Wij mogen niet leven bij theologische theorieën die gebaseerd zijn op Gods verborgen verkiezing van eeuwigheid, maar wij moeten leven bij de geopenbaarde verkiezing tot het volk van Gods verbond. De HEERE heeft in heel de Schrift van O.T. en N.T. geopenbaard hoe Hij met zijn volk handelt naar de rechten van zijn verbond gedurende heel de verbondsgeschiedenis. Naar dat bekendgemaakte Woord - Amos 3:7; Micha 6:8 - handelt de HEERE tot en met de wederkomst van Christus.

Wie naar dat Woord van Gods verbondshandel met zijn volk niet willen luisteren maar leven bij een hoogmoedige verkiezingstheologie, die overkomt de dag des HEEREN als een dief. Duisternis is die dag voor hen en geen licht! Amos 5:18-20. Zo was het in Amos' dagen, zo was het in de dagen van de apostelen, van Calvijn, van De Cock, van Schilder en ook in onze dagen. Verduisterde ogen, zodat zij niet zien, ruggen die voorgoed zich krommen; Rom.11:8. Want wie nu Gods bondshandel in heel de kerk- of verbondsgeschiedenis niet willen zien, maar leven bij hun eigen geconstrueerde verkiezingsleer, zullen op de laatste dag des HEEREN moeten bekennen, dat die door hen veroordeelde "leer omtrent Gods bondshandel" de ware leer was en hun eigen leer de valse en door God verdoemde. Art.37 NGB.

12.21 Bestrijding van Kuypers leer van de veronderstelde wedergeboorte

De leer van de veronderstelde wedergeboorte als grond voor de doop werd door de orthodoxe gereformeerden verworpen. Zij achtten, dat daardoor de noodzaak tot bekering en geloof werd vergeten. Als van ieder gedoopt kerklid wordt verondersteld, dat hij of zij wedergeboren is totdat het tegendeel blijkt, tast dat immers heel de onderscheidenlijke gemeentebesouwing en kenmerkenprediking aan. Want daarbij moet een mens juist uit de waarneming of bevinding van de ontwijfelbare vruchten van de verkiezing te weten komen, dat hij een wedergeboren christen is. Die wedergeboorte moet dan dus niet verondersteld worden aanwezig te zijn, maar die moet een mens dan juist door Gods genade bij zichzelf bevinden in een weg van ingespannen zelfbeproeving (of beter: zelfbeschouwing). Bovendien, door dr.Kuypers veronderstelde wedergeboorte kreeg men de handen vrij voor een activistisch winnen van alle terreinen van het leven voor Christus. Maar de mystiek van de Nadere Reformatie voerde in de praktijk tot een lijdelijk afwachten tot en of het mocht komen staan te gebeuren, dat men Gods genadige verkiezing bevond in eigen leven.

Ook bij hen, die behoorden tot de school van Helenius de Cock, leefden grote bezwaren tegen Kuypers leer van de veronderstelde

wedergeboorte. Want volgens hen worden zij, die eerst geloven, pas ACHTERAF (posterior) verzekerd van hun uitverkiezing, en moeten zij tevoren eigenlijk maar leven alsof er geen uitverkiezing bestaat. De eis van Gods verbond is, dat wij zijn beloften en bedreigingen geloven, niet, dat wij veronderstellen, dat wij wedergeboren en uitverkorenen zijn.

Naar de verborgenheden van het Koninkrijk der hemelen (Ps.78:2; Matth.13:34-35) zaaide - toen de mensen sliepen - een vijandig mens onkruid tussen het koren. Toen dat onkruid opgroeide deformeerde de kerk en kwam binnen haar steeds meer een ontrouw geslacht op van hen, die Gods zonen niet waren maar een schandvlek (Ps.78:8; Deut.32:5). De mystiek van de Nadere Reformatie, die reeds eeuwen de kerk deformeerde, groeide bij Kuyper c.s. uit tot het onkruid van de leer van de veronderstelde wedergeboorte, van de pluriformiteit van de kerk, van de gemene gratie en zo meer. In de dertiger jaren van de twintigste eeuw werden er binnen de Gereformeerde Kerken in Nederland toch sommigen wakker, die begonnen in te zien, dat deze leringen en hun aanhangers binnen de kerk grote schade aanrichtten en een ontrouw geslacht voortbrachten. De volle ernst van het kwaad, en dat het heenging naar de dag van de oogst, onderkenden zij echter niet. Ds.H.Knoop bekende hiervan later: wij leefden als slaapwandelaars temidden van de gedeformeerde kerken. Toch werd na 1944 onder de Vrijgemaakten gesproken van de opkomst van een "reformatorische" stroming binnen de Gereformeerde Kerken in Nederland in de loop van de dertiger jaren van de twintigste eeuw.

Dominee, na 1934 prof.dr.K.Schilder, keerde zich tegen de interkerkelijke samenwerking binnen de door prof.V.Hepp geëntameerde internationale "Calvinistenbond". Want daarin werden ook de in 1926 veroordeelde Hersteld Verbanders van dr.Geelkerken c.s. weer als "Calvinisten" aanvaard. Later voerde hij een uitvoerige polemieek met vooral prof.Hepp over de leer van de pluriformiteit van de kerk. In 1931 keerde Schilder zich in zijn weekblad "De Reformatie" tegen een prediking, waarin "De eenheid der Heilsgeschiedenis" werd verduisterd. B.Holwerda werkte dat later "wetenschappelijk" uit in zijn lezing voor de predikantenvergadering op 25 juni 1942 onder de titel: "De Heilshistorie in de prediking". Daarmee bestreed hij het exemplarisch Schriftmisbruik in de kenmerkenprediking. Reeds eeuwenlang werd daarbij de gemeente opgedeeld in eendeels bekeerden/wedergeborenen/uitverkorenen en anderdeels onbekeerden/onwedergeborenen/verworpenen. Maar nu werkte dit ook steeds meer vervlakkend in algemene zin, zodat de Schriften nog verder onder een bedekking kwamen te liggen.

Verschillende predikanten keerden zich tegen de mystieke scholastiek en daarom ook tegen de kuyperiaanse leer van de veronderstelde wedergeboorte als grond voor de doop. In zijn boek "Hoe het geworden is" vertelt ds D.van Dijk hoe het bij de grote massa van het gereformeerde kerkvolk "niet de zekerheid des geloofs maar de zekerheid van de bevinding was die men zocht". Het waren niet alleen de vroeger veel gelezen geschriften van Schortinghuis en "De Redelijke Godsdienst" van "vader Brakel", maar het was ook Kuypers leer van de veronderstelde wedergeboorte, die de gemeente in deze richting dreven, zo schrijft hij.

"Als men immers reeds de doop van het kind niet enig en alleen grondt op het Woord der Belofte, maar op iets, dat in dat kind is of wordt verondersteld te zijn, spreekt het toch vanzelf, dat zulk een gedoopte, als hij tot onderscheid van jaren is gekomen, zich in die lijn blijft bewegen en dat hij, om zekerheid te verkrijgen niet ziet op de Belofte, maar op wat er in hemzelf gevonden wordt, dat hij gaat trachten er achter te komen of hij wel waarlijk wedergeboren is."

"Als het immers waar zou zijn, dat de Belofte, de volle belofte van het Verbond, alléén is voor de uitverkorenen, dan kan een mens niet eerder in die Belofte rusten en zich daarop verlaten, dan wanneer hij, door het vinden van bepaalde kenmerken, van zichzelf ziet, dat hij een verkorene is." (a.w., blz.13-14).

Ds.D.van Dijk vertelt hoe hij hierom vijandig werd behandeld door tegenstanders, die hem ervan beschuldigden, dat hij zou leren, "dat ieder, die in het Verbond is, en gedoopt is zich om niets meer heeft te bekommeren, dat hij als bondeling natuurlijk het geloof heeft en dus vanzelf zalig wordt." (a.w., blz.18).

Dit noemde men later de beschuldiging van "verbondsautomatisme". Tot deze leugenachtige beschuldiging kwam men vanuit de eigen "wetenschappelijke" verkiezingstheologie.

Ds.Van Dijk verdedigde zich hiertegen o.m. aldus:

"ik heb altijd, altijd weer gezegd, dat een mens in het Verbond geboren, de belofte heeft, dat de doop een zegel was op die belofte en dat hij daarom mocht geloven en moest geloven. Tegenover het altijd in vals zelfonderzoek bezig zijn met zichzelf, heb ik juist aangedrongen op geloven in de belofte. Maar ook heb ik nooit verzwegen, dat een mens al was hij duizendmaal bondeling, als hij niet geloofde en niet wandelde in de weg des Verbonds, verloren ging en dat het oordeel, dat hem zou treffen zwaarder zou wezen, dan dat van de niet-bondeling." (a.w.,blz.19-20).

Echter, redenerend vanuit Gods verborgen verkiezing werpt men hier tegen in, dat een mens niet uit zichzelf kan geloven, en dus, dat wie, zoals ds.Van Dijk, zegt, dat men zelf mag en moet geloven, remonstrants is. In het voorgaande (10.5.1 e.v.) is reeds uiteengezet hoe men aldus de HEERE, onze God, voor leugenaar zet, ja van mijneed beschuldigt. Want Hij vat door de dienst van Mozes belofte en eis van zijn verbond samen in de woorden (Deut.30:19):

"kies dan het leven, opdat gij leeft, gij en uw nageslacht." Zij die redeneren vanuit Gods verborgen uitverkiezing maken van de HEERE een onbetrouwbaar despoot. Zijn verbondsbelofte, in de doop aan de kinderen van de kerk betekend en verzegeld tot versterking van hun geloof gedurende heel hun leven, wordt daardoor een belofte onder een mentaal voorbehoud, Door een niet slechts verboden, maar ook een absoluut verkeerde, foutieve en leugenachtige "wetenschappelijke" "Konsequenzmacherei" vanuit Gods VERBORGEN verkiezing, zondigt men alzo zwaar tegen het eerste en tweede gebod van de wet des HEEREN.

12.22 Wel polemiek maar niet de ernst van het getuigenis

Hoewel er goede dingen werden gezegd, en men hier en daar wakker begon te worden. mankeerde daaraan nog veel. Prof.dr.K.Schilder bleef uitgaan van het verkeerde axioma, dat er "natuurlijk" vele ware gelovigen leefden binnen andere kerken dan de Gereformeerde. Daarin wreekt zich het misverstaan van Rom.9, waarin men de onderscheiding van kinderen der belofte en kinderen des vleses opvatte als een onderscheiding BINNEN de kerk, inplaats van als een typering van de ware, christelijke kerk tegenover de valse Joodse synagoge des satans. Als gevolg hiervan verstond men Rom.9:4-5 niet, alwaar Paulus de gebleven voorrechten van de ongelovige Joden opsomt. De erkenning van al die gebleven voorrechten van de Joden in de synagoge van de satan veranderde er niets aan, dat zij opgehouden hadden tot Gods verbondsvolk te behoren en geen kerk van Christus waren. Ondanks die vele en grote voorrechten was het woord Gods niet vervallen, volgens welke de gemeenschap van de ongelovige Joden uit kinderen des vleses bestond, zoals eens Ismaël en heel zijn ongelovig nageslacht, die uit het verbondsvolk waren uitgevallen (in Rom.11 spreekt Paulus daarover als een weg-

gebroken-zijn uit de olijf van Gods volk of kerk). Alle gebleven voorrechten binnen valse kerken en sekten maken ook in later eeuw hun leden dus niet tot "gelovigen". Het lezen van de Bijbel, al aanvaardt men die "van kragt tot kragt" als het onfeilbare Woord van God, de prediking van Gode Woorden, de bediening van de sacramenten en alle vroomheid, al wordt ze nog zozeer "bevonden", maken de leden van valse kerken en sekten niet tot "gelovigen", broeders en zusters, medebondelingen, medechristenen, enz. Want al zijn alle kinderen des vleses geen heidenen, zij leven toch in de zonden van der valse kerken en sekten, omdat zij daaraan deel hebben zolang zij niet tot het ware geloof komen en opnieuw geënt worden op de olijf (Rom.11:23).

Schilder en Holwerda, alsook dr.M.B.van 't Veer, bestreden het exemplarisme in de uitleg en prediking van Gods Woord. Vooral Holwerda maakte daarvan een wetenschappelijke kwestie. Maar in 1986 publiceerde prof.dr.C.Trimp daarover een boekje ("Heilsgeschiedenis en Prediking"), waarin hij tenslotte opmerkte:

"Ten diepste was het naar ons inzicht een konfrontatie met grote delen van de erfenis van de Nadere Reformatie, zoals die via de afgescheiden en dolerende voorgangers zich een plaats binnen de gereformeerde kerken hadden verworven."

"Strijdend tegen het "exempel", bedoelde men in feite te strijden tegen de subjectivistische hantering daarvan."

(a.w.,blz.110).

Men maakte een wetenschappelijke kwestie van wat een kerkstrijd tegen ontrouw en valse leer had moeten zijn. Prof.Trimp wees er terecht op, dat het woord "heilsgeschiedenis" is geïntroduceerd door niet-gereformeerde theologen, en verbonden is met allerlei soorten ketterij (a.w.,blz.42). Wat een getuigenis tegen oude kerkzonden had moeten zijn, werd gemaakt tot een wetenschappelijk debat tussen collega's-theologen over alle kerkmuren heen.

Broeder A.Janse van Biggekerke bestreed de scholastieke mystiek, zoals die het geloofsleven van velen bezwaarde en misvormde. Zijn beschrijving van het verschil tussen "zelfbeproeving" en "zelfbeschouwing" is klassiek geworden. Maar in zijn boek "Uit de Geschiedenis der Kerk" maakte hij een partijstrijd van de zaak waarover vooral Hand.15 gaat. De "ijverraars voor de wet" (Hand.21:20) waren, volgens hem dus judaïstisch geïnfecteerd. Voor hun beleving van de schaduwendienst als sacramenten van Jezus Christus had Janse geen oog. Zo zag hij dus niet de grootste kerkstrijd aller eeuwen, die in de dagen dat het apostolisch getuigenis uitging onder de Joden, leidde tot het ontstaan van de eerste valse kerk in het Nieuwe Testament. Dat Christus aldus het koningschap voor Israël herstelde en naar Openbaring op nieuwtestamentische wijze Gods zeventvoudige verbondswraak bediende aan de ongelovige Joden en hen tot het "Babylon" van de valse kerk maakte, onderkende hij dus niet. Aangezien de Schriften hiermee openbaren hoe, in heel de verdere nieuwtestamentische verbonds- of kerkgeschiedenis, Gods verbondshandel zich zou voltrekken telkens als de kerk deformeerde en Gog en Magog zich vergaderden tegen Gods Gezalfde en de zijnen, begreep ook Janse niet ten volle de laatste ernst van de kerkstrijd, waarin hij zelf betrokken was. Hierdoor beleefde hij de komst van de Duitsers in de tweede wereldoorlog als Godsbediening van de verbondswraak over het afvallige "christelijke" nederlandse volk en over heel "christelijk" Europa. Daarom riep hij op tot onderwerping aan de Duitsers gelijk Jeremia de Joden opriep zich aan de Babyloniërs te onderwerpen. Dit neo-exemplarisme werd later nagevolgd in de school van C.Veenhof, B.Telder, C.Vonk en anderen die in christelijk-historische zin heel het gedoopte nederlandse volk als verbondsvolk van God beschouwden en over het christelijke Westen Gods verbondsoordelen verwachtten in allerlei vooral oudtestamentische, vormen.

Over het geheel moeten we constateren, dat geen van deze voorgangers in de "reformatorische beweging" van de dertiger jaren in de vorige eeuw de volle ernst van het kwaad in de kerk doorzag. Daarom beseften zij ook niet, waaruit, bij verharding, naar de Schriften, Gods nieuwtestamentische verbondswraak zou bestaan. Inplaats van openlijk met het Woord Gods als getuigen op te treden tegen het kwaad en op te roepen tot tuchthandhaving over de kwade herders en hun aanhangers, kwamen zij op zijn best daartegen op met een ("wetenschappelijke") polemieek op discussieniveau.

12.23 1944: de HEERE plaatst voor de keus: de verkiezingstheologie of de schriftuurlijke verbondsleer

De Vrijmaking van 1944, waarbij er scheiding kwam tussen de Gereformeerde Kerken (synodaal) en de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt), ontstond doordat de synode van Sneek-Utrecht 1942-44 de leer van de veronderstelde wedergeboorte als grond voor de doop bindend oplegde. Ambtsdragers die de synode-uitspraken naar artikel 31 KO niet voor vast en bondig hielden, werden geschorst en afgezet. Aangezien de nu als bindende kerkleer opgelegde leer niet in overeenstemming was met Gods Woord, stond ieder lid van de Gereformeerde Kerken in Nederland van Godswege voor de keus: wie gehoorzaamt ge: de synode of de Here?! Zij die Gode meer gehoorzaam waren dan de mensen, werden afgescheiden in de ware Gereformeerde Kerken in Nederland (onderhoudende art.31 van de kerkenordening). Wie zich lieten binden aan de opgelegde valse leer, behoorden voortaan tot de valse Gereformeerde Kerken in Nederland (synodaal)

Het was de HEERE, die op deze wijze met zijn oordeel kwam over een eeuwenoude kerkpolitiek van tolerantie van een scholastieke theologie en een dienovereenkomstige mystiek-bevindelijk geloofspraktijk, waarin men uitging van Gods VERBORGEN verkiezing.

Omdat het hierbij nu gaat om een zaak van leven en dood, van eeuwig wel of eeuwig wee, zetten we hier nog eens in het kort tegenover elkaar: A. de scholastieke of "wetenschappelijke" verkiezingstheologie en B. de schriftuurlijke verbondsleer.

A. De verkiezingstheologie

Deze is gebaseerd op Gods uitverkiezing en verwerping van vóór de grondlegging van de wereld. Eer God mensen schiep had Hij van ieder mens die Hij in het leven zou roepen, reeds bepaald of Hij hem of haar verkoos tot de eeuwige zaligheid, of dat Hij hem of haar verwierp en bestemde voor het eeuwig verderf.

De kerk is dan de gemeente van de aldus tot het eeuwige leven uitverkorenen. De verworpen hypocrieten die zich binnen haar bevinden behoren derhalve niet tot de kerk, ook al zijn zij hier op aarde lid in volle rechten van de uitwendig geïnstitueerde kerk. En buiten deze uitwendige kerk zijn er uitverkorenen, die reeds geloven of die nog tot geloof zullen komen, maar die toch krachtens Gods verborgen uitverkiezing tot de kerk behoren. Zo is de "onzichtbare kerk" dus een optelsom van alle uitverkorenen naar Gods eeuwige Raad. Maar in de "zichtbare kerk" bevinden zich ook tal van verworpenen, die het ware geloof niet bezitten en ook nooit zullen verkrijgen.

De uitverkorenen worden wedergeboren tot het waar zaligmakend geloof, want bij hen valt het zaad van het Woord in vruchtbare aarde, zodat zij vrucht opbrengen deels honderd, deels zestig, deels dertigvoudig. Maar bij de verworpenen tot wie het evangelie komt, draagt het zaad geen vrucht omdat zij ongelovig zijn of alleen een "historisch" of een "tijdgeloof" hebben.

Uitverkorenen kunnen nooit verloren gaan; of anders gezegd: "afval der heiligen is er niet". Want al vallen zij in nog zulke zware zonden: als verloren zonen of dochters zullen zij van verloren gevonden worden en toch komen tot het feest in het Vaderhuis.

Om zeker te zijn, dat men niet behoort tot de hypocrieten, die slechts een historisch geloof, een tijdgeloof of helemaal geen geloof hebben, zal men in het eigen leven de onfeilbare vruchten van Gods verkiezing moeten waarnemen. De persoonlijke zekerheid van het geloof berust dan op de waarneming in eigen leven van die onfeilbare vruchten van Gods uitverkiezing. Daartoe onderscheidt men drie stukken: ellende, verlossing en dankbaarheid. Tot de waar te nemen vruchten van de verkiezing behoren alzo:

1. een mishagen in zichzelf wegens zijn zonden en vervloeking;
2. een waarachtig geloof, dat al zijn zonden om Jezus' wil vergeven zijn;
3. een oprechte gezindheid om voortaan naar al Gods geboden te leven.

Dit noemt men "zelfbeproeving", maar dat is op deze manier "zelfbeschouwing", die sedert de Nadere Reformatie bij velen heeft geleid tot een "bevindelijk leven" Deze bevindelijkheid is hierbij dus een voortdurend zoeken en speuren naar gewaarwordingen van de blijken van Gods genade in eigen leven.

Het verbond is bij deze leer alleen opgericht met de uitverkorenen, Maar alle eeuwen door is het verbondsvolk vermengd met vele niet-uitverkorenen. Deze "kinderen des vleses" behoren niet tot het echte, "inwendige" verbondsvolk, want "het is niet alles Israël wat Israël genaamd wordt". Deze onwedergeborenen behoren daarom alleen "uitwendig" tot Gods verbondsvolk; het zijn slechts tijdelijke huisgenoten.

Aangezien wij niet over de harten kunnen oordelen en niet weten wie krachtens Gods eeuwig besluit tot de uitverkorenen behoort en wie niet, moeten we "naar het oordeel der liefde" ook de "kinderen des vleses" toch voor bondelingen houden.

Wat de doop betreft heeft dit als konsekwentie, dat de kinderen die door de doop Gods verbond en kerk worden ingelijfd, ook voor uitverkorenen moeten worden gehouden totdat bij het opgroeien eventueel het tegendeel blijkt. Maar de echte, volle doop is alleen voor de uitverkoren kinderen, in wie de kiem van het geloof of de wedergeboorte reeds aanwezig is. Want niet-uitverkoren kinderen worden wel gedoopt, maar hebben toch geen deel aan de daarin betekende en verzegelde zaak.

Voorts, aangezien er geen afval der heiligen (verkorenen) is, bestaat er ook geen verbondswraak waardoor bondsbrekers uit het verbond zouden kunnen uitvallen. Dergelijke verbondswraak was er alleen onder Israël in het Oude Testament toen het verbond met de Joden "uitwendig" was.

B. De schriftuurlijke verbondsleer

Reeds in het paradijs plaatste de HEERE de mens tegenover Zich in de verbondsrelatie. Want al in Gen.2 wordt steeds de verbondsnaam HEERE (Jahwe) gebruikt. Na de babylonische afval (Gen.11) riep God Abram uit Ur der Chaldeeën naar het land Kanaän en sloot daar met hem en zijn nageslacht het verbond. Wanneer de HEERE op Horeb dat verbond heeft gecontinueerd met het volk Israël, zegt Mozes in Deut.7:6:

"Want gij zijt een volk, dat de HEERE, uw God, uit alle volken op de aardbodem uitverkoren om zijn eigen volk te zijn."

Elke Israëliet, ook de verworpenen naar Gods praedestinatie van eeuwigheid, behoorde dus tot dit verbondsvolk en was met zijn kinderen in Gods verbond opgenomen.

Dit verbond is het verbond van de liefde: de HEERE heeft Israël lief en de Israëlieten moeten de HEERE liefhebben. De liefde is het eerste gebod, dat gelijk is aan het tweede; Matth.22:34-40. De verbondsverhouding van de HEERE met een bondeling is die van een Vader met zijn kind. En het verbond met heel het volk Israël wordt vergeleken met een huwelijksverbond. De HEERE geeft elke bondeling recht op zijn liefde en Hij heeft zijnerzijds recht op de wederliefde van elke bondeling en van heel het verbondsvolk.

490 * heilig is; ú heeft de HEERE, uw God,

Dit staat bekend als de belofte en de eis van het verbond. Het verbond kent dus twee partijen; enerzijds de HEERE en anderzijds zijn volk en ieder lid van dat volk persoonlijk; en het bestaat uit twee delen: belofte en eis. Gods goedertierenheid is tot in eeuwigheid; dat wil zeggen, dat de HEERE van zijn kant altijd trouw is aan zijn verbond en zijn belofte nakomt. Maar de menselijke verbondspartij kan van zijn kant de eis om de HEERE lief te hebben niet nakomen en zo het verbond verbreken.

Bij menselijke bondsbreuk geldt de sanctie van het verbond. Deze gold al in het paradijs: "ten dage dat gij daarvan eet (n.l. van de boom der kennis van goed en kwaad), zult gij voorzeker sterven" (Gen.2:17). Vooral in Lev.26 en Deut.28 wordt daarom de vloek of de verbondswraak toegezegd aan de bondsbrekers. Deze bestond onder het Oude Verbond uit de lichamelijke dood als schaduw of sacrament van de eeuwige dood. Dood, dat is uitgevallen zijn uit het verbond, dan is God niet meer een Vader maar een Rechter die te allen dage toorn (Ps.7:12).

Dit verbond is door Jezus Christus vervuld, zoals de apostel Paulus schrijft in Rom.8:4:

"opdat de eis der wet vervuld zou worden in ons, die niet naar het vlees wandelen, doch naar de Geest."

De schaduwendienst van het Horebverbond is hiermee vervallen, maar de waarheid daarvan is met Christus gekomen: de "substantie" blijft altoos gelijk.

Elke Israëliet, en elk lid van Christus' ware kerk, behoort dus tot het uitverkoren volk van God, zoals de apostel Petrus schrijft in 1 Petr.2:9-10:

"Gij echter zijt een uitverkoren geslacht, een heilige natie, een volk Gode ten eigendom, om de grote daden te verkondigen van Hem, die u uit de duisternis geroepen heeft tot zijn wonderbaar licht; u, eens niet zijn volk, nu echter Gods volk, eens zonder ontferming, nu in zijn ontferming aangenomen."

Dit is de GEOPENBAARDE uitverkiezing van de HEERE tot zijn volk of kerk. Elk kind van ouders die lid zijn van de (ware) kerk in volle rechten, moet daarom gedoopt worden als een kind van Gods kerk. Het gereformeerde doopsformulier zegt daarom:

"En hoewel onze kinderen deze dingen niet verstaan, zo mag men ze nochtans daarom van de doop niet uitsluiten, aangezien zij ook zonder hun weten der verdoemenis in Adam deelachtig zijn, en alzo ook weder in Christus tot genade aangenomen worden;"

Zó zeker, zó vast en betrouwbaar is Gods verbondsbelofte aan deze kinderen, dat indien zij sterven eer zij tot hun verstand gekomen zijn, zij zonder enige twijfel behouden zijn, want "hunner is het Koninkrijk der hemelen" (Matth.18:14). Dat hangt dan dus niet af van het geloof van hun ouders of van een veronderstelde wedergeboorte van henzelf, maar alleen van Gods geopenbaarde verkiezing van zijn kerkvolk. Wij veronderstellen dus niet dat zulke vroeggestorven kinderen behouden zijn, neen, wij weten het zeker, dank zij Gods geopenbaarde verkiezing.

Ook voor volwassen kerkleden is Gods verbondsbelofte de zekere en enige grond voor de geloofszekerheid. De eis van de HEERE in zijn verbond is, dat wij Hem liefhebben en daarom vast op Hem vertrouwen en al zijn Woorden en beloften geloven en betrouwbaar achten. Kerkleden, die Hem niet liefhebben en niet in Hem geloven en voor Hem leven, verbreken het verbond. De menselijke verbondspartij kan door ongeloof het verbond verbreken. In dat geval komt bij verharding de verbondswraak over hen, waardoor zij uit het verbond uitvallen: dat is de ware dood. Er is geen jota of tittel van wet en profeten vervallen en daarom is er ook in het Nieuwe Testament de bediening van de verbondswraak, zij het thans niet meer schaduw-

achtig maar naar de werkelijkheid van Christus.

Bij de Vrijmakingsstrijd ging het over de betekenis van Gods verbond voor ieder bondeling individueel. De HEERE neemt ieder geboren kerklid op in zijn verbond en in de doop wordt dat ieder persoonlijk betekend en verzegeld. Kerkleden, die dan, volwassen geworden, individueel het verbond verbreken, vallen er uit. Het is dus niet: eens een bondeling, altijd een bondeling, zoals de scholastieke verkiesingstheologie beweert. Neen, een bondeling kan door bondsbreuk uitvallen uit het verbond, waarin hij met zijn doop persoonlijk echt was opgenomen. Hij kan uit het verbondsvolk worden uitgeroeid door de bediening van Gods verbondswraak, zoals Mozes zegt in Deut.7:10:

"aan ieder persoonlijk van hen die Hem haten,
oefent Hij vergelding door hem te gronde te richten;
Hij stelt het niet uit voor wie Hem haat,
aan hem persoonlijk vergeldt Hij het.1"

In de Schrift gaat het evenwel veel vaker over Gods bondshandel met het gehele verbondsvolk dan met de individuele bondeling. Wanneer een groot deel, of heel het verbondsvolk, het verbond verbreekt door ontrouw, komt naar Leveticus 26 en Deuteronomium 28 e.a.p. de verbondswraak over heel het volk. Daarbij houdt de HEERE de 7.000, die de knie voor Baäl niet gebogen hebben, in het leven. Maar in het uitzonderlijke geval, dat zo goed als allen ontrouw zijn, wordt heel de boom van Gods verbondsvolk of kerk omgehouden (Jes.6). In dat geval moet het dal vol dorre doodsbeenderen door Hem weer tot leven worden gewekt (Ezech.37).

Zo is heel de kerkgeschiedenis vanaf Adam en Eva tot heden toe verbondsgeschiedenis geweest. En zo zal het ook blijven tot het einde toe. De Schriften van O.T. en N.T. openbaren en beschrijven dat en laten daaraan geen enkele twijfel bestaan.

Wat nu Gods VERBORGEN uitverkiezing betreft: het bestaan daarvan is ons niet bekendgemaakt om daarop een hele scholastieke theologie en geloofspraktijk te gronden. Maar dit wordt ons bekendgemaakt opdat wij, nadat wij hebben geloofd en gewerkt en door Gods genade daadwerkelijk ons ambt aller gelovigen in Gods kerk en koninkrijk hebben vervuld, ons daarover zullen verheugen en vertroosten. Zoals de Here Jezus zei tegen zijn discipelen nadat zij waren teruggekeerd met blijdschap en zeiden: "Here, ook de boze geesten onderwerpen zich aan ons in uw naam". Dan zegt de Here tegen hen volgens Lukas 10:20:

"verheugt u niet hierover, dat de geesten zich aan u onderwerpen, maar verheugt u, dat uw namen staan opgetekend in de hemelen."

Het bestaan van die VERBORGEN verkiezing is dus niet bekendgemaakt om daarop het geloof te funderen en daarmee tot de geloofszekerheid te komen. Maar nadat wij EERST geloofd hebben en naar Gods verbondsbevelen hebben gehandeld op grond alleen van Gods geopenbaarde beloften en bevelen, mogen wij ons VERVOLGENS verheugen en leven in de zekerheid dat wij kinderen en erfgenamen van God zijn en dat niets ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onze Here.

Dat is ook de enige manier om schriftuurlijk te verstaan wat de Dordtse Leerregels zeggen in hoofdstuk I, artikel 12, namelijk, dat de uitverkorenen door de waarneming bij zichzelf van de ontwijfelbare vruchten van de verkiezing verzekerd worden van hun uitverkiezing. Dat betekent dan, dat er eerst het geloof is, dat uitsluitend berust op Gods beloften en dat door de liefde werkt, zodat er geloofsvruchten komen, waardoor men dan daarna nog eens ten overvloede verzekerd wordt van zijn verkiezing van voor de grondlegging van de wereld. Wie heeft, die zal gegeven worden, en hij zal overvloedig hebben; Matth.13:12.

Voorts zoals de apostel Paulus in zijn brief aan de Romeinen ver-

klaart, leren wij uit de bekendmaking van het bestaan van Gods VERBORGEN uitverkiezing vooral ook dit, dat wij niet worden gerechtvaardigd om ons geloof en onze goede werken of kwaliteiten die wij zouden bezitten, maar alleen doordat de HEERE ons verkiest en het geloof schenkt. Toen wij nog zondaren waren, is Christus voor ons gestorven. Niet wij kiezen Christus uit, maar Christus kiest ons uit.

En toch zegt Mozes tot de Israëlieten: "kies dan het leven, opdat gij leeft, gij en uw nageslacht, door de HEERE, uw God, lief te hebben ...". Ook al is het geloof een gave van God, toch blijft iedere bondeling zelf verantwoordelijk en moet hij naar de eis van Gods verbond zelf de HEERE liefhebben en geloven.

Het verbond is wel eenzijdig door God ingesteld en gegeven, maar in zijn bestaan is het tweezijdig. Dat houdt in, dat het bondsvolk in zijn geheel en iedere bondeling persoonlijk, als uitverkoren, werkelijke verbondspartij, zelf moet leven in en naar het verbond met de HEERE. En als het verbond door de menselijke partij wordt verbroken, kiest men zelf in eigen verantwoordelijkheid voor het leven de dood. Dat het geloof Gods gave is en niet een prestatie van de mens, verandert daaraan helemaal niets. Wie van hun kant het verbond, waarin zij echt waren opgenomen, verbreken en daarin zich blijvend verharderen, werpen zichzelf in het eeuwig verderf, ver van het aangezicht des Heren en van de heerlijkheid zijner sterkte (art.16 NGB; 2 Thess.1:9).

12.24 De kerkstrijd toegespitst op de kinderdoop

De kerkstrijd tegen de eeuwenoude verkiezingstheologie had zich op verschillende punten kunnen toespitsen. Maar de Here leidde het zo, dat de crisis kwam over de kinderdoop. Dit is opmerkelijk en veelzeggend.

Zoals in het voorgaande opgemerkt, kunnen kleine kinderen van de kerk nog niet geloven en Gods verbond houden zoals de volwassenen dat moeten doen. Daarom blijkt juist bij de gedoopte kleine kinderen het duidelijkst, dat het alleen Gods verbondsbelofte is, waardoor wij behouden worden. Indien zo'n kind sterft is het zonder enige onzekerheid of twijfel behouden.

Maar bij de verkiezingstheologie is alleen de verborgen uitverkiezing bepalend voor het behoud. Er zijn gedoopte kinderen, die, volwassen geworden, in ongeloof het verbond verbreken en daar nooit meer op terug komen. Dergelijke kinderen waren dan dus niet gepraedestineerd tot de zaligheid maar verworpen gelijk Ezau. Waren zij dan, vóórdat zij volwassen werden en het verbond verbreken, wél uitverkoren maar worden zij dan later om hun ongeloof en bondsbreuk verworpen? Maar dat zou toch remonstrants zijn. Wie naar Gods eeuwig besluit een uitverkorene is, kan nooit een verworpene worden. Want geen*kan Gods besluit ooit keren of veranderen, noch zijn wil wederstaan! Hieruit concludeert men dan, dat dergelijke gedoopte kinderen ook vóórdat zij als volwassenen door ongeloof zelf het verbond verbreken, reeds geen uitverkorenen waren. Zij hadden dus nimmer deel aan Christus, en het doopwater reinigde hen dus niet. De doop verzwaarde alleen hun oordeel maar was geen sacrament van hun verkiezing. En zo is er dan dus in werkelijkheid tweeërlei doop: een echte, volle doop voor de uitverkoren kinderen en een uitwendige, niet volle doop aan de niet-uitverkoren kinderen. Aangezien de kerk niet in Gods verborgen raad kan aanzien om te weten welk kind verkoren en welk kind verworpen is, kan zij derhalve niet anders dopen dan op de veronderstelling, dat naar het oordeel der liefde de dopeling een uitverkorene is. Volgens de kuyperiaanse verkiezingstheologie was er bij de uitverkoren kinderen al een geloofskiem of begin van de wedergeboorte aanwezig. Daarom sprak men van "een veronderstelde wedergeboorte".

* mens

Terwijl dus de HEERE beveelt alle kinderen van de kerk te dopen omdat zij allen tot zijn uitverkoren verbondsvolk behoren, maakt deze verkiezingstheologie van die doop een betwifelbare zaak. De HEERE zwoer aan Abraham met een eed, dat ook zijn zaad, zijn kinderen, tot zijn verbond behoorden. Maar daarbij zou Hij dus een verzwegen mentaal voorbehoud hebben gemaakt voor wat betreft de niet tot de eeuwige zaligheid gepraedestineerde kinderen. Wanneer de Dordtse Leerregels gelovige ouders troosten, dat zij niet behoeven te twifelen aan de zaligheid van hun vroeggestorven kinderen, wordt dat dus in feite ook teruggebracht tot een onderstelling. Het sacrament, dat door God is ingesteld om het geloof in Gods verbondsbelofte te versterken, wordt zo dus juist in zijn wezen en karakter aangetast: wat verzekering is van Gods trouw wordt tot een twijfelachtige zaak. Men realiseert zich dat niet, maar op deze manier wordt bij een doop aan een niet-uitverkoren kind de naam des HEEREN ("N.N., ik doop u in de Naam des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes") ijdel gebruikt, en wel op de ergst denkbare manier! Welnu: "de HEERE zal niet onschuldig houden die zijn naam ijdel gebruikt"!

De heren theologen heersen dus met hun "wetenschappelijke", zogenaamd noodzakelijke konsekwenties, getrokken uit Gods verborgen uitverkiezing, over het Woord van God. Als de HEERE zegt: Ik be- loof u in het verbond de volkomen zaligheid, zeggen zij: maar neen, dat geldt niet voor de niet-uitverkorenen! Hiervoor op blz.140 is uitgelegd hoe in de middeleeuwse scholas- tiek de hoogmoedige mens tot God trachtte op te klimmen om Hem zijn geheimen te ontfutselen; hetgeen niets anders was dan de oer- hoogmoed: het willen zijn als God; Gen.3:4-6. Datzelfde kwaad ont- wikkelde zich opnieuw na de Grote Reformatie onder de gereformeer- de theologen. Het resultaat van dat kwaad werd in kuyperiaanse vorm kerkelijk bindend opgelegd in 1942-44, zodat de Vrijmaking moest komen.

God zijn al zijn werken van eeuwigheid bekend (Hand.15:18). Schepping en herschepping geschieden geheel overeenkomstig de wil en het plan van God, de HEERE.

"Geen ding geschiedt er ooit gewisser dan 't hoog bevel van 's HEEREN mond: zijn godd'lijk almacht spreekt, en 't is er, zijn wil gebiedt, en 't wordt terstond." Ps.33,vs.5 berijmd. Maar hoe de HEERE dit alles deed en doet kunnen wij mensen niet begrijpen, want God is groot en wij begrijpen Hem niet. Daarom zei Job:

"maar tot de mens, zeide Hij:
Zie, de vreze des HEEREN - dat is wijsheid,
en van het kwade te wijken, is inzicht." Job 28:28.

Of, zoals Mozes zei:

"De verborgen dingen zijn van de HEERE, onze God,
maar de geopenbaarde zijn voor ons en onze kinderen
voor altijd, opdat wij al de woorden dezer wet volbrengen."
Deut.29:29.

Gods Raad van eeuwigheid, volgens welke Hij sommige mensen schiep en uitverkiest en bewaart voor de eeuwige zaligheid en anderen verwerpt tot het eeuwig verderf in de hel, is ons niet geopenbaard. Dat wil zeggen: Hij heeft ons wel bekend gemaakt dat die verkie- zing en verwerping bestaan, maar niet hoe Hij deze in goddelijke wijsheid en rechtvaardigheid in heel de geschiedenis verwerkelijk. Het is daarmee als met de schepping. Het boek Genesis vertelt ons dat God hemel en aarde schiep. Maar hoe Hij dat heeft kunnen doen in zes dagen door te spreken en het was er: iets, ja alles, uit niets, dat kunnen wij niet begrijpen. Dit alles behoort tot de verborgen dingen, die ver overtreffen al wat wij weten en kunnen verstaan:

"Zeer groot is onze HEER, vol krachten;
onpeilbaar diep zijn Gods gedachten." Ps.147,vs.3 berijmd.

Maar Gods verbond met het uitverkoren volk uit Abraham gesproken, de kerk van Jezus Christus, behoort tot de geopenbaarde dingen.

"Hij gaf aan Jakob zijne wetten
deed Isrel op zijn woorden letten,
Hij leerde z'in zijn wegen wand'len.
Zo wou Hij met geen volken hand'len:
die moesten zijn getuigenissen
en zijn verbondsgeheimen missen.

Laat dan Gods lof ten hemel rijzen,
laat al wat adem heeft Hem prijzen!" Ps.147,vs.10,berijmd.

Alle kinderen in de kerk behoren tot dat uitverkoren volk van God. Ook de in de kerk geboren Ismaëls en Ezau's. Maar dat verbond kent de belofte en de eis. Wie de belofte niet gelooft en de eis niet nakomt, die wordt uit het verbond uitgeroeid. Wie de HEERE niet liefhebben worden vervloekt, hun treft de in het verbond toegezegde verbondswraak. Dat geldt voor ieder bondeling individueel, maar ook voor het volk als geheel. Dat is de bondshandel van de HEERE met iedere bondeling persoonlijk en met heel het verbondsvolk. Deze bondshandel, deze omgang in het verbond tussen de HEERE en zijn volk, bepaalt heel de kerk- of verbondsgeschiedenis. En dat geschiedt alles overeenkomstig bekendgemaakt verbondsrecht. Dat zijn de bekendgemaakte of geopenbaarde verbondsgeheimenissen, die elk gelovig bondeling mag en moet kennen. Dat zijn de verborgenheden, die verteld moeten worden aan alle kinderen der kerk volgens Psalm 78 en Deut.6.

Maar de scholastieke verkiezingstheologanten "stijgen op ten hemel" (Deut.30:12) om de leer over Gods verkiezing en verbond per konsekwentie af te leiden uit wat God ons heeft bekendgemaakt in een heel ander verband en met een gans andere bedoeling. Immers, waarom, en hoe, en wie de HEERE vóór alle eeuwen uitverkoos en verwierp is ons niet geopenbaard. Zijn wijsheid en kennis daarin zijn goddelijk wijs, rechtvaardig en barmhartig, maar voor ons mensen ondoorgrondelijk en onnaspeurlijk. Daarom vermanen de Dordtse Leerregels om de verborgenheden en diepten Gods niet curieuslijk te doorzoeken, maar zonder nieuwgierige onderzoeking van de wegen des Allerhoogste, met godvruchtige eerbiedigheid Gods eeuwige verkiezing en verwerping te geloven en te belijden "tot een levendige troost van zijn volk" (D.L.,I,12 en 14). Maar alle verkiezingstheologanten doen dat juist wèl!

12.25 De wijsheid van God niet gekend door de wijsheid van de verkiezingstheologen

Bij de verkiezingstheologie ontbreekt in feite alle zekerheid. Want alles hangt daarbij af van Gods verborgen uitverkiezing. De "vreze" des HEEREN is hier een in wezen angstige spanning over de vraag of men wel een uitverkorene is. Woord en sacrament, kerk en verbond, behoren tot de uiterlijke godsdienst; doorslaggevend is de persoonlijke, inwendige bevinding van Gods verkiezing en gemeenschap. Brutalen hebben daarbij de halve wereld; maar bedeesden en mensen zonder zelfvertrouwen blijven dan dikwijls levensland "bekommerde zielen". Maar in feite is bij allen de zekerheid zoek. En niet alleen de persoonlijke zaligheid is onzeker, ook de beantwoording van de vraag wat en waar de kerk is, hangt dan af van Gods verborgen uitverkiezing en is dus onzeker. Immers de kerk is dan het volle getal van hen, die naar Gods verborgen uitverkiezing tot de verkorenen behoren. Aangezien men nooit zeker kan weten wie de uitverkorenen zijn, kunnen er in alle mogelijke valse kerken en sekten mensen zitten, die tot de kerk behoren. Het "oordeel der liefde" leidt aldus tot de valse oecumene. Resultaat van de verkiezingstheologie is derhalve, dat men over de

hele linie van het christelijk geloof, als blinden tastend, op het gevoel of de bevinding af, zijn weg moet zoeken.

En wat is de oorzaak van al deze onzekerheid en verblindings?

Dat is de oer-hoogmoed, waardoor men als God wil zijn en "opklimmend ten hemel" (Deut.30:12) alles wil zien vanuit Gods verborgen eeuwige verkiezing en verwerping!

Door een dergelijke wijsheid kent men God juist niet. Inplaats van wijs wordt men dwaas. (1 Kor.1:21).

Het is dus niet voor niets, dat de HEERE ons vermaant ons te houden aan de geopenbaarde dingen. Dat zijn de verbondswaarden van de HEERE, onze God:

"dit woord is zeer dicht bij u,
in uw mond en in uw hart,
om het te volbrengen." Deut.30:14.

Daarom zegt de apostel Paulus: dit is het woord des geloofs, dat wij prediken; Rom.10:8.

De HEERE verkiest heel Israël, heel de kerk, tot zijn verbondsvolk Deut.7:6-7. Zoals Abraham met al zijn kinderen, onder wie ook Ismaël, in Gods verbond waren opgenomen, zo zijn ook alle Israëlieten met al hun kinderen in Gods verbond begrepen, inclusief Korach,* ken in de woestijn lagen: 1 Kor.10:1-12. Wanneer de HEERE tot heel dat volk zegt: u heb Ik uitverkoren tot mijn volk, u bent allen kinderen van de HEERE, uw God, houdt Hij geen slag om de arm, maakt Hij niet een verzwegen mentaal voorbehoud! Allen verlost Hij van Farao en de slavernij in Egypte, allen "doopte" Hij in de Rode Zee allen voedde Hij veertig jaar lang met het manna.

"Maar mijn volk luisterde niet naar mijn stem,
Israël was onwillig tegen Mij." Ps.81:12.

Het is het verbondsvolk, het zijn de bondelingen, die het verbond verbreken. Als dat gebeurt, komt de HEERE hen tegen met de van tevoren bekendgemaakte vloek van het verbond. En zó weinig is er sprake van, dat Hij een ongevoelig despoot is die in vrijmachtige willekeur mensen verdoemt, dat Hij, als zij niet horen willen, zeven keer zijn verbondsvloek steeds verzwaart, en dat zelfs tot driemaal toe, opdat zij zich toch maar zullen bekeren, voordat Hij tenslotte met de afsnijdende verbondswraak over hen komt: Zie Lev.26 en Openbaring. En zelfs als zij na eeuwen van herhaalde bondsbreuk ondanks het grootste geduld van de HEERE, die hen steeds weer uitredt en bekeert, tenslotte met weinige overgeblevenen in Babel terecht komen en daar geworden zijn als een dal vol dorre doodsbeenderen, wekt de HEERE zijn geliefden naar de verkiezing om der vaderen wil toch weer tot leven en brengt hen terug naar het heilige land. Nooit had de HEERE lust in de dood van de goddelozen, maar altijd daarin, dat zij zich bekeerden en leefden. Zoals Hij ook zo treffend door de profeet Hosea zegt:

"Hoe zou Ik u prijsgeven, Efraïm, u overleveren Israël?
Hoe zou Ik u prijsgeven als Adama, u maken als Seboïm?
Mijn hart keert zich om in Mij, ten volle wordt mijn erbarming opgewekt." Hos.11:8.

Zoals ook David zegt in Psalm 103:

"Hij doet ons niet naar onze zonden
en vergeldt ons niet naar onze ongerechtigheden."

Wanneer de HEERE dus met zijn verbondswraak komt, is dat alleen wegens langdurige verharding in de bondsbreuk. Zelfs als de Israëlieten hun kinderen aan de Moloch offeren, noemt de HEERE die kinderen nog kinderen van Hem en gedenkt Hij wat hen betreft aan zijn verbond met Abraham, dat door deze schandelijke en uiterste verbondsbreuk van die ouders, voor hun kleine kinderen niet kon worden teniet gemaakt (Ezech.16:19-21). Zo vast en betrouwbaar is Gods verbondsbelofte, dat die verbondskinderen, omdat zij zelf nog niet Gods verbond hadden kunnen verbreken, behouden zijn. Daarom wijst ons gereformeerde doopsformulier ook op wat de Here Jezus

496 * Datan en Abiram en heel het leger van ongelovigen, van wie hun lij-

deed, toen Hij de kinderen omhelsde, hun de handen oplegde en zegende (Mark.10:16) terwijl het kinderen waren van het toen toch zozeer gedeformeerde kerkvolk van de Joden die Christus zouden kruisigen.

De HEERE, onze God, openbaart Zich in zijn verbond als onze Vader in de hemel, die zijn Zoon niet gespaard heeft, maar voor ons allen overgegeven, opdat wij met en voor Hem zouden leven als zijn lieve kinderen en erfgenamen. De kerk is de bruid van Christus, voor wie Hij Zich overgaf om haar te heiligen door het waterbad van het Woord; Ef.5:25-26. De HEERE is onze God; Hij heeft ons gemaakt en Hem behoren wij toe. Wij zijn de schapen, die Hij voedt en weidt, een volk tot zijne dienst bereid.

"Want goedertieren is de HEER,

Zijn goedheid eindigt nimmermeer.

Zijn trouw en waarheid houdt haar kracht

tot in het laatste nageslacht." Ps.100,vs.4, berijmd.

Zó heeft de HEERE Zich geopenbaard in zijn verbond!

Goed, zo zal men tegenwerpen, maar God geeft toch aan vele bondelingen niet het geloof, zodat zij voor eeuwig verloren gaan; en dat besloot en wist Hij toch al voor zij geschapen en geboren waren?!

Kijk, zó hardnekkig is nu dat geredeneer vanuit de verborgen wijsheid van God!

De HEERE heeft inderdaad aan zijn gelovigen geopenbaard, dat hun geloof niet aan henzelf te danken is en dat Hij hen liefhad toen zij nog vijanden waren. Maar dat heeft Hij alleen geopenbaard opdat zij zullen afzien van alle eigen gerechtigheid en destemmeer Hem zullen vertrouwen en liefhebben. Want Hij kent de werkelijkheid dat wie dat niet doen, voor eeuwig omkomen. En daarvoor wil Hij ons bewaren!

Wie God, de HEERE, hierin gaan narekenen en met hun ontoereikende mensenverstand verkeerde konklusies en konsekwenties gaan trekken, vergeten dat Hij God is! Een klein kind kan toch ook niet alles snappen wat zijn vader doet?! En de wijsheid van aardse vaders is niets vergeleken bij de wijsheid van onze hemelse Vader.

Wie de HEERE wantrouwen en Hem de schuld geven van hun eigen ongelof, zijn geen zonen en dochters van Hem, maar "een schandvlek" (Deut.32:5). De apostel Paulus zegt: dergelijke mensen begrijpen niets van het kruis van Christus. Want dat kruis is voor elk ongelovig mensenverstand de grootste dwaasheid. Toch is dát de hoogste wijsheid van God! Maar die wijsheid van God kan de wereld niet kennen door háár wijsheid (vgl.1 Kor.1:18-25).

En daarom zijn allen, die kinderlijk de HEERE vertrouwen op zijn Woord, wijze mensen. De kinderlijke vreze des HEEREN is het begin der wijsheid. Hoe meer de gelovigen de HEERE leren kennen in al zijn werken - ook zijn kerkvergaderend werk in heel de verbondsgeschiedenis - hoe meer hun ontzag, respect, bewondering, vertrouwen en liefde voor Hem zullen groeien en toenemen.

12.26 Gods verbondshandel in de Vrijmaking van 1944

De verkiezingstheologie is een eeuwenoud kwaad, dat zichzelf gestraft heeft. De groei tot de volwassenheid in het geloof en de rechte kennis van God, waardoor men met alle kracht bekrachtigd wordt en tot alle goed werk toegerust, en met blijdschap de Vader dankt en al zijn grote werken vertelt, is daardoor belemmerd en meer en meer bij zeer velen verloren gegaan. (Ef.4;Kol.1,e.a.p.). De mystieke spritualiteit van "de bevinding", die sedert de Nadere Reformatie heeft geleid tot onttrekking aan het ambt aller gelovigen om tegen de valse leer en ontrouw in de kerk te getuigen, bewerkte eerst de conventikelvorming en later de scheuringen en de grote verdeeldheid van de zogenaamde "Gereformeerde Gezindte". In dat alles en veel meer kwam de HEERE in toenemende mate met de vloek van zijn verbond over de hoogmoed, eigenwijsheid en eigen-

willige godsdienst van zijn ontrouw verbondsvolk in dit land. En het is de binding aan de leer van de veronderstelde wedergeboorte als grond voor de doop, die daarvan de maat heeft volge- maakt.

Daarbij bleek in de Vrijmaking nog meer dan in de Grote Reformatie van de zestiende eeuw en de Afscheiding van 1834, dat deze Vrij- making van 1944 geen werk van mensen was, maar een werk van de HEERE. Want niet alleen mankeerde er veel aan wat het getuigenis had moeten zijn van K.Schilder en anderen, maar ook hebben "de bezwaarden" hunnerzijds gedaan wat zij konden om, wat zij zagen als een "kerkscheuring", te voorkomen. Als het aan de mensen had gelegen, zou de Vrijmaking er nooit gekomen zijn.

Het was de HEERE, die na eeuwen van in zwaarte toenemende ver- bondsoordelen, waardoor velen in valse kerken en scheurkerken terechtwamen, nu in de Vrijmaking de dag des HEEREN deed komen. De Synodalen werden door de binding aan de valse verkiezingstheo- logie weggekapt uit de olijf en tot valse kerk gemaakt. De Vrijge- maakten werden, als de zeventuizend ten tijde van Achab, in het leven behouden.

Echter, al bogen de Vrijgemaakten dan niet de knie voor de Baäl van de verkiezingstheologie, het ontbrak bij hen toch overwegend aan inzicht in de ernst van de situatie. Hoe groot in het oog van de HEERE het kwaad was waar zij tegenover stonden, en hoe zwaar het oordeel van de verbondswraak over de Synodalen was, beseften maar heel weinigen.

De "wetenschappelijke theologie" van Abraham Kuyper c.s. was een scholastieke verwerking van de gereformeerde theologie rond de synode van Dordrecht 1618-19 en van de eeuwenoude traditie van het piëtisme en de Nadere Reformatie. De leer van de veronderstelde wedergeboorte was theologisch gezien slechts het topje van de ijs- berg. In leer en leven hing daarmee - ook historisch - onbe- schrijflijk veel samen. De Vrijmaking, waardoor de overgrote meer- derheid van de Gereformeerden in Nederland werd uitgeroeid uit Gods verbondsvolk en tot valse Synodaal Gereformeerde Kerk werd, bewees hoe zwaar de HEERE de eeuwenoude verkiezingstheologie ver- oordeelde. Daarmee is de Vrijmaking van 1944 voor alle verkie- zingstheologanten, niet alleen in Nederland maar voor die in de hele wereld, het bewijs en het waarschuwend teken, hoe zwaar God, de HEERE, die scholastieke theologie en de dienovereenkomstige mystieke bevindelijkheid veroordeelt en niet verdraagt in zijn kerk. Allen, die zich daarin verhard en, roeit Hij uit, waar zij zich ook bevinden en met hoeveel godsdienstige ijver zij God ook menen te dienen.

Want het was opnieuw het beest uit de afgrond, dat de volkeren verzamelde tegen de HEERE en zijn Gezalfde, en dat de zwakke getuigen doodde.

Psalm 124 is de Vrijmakingspsalm genoemd.

"Dat Israël nu zegge, blij van geest:
Indien de HEER, die bij ons is geweest,
indien de HEER, die ons heeft bijgestaan,
toen 's vijands heir en aanval werd gevreesd,
niet had gered, wij waren lang vergaan."

Dat houdt in, dat allen, die de verkiezingstheologie blijven aan- hangen en praktiseren, door de grote Vogelvanger, de duivel, zijn gevangen in zijn net en opgenomen in zijn synagoge des satans. Moge de HEERE nog vele geliefden om der vaderen wil, die zich be- vinden binnen de zogenaamde Gereformeerde Gezindte, doen ontkomen uit dat net, uit die loze strik tot hun verderf gezet!

12.27 Opkomst van het vrijgemaakte verbondsmethodisme

Anders dan bij de Afscheiding van 1834 herstelde zich na de Vrijmaking van 1944 vrijwel vanaf het begin het landelijke kerkverband. Ook de omvang en ontwikkeling en gaven waren groter en rijker. Maar nooit tevoren was er na een reformatie een zo snelle afgang als na de Vrijmaking van 1944. Oorzaak was ook nu weer: het niet naar de Schriften onderkennen van de bondshandel van de HEERE in de actuele kerkgeschiedenis. Slechts weinigen begrepen, dat uit wat er in de Vrijmaking gebeurde, de toorn en het oordeel van de HEERE bleken over de verkiezingstheologie en al haar zondige gevolgen in leer en leven.

Prof.K.Schilder en anderen benadrukten vanaf het begin: "wij zijn gebleven die we waren": het zijn de Synodalen, die veranderd zijn. Heel lang was er in de Gereformeerde Kerken een tolerantie geweest van verschillende leringen en opvattingen over kerk en verbond. Die kerkelijke tolerantie was nu volgens hen door de Synodalen opgebroken en beëindigd. Maar binnen de Vrijgemaakte Kerken mocht na 1944 hetzelfde als daarvoor. Niemand zou daar dus gecensureerd worden omdat hij bijvoorbeeld vasthield aan de kuyperiaanse kerkenverbondsleer, inclusief de veronderstelde wedergeboorte. De eerste reguliere generale synode van de Vrijgemaakten in 1946 besloot daarom, op advies van prof.K.Schilder, om tegenover de Synodale leeruitspraken geen weerleggende eigen leeruitspraken vast te stellen. Er waren vele dusgenaamde "kerkrechtelijk" Vrijgemaakten, die alleen om de schendingen van het gereformeerde kerkrecht met de Vrijmaking meegingen. Ondanks de toorn van de HEERE, die zich ontladde in de Vrijmaking, was er dus grote verharding onder de Vrijgemaakten. Zoals we lezen in Jes.9 en 10.

"Tichelstenen zijn gevallen, maar met gehouwen stenen herbouwen wij, wilde vijgebomen zijn geveld, maar ceders zetten wij daarvoor in de plaats." (Jes.9:9).

Daarom zette na 1944 de bediening van Gods verbondsvloek ook over de Vrijgemaakten zich voort in snel toenemende zwaarte, zoals Jesaja zei van het verlost maar zich verhardende Israël:

"Ondanks dit alles keert zijn toorn zich niet af en blijft zijn hand uitgestrekt." (Jes.9:11,16,20 en 10:4).

Vele "bezwaarden" bleven achter in de Synodale Kerk en vele Vrijgemaakten onttrokken zich en keerden terug. De reeds direkt na de Vrijmaking begonnen Synodale verzoeken om samenspreking om tot herstel van de "kerkscheuring" en kerkelijke hereniging te komen, verdeelden in toenemende mate het vrijgemaakte kerkvolk. Er vormde zich een partij, die meende: "God wil eenheid", tegenover een partij, die oordeelde "God wil scheiding". Na de zogenaamde "Open Brief" liep dit uit op de kerkscheuring in 1967-70 tussen Nederlands Gereformeerden en Gereformeerden Vrijgemaakt.

Eind vijftiger jaren van de vorige eeuw is van onze zijde binnen de Vrijgemaakte Kerken de strijd begonnen tegen de ontrouw en valse leer terzake van de leer over kerk en verbond.

De heer J.C.van den Akker begon in 1961 met het blad "De Wachter", waarin hij zich keerde tegen de tuchteloze verloochening van de belijdenis over de ware en de valse kerk volgens art.28-29 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis.

Mijnerzijds werd dit aangevuld met de strijd tegen de oorzaak van die verloochening, te weten: de valse verbondsleer van o.a. prof.C.Veenhof.

Prof.C.Veenhof was in Kampen de hoogleraar in de zg. ambtelijke vakken. Daarom hield hij zich in het bijzonder bezig met de prediking en de pastorale zorg. Na de Vrijmaking keerde men zich tegen de mystieke bevindelijkheid. Niet de verkiezing maar Gods verbondsbelofte was de grond voor het geloof. Prof.Veenhof stelde nu: in de Vrijmaking hebben wij weer leren zien, dat elke doop een volle doop is, en dat daarom elke gedoopte een echte bondeling is. Elke gedoopte ontvangt van de HEERE de verzekering van de belofte:

Ik ben jouw Vader, en van Christus. Ik was je door mijn bloed, en van de Heilige Geest: Ik eigen je toe alles wat je in Christus HEBT.

Tegenover kerkleden, die niet dorsten te geloven, dat dit ook voor hen gold, omdat zij niet zeker waren van hun geloof en verkiezing, werd de doop aangewezen als de vaste grond voor het geloof. Daarbij werd gesteld: die doop blijft altijd vast en zeker, ze blijft van kracht ook als je in zonde valt of buiten de kerk geraakt. Menigmaal is mij verzekerd: "Schilder heeft gezegd: "je blijft bondeling tot in de hel!" Want omdat men de zekerheid van het geloof stelde in doop en bondelingschap, moest dit wel vast en onverbreekbaar zijn, anders was immers ook de zekerheid weg.

Echter, als er bondelingen als zodanig in de hel zitten, is Gods verbond tot iets heel anders gemaakt dan de Schrift zegt. Het verbond is dan niets meer dan wat men wel heeft genoemd: "een algemeen aanbod van genade". Dus: niets meer dan de prediking van het evangelie. Alleen is het wel zo, dat daarover hier op aarde de beslissing valt. In de hel is er geen keus meer. De mensen tot wie de prediking van het evangelie kwam, die zich in de hel zullen bevinden, hebben het evangelie door ongeloof verworpen. Met hun

sterven is elke mogelijkheid tot bekering afgesloten. Maar inderdaad: het feit als zodanig dat tot iemand de evangelieprediking kwam, of dat hij of zij gedoopt werd, kan niemand ongedaan maken. Dat blijft zelfs in de hel voor eeuwig een feit. Dit bedoelde prof.K.Schilder dan ook toen hij schreef, dat de hel zonder het verbond ondenkbaar is. De hel is de plaats, die men kan omschrijven als: de plaats waar geen verbond met God is. En ex-bondelingen zullen het daar extra moeilijk hebben. Hiertegenover moet men bedenken, dat de prediking van het evangelie en de doopsbediening niet het verbond zelf zijn. Het verbond is de tweezijdige levende relatie tussen de HEERE en zijn volk. Zonder geloof kan het verbond niet blijven bestaan. Door volhardende bondsbreuk komt er een eind aan; dan wordt de bondsbreker uit het verbond uitgeroeid: dat is de verbondswraak.

Prof.C.Veenhof c.s. loochenden in feite, evenals de synodale verkiezingstheologanten, de schriftuurlijke verbondswraak.

Bij de verkiezingstheologie is er geen verbondswraak die bestaat in het uitvallen uit het verbond omdat alleen de uitverkorenen in het verbond zijn; en "afval der heiligen is er niet".

Bij C.Veenhof c.s. zijn alle gedoopte mensen bondelingen en ontvangen de ongelovigen onder hen in de hel als bondelingen een zwaarder oordeel dan de mensen tot wie het evangelie nooit kwam. Veenhof en zijn medestanders en leerlingen wilden op deze manier na de Vrijmaking het subjectivisme bestrijden, dat de zekerheid zocht in de waarneming bij zichzelf van de vruchten van Gods eeuwige uitverkiezing. Maar zij vervielen in plaats daarvan in een objectivisme: prediking, doop, avondmaal, kerklidmaatschap, bondelingschap, etc. werden aangewend als grond voor de zekerheid van het heil. In zijn boek "Prediking en Uitverkiezing", waarin de strijd tussen Drentse en Gelderse Richting onder de Afgescheidenen in de jaren tussen 1850 en 1870 beschreven werd, vermeldde prof. C.Veenhof de typering van ds.W.H.Gispen (1833-1909). Deze noemde de opvatting van Brummelkamp en de Geldersen: "methodisme".

Verbond, kerk, prediking, sacramenten, e.a. worden daarbij gebruikt als een "methode" om de geloofszekerheid op te wekken. Zo van: u bent toch gedoopt? - welnu dan bent u in het verbond met God en dan moet u niet weggooien wat u in Christus HEBT!

Inplaats van de waarneming bij zichzelf van de ontwijfelbare vruchten van de verkiezing, zocht men dus de geloofszekerheid in het objectieve feit, dat men gedoopt was en in Gods verbond en kerk was opgenomen. Veenhof e.a. spraken hierbij naar aanleiding

van 2 Kor.5:19-20 ook van "de dienst der verzoening". In de zondagse prediking en liturgie had de gemeente deel aan de bediening van de verzoening. Dit verbondsmethodisme komt in de buurt van het Roomse "ex opere operato". Verbond, doop, kerk e.d. worden dan beschouwd als genademiddelen waardoor het heil wordt toegediend, zoals bij een bloedtransfusie iemands leven wordt gered.

Het leven in het verbond met de HEERE als kinderen die hun Vader liefhebben en vertrouwen, het leven des geloofs, is op deze wijze geheel misvormd. Het wordt een soort evangelisch christendom, waarbij men uitgaat van het: "God loves you", met een eigenwillig etisch christendom van de praktijk, zonder besef van de schriftuurlijke verbondswraak en de weg die de HEERE is gegaan met zijn verbondsvolk in de historie. Met de uitkomst en de uitwerking daarvan in het tegenwoordige wordt niet gerekend. Blind voor de bondshandel van de HEERE bewandelt men dan eigen wegen, die van de HEERE afvoeren en eindigen in het verderf.

12.28 Valse leer van prof.C.Veenhof c.s.: God wil kerkelijke eenheid op grond van het verbond met alle gedoopte mensen

Wie zijn geloofs zekerheid ontleent aan prediking, sacramenten, kerklidmaatschap e.d. als zodanig, is net zo verkeerd bezig als wie daarvoor Gods verborgen uitverkiezing gebruikt.

Doop, avondmaal, preek, verbond en kerk, zonder geloof, kunnen niemand redden. Alleen wie de HEERE liefheeft en dáárom Hem vertrouwt en alles voor waarachtig houdt wat Hij in woord en sacrament ons openbaart, belooft en verzekert, wordt Christus door een waar geloof ingelijfd (Heid.Cat., zondag 7).

Toch is het ongeloof van het verbondsmethodisme bij lange na niet het enige kwaad, dat voortvloeit uit de verbondsl leer van prof. C.Veenhof c.s.

Toen prof.C.Veenhof stelde, dat wij bij de Vrijmaking weer hadden leren zien, dat elke doop een echte, volle doop is, trok hij daaruit de conclusie, dat dus ook alle gedoopte mensen in "andere kerkformaties" echte bondelingen waren; niets minder dan de Vrijgemaakten. Daarin was hij niet origineel, want A.Janse, C.Vonk en anderen hadden reeds eerder gesproken van "het Nederlandse verbondsvolk", en "gedoopt Europa", en "het christelijke Westen". Veenhof zelf verwees dan ook naar J.A.Wormser, die reeds in de negentiende eeuw met de uitspraak kwam: "Leer dan der natie haren doop verstaan en waarden - en Kerk en Staat zijn gered!" Dat was de basis voor de Hervormde volkskerkgedachte en de Confessionele Richting in de Ned.Herv.Kerk.

Wanneer men de verbondswraak als uitroeiing uit het leven in het verbond ontkent, en blind is voor de historische verbondshandel van de HEERE, blijft het verbond inderdaad doorgaan in de lijn van de geslachten, zelfs als men puur ongelovig of atheïstisch is en tot geen enkele "kerkformatie" behoort. Daarom werd gewezen op met name name Psalm 105:8, waar staat, dat de HEERE voor eeuwig gedenkt aan zijn verbond: "tot in het duizendste geslacht". Want de doop zelf maakt iemand niet tot een bondeling; men wordt juist gedoopt omdat men reeds een bondeling is. Indien er dus geen uitval uit het verbond bestaat, zijn per konsekwentie alle mensen bondelingen; immers we stammen allemaal af van Adam en van Noach. Duizend geslachten, of eeuwig, wil zeggen: altijd. Daarom hebben wij gezegd: prof.C.Veenhof en zijn medestanders leren een algemeen verbond. Maar die konsekwentie wordt door hen verworpen. Het ging er Veenhof c.s. om, dat wij de leden van "andere kerkformaties" als (dwalende) medebondelingen en broeders en zusters in het verbond moesten zien. Hij wilde daarmee de partij, die de samenspreking met de Synodalen afwees,*van hun kerkisme, waardoor zij zich sektarisch voor de enige kerk van Christus hielden en zich volgens hem dopers voor alle andere christenen afsloten. De professoren

C.Veenhof en H.J.Jager met hun medestanders waren het inhoudelijk eens met de leer van de pluriformiteit van de kerk van Kuypers en Bavinck, met dit verschil, dat zij Kuypers opvatting, dat een pluriforme kerk naar Gods wil is en "mooi" is, afwezen. Christus bad om de eenheid van zijn kerk, en daarom moeten dus ook wij daar om bidden en daarvoor werken. Met de vrijgemaakte leer, dat de doop altijd een echte, volle doop is, had men dus de ideale basis voor één, wereldwijde, oecumenische, christelijke kerk. Alle christenen in de hele wereld vormden zógezien dus samen het tegenwoordige verbondsvolk van de HEERE.

Zo werd nu ook de Schrift uitgelegd.

De kerkelijke verdeeldheid van dat verbondsvolk vergeleek prof. C.Veenhof o.m. met de verdeeldheid van het twee- en tienstammenrijk onder het Oude Verbond. Na 1944 noemde aanvankelijk de meerderheid van de Vrijgemaakten de Synodale Gereformeerde Kerk een valse kerk. Dat was overeenkomstig art.29 NGB en kwam overeen met de manier waarop in de Acte van Afscheiding uit 1834 de Nederlands Hervormde Kerk een valse kerk genoemd werd. De eigen kerk was dan de ware kerk, waarbij naar art.28 NGB ieder gelovige zich moet voegen. Door nu het tienstammenrijk-Israël een valse kerk te noemen, ontkrachtte Veenhof totaal deze belijdenis van de ware en de valse kerk. Want het Israël van de tien stammen noemt de HEERE nog steeds "mijn volk". Zo bezien was deze valse kerk dus nog verbondsvolk van God. Als zodanig had de HEERE omgang en bemoeienis met dat volk. Denk slechts aan het optreden onder hen van de profeten Elia en Elisa. Volgens Veenhof werd in Jer.3 zelfs de "valse" kerk-Israël gerechtvaardigd boven de "ware"kerk-Juda. Dat kon hij mooi gebruiken om de mensen van de vrijgemaakte ware-kerk-idee eens "een heilzaam schokje" te bezorgen.

Ook het Nieuwe Testament kon men zo gebruiken. Veenhof stelde: met de kruisiging van de Here Jezus waren de Joden toch wel tenvolle tot "valse kerk" geworden. Maar in Handelingen zegt Petrus tot de Joden die dat gedaan hadden: "Voor u is de belofte en voor uw kinderen..." Ergo, zo moeten ook wij vandaag de mensen van de valse kerken beschouwen en behandelen, want zij zijn daar allemaal nog verbondsvolk van de HEERE, onze God.

Ds A.van der Ziel noemde, op dezelfde manier, Christus' gesprek met de Samaritaanse vrouw en de Samaritanen volgens Joh.4: Christus' samenspreking met "de valse kerk".

Ds G.Visee uit Kampen preekte bijvoorbeeld over Zacheüs, over wie Jezus zich ontfermde: "omdat ook deze een zoon van Abraham is". Zo moest daarom thans ook onze houding zijn tegenover alle tegenwoordige bondelingen, al zijn ze ook nog zover weggezworven; al zijn ze Synodaal, Hervormd, Rooms, van het Leger des Heils, of "niets".

12.29 Valse leer van de hypostolischen: God wil kerkelijke scheiding tussen trouw en ontrouw verbondsvolk

Het was niet zo, dat de Vrijgemaakten van het "God wil scheiding" de leer afwezen van prof.C.Veenhof, volgens welke de gedoopte leden van "andere kerkformaties", evenals de Vrijgemaakten, tot Gods verbondsvolk behoren.

Zij stelden zich echter op hetzelfde standpunt als prof.dr. K.Schilder toen hij in 1934 zijn brochure "Ons aller Moeder" schreef. Tegenover de confessionele Hervormden, die bij de herdenking van 100 jaar Afscheiding de Gereformeerden verweten, dat zij daarbij "een schaar hadden gezet in het verbond", en hen opriepen zich weer te verenigen met de "vaderlandse kerk" van de Ned.Hervormden, stelde Schilder toen, dat het niet ging om het verbond maar om de verbondsgehoorzaamheid. Hij ontkende dus niet, dat Hervormden en Gereformeerden allen in het verbond leefden, maar hij verweet hun ongehoorzaamheid in het verbond. Overeenkomstig het criterium van Calvijn had men zich in 1834 moeten afscheiden.

Want het ging de Here niet om het kerkelijk instituut - een "vaderlandse kerk" die, zoals onder Israël was verbonden met een bepaald volk en een bepaalde plaats - maar om het institueren. In verbondsgehoorzaamheid moest men de ware kerk blijven institueren telkens wanneer de ongehoorzaamheid aan het verbond een valse kerk voortbracht, waarvan men zich ingevolge de NGB had af te scheiden. Dit is de leer van de kerk als VERGADERING.

Tegenover de verkiezingstheologie, die leidt tot de leer van een onzichtbare kerk van alle uitverkorenen in vele kerken en sekten, stelde Schilder: de kerk is niet de optelsom van alle uitverkorenen of gelovigen, maar de kerk is de VERGADERING der gelovigen.

De VALSE kerk noemde hij daarom: een valse VERGADERING van (voorshands nog) gelovigen!

Daarbij verklaarde hij: van een VERGADERING geldt, dat hierin mensen kunnen komen, die er niet horen, en ook dat daarin kunnen ontbreken, die er wel horen.

De "dynamiek" van de kerk als VERGADERING bestaat dan daarin, dat als de juiste normen voor de vergadering niet worden gehandhaafd, zodat de merktekenen van de WARE kerk teloor gaan, de gelovigen zich van haar moeten afscheiden om de WARE kerk te (her)institueren.

Zogezien vingen Christus en zijn apostelen het Nieuwe Testament aan met deze dynamische VERGADERING van de ware kerk door de afscheiding van het ontrouwe Joodse verbondsvolk.

Ware en valse kerk wordt aldus gezien als een verdeling van het verbondsvolk in gehoorzame en ongehoorzame bondelingen, in trouwe en ontrouwe kerk, in rechtvaardigen en goddelozen. Dus zoals we zingen met Psalm 1:

"Welzalg hij, die in der boze raad niet wandelt,
noch op 't pad der zondaars staat,
noch nederzit, daar zulken samenrotten
die roekeloos met God en godsdienst spotten,
maar 's HEEREN wet blijmoedig dag en nacht
herdenkt, bepeinst en ijverig betracht."

Heel duidelijk is deze opvatting verwoord in het commissierapport inzake de samenspreking met de Synodalen, dat diende op de generasynode van de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) van Bunschoten-Spakenburg in 1958-'59.

Dat rapport stelt zich tegen "de modern oecumenistische geest", die allen die zich christenen noemen, wil verenigen onder de leus: "Christus wil eenheid". De afwijzing van die leus geschiedt in dit rapport op basis van de verschillende Schriftwoorden, waarin de leden van Gods verbondsvolk worden vermaand en opgeroepen om in deformatietijd geen deel te nemen aan de zonden en bondsbreuk binnen wat op dat moment nog Gods verbondsvolk of Christus' kerk was. Bijvoorbeeld wordt verwezen naar Lukas 12:51-53, waar Jezus zegt, dat Hij niet gekomen is om vrede op aarde te brengen, maar veeleer verdeeldheid: vader tegen zoon en zoon tegen vader, moeder tegen dochter en dochter tegen moeder, enz. De profeet Micha had dezelfde verdeeldheid onder het verbondsvolk aangekondigd in zijn tijd. (Micha 7:5-6). Het rapport wil daarmee bewijzen, dat de HEERE Zelf verdeeldheid wil en bewerkt van het verbondsvolk, en daarmee wordt dan dus bedoeld kerkelijke verdeeldheid. Evenwel rekent men daarbij niet met wat bijvoorbeeld Jezus' gelijkenis van het koninkrijk der hemelen leert over het onkruid in de akker. De HEERE laat soms tijden lang de bondsbrekers en goddelozen binnen zijn kerkvolk in getal en in het kwaad toenemen. De kerk deformeert dan steeds sterker totdat de maat voor de HEERE vol is. Pas dan komt Hij met de dag des HEEREN, waarop Hij zelf ingrijpt en de bondsbrekers uit zijn volk of kerk verwijdt doordat zij tot valse kerk worden. Het rapport stelt nu de tijd, waarin het koren meer en meer verdrukt wordt door het onkruid, gelijk aan de tijd ná de oogst, waarin het koren en het onkruid van elkaar gescheiden zijn.

Welnu, het is toch duidelijk, dat de verdeeldheid tussen koren en onkruid in de gedeformeerde kerk vóór de reformatie niet gelijkgesteld mag worden met de kerkelijke scheiding ná de oogst. De strijd en verdeeldheid binnen de gedeformeerde kerk vóór de reformatie is nog geen verschil tussen ware en valse kerk. Deze scheidende verdeeldheid ontstaat pas na de kerkreformatie. Bij de Schriftuitleg van het rapport wordt een valse kerk gelijkgesteld aan een ontrouwe kerk. Nogmaals, let wel: valse kerk wordt op die manier gelijkgesteld aan ontrouwe kerk. Dan is er geen verschil meer tussen het vertreden Jeruzalem, de heilige stad (Openb.11:1-6) en Babylon de hoer (Openb.17:19).

Zo kwam het rapport dus tot de stelling, dat "de verdeeldheid van het verbondsvolk" door de HEERE juist wordt GEWILD, en niet is af te bidden met Jezus' gebed uit Joh.17. En op die grond wees de generale synode van Bunschoten-Spakenburg in 1958-59 het Synodale verzoek tot samenspreking af.

De dwaasheid van deze Schriftverdraaiing is toch zonneklaar indien men alleen al bedenkt, dat de Here Jezus in feite gedurende heel zijn leven op aarde niet anders deed dan "samenspreken" met de Joden.

Ook de apostelen spraken op Pinksteren en daarna met de Joden, die Jezus hadden gekruisigd, en riepen hen op tot bekering, opdat zij niet door de verbondswraak uit Gods verbondsvolk zouden worden uitgeroeid. Maar de Joden, die zich toen desondanks verhardden, werden uit Gods verbond en gemeente uitgeroeid; Hand.3:23. Al noemden zij zich Israëel, zij waren het niet (Rom.9:6-7). Al noemden zij zich Joden, zij logen dat want zij waren een synagoge van de satan (Openb.2:9 en 3:9). Op scheurmakingsgronden werd dus de saenspreking met de Synodalen afgewezen. De Vrijmaking van 1944 werd verdedigd en gehandhaaft alsof het een doperse kerkscheuring was geweest. En er was niemand die dit opmerkte en er tégen getuigde!

In het weekblad "De Reformatie", in het "Gereformeerd Gezinsblad" (thans "Nederlands Dagblad") en in vele preken werden de profetische woorden, die in de Bijbel gericht zijn tegen de ontrouw* Jezus op aarde was, toegepast op de Synodalen en op het "algemene christendom" van deze tijd. Dezen werden met die woorden veroordeeld en als waarschuwend voorbeeld gebruikt voor de Vrijgemaakten, die zich echter konden vleien, dat zij zelf tot de bondsgetrouwen behoorden. Maar op deze manier achtten de Vrijgemaakten van de "doorgaande reformatie" zich gelijk de Laodicezen in Open.3:16 e.v. "rijk en verrijkt", terwijl zij niet wisten, dat zij waren: "de ellendige en jammerlijke en arme en blinde en naakte". Want zij beseften niet, dat de HEERE in de Vrijmaking van 1944 met zijn verbondswraak was gekomen over eeuwenlang ontrouw verbondsleven als gevolg van de verkiezingstheologie. Zij geloofden niet, dat de Synodalen daardoor, evenals alle anderen die deze valse leer in praktijk brachten, uit de olijf van Gods verbond en kerk waren weggebroken en dus geen verbondsvolk van de HEERE meer waren. En zo is hun overkomen, waarvoor de apostel Paulus zozeer waarschuwt in hetzelfde verband van Rom.11, namelijk: als gij niet blijft bij de goedertierenheid zult ook gij worden weggekapt.

12.30 Getuigenis tegen de valse leer over verbond en kerk leidt tot veroordeling, ambtelijke vermaning, censuur en buitensluiting

Na jaren van kerkstrijd binnen de eigen plaatselijke gemeenten, en middels het blad "De Wachter" ook binnen heel het kerkverband, schreven J.C.van den Akker en schrijver dezes, mede op verzoek van anderen, de zogenaamde "Blauwe Brief" van 30 maart 1967. Deze brief was gericht tot alle Vrijgemaakten en hun eerstvolgende kerkelijke vergaderingen.

*

en verbondsbreuk van de Israëlieten en van de Joden ten tijde dat

Zo kwam zij aan de orde op de generale synode van Amersfoort-West, gehouden van 4 april 1967 tot 9 november 1967 (Acta, art. 193-194). Deze synode ging totaal niet in op de zaak van de openbare leer over verbond en kerk van prof. C. Veenhof en anderen, maar oordeelde "dat deze handelwijze, waarbij een ingrijpende aanklacht tegen het onderwijs van een der hoogleraren aan de Theologische Hogeschool te Kampen op grote schaal publiek wordt gemaakt, ernstige afkeuring verdient."

Ter synode werd zelfs gesproken van "smaadschrift". Wij werden dus veroordeeld als lasteraars en zondaars tegen het negende gebod.

De generale synode van Hoogeveen, gehouden van 15 april 1969 tot 25 februari 1970, aan wie wij opnieuw de Blauwe Brief toezonden met een weerlegging van het antwoord van de synode van Amersfoort-West, veroordeelde ons omdat wij volgens haar prof. C. Veenhof en anderen "bestraften". Bestrafing was volgens haar "tuchttoefening", en deze was alleen als recht en roeping toevertrouwd aan "de bevoegde instanties". (Acta, art. 167-168). Zonder dat men met één woord op de zaak van de leer inging, werden wij door deze synode dus veroordeeld als zondaren tegen het vijfde gebod.

Op 23-2-1968 werd J. C. van den Akker door de kerk te Hilversum van het avondmaal afgehouden wegens zonde tegen het negende en vijfde gebod:

"U zondigt tegen het negende gebod met uw valse getuigenis.

U zondigt tegen het vijfde gebod door uw optreden jegens de raad (Hebr. 13:17).

De zaken waarom het ging - nl. de praktische verloochening van de belijdenis over de kerk naar art. 27 t/m 29 van de NGB en de leer over het verbond van prof. C. Veenhof en anderen - werden niet behandeld.

In de kerk van Voorburg, waarvan wij toen lid waren, hadden wij ook de Blauwe Brief bezorgd op de adressen van alle gemeenteleden. Daarover werden wij ambtelijk vermaand en veroordeeld als "bemoeials" naar 1 Petr. 4:15. Wij bemoeiden ons met het doen van de kerkeraad, zo was het oordeel. Toezicht en tucht waren zaken voor "de bevoegde instantie", zoals ook de synode van Hoogeveen later oordeelde. In de Naam des HEEREN werd mij aangezegd, dat ik deswege bij verharding zou moeten lijden als de boosdoeners genoemd in 1 Petr. 4:15.

Voordat het hierover tot tuchttoefening kon komen verhuisden wij naar Nunspeet. We kregen attestaties mee, waarin alleen werd vermeld, dat wij als belijdende leden tot de sacramenten waren toegelaten. Over het ernstige vermaan en onze publieke weerlegging en afwijzing daarvan werd niets vermeld.

De kerkeraad van de kerk te Nunspeet, die ook de Blauwe Brief had ontvangen en van heel onze kerkstrijd ook in het blad "De Wachter" wist, nam geen genoegen met de door Voorburg afgegeven attestaties en verzocht ons om aan de kerk van Voorburg "normale" attestaties te vragen, "welke een getuigenis omtrent leer en leven bevatten". Het duurde een half jaar voordat we, na ons dringend herhaald verzoek, uit Voorburg bericht kregen, dat de kerkeraad aldaar niet aan dat verzoek wilde voldoen, omdat volgens hem de attesten voldeden aan de vereisten.

Aangezien de kerkeraad van Nunspeet de attestatie in de geleverde vorm niet accepteerde, moest hij nu zelf onze leer en leven gaan beoordelen voor de vraag of hij ons kon aanvaarden als belijdende leden van zijn gemeente.

Na correspondentie en drie huisbezoeken was het besluit, dat hij dat alleen wilde doen als wij ons verzet tegen de onschriftuurlijke leer van prof. C. Veenhof c.s. zouden staken en ons gewillig onder zijn opzicht zouden stellen. Dat hield dus in: ons getuigenis staken en verzaken! Daaraan mochten wij om 'Heren wil niet voldoen.

En daarom gingen wij, na negen maanden in Nunspeet ter kerke te zijn gegaan, niet meer naar hun zondagse kerkdiensten

De feiten lagen nu dus zo, dat wij in Voorburg als leden waren uitgeschreven en in Nunspeet niet als kerkleden werden ingeschreven. Dit was een feitelijke excommunicatie uit de gemeenschap van de kerk. Een excommunicatie zonder de remedie van tuchttoefening en afsnijding door de ban. En de reden daarvoor was ons openbare getuigenis tegen de valse leer van onder anderen Prof.C.Veenhof over verbond en kerk.

In een uitvoerige brief van 26 mei 1969 aan de kerkeraad van Nunspeet hebben wij heel deze gang van zaken in het licht gesteld, en na toetsing aan Gods Woord geconcludeerd en bewezen, dat de kerk van Nunspeet een VALSE kerk was geworden naar art.29 NGB. Zelf mochten wij van zulk een valse kerk geen lid worden, en de leden van die kerk riepen wij daarbij op zich naar art.28 NGB van die valse kerk af te scheiden.

Aangezien wij schuldig waren om ons bij de kerk te voegen hebben wij ons toen gewend tot de classis Harderwijk, die krachtens art. 39 KO plaatsen waar geen kerkeraad was, onder de zorg van een naburige kerkeraad moest stellen.

Deze classis gaf ons in het geheel geen antwoord!

Het was namelijk zo, dat precies op deze classis binnen dit kerkelijk ressort de scheuring voltrokken werd tussen kerken "binnen" en "buiten verband".

Onder de bijzondere leiding van de Here Christus stonden de kerken van deze classis hier voor de keus: òf naar ons verzoek constateren, dat de kerk van Nunspeet een valse kerk geworden was en om die reden voor ons naar art.39 KO de kerk aanwijzen bij welke wij ons hadden te voegen, òf de kerk van Nunspeet wegens ontrouw buiten het kerkverband sluiten op de manier van het zogenaamde wegroepingskerkrecht, geadviseerd door vooral prof.J.Kamphuis. Deze classis Harderwijk koos voor de scheurmaking van de kerken "binnen verband" en negeerde verder totaal ons verzoek tot reformatie.

Een volgende classis Harderwijk "binnen verband" stelde de bezwaarde leden te Nunspeet onder de zorg van de kerk in 't Harde. Dit liet men ook ons weten met de onuitgesproken bedoeling: gaat u maar naar 't Harde! Wij hebben daarop de kerk van 't Harde gevraagd of zij met ons de kerk in Nunspeet als valse kerk wilde belijden overeenkomstig art.29 NGB. Alleen dan konden wij ons bij haar voegen zonder mee te doen aan de kerkscheuring. Maar 't Harde wilde ons alleen bearbeiden en ontvangen als leden, die door de classis Harderwijk wegens de kerkscheuring onder haar zorg waren gesteld. Op die manier mochten wij daaraan geen gevolg geven, ja, zo werd de kerk van 't Harde zelf ook tot een valse kerk.

De particuliere synode van Gelderland-1970, tot welke wij ons wendden, koos ook voor de scheurmaking en tegen de reformatie, terwijl zij vijandig trachtte ons getuigenis te beschadigen door ons van laster te beschuldigen.

Hoofdzakelijk in verband met de kerkscheuring tussen kerken "binnen" en "buiten het kerkverband", waarin men ons wilde betrekken, werd ik genoodzaakt om voor mijn deel en mogelijkheden het zg. "wegroepingskerkrecht" naar inhoud, aard en achtergrond te weerleggen. Dat heb ik in 1970-'71 gedaan in de vorm van een open brief aan prof.J.Kamphuis, hoogleraar kerkgeschiedenis en kerkrecht te Kampen, die terzake wel de belangrijkste adviseur was van de kerken "binnen verband". Opgenomen in een zelf gestencilde brochure "GOUD" werd deze brief in de kerken in Nederland en daarbuiten verspreid, en onder meer ook aan de kerk in 't Harde en later aan de generale synode van Hattem-1972 toegezonden.

weet wat Gods Woord bedoelt: een enkel kerklid of heel de kerk", koos zij voor het tweede. Wie optrad als getuige, achtte zichzelf onfeilbaar gelijk de apostelen en de Bijbelschrijvers. Gods Woord is toevertrouwd aan heel de kerk, en daarom moet wat één of enkele kerkleden menen altijd onderworpen worden aan het oordeel van heel de kerk. Niemand heeft een "getuigenis-bevoegdheid", maar alle kerkleden moeten bereid zijn om wat zij zelf denken dat naar Gods Woord is, te laten toetsen door heel de kerkelijke gemeenschap. Ons optreden als getuigen werd daarom door deze synode veroordeeld als een gevaarlijke dwaling van mensen, die heel de kerk wilden onderwerpen aan hun eigen inzichten.

Het dilemma waarvan de synode uitging was echter vals.

Enkele kerkleden zijn inderdaad niet onfeilbaar.

Maar de hele kerk is dat ook niet.

De apostel Paulus leert in 1 Kor.2 hoe wat dit betreft de zaken staan.

De Geest van God, die het Woord heeft geïnspireerd, is de enige die precies weet wat Hij (dat is God Zelf) bedoelt.

Paulus zegt daarom: wij hebben de Geest ontvangen opdat wij zouden weten wat ons door God in genade is geschonken; 1 Kor.2:12. En hij concludeert daaruit in het volgende vers:

"Hiervan spreken wij dan ook met woorden,
die niet door menselijke wijsheid, maar door
de Geest geleerd zijn..."

Daarom konden de apostelen en de andere discipelen van Jezus als getuigen optreden tegen het Sanhedrin en heel het Joodse volk nadat zij op Pinksteren de Heilige Geest ontvangen hadden.

De apostel Johannes schrijft daarom ook in zijn eerste zendbrief:

"Doch gij hebt de zalving van den Heilige,
en gij weet alle dingen" (1 Joh.2:20, St.vert.).

Daarom zegt de Here Jezus in Joh.8:47 tot de ongelovige Farizeeuwse Joden:

"Wie uit God is, hoort de woorden Gods;
daarom hoort gij niet, omdat gij uit God niet zijt."

Dat gold ook van heel de Roomse Kerk, die het woord van enkelingen zoals Luther afwees. Het gold van de Hervormden, die Hendrik te Cock veroordeelden. En het geldt ook van de Vrijgemaakten, die ons ervan beschuldigden, dat wij onze eigen schriften gelijkstelden aan de Goddelijke Schriften, en die daarmee art.7 NGB verkeerden in precies zijn tegendeel.

Wat ons betreft: wij hebben ons tot het uiterste ingespannen om met het Woord van God te bewijzen, dat de betreffende leringen van prof.C.Veenhof en van prof.J.Kamphuis en anderen valse leringen zijn. Met de brochure "GOUD" en het boekwerk "GETUIGENIS" hebben wij publiekelijk alle stukken en bewijzen ter toetsing aan de synode en alle Vrijgemaakten voorgelegd. Daarom zeggen wij het onze enige Meester na:

"Wie van u overtuigt Mij van zonde?
Als Ik de waarheid spreek, waarom gelooft gij Mij niet?
Wie uit God is, hoort de woorden Gods;
daarom hoort gij niet, omdat gij uit God niet zijt."
Joh.8:46-47.

12.32 Hattem-1972 veroordeelt de schriftuurlijke leer omtrent Gods bondshandel

De synode van Hattem vond eigenlijk, dat ons "getuigenis" kerkrechtelijk onontvankelijk was. Maar omdat het "voor ons" de laatste ernst was, besloot zij toch een onderzoek in te stellen waarom wij zo ultimatief spraken.

"Is het bij u soms hetzelfde als bij de apostelen, toen zij als getuigen van de Here Jezus Christus optraden temidden van een verkeerd geslacht, en tegenover een Sanhedrin dat de

Heilige Geest wederstond moesten verklaren, dat zij niet konden nalaten te spreken van wat hun als getuigen was toevertrouwd, omdat zij Gode meer moesten gehoorzamen dan de mensen?"

Gezien de voorgaande veroordeling van ons optreden als getuigen was deze vraag bedoeld als spot. Een onderzoek op deze manier dient enkel om tot een veroordeling te komen. De zaken worden dan beoordeeld vanuit een "tunnelvisie"; d.w.z. de bedoeling is alleen om de delinkwent te veroordelen: zijn schuld staat van te voren reeds vast. Op deze manier werden door deze synode dan ook de dingen, die wij naar de Schriften hadden aangevoerd, zeker niet eerlijk en onbevooroordeeld onderzocht op de wijze van de Joden in Berea volgens Hand.17:11.

Daarom is het des te verwonderlijker, dat deze synode toch de kern van de kwestie heeft geraakt. Wij zien daarin de hand van de Here Jezus Christus, om wiens zaak het ging, en die niet toestond, dat de strijd over de leer opnieuw ontweken werd.

De synode van Hattem-1972 oordeelde, dat wij er aan voorbij waren gegaan:

"dat toen de apostelen als getuigen van de Here Jezus Christus in Jeruzalem optraden, zij reeds met anderen door de verhoogde Heiland als kerk van Hem vergaderd waren."

Daarom stelt, volgens de synode, het boek Handelingen der apostelen juist voorop, dat de Here zijn kerk vergaderde, terwijl wij stelden, dat Hij vanaf Pinksteren de ongelovige Joden uit zijn kerk uitbende. Dit is dan ook bepalend voor het vervolg van de nieuwtestamentische kerkgeschiedenis. Daarom was volgens de synode ook bij de Vrijmaking:

"niet eerst gewacht tot een moment was aangebroken waarop geconstateerd kon worden dat de Here een kerk als valse kerk met inbegrip van al haar leden had uitgebannen. Niet uitroeiing van een vergadering van kerkleden was het beslissende criterium doch de roeping om het juk van Jezus Christus te blijven dragen.

Zo was ook bij de breuk ten aanzien van het verband van de Gereformeerde Kerken die roeping beslissend. Om ware kerken te blijven moesten beslissingen genomen worden. Ze werden niet pas genomen nadat gebleken zou zijn dat de Here valse kerken uitroeide." (Acta, art.199).

Door wat deze synode van Hattem verder steevast noemt "uw leer omtrent Gods bondshandel", werd dus volgens haar de HEERE, onze God, voorgesteld als een hard Heer, die steeds bezig is om vele bondelingen, individueel en in massa, uit te bannen en uit te roeien. Daartegenover stelde zij dan de liefdevolle Heiland Jezus, die allen die in Hem geloven, vergadert tot zijn kerk, welke roeping heeft om bij deformatie beslissingen te nemen tot afgescheiden vergaderen, teneinde WARE kerk te blijven.

Tegenover de strenge oudtestamentische God van het werkverbond staat dan de liefdevolle Vader in Christus van het nieuwtestamentische genadeverbond.

Dus, zoals dr.C.Trimp in Voorburg reeds tegenover mij had gesteld, triumferen in het nieuwe verbond de trouw en de ontferming van God over zijn eigen wraak omdat Hij zijn partner niet kwijt kan en wil.

In het voorgaande is reeds voldoende met de Schriften aangetoond, dat deze voorstelling van zaken door de synode van Hattem totaal onschriftuurlijk en verkeerd is. En ook, dat de opvattingen van deze synode en van de meerderheid van de Vrijgemaakten heel oude wortels hebben. Heel de kerkgeschiedenis door, en over de volle breedte van het wereldwijde christendom, hebben deze vele kwade gevolgen gehad. De Schriften zijn hierdoor onder een bedekking gelegd, zodat men, gelijk Nicodemus, het Koninkrijk Gods niet ziet.

Evenals alle valse kerken, scheurkerken en sekten ter wereld, is het hierdoor de Vrijgemaakten vergaan naar het oordeel over de geestelijk verblinden, dat Jesaja aldus beschrijft:

"Want de HEERE heeft een geest van diepe slaap over u uitgestort en Hij heeft uw ogen, de profeten toegesloten en uw hoofden, de zieners omhuld. Zo werd het gezicht van dit alles voor u als de woorden van een verzegeld boek, dat men aan iemand geeft, die lezen kan, terwijl men zegt: Lees dit eens; maar hij antwoordt: Ik kan niet, want het is verzegeld. Of het boek wordt gegeven aan iemand die niet lezen kan, terwijl men zegt: Lees dit eens, maar hij antwoordt: Ik kan niet lezen."

Het vervolg dat dan komt, luidt:

"En de Here zeide: Omdat dit volk Mij slechts met woorden nadert en met zijn lippen eert, terwijl het zijn hart verre van Mij houdt, en hun ontzag voor Mij een aangeleerd gebod van mensen is, daarom, Zie Ik ga voort wonderlijk met dit volk te handelen, wonderlijk en wonderbaar: de wijsheid van zijn wijzen zal tenietgaan en het verstand van de verstandigen zal schuilgaan." Jes.29:10-14.

Daarom: zoals na Pinksteren de ongelovige Joden, die niet hoorden naar het getuigenis van de apostelen en discipelen van Jezus, uit het verbondsvolk werden uitgeroeid (Hand.3:23), zo zijn ook na de synode van Hattem-1972 alle Vrijgemaakten, "binnen" en "buitenverband", met alle met hen corresponderende Kerken in het buitenland, uit Gods verbondsvolk uitgeroeid. Want zij hoorden niet naar de twee getuigen, maar lieten hun lijk liggen op de straat van de grote stad, die geestelijk genaamd wordt Sodom en Egypte, alwaar ook hun Here gekruisigd werd. Openb.11:8.

12.33 De weg naar de beslissing in elke wettige plaatselijke kerk

Artikel 7 NGB belijdt onder meer, dat een synodebesluit niet gelijkgesteld mag worden met Gods Woord. Het moet altijd getoetst worden of het overeen komt met en gegrond is op de Heilige Schrift. Want de apostel Paulus waarschuwt de Galaten ten sterkste, dat al zou een engel uit de hemel iets leren, afwijkend van de Heilige Schriften, het nog door niemand mag worden aangenomen; en die engel is dan volgens hem VERVLOEKT! Daarom bepaalt artikel 31 van de Kerkenordening, dat besluiten van o.a. een generale synode niet voor vast en bondig mogen worden gehouden indien zij in strijd zijn met Schrift of KO.

Gezien wat Schrift en confessie daarover zeggen, geldt dat dus * voor alle kerken en kerkelijke vergaderingen. Niemand mag zo'n besluit voor vast en bondig houden.

Dit hangt er dus ook niet vanaf of het BEWIJS, geleverd is van die onschriftuurlijkheid. Al zou geen mens dat bewijs leveren en zou niemand de onschriftuurlijkheid van dat besluit bemerken of inzien, dan vallen zo'n valse leer en alle daarop gebaseerde besluiten tóch onder Gods vloek. En dat is dan de vloek van het verbond. Bij onbekeerlijkheid en verharding (al is het in totale verblinding, waardoor men niets daarvan bemerkt of inziet) komt daarover dus toch de verbondswraak van de HEERE! Dat is dan de situatie, zoals die getekend wordt in Ezechiël 22:30-31:

"Ik heb onder hen gezocht naar iemand, die een muur zou kunnen optrekken en voor mijn aangezicht op de bres zou kunnen staan ten behoeve van het land, zodat Ik het niet zou verwoesten, maar Ik heb hem niet gevonden.

Daarom heb Ik mijn gramschap over hen uitgestort; met het vuur van mijn verbolgenheid heb Ik hen verteerd; hun wandel heb Ik op hun hoofd doen neerkomen - luidt het woord van de Here HEERE."

* voor alle kerkleden enz

en van de fam.Elsinga te Veenhuizen met de kerk van Haulerwijk daarin moesten worden meegenomen.

De Poortinga's waren door de kerk van Buitenpost met de ban afgesneden, wegens hun verzet tegen de leer van ds.J.H.Veefkind. Volgens deze predikant was de heiligmaking van kerk en gelovigen in dit leven nog slechts een belofte en geen werkelijkheid. Volgens hem was in deze bedeling de kerk een hoer en waren de gelovigen goddelozen. Maar Gods belofte was zó zeker, dat wij in het geloof tóch van een heilige kerk en van heiligen als kerkleden konden spreken. Hij legde dit nader uit met Gods belofte aan Abraham, dat hij het land Kanaän zou beërven. Hij bezat dus het beloofde land Kanaän nog slechts in belofte en niet in de vervulling of toeëigening van de belofte, dus nog niet in werkelijkheid. Maar toch kon Abraham in het geloof zeggen: "dit land Kanaän is van mij!"

Bij deze "evangelische" leer zijn dus ook alle "Here, Here"-zeggers onze broeders en zusters in het verbond. Want "de vruchten" zijn dan niet meer maatgevend.

H.Elsinga streed in Haulerwijk tegen de leer, dat de troost van de wederkomst volgens antwoord 52 van de Heidelbergse Catechismus onder meer was, dat Christus dan "mij met alle uitverkorenen BINNEN EN BUITEN DE KERK tot zich in de hemelse blijdschap en heerlijkheid nemen zal". De toegevoegde woorden "binnen en buiten de kerk" waren bedoeld om de belijdenis van de ware en de valse kerk naar art.29 NGB te relativeren en te ontkrachten.

Omdat Elsinga, nadat zijn bezwaren werden afgewezen, niet meer in Haulerwijk naar de kerk ging en zijn kinderen daar niet meer naar catechisatie stuurde, trok de kerkeraad van Haulerwijk uiteindelijk de conclusie, dat Elsinga zich onttrokken had aan de gemeenschap der kerk. Aan deze conclusie hield hij vast ook nadat Elsinga publiek en onder schuldbekentenis zich van deze onttrekking bekeerde door weer in Haulerwijk naar de kerk te gaan. Reden voor de volharding in zijn onttrekkingsvonnis was voor de kerkeraad van Haulerwijk, dat Elsinga zijn veroordeling en getuigenis tegen de valse leer over de kerk bleef volhouden.

In beide gevallen - Buitenpost en Haulerwijk - was er een hele kerkelijke weg gevolgd, waarbij door de meerdere kerkelijke vergaderingen de valse leringen niet werden veroordeeld maar toegelaten en verdedigd.

Ook deze kerkzaken moesten volledig beschreven en gedocumenteerd worden. Dat is gebeurd in de publicaties "BUITENPOST" van J.Y.Poortinga en WAAKT van H.Elsinga. Het klaarmaken en stencillen van dit alles nam veel tijd in beslag.

12.34 De Entschcheidung (beslissing) na de brief van 31 oktober 1975

Eindelijk was het dan zover, dat wij gezamenlijk ons konden wenden tot alle nog wettige Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) "binnen" en "buiten verband". Dit hebben wij gedaan met onze brief van 31 OKTOBER 1975. Deze brief was vergezeld van en gedocumenteerd met de publicaties GOUD, GETUIGENIS, WEERLEGGING, "BUITENPOST" en WAAKT met een gezamenlijke omvang van 829 bladzijden A4 schrijfmachineschrift.

We hadden uitgezocht hoe plaatselijk de kerkscheuringen tussen kerken, zogenaamd "binnen" en "buiten verband", tot stand gekomen waren. Aangezien wij deze scheuringen niet voor vast en bondig mochten houden, werd deze brief alleen gericht en verzonden aan kerkeraden en leden van de wettige plaatselijke kerken; de scheurkerken kregen later een afschrift zonder de bijlagen. Het aantal wettige kerken, aan wie de brief plus bijlagen werd verzonden, was 280, waarvan 62 kerken "buiten verband" stonden. De reeds tot valse kerk geworden kerken in Nederland te Nunspeet, 't Harde, Gramsbergen, Buitenpost en Haulerwijk, werden uiteraard niet aan-

geschreven.

In deze brief van 31 oktober 1975 werden de in de bijlagen bestreden en gedocumenteerde leringen over verbond, kerk en inzake het kerkrecht samengevat en werd gevraagd om thans gerechtigheid te willen doen. Dit alles onder beslag van de laatste ernst van het Koninkrijk der hemelen. Zo werd dus aan de plaatselijke kerken gevraagd:

1. om de beschreven en weerlegde valse leringen te verwerpen en en te bestrijden;
2. om de gemeenschap der heiligen te oefenen met de elders uitgeworpen getuigen door te erkennen, dat de kerken te Nunspeet, 't Harde, Gramsbergen, Buitenpost en Haulerwijk valse kerken waren naar art.29 NGB;
3. ratificatie te weigeren van alle kerkelijke besluiten, die, uitgaande van de door ons bestreden en weerlegde leringen, geleid hadden tot de scheuring van het kerkverband.

Op deze wijze kwam middels deze brief tot alle nog wettige kerken de vraag van de buitengesloten getuigen, die stond op bladzijde 143 van WEERLEGGING, namelijk:

"Bent u bereid om ons te aanvaarden als leden van uw gemeente, indien de andere kerken, die daarvoor allereerst in aanmerking zouden komen, dit weigeren?"

Na negen maanden hadden wij van de overgrote meerderheid van de kerken nog geen antwoord ontvangen. Daarom schreven wij aan 271 van de 280 kerken een herinneringsbrief, gedateerd 25 augustus 1976, waarin werd gezegd, dat indien wij van hen vóór 31 oktober 1976 (dus een jaar na onze brief van 31-10-1975) nog geen enkel antwoord zouden ontvangen, wij zouden moeten concluderen, dat zij ons beschouwden als de heiden en de tollenaar naar Matth.18:17b. Voor dat geval verklaarden wij ons rein van hun bloed, en dat wij dan het stof van onze voeten tegen hen zouden afschudden (Matth.10:14; Ezech.3:18,19 en 33:8,9; Hand.20:26,27).

Hierop ontvingen wij nog een aantal negatieve reacties. In totaal antwoordden 27 kerken, waarvan 21 "binnen" en 6 "buiten verband." Deze werden allemaal afsluitend door ons beantwoord.

Alle plaatselijke kerken van de met de Geref.Kerken (vrijgem.) in Nederland corresponderende buitenlandse kerken werden door ons vanaf het begin op de hoogte gehouden van de kerkstrijd in Nederland.

Zo ontvingen zij reeds in 1971 de brochure GOUD.

In november 1975 schreven wij ook aan al deze kerken een brief, eveneens gedateerd op 31 oktober 1975, waarbij wij hun de brief van 31-10-1975 aan de Nederlandse Kerken toezonden, vergezeld door alle bijlagen. Aldus werden zij dus op de hoogte gesteld van de kerkstrijd in Nederland, en werden zij gevraagd daarin hun eigen roeping te doen.

Nadat wij in Nederland door alle kerken waren buitengesloten hebben wij het bewijs daarvoor opgenomen in een gestencild boek van 227 pagina's, onder de titel "MARANATHA". Met een brief van 4 juni 1977 hebben wij dit aan alle buitenlandse kerken toegezonden, opdat zij met ons uit de stukken zouden kunnen constateren, dat de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) in Nederland - zowel die "binnen" als "buiten verband" - tot VALSE kerken waren geworden overeenkomstig art.29 NGB.

Wij vroegen in deze brief om hun hulp, onder meer omdat er onder ons reeds zes ongedoopte kinderen waren die recht hadden op de doop, terwijl ook wijzelf al jarenlang geen avondmaal hadden kunnen vieren.

Niet één van deze buitenlandse kerken heeft hierop positief gereageerd. Allen hebben ook zij de gemeenschap der heiligen met ons verbroken. Daarom hebben wij ook van al deze buitenlandse kerken moeten constateren, dat zij zich hebben geopenbaard als VALSE kerken.

NB.

Dit is slechts een heel beknopte samenvatting van de gang van zaken. Voor bredere informatie zij verwezen naar de originele stukken, gepubliceerd in GOUD, GETUIGENIS, WEERLEGGING, "BUITENPOST", WAAKT en MARANATHA.

Vooraf echter zij daarvoor verwezen naar de latere beschrijvingen in PROFETEER MENSENKIND en OPPENBARING IS EEN OPENBARING.

12.35 Bittere wortel van eigen gerechtigheid in de goede kerkstrijd

Deze kerkstrijd over verbond en kerk, die in de jaren tussen 1959 en 1977 door ons moest worden gevoerd in de plaatselijke kerken van Barendrecht, Den Haag-Oost, Voorburg, Nunspeet, 't Harde en Gramsbergen en met de classis Harderwijk, de particuliere synode van Gelderland-1970 en drie achtereenvolgende generale synodes, nl. van Amersfoort-West-1967, Hoogeveen-1970 en Hattem-1972, was moeilijk en zwaar. Maar het allerzwaarst, ja verwoestend, was de strijd in eigen gelederen, de strijd met hen, die de eerste onderkenaar van de brief van 31 oktober 1975, broeder J.J.Coumou sr. uit Utrecht, eens omschreef met "zij die dicht bij je staan". Deze onderlinge strijd was voor onze vijanden een bewijs temeer, dat van heel onze strijd niets deugde, en dat de Here deze daarom op niets liet uitlopen. Zoals David zei volgens Psalm 3 (berijmd):

"God zal hem nu niet meer
verlossen als weleer;
hem is geen heil beschoren."

Toch is het juist deze onderlinge strijd, die de diepste grond van heel deze kerkstrijd aan het licht heeft gebracht. Dit is heden actueel en beslissend voor alle tegenwoordige "geliefden naar de verkiezing om der vaderen wil". Daarin komen de diepste motieven naar de overleggingen uit vele harten openbaar (vgl. Luk.2:34). Deze onderlinge strijd stond niet op zichzelf maar daarin kwam aan het licht, waarover fundamenteel en inhoudelijk de strijd der geesten in de kerk reeds eeuwenlang is gegaan. Hoewel het moge schijnen alsof we hiermee velen vermoeien met de aanstootgevende geschiedenis*, is dat toch niet zo. Want het is de HEERE, die juist hierop de geschiedenis van de christelijke kerk in dit land en elders deed uitlopen. De weg van de HEERE met zijn kerk is uiterst smal geworden. Zalig zijn zij, die daaraan niet geërgerd worden. Want alleen de smalle weg door de enge poort leidt ten leven.

Teneinde deze fundamentele strijd in kleine kring in het juiste verband te plaatsen nu eerst een kort overzicht van de voorgeschiedenis daarvan.

Wij belijden, dat de kerk is "een heilige vergadering van de ware christgelovigen" (art.27 NGB). Maar ontrouw en onheiligheid namen in haar geschiedenis dikwijls ernstige vormen aan. Donatisten, Wederdopers, Labadisten en anderen, die ijverden voor een heilige kerk, scheidten zich daarom van haar af. Calvijn, en met hem de andere reformatoren, stelden daar tegenover, dat de kerk een tijdlang zwaar gedefformeerd kan wezen, terwijl dan de HEERE toch zijn verbond met haar in stand houdt, ook al straft Hij haar, zodat er van de kerk dan niet meer dan een halfingestort gebouw overblijft. Art.27 NGB zegt, dat door ontrouw en valse leer, de kerk somwijlen een tijd lang zeer klein en als tot niet kan komen in de ogen van de mensen, zoals in de gevaarlijke tijd onder Achab. De Schrift zelf laat dat nog veel sterker zien. Men leze slechts hoofdstukken als Ezechiël 16 en 23. De profeten onder het Oude Verbond gaan daarover bijna allemaal.

Velen die trouw willen zijn, komen in dat geval steeds meer met de beklemmende vraag te zitten hoe zij in zo'n ontrouwe kerk trouw

* van enkelen

trouw kunnen zijn, ja, of dat eigenlijk wel kàn: trouw zijn in een ontrouwe kerk?

Bij Calvijn zien we hoe hij in dit geval een grens trekt: als de ontrouw zo groot is dat ook de fundamenten van de christelijke religie worden aangetast, ontstaat volgens hem een een VALSE kerk, waaruit de gelovigen moeten weggaan. Maar hij waarschuwde tegelijk dat men niet lichtvaardig, om het een of ander klein verschil, de kerk moet verlaten.

Doordat de Reformatie in veel gevallen van overheidswege werd doorgevoerd, kwamen de gereformeerde kerken vol te zitten met leden, die behoorden tot wat art.29 NGB noemt: "het gezelschap der hypocrieten". Als gevolg van de crisis met de Labadisten, kwamen mannen als Koelman, Teellinck en Voetius tot de conclusie, dat men het onkruid maar moest laten opwassen tot de oogst. Een man als Jodocus van Lodenstein, predikant te Utrecht, had het daarmee in de praktijk erg moeilijk. En hij was de enige niet. Hierdoor ontstond sedert de Nadere Reformatie de tweedeling van de volkskerk in bekeerden en onbekeerden, uitverkorenen en niet-uitverkorenen, kinderen der belofte en kinderen des vleses, etc. De zogenaamde oudvaders en oude schrijvers trachtten de harde kant van deze verkiezingstheologie pastoraal te verzachten, waardoor de bevindelijke mystiek ontstond, die tot nu toe vele zielen gevangen houdt. De doorwerking van de ongeloofstheorie en van de Verlichting, bevorderd door het reglement van Koning Willem I, veroorzaakten na de Franse Tijd een doorgaande deformatie, waardoor onder de orthodoxe gereformeerden velen gingen "lopen", zoals het heette.

De Afscheiding van 1834 zette een grote kerkelijke verdeeldheid in gang van wat genoemd wordt: "de Gereformeerde Gezindte".

Mensen van het Réveil veroordeelden de Afscheiding als Labadisme. Binnen de Hervormde Kerk verdeelden zij zich in voorstanders van een medische, een juridische en een etisch-irenische "weg" tot kerkherstel.

Dr.A.Kuypers Tractaat tot reformatie van de valse Nederlands Hervormde Kerk leidde ongewild tot de uitkomst in de Doleantie van 1886, waarbij de Dolerenden buiten de Ned.Herv.Kerk kwamen te staan.

De Vereniging van 1892 leverde een Christelijk Gereformeerde scheurkerk op.

Met de valse leer van de pluriformiteit van de kerk werd het kwade goed genoemd; en de onrustige gewetens werden gesust.

Ledeboerianen. Kruisgezinden en anderen onttrokken zich na 1834. Ondanks de vereniging van 1907, waardoor bij hen de Gereformeerde Gemeenten ontstonden, bleven zij op zichzelf staan en zetten de kerkscheuringen onder hen voort.

De Vrijmaking van 1944 was volgens de Nederlands Gereformeerden - zoals de "Open Brief" stelde - een betreuenswaardige twist tussen broeders van hetzelfde huis, die zo spoedig mogelijk moest worden bijgelegd.

Voor de Vrijgemaakten "binnen verband" was de Vrijmaking van 1944 nodig om WARE kerk te blijven; en de kerkscheuring met de Ned. Gereformeerden van 1967-70 evenzo. Wanneer de verbondsgehoorzaamheid ontbreekt (met name door ontrouw aan belijdenis en kerkenordening) moeten volgens hen de trouwe gelovigen de kerk VERGADEREN door het kerkverband met de ontrouwe kerken te verbreken en waar nodig plaatselijk de ware kerk opnieuw te institueren. Deze "dynamische" VERGADERING of instituering van de WARE kerk heeft bij hen in dit nieuwe millennium reeds weer tot nieuwe kerkscheuringen geleid.

Het is één eeuwenlange weg van onttrekking en eigenwillige kerkvergaderingsactiviteit, waardoor mensen de heiligheid van de kerk zoals zij die zien, hebben willen veilig stellen. Maar de naam des HEEREN is daardoor ontheiligd en gesmaad !

Welnu, het is de giftige wortel, waaruit al dit kwaad is voortge-

komen, die zeer specifiek is opgeschoten en aan de dag getreden binnen de kring van de sympathisanten van het blad "De Wachter", en die daar verwarring heeft gesticht, waardoor velen zijn besmet (vgl. Hebr. 12:15). Zoals Mozes heeft gezegd volgens Deut. 29:18 brengt deze wortel gif en alssem voort!

12.36 Besmetting door de bittere wortel in Wachterkringen

Toen ik in 1961 in contact kwam met J.C. van den Akker, ging hij in Hilversum niet meer aan het avondmaal omdat de avondmaaltafel daar zeer ontheiligd was door de verharding in de verloochening van de belijdenis over de ware en de valse kerk in art. 29 NGB. Maar nadat ik hem had uitgelegd, dat het daar de tafel van Christus bleef zolang de gemeente nog geen VALSE kerk was geworden, ging hij wel weer aan het avondmaal. Dit viel hem echter zeer zwaar, ook omdat de ontrouw en verharding en de vijandschap jegens hem te Hilversum steeds toenamen. Voor zijn gevoel leefde hij in een voortdurend gewetensconflict. Hij schreef mij, dat wij geen stem uit de hemel kregen: "Scheidt u af!". Wij moesten zelf beslissen wanneer de kerk tot VALSE kerk werd. En dat was volgens hem zo wanneer er geen bekering kwam ondanks herhaalde vermaningen, maar verharding. Wanneer die verharding duidelijk openbaar was, moesten wij instrumenten van de HEERE zijn, door wie Hij zijn verbondswraak bediende. Want dan moesten wij verklaren, dat die kerk een VALSE kerk geworden was, en ons afscheiden. Als wij ons niet afscheidden, zo schreef hij, gaf de HEERE geen reformatie!

Anderen, die elders ongeveer hetzelfde ondervonden, zoals de Poortinga's in de kerk van Buitenpost, Elsinga in Haulerwijk, Dubbeldam - Korenberg e.a. in Kampen, P. Trimp in Nieuwer-Amstel en anderen, zetten hem als redacteur van "De Wachter" wat dit betreft ook steeds meer onder druk.

Nadat hij daarover in "De Wachter" had geschreven, uitte hij op de door hem samengeroepen vergadering van bezwaarden in Amersfoort in december 1964 de cri de coeur: "Broeders, wat moeten wij doen?!"

Begin 1965 verklaarde de groep Dubbeldam, Korenberg, Harmanny en anderen, dat de kerkeraad-Visee in Kampen zijn wettigheid had verloren en riepen zij de gemeente aldaar op tot de verkiezing van een nieuwe getrouwe kerkeraad. Zo institueerden zij een afgescheiden gemeente te Kampen. Op een vergadering te Zwolle werden wij daarover geïnformeerd en feitelijk opgeroepen om hetzelfde te doen. De groep Albracht in Utrecht heeft dat ook gedaan!

Toen ik op de vergadering te Zwolle daar tegenin bracht, dat wij niet zelf mochten afscheiden, maar moesten wachten en voortgaan met de strijd totdat wij uit de synagoge zouden worden geworpen, stond de hele vergadering steil tegenover mij. De heer Harmanny merkte op, dat men thans zó tolerant was, dat men ons nooit "uit de synagoge zou werpen". Daartegenover stelde ik, dat de Schrift zegt, dat de duisternis het licht niet verdraagt, en dat het daarom bij verharding, als wij maar voortgingen met getrouwe publieke vermaning en bestraffing van de openbare kerkzonden, beslist wél tot misbruik van de kerkelijke tucht en tot buitensluiting zou komen.

H. Elsinga schreef een ingezonden voor "De Wachter", waarin hij Van den Akker en mij van ontrouw beschuldigde: wij zaten op een lekke kerkschuit en zouden mee verdrinken zo wij ons niet wilden afscheiden. In een artikel "Trouw zijn in een ontrouwe kerk door het geloof alleen", heb ik dat met de Schrift weerlegd. Maar Elsinga en ook de Poortinga's onttrokken zich in Haulerwijk en Buitenpost; en omdat zij daar niet meer in de kerk en aan het avondmaal gingen werden zij op grond daarvan gecensureerd.

J.C. van den Akker evenwel ging in Hilversum wel naar de kerk en aan het avondmaal en werd daar gecensureerd wegens zijn goede

strijd tegen de valse verbondsleer van prof.C.Veenhof c.s. waardoor de belijdenis over de kerk werd verdraaid en verloochend. De kerkeraad van Hilversum veroordeelde dat als zonde tegen het vijfde en negende gebod van de wet des HEEREN.

Dit was een bevestiging van wat ik steeds had gezegd, en ik verwachtte daarom, dat Van den Akker zou constateren, dat de kerk te Hilversum nu een VALSE kerk was geworden, waarvan hij zich in gehoorzaamheid moest afscheiden. Van zijn "voortdurende gewetensconflict" werd hij nu toch bevrijd?!

Maar hij scheidde zich niet af. Eerst wilde hij de kerkeraad en gemeente nog eens de zaken voorleggen en oproepen tot bekering. Hij deed echter niets meer in de kerk en ging zijn huis verbouwen. Toen ik hem opriep om daadwerkelijk in gehoorzaamheid Gode meer gehoorzaam te zijn dan de mensen en daarom zich publiekelijk af te scheiden, wierp hij tegen, dat hij daaraan nog niet toe was en dat hij niet overspannen wilde worden. Hij noemde het voorbeeld van de man die de Cullinan-diamant moest kloven. Deze ging daarvoor eerst zeilen op zee om de geweldige concentratie te kunnen opbrengen die daarvoor nodig was.

Zo kwam aan het licht, dat hij nog steeds dacht, dat hij zelf Gods verbondswraak moest voltrekken door te verklaren, dat de kerk van Hilversum een VALSE kerk was geworden. Dit dorst hij niet aan. En dat was maar gelukkig ook! Maar het resultaat was wel, dat hij verder niets meer deed en dat de kerkeraad van Hilversum uiteindelijk concludeerde, dat hij zich met zijn gezin aan de gemeenschap der kerk had onttrokken. Dat oordeel was helaas terecht!

Hierdoor kwam het tot een breuk tussen Van den Akker en mij en tot het einde van het blad "De Wachter". Uiteindelijk bleek J.C.van den Akker het eens met het oordeel van de generale synode van Hattem-1972 over ons. Volgens Van den Akker wilden wij: anderen helpen om de nieuwtestamentische kerkgeschiedenis te beoordelen bij het licht van Gods Woord, maar ging ons licht reeds uit bij HET EERSTE EN BESTE FEIT, namelijk Pinksteren.

12.37 De wraak komt alleen toe aan de HEERE

Toen het er op aan kwam, bleek J.C.van den Akker dus toch zelf in eigen kracht en wijsheid de strijd te voeren, en niet zijn hulp en heil alleen van de HEERE te verwachten. Waarom het nu juist ging in de kerkstrijd waarin wij betrokken waren, was, dat het de HEERE is die heel de kerkgeschiedenis leidt en bepaalt.

Wanneer bij Hem de maat vol is, roeit Hij door de bediening van zijn volle verbondswraak de bondsbrekers uit zijn volk uit.

Het is in dat geval dus de HEERE, die opstaat tot de strijd en die zijn haters wijd en zijd verjaagd, verstrooid doet zuchten, maar die het vrome volk doet huppelen van zielevreugd daar zij hun wens verkrijgen; Psalm 68 berijmd. Zoals de HEERE ook zegt in het lied van Mozes:

"Mij komt de wraak toe en de vergelding tegen de tijd, dat hun voet zal wankelen ..." Deut.32:35.

In die dag doet de HEERE recht aan zijn volk en ontfermt HIJ Zich over zijn knechten; Deut.32:36. Dat wordt in de Schrift daarom "de dag des HEEREN" genoemd. Amos 5:18-20 zegt dat die dag des HEEREN "duisternis" zal zijn voor alle bondsbrekers. Joël 2:32 zegt, dat er op die dag des HEEREN behoud en ontkoming zal zijn voor ieder, die de Naam des HEEREN aanroept. Die laatste dagen braken ook op Pinksteren aan, zoals Petrus verklaart in Hand.2, waardoor het Joodse volk verdeeld werd in enerzijds de synagoge des satans van de kinderen des vleses en anderzijds de christelijke gemeente van de kinderen der belofte. Zo roemt in Openb.7 de schare, die niemand tellen kon - alle kinderen van Abraham: uit de Joden en uit de heidenen -

"De zaligheid is van onze God, die op de troon gezeten is, en van het Lam."

Daarom: wie ijveren vóór God, maar als puntje bij paaltje komt toch zèlf de tijden en gelegenheden willen bepalen, waarop zij de verlossing of reformatie van de kerk zullen doen komen, die geloven niet in de enige Verlosser van Gods volk, maar trachten door hun eigen werken behouden te worden. Van hen zegt de apostel Paulus in Rom.10:3:

"onbekend met Gods gerechtigheid en trachtende hun eigen gerechtigheid te doen gelden, hebben zij zich aan de gerechtigheid Gods niet onderworpen."

Gelijk Paulus uitlegt in 1 Tim.5:25. kwamen dus bij J.C.van den Akker de zonden "achteraan". Wat hij op het altaar bracht, bleek vreemd vuur te zijn.

De Here Jezus droeg in Matth.18:15-18 de bediening van de kerkelijke tucht op. Daarbij ging het niet om heel het kerkvolk maar om een enkel kerklid dat zich in de zonde verhardt. De zondaar, die naar de bestraffing van ook de gehele gemeente niet luistert, moet worden buitengesloten en behandeld als de heiden en de tollenaar. Het gaat daarbij dus niet om een hele groep of een kerk vol mensen, maar om de enkele zondaar in de kerk. En de ban wordt dan tenslotte niet voltrokken door enkelingen maar door de gehele gemeente.

Hoe hemeltergend dus het kwaad van velen in de kerk ook wordt: één enkel kerklid, of een minderheid in de kerk, kan die kerkelijke tucht niet bedienen.

Wanneer, zoals Psalm 125 zegt, de scepter der goddeloosheid rust op het erfdeel der rechtvaardigen, kunnen en moeten de rechtvaardigen op de HEERE vertrouwen, die alleen de scepter der goddeloosheid kan verbreken en de bedrivers van ongerechtigheid kan doen vergaan en de vrede voor Israël kan herstellen.

Als de heilige stad vertreden wordt, gelast de Here de zijnen om daartegen te getuigen: 1260 dagen lang. Dat getuigenis nu is pas voleindigd als het beest hun de oorlog aandoet en doodt. Dán wordt Jeruzalem tot Sodom en Egypte, ja, tot Babylon, waaruit Gods volk moet uitgaan.

Alleen het Lam is waardig de boekrol te openen en de driemaal zeventvoudige verbondswraak van de HEERE te bedienen, waarna het nieuwe Jeruzalem nederdaalt van God uit de hemel.

12.38 Niet door ontrekking maar door geloofsgehoorzaamheid zal de rechtvaardige leven

Bij J.C.van den Akker en anderen uit de Wachterkring werden wij geconfronteerd met het kwaad van de "hypostolè". Voor de betekenis van het begrip "hypostolè" verwijzen we naar wat daarover is geschreven op blz.29-36. In het Nieuwe Testament wordt het kwaad van de "hypostolè" verklaard vanuit de tekst van Habakuk 2:4. Wanneer de apostel Paulus in Rom.1:17 wijst op Gods Woord tot de profeet Habakuk moeten we ook het verband, waarin dit woord bij deze profeet staat, in rekening brengen willen we verstaan wat Paulus bedoelt. Rom.1:17 is genoemd: het thema van de brief aan de Romeinen. Het gaat daarin om de kern van de grote kerkstrijd, die in de tijd van de apostelen moest worden gevoerd met de Joodse bondsbrekers. Sedert Luther is de reformatische leer van de rechtvaardiging alleen door het geloof en niet door de werken voornamelijk betrokken op de zg. "heilsorde", dat is de weg waarlangs de zondaar persoonlijk tot de zaligheid komt. Maar Paulus stond in die dagen met heel de christelijke gemeente tegenover de leer van de ongelovige Joden. Dat was de leer van het orthodoxe, farizeeuwse Jodendom, dat door de werken trachtte behouden te worden. Door heel precieze onderhouding van de schaduwachtige instellingen van de wet van Mozes dachten zij de zegen van het verbond te kunnen verwerven en aan de bediening van de verbondswraak te kunnen ontkomen. Daarom draagt Paulus' evangelie van "door het geloof, niet door de werken" in de eerste plaats een

verbondshistorisch karakter. Het gaat allereerst over de weg van de ontkoming voor heel het verbondsvolk aan de verbondswraak van de HEERE. En daarbij stond de synagoge des satans tegenover de christelijke kerk.

De oorspronkelijke tekst in Hab.2:4 luidt:

St.vert. "Ziet, zijn ziel verheft zich, zij is niet recht in hem; maar de rechtvaardige zal door zijn geloof leven."

Vert.NGB "Zie, opgeblazen, niet recht, in zijn ziel in hem, maar de rechtvaardige zal door zijn geloof leven."

Daarbij gaat het dus om een kerkelijke situatie, waarin de HEERE over de bondsbreuk van zijn verbondsvolk komt met de wraak van zijn verbond door de Babyloniërs. Voor de bondsgetrouwen is er dan maar één weg tot behoud: het geloof of vertrouwen in de HEERE volgens wiens verbondsbelofte zij zullen leven en niet sterven. En deze tekst van de HEERE voor Habakuk verklaart nu juist, dat het niet zijn rechtvaardigheid of secure wetsonderhouding is waardoor de rechtvaardige in dat geval zal leven, maar zijn geloof. In deze tekst worden twee oplossingen of wegen tot behoud tegenover elkaar gezet. Enerzijds die van een farizeeuwse wetsonderhouding, anderzijds een doen van wat de wet gebiedt uit liefde tot en vertrouwen op of geloof in de HEERE. De eerste vertaalt Hebr.10:38-39 als die van een: "zich onttrekken ten verderve", en de tweede oplossing als: "geloven tot behouding der ziel". De nieuwe vertaling van het NGB van 1951 heeft hier: "nalatigheid, die ten verderve leidt" en "geloof, dat de ziel behoudt".

Het gaat dus om twee fundamenteel verschillende en tegenover elkaar staande ziels- of hartsgesteldheden. De eerste vertrouwt op zichzelf en eigen werken; in de kerk gaat het dan om mensen, die kiezen voor de precieze dienst van God omdat zij op die manier het eeuwige behoud willen zoeken. In geval van kerkelijke deformatie strijden zij dan krampachtig voor reformatie van de kerk. Hun ijver vóór God komt dan echter niet voort uit waarachtige liefde tot de HEERE en zijn volk, maar uit het zoeken in eigen kracht van het heil voor zichzelf en in verband daarmee ook voor heel de kerk. Zij hebben hun hart niet aan de HEERE gegeven, maar zij leven in de grond egoïstisch alleen voor zichzelf.

Daarom: "niet recht is zijn ziel in hem".

In feite is zoiemand zeer hoogmoedig en opgeblazen, omdat hij in eigen kracht de verlossing wil bewerken door heel precies Gods wet te onderhouden. Hij bewijst de HEERE slaafse ogendienst, ten-einde zichzelf en de kerk te redden. Dit zit heel diep in hem verborgen en is verweven met heel zijn bestaan. Het is een fundamentele instelling, het is de grond van zijn hart. Voor het uiterlijke lijken zulke hypostolische mensen zeer principiële strijders voor waarheid en recht en liefhebbers van de getrouwe dienst van de HEERE.

Echter: de rechtvaardige zal door zijn geloof leven!

Niet door zijn rechtvaardigheid maar door zijn geloof zal de rechtvaardige leven en niet sterven. De liefde, en daardoor het geloof of vertrouwen in de HEERE, zijn God, wordt hem tot gerechtigheid gerekend. Wanneer hij, in geval van deformatie van de kerk, strijdt voor waarheid en recht, doet hij dat omdat hij oprecht met zijn hele hart de HEERE liefheeft en daarom bidt:

"Och, of wij uw geboën volbrachten !

genâ, o hoogste Majesteit !

Gun door 't geloof in Christus krachten,

om die te doen uit dankbaarheid." Gez.1:9.

De apostel Johannes schrijft hierover in Joh.2:7:

"Geliefden, ik schrijf u geen nieuw gebod,

maar een oud gebod, dat gij van den beginne gehad hebt."

Dat is het gebod van de liefde, dat de Here Jezus in Matth.22:37-39 heeft samengevat, en dat Mozes in Deut.7:4-5 het verbondsvolk

leerde:

"Hoor, Israël; de HEERE is onze God; de HEERE is één!
Gij zult de HEERE, uw God, liefhebben met geheel
uw hart, en met geheel uw ziel en met
geheel uw kracht."

Wie zo de HEERE liefheeft vertrouwt op Hem en onderhoudt zijn geboden ook al komt hij daarmee naar menselijk inzicht geheel verkeerd uit.

De wet van Mozes gebod iedere Israëliet om als getuige op te treden opdat het kwaad uit Israël zou worden weggedaan. Daarom gebod de Here Jezus aan zijn apostelen en ook aan al zijn discipelen die daartoe op Pinksteren de Heilige Geest zouden ontvangen - mannen en vrouwen, van oud tot jong en van hoog tot laag (Hand.2:17-18) - om als zijn getuigen op te treden. Wat dat inhield blijkt vervolgens uit de rede van Petrus op de Pinksterdag en uit heel het vervolg van het boek Handelingen en uit het verdere Nieuwe Testament van de Bijbel.

In die weg zou het koningschap voor Israël hersteld worden. Bij de gelegenheden en op de tijden door de Vader beschikt. Zo kwam in de dagen van de apostelen de zeventvoudige verbondswraak van de HEERE overeenkomstig de boekrol waarover Openb.5 spreekt. Niemand in de hemel, noch op de aarde, noch onder de aarde kon die boekrol openen of haar inzien. Alleen Christus, het Lam Gods, was waardig om die boekrol te openen en haar zegels te verbreken. Jezus Christus, en Hij alleen, ontving daarmee de uitvoerende macht voor het herstel van de kerk middels de uitroeiing van alle bondsbrekers door de bediening over hen van de zeventvoudige verbondswraak. Zo werd het ongelovig Jodendom tot "het tegenwoordige Jeruzalem" van Gal.4:25, en de christelijke kerk tot "het hemelse Jeruzalem" van Gal.4:26. Dat is het nieuwe Jeruzalem, nederdalende uit de hemel, van God; de bruid van Christus, de gemeente van de levende God van Openb.21:2. Het Jeruzalem van David en Salomo was daarvan de schaduw geweest. Het nieuwe Jeruzalem van na de babylonische ballingschap was de schaduw geweest van het herstel van dat Jeruzalem in de dagen van de apostelen. En de wijze, waarop dat herstel van het koningschap voor Israël en de herbouw van het hemelse Jeruzalem tot stand kwam in de dagen van de apostelen, is Gods Woord en wet voor alle kerkreformaties tot aan de wederkomst.

Na de wederkomst zullen al deze "dagen des HEEREN" vervuld worden en voor eeuwig in nieuwheid en onverderfelijkheid verwerkelijkt worden op de nieuwe aarde, waar de HEERE zal wonen temidden van zijn ganse kerkvolk van alle tijden en plaats.

"Zalig hij, die de woorden der profetie van dit boek bewaart." Openb.22:7.

Maranatha: de Here is gekomen in de dagen van de apostelen en heeft allen die Hem niet liefhadden vervloekt en uit Israël weggedaan. Maranatha: de Here is gekomen in de dagen van de Grote Reformatie van de zestiende eeuw.

Maranatha: de Here is gekomen in de Afscheiding van 1834, de Vrijmaking van 1944 en in de Entscheidung van 1975-'77. En nog blijft het evangelie van Jezus Christus:

"Ja, Ik kom spoedig." Openb.22:20.

Zij, die de HEERE waarlijk liefhebben en daarom uit dankbaarheid zijn geboden onderhouden, doen niet hypostolisch, maar vertrouwen van harte op Hem en de enige Zaligmaker en Hersteller van het Koningschap voor Israël, onze Here Jezus Christus. Want alleen zó verwachten zij naar de Schriften de volkomen vervulling van al Gods beloften op de jongste dag, zoals beleden in art.37 NGB.

"Amen, KOM HERE JEZUS" Openb.22:20.

12.39 J.Y.Poortinga en H.Elsinga besluiten zich te bekeren van hun hypostolè

Zoals blijkt uit Hebr.10:38-39 is de hypostolè (onttrekking, nalatigheid, e.a.) een grondhouding van de ziel of van het hart van een mens. Deze hypostolische instelling staat tegenover die van de gelovige mens. De mensen van de hypostolè behoren tot het zaad van de slang (Gen.3:15). Maar in tijden van kerkdeformatie is het verschil vaak niet te zien. Dan lijken de mensen van de hypostolè dikwijls te behoren tot de ijverigste en meest principiële tegenstanders en bestrijden van de ontrouw en afval in de kerk. Aangezien wij niet over de harten kunnen oordelen, is de hypostolische grondhouding van dergelijke medestrijders door de mensen van "het geloof dat de ziel behoudt", dus niet of nauwelijks te onderkennen.

Zoals in het eerste deel werd uiteengezet, is deze hypostolè of onttrekking juist het kenmerk van de scheurmakers. Velen worden daardoor dan ook misleid. Want het lijkt de scheurmakers te gaan om het behoud van de zuiverheid van de kerk. "Om WARE kerk te blijven moeten beslissingen worden genomen", zo definieerde de generale synode van Hattem-1972.

Zo kwamen er vooral in de laatste eeuw in Nederland telkens weer kerkscheuringen tot stand als gevolg van de zonde van hypostolè of onttrekking.

Volgens Augustinus zijn dergelijke kerkscheuringen gevolg van het gebrek aan christelijke liefde. Inderdaad komt hypostolè voort uit gebrek aan liefde jegens de HEERE en de naasten binnen en buiten de kerk. Maar de duivel van de scheurmaking verschijnt in de regel als "een engel des lichts".

Na de breuk met J.C.van den Akker heb ik in GOUD het kwaad van de hypostolè bestreden in de kerkrechtelijke dwalingen van prof. J.Kamphuis en in de dienovereenkomstige praktijken van de kerken "binnen verband". Juni 1972 kregen wij bezoek van J.Y.Poortinga en H.Elsinga.

Zij hadden GOUD gelezen en daaruit begrepen, dat zij het kerkelijk in Buitenpost en Haulerwijk niet goed hadden gedaan. Vooral Elsinga had heel goed begrepen hoezeer de zonde van hypostolè door de Schriften wordt veroordeeld.

Na dit bezoek heb ik hun in een uitvoerige brief van 12 juli 1972 nog eens grondig uitgelegd, waaruit dit kwaad ook bij hen bleek, en hen opgeroepen om zich daarvan te bekeren. (Deze belangrijke brief is in zijn geheel opgenomen in de tekst van PROFETEER MENSENKIND, blz.490 t/m 498). Daarbij heb ik hen ernstig gewaarschuwd, dat het niet ging om een uiterlijke aanpassing van hun kerkstrijd, maar dat het volgens de Schrift ging om een noodzakelijke bekering van een zondige hartsgesteldheid. Indien zij alleen uiterlijk zich "bekeerden", zou het tenslotte toch misgaan:

"En omdat volgens Hebr.10:39 hypostolè staat tegenover geloof, kan dan de enigheid tussen u en ons niet bestaan. We zullen misschien wel willen, maar het zal niet lukken. Want de HEERE zal er dan in blazen. Hij bewaart Zelf zijn kerk en geeft zijn eer aan geen ander. Daarom is synthese onmogelijk. Daarom is het dus nodig, dat u zich reinigt van de besmetting door de hypostolè.

Want nogmaals vestig ik er uw aandacht op, dat de Schrift zegt:

"de rechtvaardige zal uit geloof leven maar hypostolè leidt ten verderve."

Hierna besloten Poortinga en Elsinga, dat zij openlijk aan de kerken van respectievelijk Buitenpost en Haulerwijk hun zonde van onttrekking zouden belijden, maar met gelijktijdige voortzetting van hun goede strijd tegen de valse leer en ontrouw terplaatse. Gezien mijn diepgaande weerlegging en waarschuwing tegen de zonde

van hypostolè in GOUD en de brief van 12 juli 1972 was er mijnerzijds geen reden om aan de oprechtheid van Poortinga en Elsinga te twifelen. Bovendien vroeg J.Y.Poortinga mij om voor hem de brief op te stellen aan de kerk van Buitenpost, waarin hun openbare schuldbelijdenis werd afgelegd met gelijktijdige, hernieuwde bestrijding en weerlegging van de valse leer van ds.J.H.Veefkind. De herstelde broederschap in de goede strijd was voor ons een vreugdevolle stimulans.

12.40 De beslissing in Buitenpost en Haulerwijk

Met een uitvoerige brief van 24 augustus 1972 aan de kerkeraad en de gemeente van de Gereformeerde Kerk (vrijgemaakt) te Buitenpost beleden de Poortinga's openbaar hun zonde van onttrekking, doch vatten zij nog eens samen waarom de leer van ds.J.H.Veefkind een valse leer was, waartegen zij openlijk de strijd moesten voortzetten. Hoewel Poortinga weer zondags in Buitenpost naar de kerk ging, ontving hij na zes zondagen van de kerkenraad aldaar een brief, waarin zij werden aangesproken als: "geachte heer en mevrouw", en waarmee de uitgesproken ban over hen en hun vier jongste kinderen werd gehandhaafd en nog eens extra werd onderstreept.

De Poortinga's hebben daarna in een brief van 4 oktober 1972 aan alle gemeenteleden bewezen dat de kerk van Buitenpost de merktekenen vertoonde van de VALSE kerk overeenkomstig art.29 NGB, en hen opgeroepen om naar het ambt aller gelovigen, beleden in art. 28 NGB, met hen zich van die valse kerk af te scheiden.

Aangezien niemand daaraan gehoor gaf - integendeel! - wendden zij zich vervolgens tot de classis Dokkum van 7-12-1972 met de bewijzen, dat de kerk te Buitenpost een valse kerk was geworden. Omdat hun getal te klein was om tot herinstituering te komen, vroegen zij aan deze classis om ingevolge art.39 KO hen te stellen onder de zorg van een naburige kerkenraad.

"De heer en mevrouw Poortinga" ontvingen daarop van deze classis Dokkum het bericht, dat hun brief niet in behandeling kon worden genomen omdat het geen bezwaarschrift was naar art.31 KO.

Hierna hebben de Poortinga's zich nog met een brief van 12 maart 1973 tot de particuliere synode van Friesland-1973 gewend met het verzoek om in deze zaak hun eigen ambt en roeping krachtens art. 36 KO te doen. Maar ook deze particuliere synode wees "de heer en mevrouw Poortinga" af omdat zij niet als bezwaarden naar art.31 KO een bezwaarschrift indienden. Daarom kon volgens deze particuliere synode hun verzoek naar art.30 KO niet door haar worden behandeld. Praeses van deze synode was drs.D.Deddens, die als praeses van de generale synode van Hattem-1972 en rapporteur in onze zaak te Nunspeet reeds samen met deze generale synode had bepaald, dat enkele kerkleden niet zelf konden weten, dat een leer een valse leer was en dat een kerk een valse kerk was, omdat alleen de gehele kerkelijke gemeenschap dat kon uitmaken. In strijd met art.7 NGB werd daarom het getuigenis zonder toetsing verworpen en de mogelijkheid uitgesloten, dat de gelovigen zelf konden weten, dat een kerk een valse kerk was, en konden handelen naar het ambt aller gelovigen beleden in art.28 NGB.

De kerkenraad van Haulerwijk had in een brief van 2 juni 1970 aan Elsinga geschreven, dat hij had besloten om met leedwezen te berusten in zijn onttrekking, aangezien Elsinga niet meer in de kerk kwam, zijn kinderen weghield van de catechisatie en zijn jongste kinderen niet liet dopen. Met een brief van 1 december 1970 deelde hij H.Elsinga mee, dat de kerkenraad zich genoodzaakt zag om publiekelijk aan de gemeente kennis te geven van Elsinga's daadwerkelijke onttrekking. Met een brief van 7 augustus 1972 schreef H.Elsinga nu aan kerkenraad en gemeente van Haulerwijk, dat hij met zijn onttrekking in schuldige onwetendheid had gedwaald en dat hij thans deze zonde beleed voor de Heere.

In verband daarmee had hij besloten, zo schreef hij, om met ingang van zondag, 13 augustus 1972 de samenkomsten van de gemeente weer bij te wonen en het ambt aller gelovigen onder hen weer op te nemen. Daarom schreef hij:

"Wij verzoeken de kerkeraad de censuur over ons op te heffen en ons toegang te verlenen tot het gebruik der Sacramenten, van de H.Doop voor onze jongste drie kinderen, en tot het H.Avondmaal."

Vervolgens gaf hij in deze brief van 7 augustus 1972 een samenvatting van de ontrouw en valse leer, waartegen hij zou blijven strijden, en waarvan bij de kerkeraad bekering moest komen wilde hij bij de doop van zijn kinderen de vragen van het doopsformulier met "ja" kunnen beantwoorden.

Hierop ontving H.Elsinga van de kerkenraad te Haulerwijk een uitvoerige brief d.d.29 augustus 1972, waarin werd verklaard waarom de kerkenraad zijn verzoek niet kon inwilligen. Volgens de kerkenraad waren de gronden voor de censuur niet vervallen, aangezien Elsinga alles handhaafde en voornemens was voor zijn leer - "welke naar het oordeel van de kerkeraad een vreemde leer is" - ook in de gemeente propaganda te voeren.

Op zijn verzoek heb ik toen voor de Elsinga's een brief van 7 september 1972 opgesteld, gericht aan alle gemeenteleden van de zich noemende Gereformeerde Kerk "vrijgemaakt" te Haulerwijk, waarin werd beschreven en bewezen hoe heel de strijd en bekering van Elsinga er nu op was uitgelopen, dat de kerk van Haulerwijk de merktekenen vertoonde van de VALSE kerk overeenkomstig art.29 NGB. De Elsinga's scheidden zich daarom thans naar art.28 NGB van die valse kerk af en riepen ook de gemeenteleden te Haulerwijk daartoe op. Zij vroegen hen zich met hen te verenigen en samen verder te gaan. Aangezien niemand zich met hen afscheidde, legden zij in een brief van 9 oktober 1972 aan de classis Assen de bewijzen over, dat de kerk van Haulerwijk tot valse kerk was geworden, en verzochten zij de classis om naar art.39 KO een naburige kerkenraad aan te wijzen, onder wiens opzicht en tucht zij zich zouden kunnen stellen. De classicale vergadering van 19 oktober 1972 verklaarde dit verzoek van de Elsinga's onontvankelijk. Zij schreef:

"Of een kerk al dan niet is vals geworden, staat niet aan het oordeel van één harer leden..."

Daar de Elsinga's reeds geen leden meer waren van een van de Gereformeerde Kerken in Nederland hadden zij volgens deze classis niet meer het recht om naar art.31 KO in appèl te gaan. En daarom verklaarde zij hun brief onontvankelijk.

Dit was dus de binding aan de valse leer van de generale synode van Hattem, volgens welke alleen heel de kerk - in casu "de bevoegde instanties" - kan uitmaken wat een valse leer is en waar een valse kerk is. In strijd met art.7 NGB werd dus het ambt aller gelovigen naar art.28 NGB geloochend en verworpen.

Hierna moesten de plaatselijke kerken beslissen of zij al deze besluiten van de kerkelijke vergaderingen voor vast en bondig zouden houden, ofwel deze in trouw aan art.31 KO zouden verwerpen. Alle brieven en stukken betreffende de zaken van Buitenpost en Haulerwijk hebben we daarom gebundeld in de gestencilde documentaires "BUITENPOST" en WAAKT, opdat alle plaatselijke kerken daarover zelf zouden kunnen beslissen.

Vermeldenswaard is, dat in de strijd te Haulerwijk de kwestie van de leer zich toespitste op de uitleg van art.28 NGB, welke later ook in de zaak van ds.Joh.Hoorn in de kerk van Grootegast zo'n beslissende rol heeft gespeeld.

De apostel Paulus waarschuwt in Ef.5:6 voor de misleiding door drogredenen:

"Want door zulke dingen komt de toorn Gods over de kinderen der ongehoorzaamheid".

Welnu, reeds in de Vrijmakingsstrijd waarschuwde prof.dr.K.Schilder voor een "syllogismenroffel". Zijn neef, H.J.Schilder, beschreef in zijn documentaire "Op de Grens van Kerk en Secte", blz.42, hoe hij daarmee in 1945 te maken kreeg op zijn peremptoir examen:

"Een ander voorbeeld van zulk een syllogisme bij mijn examen is het volgende:

1e vraag: Is het sacrament voor de gelovigen?

Antwoord: ja.

2e vraag: Is het sacrament van den H.Doop ook voor de kinderen?

Antwoord: ja.

3e vraag (conclusie): Zijn die kinderen dus gelovigen? en weer zou de al te volgzaamste candidaat geneigd zijn "ja" te zeggen - tegen zijn eigen overtuiging in-

Dit werd zo gesteld om de synodale leer van de veronderstelde wedergeboorte als grond voor de doop te bevestigen.

Wat de leer over de kerk betreft, kregen wij nu te maken met het volgende "roffeltje":

1e vraag (major); Wie moeten zich bij de kerk voegen?

Antwoord: de gelovigen, art.28 NGB.

2e vraag (minor): Doen alle gelovigen dat?

Antwoord: neen, er zijn er die doen tegen de ordinantie Gods.

3e vraag (conclusie): Zijn er dus gelovigen buiten de kerk?

Antwoord: Ja, volgens de belijdenis, art.28, zijn er gelovigen buiten de kerk.

De major stelt hier een norm. De minor gaat over een feit.

De conclusie is in dat geval een drogrede.

Bij lezing van art.28 NGB is dat toch ook direkt duidelijk.

Immers, art.28 begint met te zeggen, dat er buiten de kerk geen zaligheid is. De conclusie, dat er gelovigen buiten de kerk zijn, en die daar toch zalig worden, is daarmee geheel in strijd.

Trouwens, wie zich niet bij de ware kerk voegen, dragen niet de goede vruchten van heel de dienst tot opbouw der broederen naar de gaven die hun God verleent. Zij dragen de kwade vrucht van onttrekking, die ten verderve leidt.

"Wie zegt: Ik ken Hem, en zijn geboden niet bewaart, is een leugenaar en in die is, de waarheid niet..."

1 Joh.1:4

Toch had men de euvele moed om Elsinga ervan te beschuldigen, dat hij van de belijdenis afweek en kwam met "een vreemde leer", aangezien art.28 NGB volgens hen beleeft, dat er gelovigen buiten de kerk zijn. Ook ds.Joh.Hoorn werd later geschorst en landelijk veroordeeld op grond van deze drogrede, zodat voor de Vrijgemaakten de weg kwam open te liggen naar de valse oecumene en heel de algemeen christelijke afval. Zo kwam dus "de toorn Gods over de kinderen der ongehoorzaamheid."

12.41 Herinstituering "technisch" alleen mogelijk in de weg van de liefde

Augustinus zei, dat de scheurmakers zondigden tegen de liefde.

Als het gaat over de liefde in de kerk, denken we direkt aan 1 Kor.13. Echter, weinig Schriftwoorden zijn zo vaak uit hun verband getrokken als 1 Kor.13.

In 1 Kor.12 gaat het over de gaven, die Christus door zijn Geest uitdeelt in zijn kerk om haar naar Gods wil te doen leven.

Paulus somt allerlei "gaven" op; er is verscheidenheid in bedieningen en daarom hebben niet allen dezelfde gaven. Vanaf vers 28 zegt hij, dat God sommigen heeft aangesteld in de gemeente. Het blijkt dan, dat hij niet alleen de buitengewone ambtsdragers, zoals de apostelen, en ook niet alleen de bijzondere ambtsdragers, zoals bij ons de ouderlingen, diakenen en dienaren des Woords

bedoelt, maar veel ruimer: profeten, gaven van genezing, spreken in tongen, enz. En dat zijn dus allemaal gaven, die wij moeten rekenen tot "het ambt aller gelovigen". Heel de verscheidenheid van gaven, juist ook bij de "gewone" lidmaten, wordt bedoeld. Het gaat om al de gaven, die volgens Ef.4 geschonken worden, opdat het gehele lichaam van Christus, "als een welsluitend geheel en bijeengehouden door de dienst van al zijn geledingen, naar de kracht, die elk lid op zijn wijze oefent", zal worden opgebouwd in de liefde en zal stand houden in de wereld. Paulus sluit 1 Kor.12 dan af met de vermaning om te "streven naar de hoogste gaven". Bij dit "streven" denken we in de eerste plaats aan het gebed, waarover we met zondag 45 van de Heid.Catechismus belijden, dat God zijn genade en de Heilige Geest alleen aan diegenen wil geven, die Hem met hartelijke zuchten, zonder ophouden, daarom bidden en daarvoor danken. En dan besluit Paulus: "en ik wijs u een weg die nog uitnemender is". En die weg is dan "de liefde van 1 Kor.13".

De liefde is "de verkeersweg der heiligen".

Daarmee bedoelt de apostel dus niet dat al de gaven van 1 Kor.12 onbelangrijk zijn en als het er op aan komt wel gemist kunnen worden. Neen, maar hij wijst de liefde aan als de enige weg, waarop al die gaven alleen maar kunnen en moeten functioneren. En in 1 Kor.14 gaat hij dan verder over de manier, waarop dat functioneren van alle gaven in liefde moet, namelijk ook in een goede orde. Daarmee is duidelijk, dat ook de orde in de kerk het functioneren in liefde van de gaven van alle gemeenteleden, elk in het zijne, moet dienen. Daarom is er nauwelijks een grotere aanslag op de liefde dan de hiërarchie in de kerk. Wanneer het bijzonder ambt gebruikt wordt om het functioneren van het ambt aller gelovigen lam te leggen en onmogelijk te maken, is dat liefdeloos en een aanslag op de goede orde in de kerk. Een kerkpolitieke "orde" gaat dan de liefde vervangen, met alle desastreuze gevolgen van dien.

Toen wij in de kerk van Voorburg wegens het verspreiden van de Blauwe Brief vermaand werden, omdat het waarschuwen tegen afwijkende leer in de kerk alleen recht en roeping van het bijzonder ambt zou zijn, was dat een voorbeeld van liefdeloze hiërarchie. Paulus spreekt in Fil.2 over "enige bemoediging der liefde", die er moet zijn. Het was voor mij destijds wegens heel de persoonlijke en kerkelijke situatie waarin wij ons bevonden, heel moeilijk om met vrijmoedigheid toch openlijk de strijd aan te binden met de valse leer in de kerk. Maar in Voorburg was er geen bemoediging der liefde, geen ontferming en barmhartigheid. Ja, de zaken werden leugenachtig juist omgekeerd: ik werd als een liefdeloze "bemoelial" veroordeeld; nota bene: "IN DE NAAM DES HEEREN"!

Door Gods genade ben ik er voor bewaard om er "het bijltje maar bij neer te gooien", of er juist in opstandigheid op in te hakken. Gehoorzaamend aan Christus' bevel: "Zoek eerst Gods Koninkrijk en zijn gerechtigheid", heb ik mij ingezet voor de goede strijd als getuige tegen de ontrouw en valse leer in de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt). Het bijzondere van heel die kerkstrijd is juist geweest, dat Christus daarvoor geen bijzondere ambtsdragers heeft willen gebruiken, maar gewone lidmaten, die moesten handelen vanuit het ambt ALLER gelovigen. Daarvoor gaf Hij de gaven, die met zwakheid in liefde moesten worden aangewend, geaccepteerd en gewaardeerd. Door wat onaanzienlijk en veracht was, wilde Hij de hoogmoed van de hiërarchische "bevoegde instanties" verdoen. Opdat wie roemt zou roemen in de Here.

Toen na verzending van de brief van 31 oktober 1975 met 17 ondertekenaars sommige kerken antwoordden, werden steeds door mij de antwoorden opgesteld, die door de mannen broeders mede werden ondertekend. Deze zijn later alle opgenomen in de bundel

MARANATHA.

In de loop van 1977 werd het duidelijk, dat er ook uit het buitenland geen enkele hulp te verwachten was. Toch moest er naar het bevel van Christus avondmaal gevierd worden, immers: "Doe dat tot mijn gedachtenis totdat Ik kom!" En de ongedoopte kinderen moesten worden gedoopt. Niettegenstaande de praktische bezwaren en moeilijkheden werden we dus geroepen om ons kerkelijk te verenigen en tot herinstituering over te gaan. Wanneer wij bijeen waren, werd daarover gesproken en overlegd. Zoals steeds werd er daarbij vanuit gegaan, dat door mij daarover het een en ander op papier zou worden gezet. Zo ben ik dus eind 1977 begonnen met het opmaken van een "concept liturgie" voor een dienst van herinstituering van de kerk.

Het was duidelijk dat het daarbij moest gaan om de HEERE en wat Hij deed in zijn verbondshandel met zijn volk. Daarom paste thans niet een verantwoording van wat wij kerkmensen deden, zoals in de Acte van Afscheiding en in de Acte van Vrijmaking. Gezien de kerkelijke verbondsbreuk en de verbondswraak van de HEERE daarover, moesten we het Schriftuurlijk voorbeeld volgen van Daniël in zijn gebed volgens Dan.9. Deze herinstituering kon alleen tot stand komen en moest gebaseerd zijn op een gezamenlijke SCHULDBELIJDENIS van de verbondsbreuk van heel de kerk. Want de HEERE wil zijn genade en de Heilige Geest alleen geven wanneer wij Hem daarom bidden zoals Hij ons dat heeft geleerd en geboden in zijn Woord (vgl.Heid.Cat.zondag 45). Een kerkelijke herinstituering gebaseerd op schuldbelijdenis moest dus concreet de kerkzonden noemen, reeds die van geslachten her. Het gebed van Daniël moest daarbij voor ons het schriftuurlijk voorbeeld zijn. Daarom draaide het in het concept-liturgie voor de herinstituering helemaal om Dan.9. Na een verklaring van Dan.9 volgde daarom het dienovereenkomstige gebed, waarin onze kerkzonden werden beleden, het oordeel van de HEERE daarover werd gerechtvaardigd, en Hem werd gesmeekt ons de zonden te vergeven, en terwille van zijn Heilige Naam zijn kerk in dit land opnieuw te willen herstellen.

Het "amen" op dit gebed hield in, dat wij mochten weten, dat dit gebed veel zekerder van God verhoord werd, dan dat wij in ons hart gevoelden, dat wij zulks van Hem begeerden (vgl.Heid.Cat., antw.129). Daarom moesten wij voortgaan en de kerk herinstitueren. Acht volwassen jongeren, die mede de brief van 31 oktober 1975 hadden ondertekend, hadden wegens de kerkelijke omstandigheden nooit openbare geloofsbelijdenis kunnen afleggen. Daarom volgde na het "amen" een door alle volwassenen te ondertekenen "ACTE VAN VERBONDSVERNIEUWING". Deze acte volgde in hoofdzaak de tekst van de vragen volgens het formulier van de Gereformeerde Kerken voor de openbare belijdenis van het geloof. Bij kerkelijke bekering en herinstituering behoort verbondsvernieuwing, zoals blijkt uit met name Joz.24, Ezra 9-10 en Neh.9-10

Tot de kerkelijke herinstituering behoorde vervolgens de verkiezing en bevestiging van bijzondere ambtsdragers. In WEERLEGGING was uit de Schrift geconcludeerd, dat daarbij moest worden gekeken naar de gaven, die de Here reeds had gegeven. Zo zegt de apostel Paulus tot Timotheüs, dat een opziener o.m. moet zijn: "bekwaam om te onderwijzen". De vereisten voor bijzondere ambtsdragers moeten volgens 1 Tim.3 al aanwezig zijn vóór hun verkiezing. Maar er was nu geen bijzondere ambtsdrager of kerkenraad om aldus bepaalde broeders als kandidaten ter verkiezing voor te dragen.

Toen ik hierover met Poortinga sprak en hem vroeg hoe dit nu moest, en hoeveel bijzondere ambtsdragers er moesten worden verkozen, gaf hij daarop geen antwoord. In plaats daarvan kwam hij met verhalen over mensen, die meenden dat zij hadden moeten wor-

den verkozen tot ouderling, en die bijzonder gekrenkt waren toen zij niet verkozen werden.

Tot mijn ontsteltenis bleek een open broederlijk gesprek over deze verkiezing met Poortinga niet mogelijk. Inplaats daarvan werd de indruk gevestigd, dat ik mij bemoeide en bezig hield met dingen, waartoe ik niet bevoegd was. In de bijzondere omstandigheden, waarin wij toen verkeerden, kwam dit bij mij bijzonder hard aan en maakte mij dit onzeker. Daarom heb ik direkt hierna de vooraanstaande broeders Poortinga, Elsinga en Hoorn telefonisch de vraag gesteld of zij mij hunnerzijds de volgende vraag wilden stellen:

"Wilt u ons schriftelijk een voorstel doen hoe- indien ons vóór 1 januari 1978 geen hulp wordt geboden uit het buitenland - D.V. instituering zou moeten plaatsvinden, en wilt u concepten opmaken voor een acte van verbondsvernieuwing en wat daar verder voor nodig mocht zijn?"

Met als motivering, als men daarom zou vragen:

"Opdat het openbaar zal zijn, dat ik niet mijzelf opdring om dit te doen."

J.Y.Poortinga antwoordde met een verheugd: Ja!"; want met die "leemte" had hij wel rondgelopen.

H.Elsinga antwoordde: "Ja, zo moet het, want anders zou het van één man uitgaan en dan zouden we moeilijkheden krijgen".

J.Hoorn sloot zich bij hen aan.

Direkt hierop kwam ik echter tot bezinning en ik begreep, dat deze vraag geheel verkeerd was en dat het in feite een strikvraag was. Want wat ik moest doen krachtens het ambt aller gelovigen, werd op deze manier in feite gewettigd door een soort "beroeping", die mij de bevoegdheid verleende om het concept-liturgie voor de herinstituering op te stellen. Zo werd er dus een apokrief "bijzonder ambt" ingesteld. Maar de zaak was nu juist, dat de Here ons alle bijzondere ambtsdragers had ontnomen, en dat wij daarom alleen konden en moesten handelen vanuit het ambt aller gelovigen. En daarbij moest dus niet één man alleen, maar moesten wij samen met elkaar, tot deze herinstituering van de kerk komen. In onze situatie moest ieder, vanuit het ambt aller gelovigen, met de gaven hem of haar verleend, het lichaam van Christus opbouwen in liefde; Ef.4. Het concept diende slechts om daarover met elkaar verder te spreken en te besluiten hoe overeenkomstig de wil des Heren de herinstituering van zijn kerk moest plaatsvinden. Maar Poortinga en Elsinga waren niet te overtuigen van het verkeerde van deze "strikvraag". Het liep er op uit, dat zij mij ervan beschuldigden, dat ik heerschappij over hen wilde voeren, gelijk de oversten der volken volgens Matth.20:25. Zo werd de weg van de liefde naar 1 Kor.13 door hen verworpen.

12.42 Teruggekeerd tot dwaasheid (Ps.85:9)

De geboden kerkelijke herinstituering zou moeten plaatsvinden in een wereld vol valse kerken, scheurkerken en sekten, waarin de ernst van de bondshandel van de HEERE totaal niet beseft werd en een vals oecumenische geest heerste, die de verblinding compleet maakte.

Wij waren als getuigen kerkelijk gedood wegens onze strijd tegen de verloochening van wat al de Schriften openbaren omtrent de bondshandel van de HEERE in heel de kerkgeschiedenis. De toorn van de HEERE over deze publieke verwerping van zijn woorden en werken van oordeel en verlossing was thans zo groot, dat wij met Psalm 74 konden zingen (vers 4 berijmd):

"Wij zien aan ons, na al dit ongeval
geen teek'nen meer van uwe gunst gegeven.
Niet één profeet is ons tot troost gebleven,
geen sterv'ling weet, hoe lang dit duren zal."

Door schuldbesef getroffen en verslagen zouden wij daarom met ons

gebed gelijk dat van Daniël, het offer Gods brengen van een gans verbroken geest, door schuldbesef getroffen en verslagen; Psalm 51, vers 9 berijmd.

Zo moesten wij ons dus voor deze herinstituering verootmoedigen en heiligen. Met name de volwassen jongeren, die geen openbare geloofsbelijdenis hadden afgelegd, moesten zich voor Gods aangezicht bewust zijn wat zij deden met de ondertekening van de acte van verbondsvernieuwing. Overeenkomstig 2 Kor. 6:14-7:1 betekende dit een scheiding van en vijandschap met de valse oecumene van de kinderen des vleses van het tegenwoordige Babylon. De keuze voor het isolement van het volgen van Jezus buiten de poort zou betekenen: zijn smaadheid dragen in een weg van voortdurende zelfverloochening. En alleen wie daarin volhardde tot het einde zou zalig worden.

In de loop van december 1977 werd mij evenwel duidelijk, dat het wat dit betreft helemaal verkeerd ging. De Poortinga's maakten in hun boerderij in Burum een ruimte gereed voor de kerkelijke samenkomsten. Ik kreeg te horen hoe men daarmee enthousiast bezig was in de verwachting, dat daar ook velen van buiten aanwezig zouden zijn. Gesproken werd over een bordje aan de muur met vermelding van de uren van de kerkdiensten. Naar verwachting zou in het bijzonder de herinstituering worden bijgewoond door meerdere familieleden van de Poortinga's en andere bekenden en belangstellenden. De Elsinga's zouden hun synodale ouders, die zich al jaren ongerust maakten over het ongedoopt blijven van hun jongste kleinkinderen, alsmede hun oudste synodale zoon en zijn vrouw, vertellen, dat hun jongste drie kinderen bij de herinstituering gedoopt zouden worden, in de verwachting, dat zij daar dan ook bij zouden willen zijn. Als dit zo doorging zou het aantal bezoekers van buiten ons eigen getal waarschijnlijk overtreffen. Maar hoe zouden wij de HEERE kunnen aanroepen met schuldbelijdenis en bede om kerkherstel als daarbij zoveel principiële vijanden van buiten aanwezig waren. Ik dacht hierbij aan wat Nehemia zei tegen Sanballat, Tobia en Gesem (Neh. 2:29):

"gij echter hebt deel noch recht noch gedachtenis in Jeruzalem."

Allen die op deze manier van buiten aanwezig wilden zijn bij de herinstituering, behoorden tot valse kerken en sekten, die Gods historische en actuele verbondshandel loochenden. Elsinga's synodale ouders zouden zich bij de doop van hun kleinkinderen sterken in hun vals oecumenische beleving van een eenheid in het verbond ondanks kerkelijke gescheidenheid. Het gebed voor de herinstituering zou op deze manier onwaarachtig zijn omdat wij meewerkten aan en gelegenheid gaven tot kerkzonden, waarover de verbondswraak van de HEERE nu juist gekomen was. Zo ontstond hier dus eenzelfde situatie als we lezen in Ezra 9.

Mondeling en schriftelijk heb ik hierop gewezen, ertegen gewaarschuwd en opgeroepen om familie en bekenden juist vóóraf op de ernst te wijzen en tot beslissing te brengen. Als zij zich dan zouden verhardden en toch naar onze kerkdiensten kwamen, hadden wij ons leven gered (Ezech. 3:19). Ook wees ik op 1 Kor. 14:24-25 waar de apostel juist ook spreekt over deze situatie en hoe daarin wij moeten handelen, namelijk: profeteren tot overtuiging van de zondaar van buiten. Dit werd echter uitgelegd alsof ik op sectarische manier de kerkdeur wilde sluiten. Volgens Elsinga moesten wij het voorbeeld van Christus in Matth. 9:36 en Mark. 6:34 navolgen, waar staat dat Jezus met ontferming bewogen was over de scharen, die voortgingen en afgemat waren als schapen zonder herder. Echter wij hadden niet te maken met een kerkvolk in de formatietijd, maar met leden van valse kerken die ons zojuist hadden buitengesloten wegens de verharding in hun valse leer over

verbond en kerk. Poortinga zei: "Het Woord moet het doen!". Daarmee bedoelde hij: we behoeven niemand aan te spreken op de manier van 1 Kor.14:24-25: als mensen van buiten onze diensten bezoeken moeten zij daar door de prediking maar overtuigd worden. Over Dan.9 en het dienovereenkomstige gebed werd door hen niet gesproken. Dit leefde totaal niet bij hen; zij hebben het in hun vergadering op 11 januari 1978 ook gezamenlijk afgekeurd en verworpen.

Binnen enkele weken bleek er tussen hen en ons een onoverbrugbare kloof te bestaan. Wij werden door de anderen geheel veroordeeld en afgeschreven. Daarbij werd de schuld op ons gelegd. Volgens een door alle "gezinshoofden" ondertekende brief hadden wij ons onttrokken (N.B. "hypostolè") aan de gemeenschap der heiligen, dat is: aan de kerk van Jezus Christus. Zo werden wij opnieuw buitengesloten, ditmaal door een ongeïnstitueerde kerk, die ons getuigenis tegen hun kerkzonden veroordeelde als werk van de satan. Binnen heel korte tijd veranderden mensen, die wij als onze broeders en zusters beschouwden, in vijanden, in wier ogen wij niets goeds meer konden doen.

Niet lang hierna kwam het tot onenigheid tussen Elsinga en Poortinga, waarna Poortinga Christelijk Gereformeerd is geworden, d.w.z.: lid van een scheurkerk, die door hypostolè is ontstaan.

Zo is aan het licht gekomen, dat de Elsinga's en Poortinga's, ondanks hun publieke schuldbekentenis van onttrekking of hypostolè, niet met ons eensgeestes waren in het geloof, dat naar Hebr.10:39 de ziel behoudt. Zij hadden gezien hoe de Here ons in Nunspeet, in de tevoren door hen veroordeelde weg van "trouw zijn in een ontrouwe kerk", had verlost uit een vals geworden kerk. Om uit hun vastgelopen kerkelijke noodsituatie verlost te worden, hebben zij dit toen willen navolgen.

Maar "hun ziel was niet recht in hen".

En daarom heeft de HEERE heel de voorgenomen herinstituering verhinderd. Het verborgene van hun hart werd openbaar. En op spectaculaire wijze heeft de HEERE er in geblazen, zoals in mijn brief van 12 juli 1972 was voorzegd.

In de veertig jaren hierna kwam er ook geen herinstituering van de kerk in Nederland. Een puinhoop, een puinhoop, een puinhoop maakte de HEERE van de kerk in Nederland. Het dal vol dorre doodsbeenderen wil de HEERE alleen doen herleven als de ware profetie wordt geloofd en in het geloof de offers worden gebracht van een gans verbroken geest, door schuldbesef getroffen en verslagen, gelijk het gebed van Daniël 9. Dan alleen zal de HEERE weldoen aan Sion en de muren van Jeruzalem herbouwen; Ps.51:20.

N.B. in "PROFETEER MENSENKIND", blz.510-552 is de geschiedenis*in Burum veel breder beschreven.

12.43 Zonder het offer van Psalm 51, vers 9, geen deel, noch recht, in Jeruzalem

In het voorgaande werd geschreven, dat heel deze onderlinge strijd binnen Wachterkringen de diepste beweegredenen van de betrokkenen aan het licht heeft gebracht. En dat dit ook aktueel en beslissend zal zijn voor alle latere "geliefden naar de verkiezing om der vaderen wil". Uit de beschrijving van de zonde van de hypostolè op blz.29-36 blijkt in Hab.2:4 en de nieuwtestamentische verwijzingen naar deze tekst, dat deze zonde in vele gedaanten voorkomt. De Chaldeeën maakten zich daaraan schuldig, maar ook de Joden, die zichzelf trachtten te redden uit het komende oordeel. Later waren het de farizeeuwse Joden en al hun navolgers, die door een uiterst nauwgezette onderhouding van de mosaïsche, schaduwachtige wetten de redding of zaligheid voor zichzelf en heel het Joodse volk trachtten te bewerken.

De apostel Paulus voert Hab.2:4 aan als het bewijs hoe de Christusverwerpende Joden op deze manier door hun eigen wetswerken gerechtvaardigd wilden worden, inplaats van door het geloof in

* van de voorgenomen herinstituering

de Christus der Schriften. De rechtvaardige zal alleen leven door het geloof in Jezus Christus als de vervulling der wet en niet door de schaduwachtige werken der wet; Rom.1:17.

Uit het voorbeeld van de vrienden van Job blijkt hoe door deze theologie van de hypostolè de HEERE niet gediend wordt uit liefde maar hoe men op die manier handelt uit louter egoïstische eigenliefde. Bij zulke mensen gaat het ten diepste niet om de HEERE, maar om de mens zelf. Men spant zich in voor zuiverheid en heiligheid omdat men het op slaafse wijze de HEERE naar de zin wil maken, teneinde het oordeel te ontgaan en de zaligheid te verwerken. Maar de liefde, die de vervulling van de wet is, en de trouw in het verbond, die ontbreken. De HEERE vraagt in het verbond: Mijn zoon, mijn dochter, geef Mij uw hart. Maar bij de hypostolische mensen is hun ziel "opgeblazen en niet recht in hen".

Wie op hypostolische manier voor God ijvert zonder verstand, zoekt altijd zijn eigen gerechtigheid te doen gelden (Rom.10:2-3). Dat doet hij als hij binnen een ontrouwe kerk de goede strijd voert tegen ontrouw en valse leer. En ook zij, die zich afscheiden van een ontrouwe kerk, of zelfs zij, die weggaan uit een valse kerk of secte om zich op die manier veilig te stellen voor Gods toorn, zoeken door hun eigen gerechtigheid behouden te worden.

In het geval van J.C.van den Akker kwam dit aan het licht toen hij aanvankelijk wegbleef van het avondmaal, en vooral toen hij later zich niet afscheidde krachtens het ambt aller gelovigen nadat hij in Hilversum gecensureerd was.

In het geval van Poortinga en Elsinga bleek, dat men zelfs openbare schuldbelijdenis kan afleggen in woord en daad van de zonde van onttrekking of hypostolè, terwijl de ware liefde tot God en de naaste ontbreekt en men tracht door middel van herinstituering weer een eigen ware kerk op te bouwen.

Doel van dit boek is om allen, die waarachtig de HEERE willen liefhebben en dienen, maar die gedurende de achter ons liggende kerkhistorie zijn terechtgekomen in valse kerken, scheurkerken of sekten, op te roepen om tot berouw en bekering te komen, uit te gaan uit het tegenwoordige Babylon, en weder te keren om Gods tempel en Jeruzalem te herbouwen.

Echter, gezien de beschreven voorbeelden, zij men zeer ernstig gewaarschuwd: **AL WAT NIET UIT HET GELOOF IS, IS ZONDE !**

Prof.dr.S.Greijdanus waarschuwde tijdens de vrijmakingsvergadering op 11 augustus 1944 in de Lutherse Kerk in Den Haag: Wie het geloof daarvoor niet heeft, die moet zich NIET vrijmaken!

Wie gelooft, doet niet wat hij zelf goed vindt, maar hij vraagt: Here, wat wilt Gij, dat ik doen zal?

Goede werken, dat zijn naar antwoord 91 van de Heidelbergse Catechismus, alleen die uit een waar geloof, naar de wet Gods, alleen Hem ter ere geschieden, en niet op ons goeddunken of op menseninzettingen gegrond zijn.

Wanneer de kerk gedeformeerd is, hebben de gelovigen de roeping om te getuigen tegen de zonden en de zondaren in de kerk. Bij openbare zonden moet dat getuigenis ook openbaar zijn: "opdat ook de overigen ontzag hebben"; 1 Tim.5:20.

Hendrik de Cock verwees daarbij ook naar Jes.58:1. Daar lezen we in de nieuwe vertaling van 1951:

"Roep luidkeels, houd niet in, verhef uw stem als een bazuin en maak mijn volk zijn overtredingen bekend en het huis Israëls zijn zonden."

Dat vinden de mensen liefdeloos en ongepast.

"Jij moe nie pijn doen nie", zeggen ze dan in Zuid-Afrika.

Zonder op de zaak zelf in te gaan, hebben zij daarom ons veroordeeld als lasteraars en zondaren tegen het zesde gebod.

Daaruit blijkt dus ook wel hoezeer het doen naar Gods geboden een geloofsstuk is. Want naar menselijke berekening komt men daar

geheel verkeerd mee uit en bereikt men het goede doel niet. Verwijzend naar wat Mozes zei in Deut.30:11-14 zegt Paulus: dit is het woord des geloofs dat wij prediken; Rom.10:8. Wie zich inspannen voor menseninzettingen, al lijken die nog zo vroom en wijs, die geloven niet, en vertrouwen niet op God en zijn Woord. Want zij hebben de HEERE niet waarlijk lief. Maar wie gelooft, weet het zeker:

"het dwaze van God is wijzer dan de mensen"; 1 Kor.1:25.

Voorts: de heer Elsinga beleed, dat hij "in schuldige onwetendheid dwaalde" toen hij zich aan de kerk van Haulerwijk onttrok. Waarschijnlijk dacht hij daarbij aan de apostel Paulus, die in 1 Tim.1 zegt, dat, hoewel hij vroeger een godslasteraar en een vervolger en een geweldenaar was, hem ontferming is bewezen:

"omdat ik het in mijn onwetendheid uit ongeloof gedaan heb" (vers 13).

Maar dit is bij Paulus beslist geen verontschuldiging. Want hij zegt daarvan: onder de zondaren neem ik een eerste plaats in! Hij bleef zijn zonde altijd volledig erkennen, zonder deze ook maar enigszins te verontschuldigen. Integendeel, hij stelde deze als voorbeeld: God had hem zijn zo zware schuld vergeven en Zich over hem ontfermd, opdat andere grote zondaren daaraan zouden kunnen zien hoe genadig de Here ook de zwaarste zonden wilde vergeven en zelfs de grootste zondaar tot een pilaar in het huis van God wil stellen.

Ik wijs hierop omdat velen, die vandaag verkeren in een valse kerk, sscheurkerk of sekte, het toch zo zouden kunnen beschouwen, dat zij daarin wel degelijk de HEERE liefhebben, kennis hebben van zijn wegen en bevinding van Gods genade. Maar helaas, door de eeuwenlange bedekking van Gods Woord en de nevel van onwetendheid bewandelden zij dan aldaar, zonder het te weten, eigenwillige kerkwegen. Nu hun de wegen Gods nader uitgelegd zijn, beseffen zij dan "gedwaald te hebben in onwetendheid". En omdat zij dat moeten toegeven willen zij zich bekeren en bij de ware kerk voegen. Maar dat zij onder Gods toorn geleefd hebben al die tijd toen zij dachten en beleefden, dat de zonden hun om Jezus' wil vergeven waren, nee, dat kunnen zij niet geloven en toestemmen. Indien men echter de wegen van Gods bondshandel in heel de kerkgeschiedenis verstaat en gelooft overeenkomstig zijn Woord, kan men beslist niet zo denken. Evenals Paulus, die een kerkvervolger was, terwijl hij als Farizeeër meende Gode een heilige dienst te bewijzen, zal men dan waarlijk berouw hebben en Gode het offer brengen van "een gans verbroken geest, door schuldbesef getroffen en verslagen" (Psalm 51, vers 9).

Wie dan op die manier, naar het ambt aller gelovigen, beleden in art.28 NGB, al zijn gaven aanwendt tot de opbouw van der broederen in Christus' ware - thans nog te institueren - kerk, die mag Gods medearbeider zijn, als een ware navolger van Jezus' apostel Paulus.

12.44 "Gaaf uit van haar, mijn volk!"

In den beginne schiep God hemel en aarde, waarna Hij in zes dagen deze aarde gereed maakte voor bewoning door de mens. Hij sprak, en het was er. Hij gebod, en het stond er. De mens schiep Hij naar zijn beeld en gelijkenis opdat hij zou heersen over deze aarde. Man en vrouw schiep Hij hen. De HEERE God plaatste hem in het paradijs, met in het midden daarvan de boom van het leven en de boom van de kennis van goed en kwaad. HEERE (Jahwe) is Gods verbondsnaam. En de twee bijzondere bomen zagen op de belofte van de zegen en de dreiging met de vloek van het verbond. Daaruit blijkt, dat God zijn verhouding met de mens reeds vanaf het begin in het paradijs regelde in de verbondsverhouding. Dat verbond was eenzijdig door God beschikt, maar eenmaal bestaand was het een verbond tussen twee werkelijke, zelfstandige partijen. Daarbij bleef de HEERE: GóD, de almachtige Schepper van hemel en aarde,

de Maker ook van de mens. En de mens bleef zijn schepsel, door Hem gemaakt uit het stof van de aarde. In dat verbond kon de mens kiezen tussen goed en kwaad, tussen verbondstrouw en verbondsbreuk, verbondszegen en verbondsvloek, tussen leven en dood. Welnu, we weten het: hoewel de mens goed en naar Gods beeld was geschapen, en hij zelfstandig het goede kón doen, deed hij het kwade, en koos zo inplaats van het leven de dood.

Door deze zondeval veranderde de natuur van de mens, zodat hij voortaan geneigd was God en zijn naaste te haten. En de aarde werd om zijn wil vervloekt en aan de dienst van de vergankelijkheid onderworpen.

Na de zondeval zocht echter de HEERE van zijn kant de mens weer op, en herstelde de verbondsverhouding door de moederbelofte van Gen.3:15, waarin de komst van de Losser, Jezus Christus, werd toegezegd, die voor de zonde zou betalen en de kop van de slang zou vermorzelen.

Na dit verbonds- of kerkherstel begint dan heel de verbondsgeschiedenis, die doorloopt tot op vandaag, en die zal worden afgesloten bij de wederkomst.

Ook als verbondspartij blijft de HEERE: GOD, de almachtige Schepper en Onderhouder van hemel en aarde. Dat betekent, dat er niets gebeurt zonder zijn wil en dat alles valt onder zijn voorzienigheid. Zoals de Here Jezus eens zei: er valt geen musje ter aarde zonder Gods wil, en de haren van ons hoofd zijn alle geteld. Zonder Gods wil kan geen mens zich roeren of bewegen.

"Geen ding geschiedt er ooit gewisser dan 't hoog bevel van 's HEEREN mond: zijn godd'lijk almacht spreekt, en 't is er, zijn wil gebiedt, en 't wordt terstond." Ps.3, vers 5.

Deze almacht en voorkennis van God heeft de HEERE ons in de H.Schriften bekendgemaakt tot troost en zekerheid van zijn verbondskinderen. Ik denk hierbij bijvoorbeeld aan de prachtige preek van prof.B.Holwerda over Psalm 139 (in "Om Uwentwil getroost").

Als de apostel Paulus schrijft aan de gemeente in Efeze, noemt hij hen zonder uitzondering: "heiligen en gelovigen in Christus Jezus" en roemt hij de God en Vader van onze Here Jezus Christus omdat Hij hen "heeft uitverkoren voor de grondlegging van de wereld".

Mozes sprak reeds over die uitverkiezing van het volk Israël (b.v. Deut.7:6). En de apostel Petrus herhaalt dit voor wat betreft de verstrooide christelijke gemeenten, als hij hen in 1 Petr.2:9 noemt: "een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterschap, een heilige natie, een volk ten eigendom". Maar in zijn tweede brief wekt Petrus hen op om hun roeping en verkiezing vast te maken, of te bevestigen, en waarschuwt hij hen, dat er onder hen valse leraars zullen komen, die velen van hen zullen verleiden. Want bondelingen kunnen het verbond van hun kant verbreken. Daarvan stelt Petrus dan vast: "waartoe zij ook bestemd zijn" (1 Petr.2:8). Deze bondsbreuk en afval geschiedt dus ook niet zonder de voorkennis van God, de HEERE. Ja, sterker nog, God heeft ook die afval van te voren zo beschikt en besloten in zijn eeuwige Raad. Gods voorkennis en voorzienigheid hangt immers samen met en is het gevolg van het feit dat alle dingen geschieden overeenkomstig zijn besluit. Al zijn werken zijn de HEERE, de eeuwige God, van eeuwigheid bekend en zij geschieden allen overeenkomstig zijn wil en besluit.

De fout, die nu door velen is gemaakt, is deze, dat zij met menselijke logica gaan redeneren vanuit Gods voorzienigheid en verkiezing en verwerping.

In de eerste plaats is dit buitengewoon hoogmoedig.

Want op die manier proberen zij de HEERE na te speuren in wat Hij als Góð is en doet.

Maar God bewoont een ontoegankelijk licht.

Zijn gedachten zijn hoger dan menselijke gedachten.

Hij is God en geen mens.

Christus zei in Gethsemane: Vader, alle dingen zijn U mogelijk.

De schepping van hemel en aarde door zijn Woord: bij mensen onmogelijk maar mogelijk bij God. De geboorte van Jezus uit de maagd Maria, God die mens werd: bij mensen onmogelijk. Herschepping en wedergeboorte van gevallen mensen: bij mensen onmogelijk. Zo ook: menselijke zelfstandigheid in het verbond, terwijl toch God alles besluit: bij mensen onmogelijk. En ga zo maar door!

In de tweede plaats is dit buitengewoon dom en dwaas. Wie goddelijke gedachten verklaart met menselijke wijsheid boven wat de HEERE Zelf hem daarvan heeft geopenbaard, die spreekt als een blinde over de kleuren, als een stuk gereedschap over de gebruiker daarvan (Jes.10:15), als het geboetseerde over de boetseerder (Rom.9:19). Wanneer mensen met menselijke wijsheid gaan denken en spreken en besluiten over verborgen goddelijke zaken, vervallen zij onvermijdelijk tot dwaasheid. Menselijke wijsheid kan de goddelijke wijsheid niet begrijpen of verklaren; 1 Kor.2. Daarom gelooft een wedergeboren mens in GóD en vertrouwt Hem op zijn Woord, ook als hij dat niet begrijpt met zijn menselijk verstand. De vreze Gods is het beginsel der wijsheid.

Hoewel men dus beter moest weten, kwam het toch tot een "wetenschappelijke theologie", gebouwd op de verborgen dingen van God. Cyprianus leerde, dat er buiten de katholieke kerk geen zaligheid is. Alle ketters en scheurmakers vielen daarmee onder het oordeel van God (1 Kor.6:13). Zolang zij zich niet bekeren en bij de katholieke kerk voegden, mochten wij hen niet voor gelovigen, broeders en uitverkorenen van God houden.

Maar Augustinus ging redeneren vanuit Gods verborgen uitverkiezing of praedestinatíe. Op die manier kwam hij tot de leer, dat er vele schapen buiten en vele wolven binnen de katholieke kerk waren. In plaats van zich te houden aan de geopenbaarde dingen, namelijk de door ons waar te nemen handel en wandel, ofwel de vruchthen, waaraan men de boom moet kennen, ging men theoretisch ("wetenschappelijk") redeneren uit de verborgen dingen van God. Calvin en zijn navolgers zijn op deze weg verder gegaan en dit heeft geleid tot een godsdienstige praktijk, die geheel afwijkt van het leven in het verbond mét de HEERE zoals de Schriften van Oude en Nieuwe Verbond dat leren. Niet de schriftuurlijke verbondshandel van de HEERE met heel zijn verbondsvolk en al zijn verbondskinderen bepaalt dan waar de kerk is en wie de verbondskinderen zijn, maar vanuit Gods eeuwige Raad en praedestinatíe acht men dan overal uitverkorenen en kerken aanwezig. Langs die weg is een totale, wereldwijde verblinding ontstaan voor wat betreft de weg, die de HEERE is gegaan met zijn volk in heel de verbondsgeschiedenis van zijn kerk.

De HEERE stelde in het verbond zijn volk en iéder lid van dat volk voor de keus tussen leven en dood (Deut.30:19).

In goddelijke trouw of goedertierenheid heeft Hij alle eeuwen door dienovereenomstig met zijn bondsvolk gehandeld.

Niettegenstaande grote lankmoedigheid en geduld kwam de HEERE steeds weer met zijn verbondsvloek over de bondsbrekers en roeide Hij de verharde hardnekkigen uit zijn volk of kerk uit. Op die wijze verlost Hij telkens weer zijn volk, dat in verbondstrouw vertrouwd op zijn hulp, en deed hen opnieuw in vrijheid wonen. Het vertreden Jeruzalem maakte Hij tot Babylon, maar Hij herstelde zijn ware christelijke kerk en deed hen vieren de bruiloft van het Lam. Dit is de in al de Schriften geopenbaarde bondshandel van de HEERE met zijn volk of kerk.

Wat de Here Christus op en na Pinksteren deed, hoe Hij in de dagen van de apostelen, in de weg van hun getuigenis, de scheiding bewerkte van de ware en de valse kerk, is de Goddelijke openbaring omtrent de wijze, waarop Hij in de nieuwtestamentische bedeling met zijn volk handelt in de bediening van de zegen en de vloek van Gods verbond. Zoals de ongelovige Joden die het Sanhedrin volgden, werden tot synagoge van de satan, zo werden in de zestiende eeuw de Rooms en tot valse kerk, dat is kerk van de satan. De kerkhistorische feiten, die door ieder kunnen worden nagegaan, bewijzen, dat op dezelfde wijze nadien ook de Nederlands Hervormde Kerk de Gereformeerde Kerken synodaal (thans verenigd in de PKN) en de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt tot valse kerken zijn geworden. Getoetst aan dit Woord van God zijn alle andere kerkformaties in Nederland uit de historische feiten kenbaar als sekten, ontstaan door scheurmaking en/of valse leer.

De valse profetie die heel de belijdenis van de schriftuurlijke bondshandel van de HEERE afwijst en veroordeelt als kerkisme en een vreemde, valse leer, roept thans de kerken en allen, die men als gelovigen en bondelingen beschouwt, op tot eenheid. Deze valse oecumene verslaat heden wereldwijd zijn duizenden.

Wij daarentegen roepen naar het Woord van God op tot BEKERING ! Bekerings van de verharding in kerkzonden, en berouw over het doden van de getuigen. Bekerings ook van het begaan van alle wegen tot zelfverlossing in scheurkerken.

Want gelijk in de Openbaring aan Johannes is getoond hoe de Here Christus naar de wet Gods de zeventvoudige verbondsoordelen voltrok aan de ongelovige Joden, zo maakte Hij ook al die tegenwoordige valse kerken, scheurkerken en sekten tot BABYLON. Alle godsdienstigheid, al is de ijver voor God ook nog zo groot, wordt daar door Hem beschouwd als HOERERIJ. En het bloed van alle gedode getuigen, van Abel af, komt daar over alle leden met hun kinderen. Daarom spreekt vandaag tot hen de ware profetie naar Gods Woord:

"GAAT UIT VAN HAAR !"

Een andere weg tot behoud is er niet !

De vele gaven, die in de valse kerken en sekten nog aanwezig zijn zoals die er ook waren bij de afgefallen Joden volgens Rom.9:4-5, veranderen niets aan het blijvende Woord van God omtrent zijn verbondshandel. Wie zich aan die gebleven gaven vastgrijpen, verharden zich, en zullen het eens te horen krijgen: gaat weg van Mij, gij werkers der wetteloosheid, Ik heb u nooit gekend ! Alleen de verloren zonen en dochters die met berouw tot de Vader terugkeren, worden van dood weer levend en van verloren, gevonden. Moge de HEERE ook in onze dagen nog uitstorten de Geest van genade en gebeden. Alleen dan zal in dit land en elders het dal vol dorre doodsbeenderen herleven en zich verenigen tot de herbouw van Jeruzalem.

LELYSTAD, OKTOBER 2017,

P.de Vries

BIJLAGE I

O P E N B R I E F

=====

P.de Vries
Drechterland 15
8245 EM LELYSTAD

Aan Directie en Redactie van het
NEDERLANDS DAGBLAD
Postbus 111
3770 AC BARNEVELD
en het
REFORMATORISCH DAGBLAD
Laan van Westenenk 12
7336 AZ APELDOORN

Lelystad, 18 mei 2015

Mijne heren,

Binnenkort is het opnieuw Pinksterfeest.

Maar de rechte betekenis van het daarop herdachte heilsfeit wordt al sedert de tijd van de apostelen misduid.

Reeds de apostel Paulus vermaant in Rom.11:25 de gelovigen uit de heidenen om niet wijs te zijn uit zichzelf, of: om niet eigenwijs te zijn.

Prof.S.Greijdanus zegt daarvan in de Bottenburg-commentaar:

"Goddelijke openbaring, niet eigene verzinning moet hun denken bepalen."

Het zijn deze eigen menselijke verzinsels, die de betekenis van het Pinkstergebeuren onder een bedekking hebben gelegd.

Ik stel u dan de vraag: "Wat bedoelde Petrus toen hij zijn Pinksterrede tot de Joden besloot en samenvatte met de woorden: "Laat u behouden uit dit verkeerde geslacht"?

1. Riep hij daarmee de Joden op om zich bij de toen reeds vergaderde christelijke gemeente of kerk te voegen? Of:
2. Riep hij daarmee de Joden op tot bekering opdat zij niet uit het bestaande verbondsvolk van de HEERE zouden worden uitgeroeid?

In het eerste geval was het dus zo, dat God zijn verbond met de Joden had verbroken toen zij zijn Zoon doodden aan het kruis. Zij die op de Pinksterdag tezamen bijeen waren (Hand.2:1) - waarschijnlijk ongeveer dezelfde groep van ongeveer honderdtwintig personen van Hand.1:15 - over wie daarbij de Heilige Geest werd uitgestort, vormden dan het begin van de nieuwtestamentische kerk van Christus. De andere Joden moesten zich in dat geval bekeren en zich laten dopen om ook lid te kunnen worden van die christelijke gemeente.

Zo was dan Pinksteren het feest van de zending tot al de volken - eerst de Jood maar ook de Griek - om hen te maken tot discipelen van Jezus en leden van zijn lichaam, de christelijke kerk.

In het tweede geval waren op de Pinksterdag al de Joden inclusief hun kinderen - "het ganse huis Israëls" - nog steeds Gods verbondsvolk of kerk, ook al hadden zij en hun oversten Jezus uit onkunde gekruisigd (Hand.2:36, 39; 3:17). Maar de Jood, die nu niet hoorde naar de stem van de profeet Jezus Christus, die tot hem sprak middels het getuigenis van zijn apostelen en discipelen, die zou uit Gods verbondsvolk of kerk worden uitgeroeid (Hand.3:22,23). Zo was dan Pinksteren de aankondiging van de grote en doorluchtige "dag des HEEREN", waarop Hij al de bondsbrekers uit zijn verbond en kerk zou uitroeien maar allen die Zijn Naam aanriepen zou behouden in het leven in zijn verbond. En dát proces begon hier op Pinksteren in Jeruzalem, maar ging door in geheel Judea en Samaria en tot het uiterste der aarde (Hand.1:8)

Wie onbevooroordeeld de eerste hoofdstukken van het boek Handelingen leest, en Schrift met Schrift vergelijkt, zal moeten toestemmen, dat het tweede antwoord het juiste is. Het eerste geval is niets minder dan de eigen wijsheid die Paulus bedoelt in Rom.11.

Juist dáártegen begint dat hoofdstuk zo nadrukkelijk met de betuiging:

"God heeft zijn volk niet verstoten, dat Hij tevoren gekend heeft."

Het Nieuwe Verbond in Christus' bloed betekent niet, dat het Oude Verbond van Gods kant verbroken wordt. Zoals volgens Joh.11 de hogepriester Kajafas geprofeteerd had, stierf Christus voor héél het Joodse verbondsvolk van die dagen. Daarom bad Hij aan het kruis ook:

"Vader, vergeef het hun want zij weten niet wat zij doen."

En daarom zegt Petrus in Hand.3:26 tot de Joden:

"God heeft in de eerste plaats voor u zijn Knecht doen opstaan en Hem tot u gezonden, om u te zegenen, door een ieder uwer af te brengen van zijn boosheden."

De Israëlieten, die nu in Hem geloofden als de Messias werden behouden als leden van Gods verbondsvolk. Maar wie van hen zich thans verhardden in ongeloof, werden van toen aan uit dat volk uitgeroeid en gemaakt tot een voetbank voor Christus' voeten. God, de HEERE (Jahwe), bediende in de tijd van de Handelingen der apostelen de rechten van zijn verbond aan héél het volk Israël. Hij kwam met zijn verbondsZEGEN over de bekeerde gelovige bondsge-trouwen. Maar Hij kwam met zijn verbondsVLOEK over de verharde ongelovige bondsbrekers.

Naar Deut.32 ontfermde Hij zich over zijn knechten, maar oefende Hij wraak aan zijn tegenstanders, die zijn zonen niet waren maar een schandvlek, een verkeerd en vals geslacht.

Op Pinksteren begon dus niet een nieuw tijdperk, de bedeling van een nieuw verbond met de gemeente of christelijke kerk, waarin de apostelen en discipelen van Jezus met het evangelie werden gezonden tot alle volken.

Op Pinksteren kwam naar Joh.16:7-11 de Heilige Geest om middels het getuigenis van de discipelen de wereld te overtuigen van zonde gerechtigheid en oordeel. 12 Apostelen werden gezonden tot de 12 stammen van Israël om tegen hen te getuigen, dat zij de Messias Jezus hadden gekruisigd en gedood. Dat werk als getuigen begon op de Pinksterdag in Jeruzalem en ging door gedurende heel de ongeveer 35-jarige tijd tussen Pinksteren en de verwoesting van Jeruzalem en de tempel in het jaar 70.

Die apostolische tijd was een tijdperk van kerkstrijd, de zwaarste kerkstrijd die er ooit geweest is. In Matth.24 waarschuwt de Here voor die tijd:

"Want er zal dan een grote verdrukking zijn, zoals er niet geweest is van het begin der wereld tot nu toe en ook nooit meer wezen zal." (Matth.24:21).

Deze tijd werd afgesloten met de verwoesting van Jeruzalem toen er van de tempel geen steen op de andere gelaten werd, die niet werd afgebroken (Matth.24:2).

Op hemelvaartsdag voer de Zoon des mensen op de wolken ten hemel en begaf Zich - zoals Dan.7:13 zegt - tot de Oude van dagen:

"en Hem werd heerschappij gegeven en eer en koninklijke macht..."

Petrus verklaart daarom Pinksteren aldus:

"Nu Hij dan door de rechterhand Gods verhoogd is en de belofte des Heiligen Geestes van de Vader ontvangen heeft, heeft Hij dit uitgestort wat gij en ziet en hoort." Hand.2:38

Zo opent Christus op Pinksteren de weg waarlangs op de tijden en gelegenheden door de Vader beschikt, het koningschap voor Israël zal worden hersteld. Nu komt daarom de "dag des HEEREN", waarop Hij zijn volk zal oordelen naar de rechten van zijn verbond: het goddeloze volk zal worden tot was, dat smelt voor gloeiende kolen, Maar het vrome volk zal huppelen van zielevreugd, daar zij hun wens verkrijgen (Ps.68 berijmd). Want Christus heeft zich gezet aan Gods rechterhand en zijn vijanden zullen nu gemaakt worden tot een voetbank voor zijn voeten (Ps.110, Hand.2:34).

Naar de gelijkenis uit Luk.19 trok Jezus, als een man van hoge geboorte, naar een ver land om voor zich de koninklijke waardigheid in ontvangst te nemen. Maar daarna kwam Hij terug (eveneens in actueel eschatologische zin: "op de wolken van de hemel"; vgl. Matth.26:64) om zijn getrouwen te belonen maar zijn vijanden uit het volk uit te roeien:

"Doch die vijanden van mij, die niet wilden, dat ik over hen koning werd, brengt hen hier en slacht ze voor mijn ogen."
Luk.19:27.

* * *

Er ligt tussen het eerste en het tweede antwoord op de hiervoor gestelde vraag een enorm verschil. Dat verschil met al zijn gevolgen en konsekwenties is zo ontzaglijk groot en veelomvattend, dat er haast geen beginnen aan is om het te beschrijven. Dat kan al helemaal niet door mij in een brief als deze. Daarom nu slechts enkele opmerkingen.

1. Oud en Nieuw Verbond

Onder hen die Pinksteren opvatten als het feest van de zending tot alle volken - wat de meest algemene opvatting is - bestaan hierover nogal wat verschillen.

Men heeft het onderscheid tussen Oud en Nieuw Verbond gezien als een verschil van uitwendig en inwendig. Onder het Oude Verbond ging het dan om een uitwendig verbondsvolk, een uitwendige tempel, stad, land, enz. In het Nieuwe Verbond zou het gaan om de inwendige zaken: een volk van uitverkorenen of gepraedestineerden tot de eeuwige zaligheid, een geestelijk huis of tempel (de gemeente), inwendige heiligmaking en vrede met God, een hemels Jeruzalem straks na het laatste oordeel, op de nieuwe aarde, enz.

Velen hebben het Oude Verbond gezien als een "werkverbond", waarin het ging om de wet, naar Paulus' woord in Gal.3:12: "wie dat doet, zal daardoor leven." Het Nieuwe Verbond is daarentegen dan een "genadeverbond", waarin Christus de zijnen heeft vrijgekocht van de vloek der wet en de gerechtigheid alleen is door het geloof. Vooral Evangelischen maken daarbij bezwaar tegen wat zij noemen "het vervangingsmodel", d.w.z. alsof de komst van het Nieuwe Verbond zou inhouden, dat God het Joodse volk heeft vervangen door de kerk uit alle volken. Paulus' woorden in Rom.11:11 en 25-32 profeteren volgens hen een massale bekering van de Joden. Voor hen zouden nog vele oudtestamentische beloften en onvervulde profetieën gelden. Vol verwachting klopt hun hart als zij zien wat er sedert 1948 gebeurt in en rond de staat Israël.

Als gevolg van al zulk wanbegrip is exegetisch het Oude Testament verallegoriseerd, als exempel gebruikt bij een kenmerkenprediking, of daarentegen in een keurslijf geperst van een heilshistorische of christocentrische Schriftuitleg, en ook wordt er wel gesproken van een "profetisch perspectief". Legio zijn hierbij de dwaalwegen en schadelijke menselijke theologieën.

De Schrift zelf noemt het verschil tussen Oud en Nieuw Verbond een verschil tussen schaduw en de werkelijkheid van Christus (Kol. 2:17; Hebr.8:5 en 10:1). En de apostel Paulus noemt in 1 Kor.10 de oudtestamentische gebeurtenissen voorbeelden (typen), en als zodanig van het grootste belang voor ons in het Nieuwe Testament. De schaduwen waren voorbeelden en afbeeldingen of tekenen en zegelen van de geestelijke, hemelse werkelijkheid. Terecht sprak Calvijn hierbij van: "de sacramenten van de Joden". Art.33 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis zegt van de sacramenten, dat het zijn "zichtbare waartekenen en zegelen van een inwendige en onzienlijke zaak, door middel waarvan God in ons werkt door de kracht des Heiligen Geestes". En art.35 over het H.Avonmaal merkt daarover op: "Zo werkt Hij dan in ons al wat Hij door deze heilige tekenen ons voor ogen stelt; hoewel de wijze ons verstand te boven gaat, en ons onbegrijpelijk is, gelijk de werking des Heiligen

Geestes verborgen en onbegrijpelijk is." Art.25 NGB belijdt, dat in het N.T. de schaduwen een einde genomen hebben maar dat blijven de waarheid of substantie daarvan in Christus Jezus. Dit is het wat Johannes getuigt in de proloog van zijn evangelie:

"de wet is door Mozes gegeven,
de genade en de waarheid zijn door Jezus Christus gekomen."
Joh.1:17.

Oud en Nieuw Verbond zijn precies hetzelfde verbond, waarin God vanaf het begin zijn verhouding en omgang met zijn geschapen mensenkinderen heeft geregeld. Er is nooit meer dan één verbond geweest; het ene verbond van de liefde, dat de Schrift vergelijkt met het huwelijksverbond tussen man en vrouw. Daarbij is het alleen de bediening die verandert: schaduwen in het O.T., de werkelijkheid van Christus in het N.T. Daarom: door de komst van het Nieuwe Testament is het verbond met niet één Jood verbroken. Pas toen zij na Pinksteren door hun ongeloof in Jezus het verbond verbraken, werden de Joden die niet hoorden naar de profeet gelijk Mozes, naar geldend bondsrecht uit het verbondsvolk uitgeroeid: Hand.3:23. Om hun ongeloof werden zij als takken van de olijf weggebroken, terwijl er later tal van heidenen als wilde loten op de olijf werden geënt: Rom.11:17-24. Dat wegbrekiingsproces begon in Jeruzalem en ging door tot het einde van de aarde: Hand.1:8. De verwoesting van Jeruzalem en de tempel in het jaar 70 was daarvan een teken voor de ongelovige Joden. Daarin was de Here de Joden een Jood en liet Hij hun op schaduwachtige wijze zien wat het resultaat was van hun wereldwijde verwerping van Jezus als de Messias ondanks het apostolisch getuigenis gedurende de ongeveer 35-jarige periode sedert Pinsteren.

Nimmer is het verbond een "werkverbond" geweest. Adam in het paradijs was geen legale Pelagiaan of Remonstrant. En gelovige Joden onder het O.T. of christenen in het N.T. waren dat ook niet. Paulus strijdt in teksten als Gal.3:12 tegen de zuurdesem of valse leer van de Farizeeën en ongelovige Joden. Die maakten inderdaad van Gods verbond een "werkverbond", te weten: "het verbond (diathekè) van de berg Sinaï"(Gal.4:24). Maar dat was een ander verbond dan het éne verbond van de HEERE. Dat was een tweede verbond: een slavenverbond, waarin de ongelovige Joden van "het tegenwoordige Jeruzalem" leefden. Evident is immers, dat het Horeb-verbond een verbond was met "vrije zoneën". Daartoe had de HEERE hen toch eerst verlost uit het slavenhuis Egypte. De liefde is altijd geweest de vervulling van de wet. Van die wet is nooit een tittel of jota vervallen!

2. De "ijveraars voor de wet" naar Hand.21:20 waren geen Judaïsten

Van de Emmaüsgangers vermeldt Lukas, dat zij "brandende harten" hadden nadat Jezus, beginnende bij Mozes, hun uitlegde wat in al de Schriften op Hem betrekking had. Ook de andere discipelen "opende Hij hun verstand, zodat zij de Schriften begrepen", staat er in Luk.24:45. Veertig dagen lang - tussen Pasen en Pinksteren - sprak Hij tot hen "over al wat het Koninkrijk Gods betreft" (Hand. 1:3). En het was daarbij, dat zij Hem vroegen:

"Here, herstelt Gij in deze tijd het koningschap voor Israël?" Dat was geen ongeloofsvraag, zoals Calvin heeft verondersteld, maar juist een vraag van mensen, die de schaduwen van de oudtestamentische Schriften begrepen en nu met brandende harten de Here vroegen naar hun nieuwtestamentische vervulling. Want Jezus was zijn moeder Maria aangekondigd als de Zoon van de Allerhoogste, die de Here God zou geven de troon van zijn vader David en die als koning over het huis van Jakob zou heersen tot in eeuwigheid.

(Luk.1:32-33).

Als de "koning der Joden" (INRI) hing Hij aan het kruis. De Joden hadden Hem door de handen van wetteloze mensen aan het kruis gehangen en gedood, zoals Petrus op Pinksteren zei.

Zijn koningschap over het "ganse huis Israëls" moest daarom nu worden hersteld, ook al was het nu geen schaduwachtig aards koningschap maar een nieuwtestamentisch "hemels" koningschap. We zouden dit nu ook zo kunnen zeggen: de kerk was geheel gedefor-meerd en daarom moest er nu reformatie komen.

Zoals het begin van de brief aan de Hebreëen zegt: nadat Christus de reiniging van de zonden tot stand had gebracht, moest Hij als Koning over het bestaande verbondsvolk gaan regeren. Maar daarom zou Hij nu, zoals David in Psalm 101 zegt, alle goddelozen des lands verdelen en uit de stad des HEEREN uitroeien alle bedrij-vers van ongerechtigheid. Daarentegen naar Psalm 72 zou Hij de ellendigen regeren, rechtvaardig, wijs en zacht en hun recht doen op hun klacht. En dan zou na zoveel gunstbewijzen 't gezegend heidendom 't geluk van deze Koning prijzen, die Davids troon beklom (Ps.72 berijmd). Petrus zegt in zijn eerste zendbrief, dat naar deze zaligheid hebben gezocht en gevorst de profeten toen zij naspeurden op welke of hoedanige tijd de Geest van Christus in hen doelde, toen Hij vooraf getuigenis gaf van al het lijden, dat over Christus zou komen, en van al de heerlijkheid daarna. Die dingen werden nu aan de discipelen verkondigd, in welke dingen zelfs engelen begeren een blik te slaan (1 Petr.1:10-12).

Daarom gingen de discipelen na Pinksteren juist ook naar de tempel. Want in die "heilige gebouwen" (Ps.27 vers 3) aanschouwden zij nu met brandende harten Gods liefde in Christus, afgebeeld in al de daar aanwezige schaduwen van het Oude Verbond. Al die schaduwach-tige instellingen en gebruiken, die zij voorheen als vrome Joden trouw maar veelal onbegrepen hadden gezien en nageleefd, kwamen nu voor hen tot leven als één schitterende onderwijzing omtrent de werkelijkheid van Christus. Heel die oude schaduwendienst naar de wet beleefden zij nu als sacramenten van Jezus Christus en al zijn schatten en gaven. Het is dus zeer begrijpelijk, dat zij al die Joodse gebruiken naar de mosaïsche wet als hun schatten gadesloe-gen en dat zij nu als nooit tevoren "ijveraars voor de wet" waren. Daarom was er op de vergadering te Jeruzalem volgens Hand.15 zo-veel verschil van mening over de vraag of de gelovig geworden heidenen ook al dan niet de schaduwen naar de wet van Mozes moes-ten onderhouden, gelijk de christenen uit de Joden deden. Daarom ook heiligde de apostel Paulus zich volgens Hand.21 overeenkomstig de mosaïsche wet en bracht hij offers in de tempel. Want dit was heel wat anders dan wat hij in de brief aan de Galaten zo fel had bestreden als de leer van de Judaïsten. Immers dezen onderhielden de schaduwendienst niet als een sacrament van Jezus Christus maar als een Joods "werkverbond".

Hoewel dus in de apostolische tijd de schaduwen van het Oude Verbond door God verouderd werden verklaard en zij niet ver van verdwijning waren (Hebr.8:13), onderhielden in deze overgangstijd vele christenen uit de Joden nog steeds de gebruiken van de schaduwachtige mosaïsche wet.

En dat was geen kwade maar een goede zaak!

Toen het vuur van de brandende harten werd gedoofd doordat de gelovigen uit de heidenen meenden, dat het Oude Verbond had afge-daan en dat God het Joodse volk had verstoten, kreeg de door Paulus bestrafte eigenwijsheid vrij baan. Aangezien op die manier ook deze heidenchristenen de schaduwen niet begrepen als schaduwen van Jezus Christus, kwam bij hen zodoende, evenals bij de ongelovige Joden, een bedekking over hun hart te liggen, waardoor ook zij de Schriften niet begrepen (vgl.2 Kor.3).

Wanneer de apostel Paulus in 1 Kor.9:20 zegt, dat hij de Joden een Jood geworden is om Joden te winnen, bedoelt hij, dat hij de scha-duwen van de mosaïsche wet in acht nam wanneer hij zich tot de Joden richtte. Niet alleen Paulus deed dat zo: ook de Here Zelf handelde zo. Tijdens zijn leven op aarde verrichtte Jezus vele wonderen en tekenen, waardoor Hij van Godswege op schaduwachtige

wijze als de Messias werd aangewezen (Hand.2:22). Naar Marcus 16 en op het gebed van de discipelen in Hand.4:30 geschieden ook in hun dagen op die wijze vele wonderen en tekenen. Daarom schonk de Here in die tijd gaven van gebedsgenezing, bijzondere profetieën, spreken in tongen, e.d. De tongentaal verklaart Paulus met Jes.28:11-12 als een teken voor de ongelovige Joden (1 Kor.14:21-22). Op deze wijze was ook de verwoesting van stad en tempel door de Romeinen in het jaar 70 een teken voor de ongelovige Joden. Zij hadden dit te zien als bewijs van de totale verbondswraak naar Lev.26 en Deut.28. Intussen moeten we dan toch niet vergeten, dat het Nieuwe Testament was gekomen, waardoor naar de werkelijkheid van Christus de ongelovige Joden reeds vanaf Hand.4 en 5 succesievelijk door de bediening van de nieuwtestamentische verbondswraak waren uitgeroeid en als natie waren geworden tot het Babylon van Openb.17. Zo zijn dan ook de ongelovige Joden ondanks het teken van Jeruzalems verwoesting merendeels in leven gebleven en bestaan zij als volk voort tot op de huidige dag, terwijl zij onder het Oude Verbond in het graf zouden hebben gelegen.

3. Romeinen 9 t/m 11

Ook Rom.9 t/m 11 is geen stukje dogmatiek over Gods verborgen verkiezing maar apostolisch onderwijs over de verbondsgeschiedenis in die tijd. De ongelovige Joden waren Paulus' verwan ten en broeders naar het vlees. Zij waren Israëlieten. Zij hadden heel de toenmalige Bijbel; Rom.3:1-2. En zij stonden niet los van al de gaven en voorrechten, die God in heel de verbondsgeschiedenis aan hun vaders en daarin ook aan hen gegeven had. Gods verbond is wat dat betreft ook "anapologeetstellend" voor hen die zelf of in hun voorgelacht uit Gods verbondsvolk werden weggebroken. Zij blijven "kinderen van het vlees", die, wanneer zij zich bekeren van hun ongelof, weer geënt kunnen worden op "hun eigen olijf." Maar de weggebroken ongelovige Joden, die zich ongelovig blijven verharderen behoren daarom evenmin nog tot Gods verbondsvolk als die andere "kinderen van het vlees", namelijk de Ismaëlieten. Ook de Edomieten waren geen verbondsvolk van Jahwe, hoewel zij niet alleen Abraham maar ook Isaäk tot hun stamvader mochten rekenen. Ezau was zelfs de eerstgeboren tweelingbroer van Jakob. De profeet Maleachi verklaart vele eeuwen na de beslissende geschiedenis uit het boek Genesis in de naam van de HEERE: "Jakob heb Ik liefgehad, maar Ezau heb Ik gehaat" (vgl.Rom.9:13). Daarbij had hij ook het oog op hun afstammelingen van zijn tijd.

Met "kinderen van de belofte" bedoelt Paulus dus al de leden van de christelijke gemeente. Met "kinderen van het vlees" heeft hij op het oog de ongelovige Joden, die behoren tot wat Christus in Openb.3:9 noemt: "de synagoge van de satan". Kinderen van de belofte en kinderen van het vlees is dus geen onderscheiding BINNEN het verbondsvolk van de christelijke kerk. Dat is een ernstige dwaling van de mystieke verkiezingstheologie, die eeuwenlang tot op vandaag vele gereformeerde mensen heeft gekweld en gevangen gehouden. Met art.29 NGB kunnen we thans zeggen: de kinderen van de belofte zijn de leden van de WARE kerk, maar de kinderen van het vlees, behoren tot de VALSE kerken of sekten. Daarbij kunnen de weggebroken takken of kinderen van het vlees toch nog weer worden geënt op hun eigen olijf. En de kinderen van de belofte kunnen uit de olijf van Gods verbond worden weggebroken als zij "niet bij de goedertierenheid blijven". Dat is iets, dat onmogelijk is bij die vermaledijde scholastiek-mystieke verkiezingstheologie.

Ook in ander opzicht verklaart de apostel Paulus hier in de Romeinenbrief de verbondsgeschiedenis van zijn eigen dagen met Gods eerdere openbaring in het Oude Testament.

Er kwamen in het Oude Testament bij Gods bediening van de verbondswraak twee verschillende situaties voor.

In het eerste geval bewaarde de HEERE zeventuizend zielen in het leven die "de knie voor Baäl niet gebogen hadden". Er waren daarbij dus zeventuizend bondsgetrouwen, die de HEERE in het leven behield, en met wie Hij de verbondsgeschiedenis voortzette, terwijl de bondsbrekers werden gedood door Jehu, Hazaël en Elisa; 1 Kon.19:17.

In het tweede geval waren er geen zeventuizend bondsgetrouwen meer en werd daarom heel de terebint of eik omgehouden (Jes.6:11-13). Dat was de geschiedenis van de verwoesting van stad en tempel door Nebukadnezar. De weinige overlevenden die naar Babel werden weggevoerd, waren toen slechts onbekeerde bondsbrekers. Volgens Ezech. 14:12-23 bleken die in Babel aangekomen ballingen zo goddeloos te zijn, dat daardoor Ezechiël c.s. ervan overtuigd werden, dat de HEERE niet voor niets zijn verbondswraak aan hen had voltrokken. Welnu, in Rom.11 zegt Paulus eerst, dat God in zijn dagen, net als in de tijd van Elia, zich een rest van zeventuizend heeft overgelaten in de christelijke gemeente: in hen werd het bestaan van het volk Israël ononderbroken voortgezet. Maar vervolgens verklaart hij, dat er ook van de onbekeerde bondsbrekers die in zijn dagen door Gods nieuwtestamentische verbondswraak waren gedood en uitgeroeid, nog zullen terugkeren, gelijk eens de Joden uit de babylonische gevangenschap. Dat zal dan zijn: "leven uit de doden", zoals Ezechiël mocht profeteren van het dal vol dorre doodsbeenderen (Ezech.37).

Op dat moment waren die weggebroken Joden nog vijanden.

Maar "naar de verkiezing zijn zij geliefden om der vaderen wil".

Met die woorden verwijst Paulus naar het slot van Lev.26.

De kinderen van het vlees waren nageslacht van de bondsvaders Abraham, Isaäk en Jakob. De HEERE zou zijn verbond met die vaderen (en dus niet met die ballingen in Babel) gedenken en daarom zou Hij toch ook uit die weggevoerden de door Hem geliefden-naar-de-verkiezing bekeren (Deut.30:1-10). Zo zou de HEERE ook uit de Joden van de synagoge van de satan er nog sommigen geven (vgl. Openb.3:9), die hun zonden beleden en Gods rechtvaardige verbondswraak over hen erkenden en zich bekeerden en voegden bij de gemeente die Jezus liefhad. Overigens zou dat niet een algemene verzoening zijn voor alle Joden maar alleen voor hen die zich bekeerden van hun ongeloof: "één uit een stad en twee uit een geslacht", Jer.3:14.n

Op twee manieren is hier volgens Paulus naar de Schriften ook verband met de bekering en toebrenging van de heidenen.

In de eerste plaats zou, naar het lied van Mozes in Deut.32:21, God, door zijn bekering van de geënte heidenen, die geoordeelde Joden tot naijver verwekken.

En in de tweede plaats zou de wederkeer van sommigen uit het babylonische Jodendom de heidenen, o.m. naar Psalm 126, tot geloof bewegen in Israëls grote God.

"Diepte van rijkdom en wijsheid en van kennis Gods"!

Mattheüs 24

Wat er op Pinksteren gebeurde verklaart Petrus met hetgeen de profeet Joël had gezegd over "de dag des HEEREN". Hij haalt dan geen losse tekst aan op de klank af, maar het gaat juist om heel het verband van de situatie in Joëls dagen. Er was toen een geweldige sprinkhanenplaag. In die tijd betekende dat honger en dood voor heel veel mensen omdat alle agrarische opbrengsten verloren gingen en ook het vee stierf bij gebrek aan groenvoer. In Deut.28 wordt zo'n sprinkhanenplaag genoemd als bediening door Jahwe van de verbondsvloek wegens Iraëls verbondsbreuk. Daarom roept Joël op tot bekering want dan zal de HEERE weer zegenen en de jaren vergoeden toen de sprinkhaan alles opvrat, de verslinder en de kaalvreter en de honger, het grote leger dat de HEERE op zijn bondsbrekend volk afzond (Joël 2:25, vgl.Openb.9). Gelijk Mozes, stelt

de profeet Joël aan het verbondsvolk voor: "het leven en de dood" (Deut.30:19) en dringt hij aan: kies dan het leven!

Nu was dit een schaduwachtige bediening, d.w.z. dit oordeel in Joëls dagen was niet maar een natuurramp maar een sacrament, een teken en zegel van het eeuwige oordeel van God. Daarom wordt het ook genoemd: "de dag des HEEREN", en wordt wat er toen gebeurde beschreven in eschatologische bewoordingen. De dood als gevolg van die sprinkhanenplaag was niet alleen maar een lichamelijke dood maar betekende de eeuwige dood in de hel, zoals de Here Jezus zei: vrees Hem die beide, ziel en lichaam kan verderven in de hel (Matth.10:28).

Meermalen wordt op deze manier in het Oude Testament de dag, waarop de HEERE de verbondsbreuk van zijn volk gaat bezoeken met de vloek of wraak van zijn verbond en komt met zijn zegen over wie Hem vrezen, genoemd: "de dag des HEEREN" (bijv. Amos 5:18-20; Sefanja, Maleachi 4 en ook Jesaja spreekt op die manier). Dikwijls bleef de lankmoedigheid van God afwachten (vgl. 1 Petr. 3:19; Rom. 9:22-23). Daardoor zaten de bondsgetrouwen vaak met het probleem van Asaf in Psalm 73. Het ging de goddelozen goed doch de ware gelovigen werden verdrukt en waren er ellendig aan toe. Maar al leek het alsof de HEERE talmde met de belofte dat Hij recht zou doen: toch kwam telkens weer "het einde" van Ps.73:17. Dan stortten de bondsbrekers van de top van eer in eeuwige verwoesting neer, terwijl de godvrezenden werden opgenomen in Gods heerlijkheid. In de beleving van de bondsgetrouwen duurde het vaak eindeloos lang voordat deze beslissing zich voltrok. Maar de Here zegt daarover: "Ik kom spoedig". Zo werd het al gezegd in Hab.2:3, welke tekst in Hebr.10:37 aldus wordt aangehaald: "nog een korte, korte tijd, en Hij die komt, zal er zijn en niet op zich laten wachten".

De Here Jezus verklaarde deze gang van zaken met de gelijkenis van het onkruid in de akker (Matth.13:24-30). De HEERE gaat tewerk als een hereboer, die tegen zijn knechten zegt: Laat onkruid en koren beide tezamen opgroeien tot de oogst, opdat met het onkruid ook niet het koren wordt uitgetrokken. Maar op de dag van de oogst vindt dan toch de grote scheiding plaats: op die dag belanden de goddelozen in de hel maar de gelovigen worden opgenomen in heerlijkheid. Zulke "dagen des HEEREN" waren er meermalen in de verbondsgeschiedenis van het oudtestamentische Israël. Die "dagen" waren op die manier toen ook schaduw of sacrament van de eschata, de laatste dingen. Maar omdat de HEERE daarin steeds handelde naar het blijvende verbondsrecht van Lev.26 en Deut.28, komen dergelijke "dagen des HEEREN" ook voor in de nieuwtestamentische kerkgeschiedenis. Doch deze voltrekken zich dan niet op schaduwachtige manier maar naar de werkelijkheid van Christus. En zo kon dan ook Petrus de komst van Pinksteren verklaren met de profetie van Joël.

Welnu, zo spreekt ook de Here Jezus in Matth.24 e.a.p. over wat er zou gaan gebeuren na Pinksteren in de tijd van de apostelen tot aan de verwoesting van de tempel in het jaar 70. Nadat Jezus in Matth.23 zijn rede tegen de schriftgeleerden en Farizeeën heeft gehouden, en hen het "wee u" van het komende oordeel heeft aangezegd, vertrekt Hij uit de tempel. Wanneer de discipelen Hem dan wijzen op de schone gebouwen van de tempel en Jeruzalem, antwoordt Hij hen, gezeten op de Olijfberg, dat daarvan geen steen op de andere zal worden gelaten die niet zal worden weggebroken. Op hun vraag wanneer dat zal geschieden en "het einde" zou komen van die eeuw (aioon) van Joods-Farizeeëus ongeloof, komt Jezus dan met het antwoord van heel zijn eschatologische rede. Gelijk de profeten die Hem hebben voorbereid, spreekt de hoogste Profeet en Leraar in Matth.24 over de dingen die zouden gaan gebeuren na Pinksteren tot en met de verwoesting van de tempel en Jeruzalem in het jaar 70

"Voorwaar, Ik zeg u, dit geslacht zal geenszins voorbijgaan, voordat dit alles geschiedt." Matth.24:34.

De verhoogde Jezus Christus kwam in die dagen "op de wolken van de hemel" (Matth.26:64) en als de Koning van Israël voltrok Hij de bediening van de zegen en de vloek van Gods verbond op de tijden en gelegenheden door de Vader beschikt. Alles wat Hij in Matth.24 voorzegt, is in die tijd geschied. Daarbij kwam over de ongelovige Joden het oordeel met de laatste ernst van het koninkrijk der hemelen. Krachtens Gods verbond komen ook in het vervolg van de nieuwtestamentische kerkgeschiedenis overeenkomstige "dagen des HEEREN" voor. En hoe reëel daarin de werkelijkheid van Christus is, zal gezien en door allen "bekend" moeten worden op de laatste, de grote dag des HEEREN, waarvan wij belijdenis doen met art.37 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis.

5 De Openbaring aan Johannes

Wie Pinksteren opvatten als het begin van de zending tot alle mensen in heel de wereld door de reeds afgescheiden vergadering van de christelijke kerk, zien in het bijbelboek Openbaring een voorspellende profetie over heel de kerk- en wereldgeschiedenis tot en met het einde van de wederkomst en de nieuwe aarde daarna. Op allerlei manier heeft men de visioenen aldus uitgelegd en daaruit de toekomst trachten te voorspellen. De hoer van Openb.17-18 heeft men bijvoorbeeld uitgelegd als het kerkvervolgende keizerlijke Rome. Bij Gereformeerden in de zestiende eeuw heette het Rome van de paus: "Babylon, de hoer". Later werd Babylon de toekomstige antichristelijke wereldmacht aan het einde van de geschiedenis. De exegeten spelen daarbij vaak een spelletje: "Ik zie, ik zie, wat jij niet ziet". Velen gaan daarin op en vinden dit uitermate boeiend en interessant. Want wie wil nu niet graag weten wat er gaat gebeuren en of het einde van de wereld nog niet komt?!

Wanneer we echter begrijpen, dat Pinksteren het begin was van de beslissende kerkstrijd binnen het Joodse verbondsvolk gedurende heel de tijd van de apostelen tot aan de val van Jeruzalem in het jaar 70, gaan we verstaan, dat het in het bijbelboek Openbaring juist gaat over dié kerkstrijd. En dan kan het Babylon van Openb. 17-18 niets anders zijn dan het Jeruzalem van het uit de verbondsolijf weggebroken ongelovig Jodendom: de "synagoge van de satan", de eerste "valse kerk" in het Nieuwe Testament. De apostel Paulus noemt dat in Gal.4: "het tegenwoordige Jeruzalem", dat leeft in het "werkverbond" van de slavin Hagar en dat vergaderd wordt door de kinderen van het vlees, die net als Ismaël de kinderen van het geloof vervolgen.

Johannes was niet op het eiland Patmos terechtgekomen wegens de vervolging door de Romeinen, maar middels de vervolging door de ongelovige Joden. Die Joden haatten en vervolgden hem omdat hij tegen hen getuigde, dat zij de Messias Jezus hadden gedood, de enige door wie zij behouden konden worden van Gods verbondswraak. Daarom schrijft hij in Openb.1:9:

"Ik, Johannes, uw broeder en deelgenoot in de verdrukking en in het Koninkrijk en de volharding in Jezus, was op het eiland, genaamd Patmos, om het woord Gods en het getuigenis van Jezus."

De gelovige Joden, de Hebreëën, waren in die tijd een schouwspel van smaad en verdrukking. Als vluchtelingen hadden zij de roef van hun bezit in het land der belofte blijmoedig aanvaard, want zij wisten, dat zijzelf een beter en blijvend bezit hadden (Hebr.10: 32-34). De "kerkelijke goederen", die hun als de ware kinderen van Abraham toekwamen, waren hun ontroofd door de kinderen van het vlees, de zonen van Ismaël, die daarop juist in het geheel geen recht hadden. De apostel Johannes was ook zo'n Hebreëër, die zijn bezit was kwijtgeraakt en had moeten vluchten uit Jeruzalem en Palestina. Samen met de anderen wordt hij nu vertroost met "het betere en blijvende bezit": het Jeruzalem, nederdalende van God uit de hemel.

Overeenkomstig gereformeerd beginsel van exegese is de Schrift hier eigen uitlegster en moet men niet afgaan op de onbetrouwbare overleveringen van Irenaeus en anderen die leden aan de "eigenwijsheid" bedoeld in Rom.11:25.

In de ongeveer 35-jarige periode van grote verdrukking door de zwaarste kerkstrijd ooit, wil de Here door de Openbaring aan Johannes zijn gemeenten versterken in hun geloof door hun te laten zien hoe in die tijd alles geschiedt en geschieden zal naar de rechten van Gods verbond.

Openb.4-5 laat zien hoe Christus, na de hemelvaart, Zich "heeft gezet aan de rechterhand van de majesteit in den hoge" (Hebr.1:3). Uit Gods rechterhand heeft Hij ontvangen de boekrol, waarin is beschreven hoe de HEERE in die tijd zijn verbondsrechten zou bedienen in zegen en vloek. Zeven zegels, zeven bazuinen en zeven donderslagen verkondigen de vervulde zevenvoudige verbondswraak van de HEERE naar Leviticus 26:14-26. Als er dan desondanks geen bekering komt, volgen ook de zeven laatste plagen naar Leviticus 26:28-39 in de uitgieting van de zeven fiolen of schalen naar Openb.16.

Daarmee "is het geschied" (Openb.16:17); al de ongelovige Joden zijn door de volledige wraak van Gods verbond uit het volk uitgeroeid. Daarom volgt daarna de openbaring over Babylon, de hoer, die dronken is van het bloed van de heiligen en van het bloed van de getuigen van Jezus. Het Jeruzalem, dat de profeten heeft gedood, en gestenigd heeft wie tot haar gezonden zijn (Matth.23:37), is geworden tot Babylon. Alle godsdienstigheid in haar bedreven wordt veroordeeld als "hoererij".

De verwoesting van dat Babylon is dus niet bediening van de verbondswraak. Want die was al volledig voltrokken volgens het vervulde Leviticus 26, en Babel had ook nooit een verbond met God. De val van Babylon betekende voor Gods verbondsvolk, de christelijke kerk, het einde van de verdrukking. Want ook het beest en de valse profeet werden geworpen in de poel van vuur. Dat wil zeggen: ook de duivelse beestmachten (vgl.Ef.6:12 en Rom.8:38-39), die het babylonische Jeruzalem hadden gesteund, werden weggenomen als kerkvervolgende en -verdrukkende instanties. Het nieuwe Jeruzalem, dat van God nederdaalt uit de hemel, is het Israël, waarvoor het koningschap is hersteld (Hand.1:6). Dat Jeruzalem is een "hemels" Jeruzalem (vgl.Gal.4:26) omdat het een nieuwtestamenteisch Jeruzalem is, waarin de schaduwen van het Oude Verbond zijn vervuld en de werkelijkheid van Christus (Kol.2:17) is gekomen. Het is een Jeruzalem in geest en in waarheid, de stad waarvan God de ontwerper en bouwmeester is (Hebr.11:10 en 16). Het is een stad, die eeuwig blijft, omdat het is de gemeente, tot het eeuwige leven uitverkoren, welke de Zoon van God uit het ganse menselijke geslacht zich, door zijn Woord en Geest, in enigheid van het ware geloof, van het begin van de wereld tot aan het einde, vergadert, beschermt en onderhoudt (Heid.Cat., zondag 21).

In zijn boek "Openbaring van Jezus Christus" uit 1971 heeft dr.C.van der Waal uit Pretoria naast zijn vertaling van dit Bijbelboek vele teksten uit vooral het O.T. vermeld. Dat zijn de teksten, die, samen met heel hun verband, volgens hem resoneren in Jezus' openbaring aan zijn dienstknecht Johannes. Alle registers van het Woord van God zijn in Openbaring opengetrokken. Alle door Jezus vervulde Schriften klinken mee. Die moet men dan ook in rekening brengen bij de uitleg, indien men dit Bijbelboek wil verstaan naar de bedoeling van de Heilige Geest.

6. Gog en Magog na duizend jaar

Wanneer Openbaring herinnert aan de oudtestamentische Schriften, moeten we "niet blijven hangen aan de uiterlijke tekenen". Nu Christus de schaduwen heeft vervuld, moeten we de werkelijkheid van Christus zien en onderkennen.

De gedode getuigen stonden weer op; Openb.11. Dat is: de kerkelijk geëxcommuniceerden werden door God gerechtvaardigd. Toen het Koningschap voor Israël werd hersteld, heersten zij met Christus duizend jaar. Het apostolisch getuigenis is vastgelegd in het NT van de Bijbel en heeft daarmee groot gezag ontvangen in de christelijke kerk.

Bij de tijdsaanduiding van duizend jaar moeten we denken aan de periode van rust voor het land nadat de HEERE oudtijds het volk had verlost door een richter. Bijvoorbeeld: 40 jaar na Otniël en na Debora en Barak; 80 jaar na Ehud. 1000 Jaar behoort tot de periodes, waarvan de Here in Hand.1:7 zegt, dat zij in de beschikking van de Vader staan. Het is een bij God bekend aantal jaren. Na de zwaarste kerkstrijd ooit volgt ook een lange tijd van rust voor het land.

Met wat Openbaring zegt over het optreden van Gog en Magog na de duizend jaar, wordt teruggerepen op Ezech.38 en 39.

In het daaraan voorafgaande hoofdstuk, Ezech.37, ging het over de herrijzenis van Israël uit het dal vol dorre doodsbeenderen, over de terugkeer van het verenigde volk naar Kanaän en over het herstel van het koningschap (vers 24 en 25). In de hoofdstukken 38 t/m 48 gaat het vervolgens over de komst van de zegen van Gods verbond na de ballingschap: de verlossing van de vijanden, de nieuwe tempel en heilige stad. In deze profetieën schemert de betekende werkelijkheid van het Nieuwe Verbond zo sterk door, dat het lijkt alsof ze nooit zijn vervuld. Maar Ezechiël sprak in deze profetieën wel degelijk over Israëls herstel na de babylonische gevangenschap.

Daarbij begint hij dan met de indrukwekkende beschrijving van de totale verlossing uit de aanval van Gog en Magog. Daarmee kondigt Ezechiël dus aan hoezeer de HEERE, overeenkomstig de belofte van zijn verbond, de overwinning over de vijanden schenkt als Israël getrouw het verbond houdt. Zo had de HEERE in vroegere jaren ook gedaan als Israël op Hem vertrouwde. In 2 Kron.14 lezen we bijvoorbeeld over de verlossing van het miljoenenleger van de Kusieten tijdens koning Asa. En ook in 2 Kron.20 verlostte de HEERE in de dagen van koning Josafat van een grote geallieerde vijandelijke legermacht. Datzelfde, maar dan nog indrukwekkender, belooft de HEERE nu in Ezech.38-39 voor de tijd na de ballingschap. Welnu, naar deze profetie, inclusief heel het verband, wijst Openb.20 terug als zij spreekt over "Gog en Magog".

Op deze manier profeteert Openb.20 dus hetzelfde voor Christus' kerk na het herstel van het koningschap voor Israël in de apostolische tijd. De satan zal ontbonden worden en hij zal opnieuw, naar Psalm 2, de volkeren verleiden om samen te spannen tegen de HEERE en zijn Gezalfde. Maar daarbij zal het gaan naar het Lutherlied:

"De vijand rukt vast aan
met opgestoken vaân:
hij draagt zijn rusting nog
van gruwel en bedrog,
maar zal als kaf verdwijnen!"

Door te spreken van "Gog en Magog" wordt hier in Openbaring dus een nieuwe kerkstrijd aangekondigd in de toekomst. Maar omdat dit wordt gezegd tot het zojuist verlostte volk van de HEERE van die tijd, ligt alle nadruk hierbij op de totale uitkomst uit alle nood die Gods volk ook dan zal ontvangen. Daarom wordt dit ook als een enkele gebeurtenis beschreven.

Echter, dat neemt dan dus toch niet weg, dat het opnieuw een kerk-

strijd zal zijn naar de vervulde Psalm 2. Zoals blijkt uit het gebed van de discipelen in Hand.4:24-30 komt de vijand daarbij voornamelijk van binnen de kerk (Herodes, zowel als Pontius Pilatus met de heidenen en de volken van Israël). Heel de grote kerkstrijd in de tijd van de apostelen is het voorbeeld van de latere kerkstrijd na de ontbinding van satan. Dat is ook niet anders te verwachten aangezien het steeds gaat om de bediening door de HEERE van de zegen en de vloek van het verbond.

Niet alleen de Openbaring aan Johannes maar heel de bijbelse geschiedenis van het Nieuwe Testament is daarom, zoals art.7 NGB zegt, de "regel des geloofs" voor de latere nieuwtestamentische verbonds- of kerkgeschiedenis. Voor die latere gebeurtenissen in de kerkgeschiedenis hebben wij geen nieuwe openbaringen van God meer nodig. Want wie de Schriften gelooft en verstaat, kan ook over Gods bondshandel in latere tijden profeteren met de woorden Gods (1Petr.4:11).

Echter, wie Pinksteren opvatten als het begin van de vergadering van de christelijke kerk, waarbij dan het Oude Verbond wordt vergeten, opzij gezet of misschien hoogstens nog doorloopt bij het ongelovig Jodendom, die zien van dit alles niets. Blind voor de grote werken van God in heel de kerkgeschiedenis van oude en nieuwe bedeling, voegen zij aan de Openbaring toe en nemen zij daarvan af naar hun eigen wijsheid en halen zo de vloek van Openb. 22:18-19 over zichzelf en allen die hen volgen.

7. Psalm 2 opnieuw aktueel in de Grote Reformatie van de 16e eeuw

Wanneer het verlostte verbondsvolk niet blijft bij de goedertierenheid (Rom.11:22), volgt na duizend jaar de loslating van de satan. Op nieuwtestamentische wijze gaat hij dan de volkeren verleiden door hen te vergaderen tegen de HEERE en zijn Christus. Dat zijn dan hoofdzakelijk de volkeren van het ontrouwe verbonds- of kerkvolk.

Dit is het wat wij hebben zien gebeuren in de tijd van de Grote Reformatie in de zestiende eeuw. De getuigen tegen de kerkzonden, Maarten Luther voorop, moesten Gode meer gehoorzamen dan de mensen. Het pauselijke Rome zat toen, wederom als een hoer, op een beest gelijk dat van Openb.13. Dat was dus niet dezelfde hoer en hetzelfde beest als in Openbaring is beschreven. Gog en Magog zijn immers nieuwe machten, zoals ook in het boek Daniël eens meerdere opeenvolgende oudtestamentische beestmachten werden beschreven. In bond met Europese overheden die Rome steunden, werden nu de getrouwen vervolgd, gelijk destijds naar Hand.4:27 Herodes met Pontius Pilatus met de heidenen en de volken van Israël de getuigen van Jezus vervolgden. Maar ook nu werden de hoer en de beestmachten uitgeschakeld als verdrukkende en kerkvervolgende machten. De HEERE betoonde de Gereformeerden in ons land zijn gunst, zodat zij als Jakobs zaad opnieuw in vrijheid mochten wonen (Psalm 85).

De Nederlandse Geloofsbelijdenis spreekt hierover in de artikelen 27 t/m 29. Daarin wordt de Roomse kerk beleden als een VALSE kerk, d.w.z. zij is geen kerk maar een sekte die zich met de naam van de kerk bedekt. Dat is geen kerk van Christus maar een kerk van de satan. De Gereformeerden vormden daarentegen de WARE kerk, d.w.z. de gebleven aloude kerk, waarin Christus zijn kerkvergaderend werk voortzet, de zeventuizend die de knie voor Baäl niet gebogen hadden.

De Rooms en blijven wel "kinderen des vleses", verbonden met vele voorrechten - o.a. heel de Bijbel van O.T. en N.T. hebben zij, terwijl zij tevens de sacramenten bedienen al is het verbasterd en niet naar Gods wil (vgl. Rom.3:2). Zij hebben deel aan heel een eeuwenlange kerk- of verbondsgeschiedenis. Hunner zijn de apostelen, de apostolische vaders, de martelaren en zoveel schitterende

historische kerken en kerkelijke goederen en uitingen van een eeuwenlange christelijke cultuur (vgl. Rom.9:4). En als zij niet bij hun ongelof blijven kunnen zij, net als de Joden, weer geënt worden op "hun eigen olijf".

Maar zij zijn niet meer: verbondsvolk van de HEERE. Zij zijn Ismaëlieten. De HEERE heeft hen gehaat zoals eens Ezau.

Want de HEERE handelt altijd met zijn volk naar de rechten van zijn verbond. Daarom bedient Hij alle eeuwen door de zegen en de vloek van zijn verbond. Niet alleen van de oudtestamentische maar ook van de nieuwtestamentische bondsbrekers gelden daarom de woorden uit het lied van Mozes (Deut.32:5):

"Verderfelijk hebben tegen Hem gehandeld,
die zijn zonen niet zijn maar een schandvlek,
een verkeerd en vals geslacht.

Petrus' Pinkster oproep in Hand.2:4 is steeds aktueel:

"Laat u behouden uit dit verkeerde geslacht"!

Helaas hebben de reformatoren in de zestiende eeuw dit niet naar de Schriften herkend. De Reformatie beschouwden zij als een soort grote schoonmaak van de kerk. Het was voor hen niet een bewaring van een REST, een OVERBLIJFSEL, de zeventuizend die de knie niet voor Baäl hadden gebogen. Ieder die lid was van de kerk vóór de Reformatie, bleef dat bij hen in beginsel ook toen de Reformatie kwam. Dat is wat later de volkskerkgedachte is genoemd. Deze landen waren volgens deze opvatting door de bekering tot het christelijk geloof in de middeleeuwen in Gods verbond opgenomen. Heel die "vaderlandse" kerk werd nu voortgezet in gereformeerde vorm.

Zo ging het ook elders in Europa. In Duitsland werd overeengekomen dat de landsvorst in elk vorstendom zou bepalen welke religie daar zou gelden: de Roomse dan wel de Lutherse. Op die manier zijn ook de Scandinavische landen Luthers geworden. In Engeland ontstond door de beslissing van de Engelse koning de Anglicaanse Kerk en in Schotland kreeg men door het werk van John Knox de Schotse Kerk. De Hugenoten in Frankrijk voerden ook in hele steden en landsdelen de Reformatie door. Het absolute koningschap van Lodewijk XIV heeft hen bijna uitgeroeid. Zo werd Europa ook politiek verdeeld, wat tot op vandaag nog doorwerkt.

Calvijn veroordeelde de vraag van de discipelen in Hand.1:6 als verharding in ongelof: in hun vraag waren volgens hem evenveel dwalingen als woorden. De discipelen hadden naar zijn mening nog steeds niet begrepen, dat Jezus' koningschap niet van deze wereld was maar een geestelijk koninkrijk in de harten van de mensen. Pinksteren was aldus ook voor Calvijn het begin van het Nieuwe Verbond met de gemeente van Christus op wie de Heilige Geest werd uitgestort. Het Oude Verbond was dan het verbond met de Joden, het verbond van: doe dat en ge zult daardoor leven. Theologisch wordt dan het onderscheid tussen Oud en Nieuw Verbond opgevat als een verschil tussen wet en evangelie, tussen werken en geloven.

Calvijn beschouwde ook Paulus' onderscheiding in Rom.9 tussen kinderen van het geloof en kinderen van het vlees als een onderscheiding BINNEN de kerk. Hierdoor ontstond de tweedeling van de gemeente in verkorenen en niet-verkorenen of verworpenen, ofwel wedergeborenen en onwedergeborenen, bekeerden en onbekeerden, kerkleden met een waar geloof en kerkleden met een historisch geloof, tijdgeloof e.a. De prediking werd een kenmerkenprediking: uit de voorbeelden of exempelen van de bijbelse personen en geschiedenissen moest men daarbij te weten zien te komen tot welke soort men behoorde. Naar Dordtse Leerregels I.12 tracht men dan langs "bevindelijke" weg verzekerd te worden van zijn eeuwige verkiezing. Hierdoor hebben vele Gereformeerden in ons land sedert de Nadere Reformatie getobt met de vraag: ben ik wel een uitverkorene, heb ik wel het waar zaligmakend geloof, ben ik wel bekeerd of wedergeboren, ofwel: ben ik alleen maar een kind van het vlees

of mag ik mij rekenen tot de kinderen van de belofte?

Calvijn kwam zo ook tot de onderscheiding van een zichtbare en een onzichtbare kerk. Tot de zichtbare kerk behoorden dan allen die zichtbaar of uiterlijk tot de kerk behoorden, maar tot de onzichtbare kerk behoren aldus alleen de uitverkorenen naar Gods eeuwige praedestinatie. In de scholastiek-mystieke theologie werd dit gemaakt tot een strak systeem, dat praktikaal werd uitgewerkt door een heel leger van oudvaders en oude schrijvers. Zo ontstond een bevindelijke spiritualiteit, die geheel verschilt van het nuchtere gelovige leven met de HEERE in het verbond van de liefde. Daarbij leiden verschillen ook gemakkelijk tot kerkscheuring. Immers, de zichtbare, uitwendige kerk van de uiterlijke godsdienst was toch niet zo belangrijk: het ging om de onzichtbare kerk en het inwendige verbond. Bij verschillen kon men dus wel uit elkaar gaan zonder dat het om de zaligheid ging. Want tot de ene onzichtbare kerk behoort dan toch wel elk waar gelovige, van welke zichtbare kerk hij ook lid is. Over dit alles zijn boeken vol geschreven. Maar heel duidelijk is toch wel hoe ernstig de gevolgen zijn geweest van de eigen wijsheid naar Rom.11:25!

8. De afscheiding van 1834

Tijdens de Grote Reformatie van de zestiende eeuw werd door de Gereformeerden dus niet bij het licht van Gods Woord gezien hoe in hun dagen de HEERE kwam met de volle wraak van zijn verbond over de al vele eeuwen steeds toegenomen ontrouw en afval van zijn volk. Als gevolg daarvan werden in de Gereformeerde Kerken niet alleen opgenomen de zeventuizend die de knie voor Baäl niet gebogen hadden maar kwam de kerk ook vol te zitten met een massa onbekeerd volk. Inplaats van dat men toen naar Gods gebod de kerkelijke tucht bediende en de hardnekkige onbekeerden van de kerk afsneed, verviel men tot de reactie van het piëtisme en de mystiek van de zg. Nadere Reformatie. Een minderheid trok zich terug in de conventikels maar de meerderheid van het kerkvolk leefde voort in een kerk die steeds meer het karakter kreeg van een moralistische staatskerk. Het rationalisme van de Verlichting werd daarin niet weerstaan in het geloof en weerlegd en bestraft. De geest van de brave burger heerste in de kerk: met een fatsoenlijk leven kwam je wel in de hemel.

Toen ds. Hendrik de Cock het waagde om hiertegen te waarschuwen en de dwaalleraars typeerde als wolven in de schaapskooi van Christus werd hij geschorst en afgezet.

In de Acte van Afscheiding wordt verklaard, dat de Nederlands Hervormde Kerk een VALSE kerk was geworden, waarvan men zich naar het in art.28 NGB beleden ambt der gelovigen afscheidde. Evenals de apostelen in Hand.4 en 5 moest men Gode meer gehoorzamen dan de mensen. De getuigen tegen het kwaad werden vervolgd en bestraft. En wat men hen deed, dat deed men Christus, hun Here. Zo waren dus tegen Gods heilige Knecht Jezus vergaderd Koning Willem I met zijn regering en de leidlieden van de Nederlands Hervormde Kerk met heel het ongelovige Hervormde kerkvolk. Daarom kwam in deze Afscheiding van 1834 opnieuw de nieuwtestamentische verbondswraak van de HEERE: 7x 7x 7x plus de laatste 7 plagen van het verbond naar Leviticus 26, de wet, waarvan geen tittel of jota zal verval- len eer alles zal zijn geschied. Zo werd nu de Nederlands Hervormde Kerk tot "Babylon". De afgescheiden predikant H.P.Scholte noemde dat: een protestantse wijk aan Babylon bijge- bouwd.

Toch onderkenden de Afgescheidenen niet hoe, in wat zich in hun geschiedenis voltrok, de Here kwam met zijn verlossend oordeel over de bondsbrekers. Zij zagen niet helder hoe ook nu weer Psalm 2 werd vervuld. Zij beseften niet half de ernst van het oordeel van God dat zich voor hun ogen voltrok. Zij begrepen niet hoe ook

in hun dagen Christus kwam op het witte paard van Openb.19:14-16 en het tegen Hem en de HEERE vergaderde volk van de Nederlands Hervormde Kerk hoedde met een ijzeren staf. Want zij hadden niet net als Petrus op de Pinksterdag de dag des HEEREN zien aanbreken zoals geprofeteerd door Joël, Amos en de andere profeten. Evenmin als Calvijn en de andere reformatoren in de zestiende eeuw onderkenden zij de bondshandel van de HEERE, die de bondsbrekers uit zijn kerkvolk uitroeide doch er Zich zeventuizend in het leven behield.

Wat waren de gevolgen hiervan?

In de eerste plaats, dat de belijdenis over de ware en de valse kerk niet meer naar de Schriften werd begrepen. De valse kerk werd opgevat als een onzuivere kerk, inplaats van als een sekte die juist helemaal geen kerk is. Vele Hervormden beschouwden zij als dwalende broeders en zusters, die ondanks hun ontrouw bondelingen van de HEERE bleven.

In de tweede plaats werd de Afscheiding verdedigd met het argument dat men de valse leringen en zonden binnen de Hervormde Kerk niet meer mocht verdragen. De Afscheiding werd gemaakt tot een onttrekking wegens de grote zonden en gebreken van de kerk. Het werd zo een goed mensenwerk in plaats van het werk van de HEERE, die Zich ontfermde over de Afscheidenen terwijl Hij de Hervormden uit zijn (ware) kerk verwijderde.

In de derde plaats bleef men Paulus' onderscheiding tussen kinderen van de belofte en kinderen van het vlees zien als een onderscheiding binnen de kerk. Heel de scholastiek-mystieke "bevindelikheden" van de Nadere Reformatie kwam daarin mee, met alle gevolgen ook daarvan.

In de vierde plaats waren er vele onenigheden en scheuringen, die deels ook weer werden hersteld op eigen wijze gronden. Zodoende ontstond een kerkpolitiek van tolerantie, die uiteindelijk leidt tot een valse oecumene.

Het centrale conflict onder de Afscheidenen was dat tussen de Drentse en de Gelderse Richting. Daarbij ging het over de kwestie die tot op vandaag de gehele "Gereformeerde Gezindte" verdeelt. Dat is de scholastiek-mystieke theologie over uitverkiezing, kerk en verbond.

In feite gaat het daarbij over de vraag hoe men moet komen tot de zekerheid van het geloof.

Bij de Drentse Richting werd de zekerheid gezocht in het gevoel van de onveranderlijke verkiezing. Pas als men de vruchten van die verkiezing in eigen leven waarneemt, ontstaat het gevoel der genade en kan men gerust zijn en geloven, dat men de zaligheid zal beërven.

Bij de Gelderse Richting zocht men de geloofszekerheid in Gods verbondsbeloften, zoals die aan iedere gedoopte zijn betekend en verzegeld. Kerklid-zijn, gedoopt-zijn, deel hebben aan de dienst der verzoening in de kerkelijke Woorddiensten, e.d. geven de zekerheid, dat men deel heeft aan het heil indien men het slechts niet ongelovig wegwerpt.

De fout bij beide Richtingen is, dat men Paulus' woorden in Rom.9 uit hun verbondshistorisch verband trekt en zo opvat als een stuk dogmatiek over Gods eeuwige praedestinatie. "Het is niet alles Israël wat Israël genaamd wordt", is dan een probleem en een bron van onzekerheid voor alle kerkleden.

Onder de Afscheidenen, na 1869 verenigd in de Christelijke Gereformeerde Kerk, bracht de inbreng van prof. Helenius de Cock de gemoederen tot rust. Volgens hem moest men handelen alsof er geen verkiezing bestond: pas achteraf kon men uit de vruchten van het geloof de conclusie trekken, dat men een uitverkorene was. Kerkelijk vond men elkaar in een binding aan de belijdenis, die zowel de aanhangers van de Drentse als van de Gelderse Richting hadden ondertekend. Beide opvattingen werden getolereerd als verenigbaar

met de Drie Formulieren van Enigheid. Onenigheid ontstond er opnieuw doordat na de Vereniging met de Dolerenden in 1892 dr.A.Kuyper zijn leer over de veronderstelde wedergeboorte naar voren bracht. In 1905 volgde daarover een pacificatie. Maar in 1942/44 werd door de synodes de leer van de veronderstelde wedergeboorte bij de doop kerkelijk bindend opgelegd. Dat leidde toen tot de Vrijmaking van 1944.

9. De Vrijmaking van 1944

Volgens de Synodale leer moest bij de doop de wedergeboorte van de dopeling verondersteld worden. Want God richtte zijn verbond alleen op met de uitverkorenen. Daarom hadden dus ook alleen de uitverkorenen recht op de doop als teken van het verbond. Deze redenering was onderdeel van het scholastieke systeem, dat gereformeerde theologen na de Grote Reformatie hadden ontwikkeld. Daarin bestonden onderling nogal wat verschillen, die vele discussies, verschillen en tegenstellingen hebben veroorzaakt tot kerk-scheuringen toe.

Na de strijd over die zaken tussen de Drentse en Gelderse Richting was men binnen de Christelijke Gereformeerde Kerk tot een kerkelijke tolerantie gekomen. Maar na de Vereniging met de Dolerenden in 1892 versterkte dr.A.Kuyper met zijn theologische dogmatiek de aanhang van de oude Drentse Richting. Daardoor werd deze leer, naar kuyperiaanse snit, gerekend tot "de gangbare leer" binnen de Gereformeerde Kerken in Nederland. Zo kwam het dan in 1944 tot de kerkelijke binding aan die leer. Daarmee maakte de Synode dus een einde aan de tolerantiepolitiek van voorheen, met alle konsekventies daaraan verbonden, zoals schorsingen en afzettingen van ambtdragers die dat niet wilden accepteren.

Deze synodale leer was gefundeerd op de misvatting, dat het onderscheid dat de apostel Paulus in Rom.9 maakt tussen kinderen van de belofte en kinderen van het vlees, een onderscheid is BINNEN de kerk. De kinderen der belofte werden opgevat als die leden van de kerk, die van eeuwigheid tot de zaligheid uitverkoren waren; dus uitverkoren van vóór de grondlegging der wereld. Maar Paulus onderscheidt in Rom.9 tussen de Joden van de synagoge des satans en de leden van de christelijke gemeente. Die weggebroken Joden noemt hij "kinderen van het vlees". Dat zijn dus bij hem wat wij nu met art.29 NGB noemen: de leden van de VALSE kerk.

Het kan dus duidelijk zijn dat heel deze scholasieke synodaal gereformeerde leer voortkomt uit de misvatting, die Pinksteren opvat als het begin van de zending door een reeds vergaderde christelijke kerk. Daardoor begreep men niet, dat Paulus optrad en sprak in een tijd van zware kerkstrijd en dat die de achtergrond en strekking van zijn woorden bepalen. Wanneer men echter denkt, dat Paulus bezig was met de opbouw van de nieuwe, sedert Pinksteren vergaderde christelijke gemeente, los van Gods bondshandel met het bestaande verbondsvolk van alle Joden, wordt Rom.9 t/m 11 tot een stukje kerkelijke dogmatiek. Verkiezing en verwerping worden dan niet betrokken op heel Gods historische bondshandel met zijn volk of kerk, maar op zijn onveranderlijke eeuwige uitverkiezing of verwerping van personen of individuen. Dat laatste -die uitverkiezing van voor de grondlegging der wereld - is een VERBORGEN zaak.

Maar Gods verbondshandel in de bediening van de zegen en de vloek in heel de verbondsgeschiedenis is een GEOPENBAARDE zaak.

Daarvan zegt de profeet Amos:

"Voorzeker, de Here HEERE doet geen ding, of Hij openbaart zijn raad aan zijn knechten, de profeten." Amos 3:7.

Elke christen heeft nu Gods Woord in de Bijbel. Overeenkomstig dat Woord kan en moet hij ook spreken of profeteren; dat is na Pinksteren de roeping van alle kerkleden: Hand.2:17 e.v.

Doordat de reformatoren in de zestiende eeuw Gods verbondshandel niet onderkenden in wat er toen in de kerk gebeurde, is men gaan redeneren vanuit de VERBORGEN verkiezing van God. Zodoende werd niet, zoals de Here het wil, de roeping nagekomen om naar Psalm 78 e.a.p. Gods werken in de verbondsgeschiedenis te vertellen, en te profeteren van wat de HEERE deed, doet en doen zal krachtens de geopenbaarde rechten van zijn verbond.

Hierdoor is men gaan zoeken naar en leven bij een bevinding van de onfeilbare vruchten van de verkiezing in het eigen hart en leven. Dáárin zocht men zijn geloofszekerheid en het leven met de HEERE. Maar de werkelijkheid van Gods verbondshandel met zijn volk in heden, verleden en toekomst gaat dan onopgemerkt voorbij. In plaats van het christenambt te vervullen als gelovig lidmaat van Christus' ware kerk, onttrekt men zich in een mystieke, eenzame, vermeende gemeenzaamheid met God.

Alle leden van de Gereformeerde Kerken in Nederland stonden in 1944 dus voor de keus. Aangezien die leeruitspraken en heel de daarbij behorende spiritualiteit tegen de wil van de Here waren, moest men Gode meer gehoorzamen dan de mensen. De HEERE zelf stelde voor die keus. Daarmee werd door Hem zeer duidelijk gemaakt dat Hij die synodale leer en daarmee heel de eeuwenlange nagevolgde mystiek-bevindelijke leer en praktijk veroordeelt en niet toereert in zijn kerk. Dit is van blijvend belang voor Gods kerk wereldwijd, tot aan het einde toe.

De Vrijmaking was aldus vrucht van een nieuwe loslating van de satan en van diens verleiding van de volkeren. De HEERE bediende ook nu weer de rechten van zijn verbond in zegen en in vloek. De Synodalen werden door de nieuwtestamentische verbondswraak weggebroken uit Gods verbond en gemaakt tot VALSE kerk. Maar de Vrijgemaakten werden gespaard door Gods goedertierenheid. Ook nu gold voor hen nu echter de waarschuwing van de apostel Paulus:

"over u goedertierenheid Gods,
indien gij bij de goedertierenheid blijft,
anders zult ook gij weggekapt worden." Rom.11:22.

10. De terebint omgehakt in de 'zeventiger jaren

De Vrijgemaakten hebben overwegend niet beseft hoezeer de Vrijmaking verbondswraak was van de HEERE over een valse leer en praktijk, ontstaan als gevolg van een misduiding van Pinksteren en een eeuwenlange eigen wijze godsdienstigheid. Prof.dr.K.Schilder en de Generale Synode van Groningen-1946 zagen de leeruitspraken en de Vrijmaking als een gevolg van een schending van de tot dan toe gevolgde kerkelijke tolerantiepolitiek. Daarom hoedden zij zich ervoor om tegenover de synodocratische leeruitspraken zelf andere leeruitspraken te stellen. Aanvankelijk werd door hen ook niet gesproken van VALSE leer maar van BOVENSCHRIFTUURLIJKE leer bij de Synodalen.

De meerderheid van het vrijgemaakte kerkvolk achtte de Vrijmaking van 1944 echter, evenals de Afscheiding van 1834 - een afscheiding van de VALSE kerk naar art.28-29 NGB. Deze stroming was zo sterk, dat de Vrijgemaakten naar buiten toe bekend stonden als kerkisten, die zichzelf voor de enige ware kerk hielden.

Vanaf eind vijftiger jaren kwam er wat dit betreft evenwel een heroriëntering. In de praktijk zag men buiten de vrijgemaakte kerken zoveel gelovige mensen en oprecht kerkelijk leven, dat de "warekerkideologie" niet was vol te houden.

Binnen de Verbondsraad van het G.P.V. ontstond een onderlinge strijd over de toelating van niet-Vrijgemaakten als leden. Ontkend werd, dat het ging om een strijd over de grondslag. Het werd voor-

gesteld als een kwestie van onenigheid van personen, die met de benoeming van een aantal andere verbondsraad-leden was opgelost. Maar niet alleen binnen het G.P.V., overal begon het wat dit betreft te rommelen. Er waren zoveel interpretaties van de belijdenis over de ware en de valse kerk, dat het gezag daarvan teloor ging.

Prof.C.Veenhof bracht hierbij ook de leerstrijd tijdens de Vrijmaking te pas. We hadden toen weer leren zien, dat elke doop een volle doop is en Gods verbond verzegelt, zo zei hij. Welnu, dan moesten we in onze omgang met hen dus wel bedenken, dat al die gedoopte mensen net als wij Vrijgemaakten bondelingen van de HEERE waren. Zo ging men dan spreken over een christelijk Nederland, een gedoopt Europa en het bondsvolk van het christelijke Westen. En de tegenstelling tussen ware en valse kerk naar art.29 NGB werd gelijkgesteld met de scheuring van het verbondsvolk tussen het tweestammenrijk Juda en het tienstammenrijk Israël onder het Oude Verbond.

Deze leer werd ook bevorderd door de manier, waarop men het zg. subjectivisme bestreed. De tobbers, die niet dorsten te geloven omdat zij bij zichzelf (nog) niet de vruchten van de verkiezing zagen, wees men op hun doop en bondeling-zijn. U bent toch gedoopt en in Gods verbond opgenomen? Welnu, dan heeft de Vader tot u gezegd: "U bent mijn kind"; en de Zoon: "Ik ben voor u gestorven"; en de Geest: "Ik wil in u wonen en u tot lidmaat van Christus heiligen"! Dat behoeft u enkel maar te geloven en niet weg te gooien wat u in Christus HEBT!

Op die manier ging men ook spreken buiten de kerk tot de leden van valse kerken en sekten: U bent toch gedoopt? Werp dan toch niet weg wat u is toegezegd en wat u in Christus HEBT!

Ja, dit werd zelfs de basis voor de evangelieverkondiging tot heidenen en ongedoopte gesaeculariseerde mensen. Op grond van Hand.2:39 is de belofte ook voor allen die verre zijn en tot wie de evangelieprediking komt: zij worden daardoor getrokken binnen het verbond en daarom kan ook tot hen aldus worden gesproken. Doordat het bondeling-zijn tot grond werd gemaakt voor de geloofs-zekerheid, hield men hier fanatiek aan vast: "Je blijft bondeling tot in de hel", zo werd gezegd.

Wij hebben dit "verbondsmethodisme" genoemd.

Het verbond wordt een "methode" om de verzekerdheid van het geloof op te wekken.

Onder deze "verbondsmethodisten" ontstonden nu twee partijen. Hun streven is grofweg aldus te typeren: de eerste partij zei: "God wil eenheid", de tweede: "God wil scheiding".

De eerste partij schaarde zich hoofdzakelijk rond het blad "Opbouw".

De tweede partij vond in "De Reformatie" haar spreekbuis.

De eerste partij wilde samenspreking met de Synodalen, de andere wilde dat niet. Uit de eerste partij kwam de zg. Open Brief voort van ds.B.Schoep c.s. aan de wegens zijn actie tot samenspreking in Groningen geschorste ds.A.van der Ziel.

Het principe van de tweede partij is waarschijnlijk nooit beter verwoord dan in het rapport inzake de zgn. samenspreking met de Synodalen, rapporteur ds.P.K.Keizer, op de Generale Synode van Bunschoten-Spakenburg 1958-59. Met veel Schriftverwijzing werd daarin betoogd, dat de HEERE de verdeeldheid van het verbondsvolk juist WIL!

"Telkens wanneer de Kerk, zowel van Oud als Nieuw Verbond van Hem afdwaalde en Zijn Heilige Geest weerstond en Hij tot wederkeer riep, ontstond er verdeeldheid onder het Bondsvolk, zodat ze er zelfs toe kwamen Zijn profeten te doden en Zijn getuigen te stenigen."

"En op de Pinksterdag maakte Hij allen, die Hem volgden, vrij van de kwade herders, toen Hij riep door de mond van Petrus: "wordt behouden van dit verkeerd geslacht" (der Schriftgeleerden en Farizeeën) Hand.2:40 d.i.: "onttrekt u of scheidt u af, opdat gij behouden moogt worden" (Kanttekening) "Deze verdeeldheid onder het ene verbondsvolk was niet tegen Gods wil, alsof ze zich eigenlijk moesten schamen voor de wereld, integendeel, zij was vrucht van Gods ontferming..."

In de jaren 1967-'70 kwam het tussen deze partijen tot de scheuring van kerken "binnen" en "buiten" het kerkverband. Later noemde men hen: Geref.Kerken Vrijgemaakten Nederlands Geref. Kerken. Bij deze scheuring werd van binnenverbandse zijde het zogenaamde "wegroepingskerkrecht" gevolgd. Zonder dat een kerk tot VALSE kerk was geworden (volgens de merktekenen daarvan beleden in art.29 NGB), kon men zich volgens dat "kerkrecht" afscheiden. Ontrouw aan belijdenis en/of kerkenordering was daarbij grond voor onttrekking en verbreking van het kerkverband.

Van onze kant is sedert eind vijftiger jaren tegen deze leringen en praktijken gestreden. Wat de belijdenis van de ware en de valse kerk betreft: het ambt aller gelovigen naar art.28 NGB omvat heel onze dienst als leden van Christus' lichaam naar Ef.4 e.a.p. Wie daarom Gods ordinantie om zich bij de (ware) kerk te voegen niet nakomt, begaat daarmee niet slechts "een dagelijkse zonde der zwakheid" maar die lééft in de zonde en heeft, zolang hij in die zonde blijft, geen deel aan Christus. Zij, die zich aan de kerk onttrekken zijn "niet van het geloof" maar "van degenen die zich onttrekken ten verderve" (Hebr.10:39). Wie zegt, dat een belijdenis als die over de ware en de valse kerk in art.29 NGB "niet vol te houden is" (omdat hij in de praktijk daarbuiten nog zoveel gelovige mensen ziet), die heeft de norm losgelaten. En wat is er dan op den duur nog wél vol te houden?! Geen homoseksuele praksis: niet vol te houden; geen seks buiten het huwelijk: niet vol te houden; geen vrouwen in het bijzonder ambt: niet vol te houden; maagdelijke geboorte van Christus: niet vol te houden; schepping in zes dagen: niet vol te houden; enz., enz. Met de praktische verloochening van art.28-29 NGB was seacularisatie al begonnen.

Bij de Vrijmaking ging het over, de kinderen binnen de kerk.

Een kind wordt niet gedoopt omdat het gelooft of wedergeboren is maar omdat de HEERE al tegen Abraham in Gen.17 heeft gezegd: Ik ben uw God en de God van uw zaad. De kleine kinderen in de kerk

zijn in het verbond ook al geloven zij nog niet. Maar als zij groot worden moeten zij wel geloven willen zij in het verbond blijven. Indien zij geen geloofsbelijdenis willen doen en zich aan de kerk onttrekken, zijn zij geen leden meer van de kerk, en hún kinderen worden dan ook niet meer gedoopt.

In een tijd van deformatie worden in de kerk ook de kinderen van ongecensureerde ongelovigen gedoopt. Calvijn verwees in dat geval naar een tekst als Ezech.16:19-21, waar de HEERE de kinderen die Israël aan de Moloch geofferd had "MIJN kinderen" noemt. Het doopsformulier verwijst ook naar wat Christus deed toen Hij de kinderen van het merendeels ontrouwe bondsvolk van zijn dagen op aarde omhelsde, de handen oplegde en zegende. Hunner was het Koninkrijk der hemelen! Barmhartig en genadig is de HEERE en groot van goedertierenheid.

Maar als de dag des HEEREN komt worden de bondsbrekers met hun kinderen gedood, ofwel: weggebroken uit de olijf. De mensen van de valse kerken zijn daarom geen bondelingen meer, evenmin als de Ismaëlieten en Edomieten.

De doop buiten de ware kerk geschiedt altijd tegen Gods ordinantie en maakt van de dopeling evenmin een bondskind als het aanhoren van de evangelieprediking een ongelovige buitenkerkelijke tot bondeling en kerklid maakt. Maar het is wel een voorrecht

als genoemd in Rom.9:4, waardoor bij blijvende verharding het gericht en de verdoemenis des te zwaarder worden.

"Heel het gedoopte Westen Gods verbondsvolk" is dus VALSE LEER !

Het verbond is ook geen middel om tot geloof en bekering te komen. Het verbond is de tweezijdige relatie tussen de HEERE en zijn volk. In die relatie is er, wat prof.K.Schilder noemde, een "mutuum convenire", een omgang in liefde die van twee kanten komt. Het verbond is wel eenzijdig in zijn ONTSTAAN maar het is tweezijdig in zijn BESTAAN. Daarom: zonder geloof kan het verbond niet blijven bestaan. Bij bondsbreuk komt de verbondsvloek of -wraak van het verbond, te weten DE DOOD. En "dood" dat is in de Schrift: gescheiden zijn van God als Vader, gescheiden zijn van God-Jahwe, uit het verbond uitgevallen zijn (K.Schilder, "Wat is de Hel?", blz.93/94).

Wat het rapport-Keizer betreft kunnen we kort zijn.

Waarom heeft de Here Jezus toen Hij op aarde was zich niet van de zondaars afgescheiden? Dat had Hij volgens dat rapport toch wél moeten doen want dan wilde God toch verdeeldheid, nota bene: kerkelijke verdeeldheid!

Wel, als Christus Zich toen had afgescheiden zou Hij niet op Golgotha zijn gekruisigd en waren wij nog in onze zonden. En als Hij dat eigenlijk wél had moeten doen maar het toch niét deed, dan was Hij een overtreder van de ordinantie van God geweest en daarmee geen volkomen Zaligmaker, en dan zou er dus voor niemand verzoening met God zijn geweest.

Voorts roept Petrus in Hand.2:40 niet op tot onttrekking en afscheiding van een reeds bestaande VALSE kerk, maar hij roept op tot bekering, dat is onttrekking en afscheiding van hun grote zonde dat zij de Christus gekruisigd hadden.

Een kerklid, dat zich van zware zonde bekeert, WORDT daardoor geen lid van de kerk maar hij BLIJFT juist kerklid, terwijl hij bij verharding zou zijn afgesneden.

Ons getuigenis tegen al dit kwaad in de ongedeelde Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) leidde er toe, dat, na verhuizing eind 1967 van Voorburg naar Nunspeet, onze attesties niet werden aanvaard. Zonder kerkelijke tuchttoefening zijn wij op die manier buitengesloten. Classis, Particuliere Synode, Generale Synode en al de wettige Geref.Kerken in Nederland en de met hen corresponderende kerken in het buitenland veranderden daar niets aan ondanks al onze verzoeken in de jaren 1968-1976. Sedert dien zijn wij door hen allen behandeld als de heiden en de tollenaar (Matth.18:17).

De laatste Generale Synode die ons veroordeelde, was die van Hattem in 1972. Zij grondde deze veroordeling vooral op de geschiedenis van Pinksteren.

Wij waren er volgens deze Synode aan voorbijgegaan, dat de apostelen en discipelen op de Pinksterdag reeds bijeen waren als de vergaderde gemeente van Christus.

Dat is dus overeenkomstig het eerste antwoord op de vraag aan het begin van deze brief.

Wij hebben trachten aan te tonen, dat dit een antwoord is, dat blijk geeft van de eigen wijsheid, waarvoor de apostel Paulus de Romeinen waarschuwt (Rom.11:25). Door de eeuwen heen heeft die eigen wijsheid de Schriften voor een belangrijk deel onder een bedekking gelegd, zodat het licht van Gods Woord niet helder meer kon schijnen. Zeer velen zijn daardoor verdwaald op sektarische wegen of terechtgekomen in valse kerken en sekten.

Ds.H.Knoop, die op 11 augustus 1944 de Vrijmakingsbijeenkomst leidde in de Lutherse Kerk in Den Haag, hield op de Schooldag in Kampen van 1949 een toespraak, waarin hij wees op Psalm 78. De wonderen en werken van de HEERE in heel de verbondsgeschiedenis moeten worden verteld aan het volgende geslacht. Want als die werken worden vergeten, is dat de oorzaak van nieuwe afval en bondswraak.

Daarom riep ds.Knoop het door de HEERE in 1944 vrijgemaakte verbondsvolk op om ook over het werk van de HEERE in de Vrijmaking van 1944 e.v. te vertellen naar de stijl van Psalm 78.

Wij hebben dat gedaan en daarom getuigd tegen het vergeten en verbasteren van Gods werken door een valse leer over kerk en verbond en de kerkelijke scheurmaking van de jaren 1967-'70. Maar wij zijn als getuigen gedood: kerkelijk buitengesloten of geëxcommuniceerd. Vele jaren leven wij nu al in ballingschap, terwijl Jeruzalem is verwoest.

Komt er in Nederland nog een opstanding uit het dal vol dorre doodsbeenderen?

Of is de plasregen van Gods genade hier voorgoed voorbij?

In het roepingsvisioen van Jesaja 6 zegt de HEERE, dat Hij de boom van het verbondsvolk geheel zou omhakken. Maar toch zou de tronk van die gevelde boom opnieuw uitlopen, gelijk die van een terebint of eik. Paulus zegt in 1 Kor.15:36 tot de Korinthiërs:

"Wat gij zelf zaait, wordt niet levend of het moet gestorven zijn..."

De omgehakte boom is dood en het gezaaide zaad is gestorven. Maar God geeft leven uit die dood: de boom loopt weer uit en het zaad komt op. Een nieuwe christelijke kerk, een nieuw Jeruzalem nederdalende uit de hemel van God.

Opdat Gods werken op deze aarde klaar komen en de eeuwige sabbatsrust komt voor het ganse volk van God.

"Laten wij er dus ernst mee maken om tot die rust in te gaan, opdat niemand ten val kome door dit voorbeeld van ongehoorzaamheid te volgen." Hebr.4:11.

* * *

Op 4 april 2013 zonden wij aan u toe het door mij geschreven boek "PROFETEER MENSENKIND".

Daarin worden de zaken, waarover deze brief handelt, veel uitvoeriger beschreven en uitgelegd (in ruim 600 getypte bladzijden, gekopieerd en gebonden in 2 ringbanden).

Ook daarna heb ik u daarover nog dringend geschreven.

U hebt dit alles tot op heden doodgezwegen.

Advertenties in uw kranten leidden tot geen enkele bestelling.

In deze "Pinksterbrief" wil ik u nogmaals op deze dingen wijzen. U bent verantwoordelijk als inlichters en voorlichters van het orthodox gereformeerde deel van het Nederlandse volk.

In mijn boek en in deze brief heb ik u gesproken over de "magnalia Dei", de grote werken Gods, die Hij op de Pinksterdag begon maar waarmee Hij sedert dien door Christus is voortgegaan in heel de nieuwtestamentische verbonds- of kerkgeschiedenis.

Die grote werken van God worden vandaag verbasterd, verduisterd en verloochend door een valse oecumene en een algemene dan wel orthodoxe eenheid.

Wanneer wij oproepen tot een vertrek uit het Babel van valse kerken en sekten overeenkomstig de belijdenis in art.28-29 NGB worden wij veroordeeld als kerkisten en dergelijke kwalificaties van onchristelijkheid.

De gedode getuigen worden bespot en men laat niet toe dat zij in een graf worden bijgezet en men smaadt:

"God zal hen nu niet meer verlossen als weleer: hem is geen heil beschoren" Ps.3.

Maar de HEERE ziet van Sion neer en hoort onze gebeden.

God, onze hemelse Vader, zal Zijn Koninkrijk doen komen.

Want Christus is onze Koning van Israëls God gegeven.

Het is de gang van Gods Gezalfde die gesmaad wordt.

Daarom zingen wij met Psalm 89 tenslotte toch:

"Gij immers wilt of zult nooit onze hoop beschamen. De HEER zij eeuwig lof en elk zegg': "Amen, amen".

Bij de dodenherdenking op 4 mei werd onlangs gezegd:
"Wie het verleden niet wil zien, heeft geen toekomst."
Dit geldt zeker van de kerkgeschiedenis, die verbondsgeschiedenis is. Want wie de grote werken van God daarin niet wil vertellen overeenkomstig de Schriften van O.T. en N.T., die heeft geen deel aan de grote toekomst van het volk van God.
Die grote werken werden op de Pinksterdag verteld VOORDAT de dag des HEEREN aanbrak. Die dag is daarna gekomen. Sedert dien zijn er nog andere van zulke dagen geweest.
Zij alle zullen worden vervuld en bevestigd op de laatste grote dag, die heel de kerk- en wereldgeschiedenis zal afsluiten.
Daarom geldt het ook nu nog:
"Al wie de naam des HEEREN aanroept zal behouden worden."
Wie zich niet bekeren willen en hun zonde niet willen zien en belijden, veroordelen ons als de meest enghartige kerkisten. Maar het is net andersom: er is geen rijker evangelie dan dit evangelie van geloof en bekering.
Laat u dan behouden, opdat u met de volheid uit Jodendom, Christendom en Heidendom moogt binnengaan in de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem op de nieuwe aarde en daar God om al zijn grote werken moogt loven temidden van de grote schare die niemand tellen kan.

Met vriendelijke groet en hoogachting,

W. G. P. DE VRIES

Op deze brief kwam geen enkele reactie.

BIJLAGE 2

S T I C H T I N G M A R T Y R I O N
=====

Op 2 maart 1982 werd te Lelystad de Stichting Martyrion opgericht
Citaat uit de Statuten, artikel 2 :

1. "Het doel van de stichting is het bewaren en uitdragen van het getuigenis aangaande: "des HEEREN roemrijke daden, zijn kracht en de wonderen die Hij gewrocht heeft" (Psalm 78:4b) in de vergadering van de ene heilige christelijke kerk.

2. De stichting erkent daarbij als norm de Heilige Schrift, van welke inhoud de kerk belijdenis heeft gedaan in de Drie Formulieren van Enigheid. Het getuigenis dat de stichting zich ten doel stelt te bewaren en uit te dragen, is mitsdien gegrond op het geloof in de verbondstrouw van God, die ook in het Nieuwe Testament aan zijn kerk of verbondsvolk de rechten van zijn verbond heeft bediend, namelijk in verbondszegen wanneer de kerk getrouw was en in verbondsvloek of -wraak wanneer de kerk ontrouw was. Dit houdt in, dat de stichting ervan uitgaat, dat de bediening van de nieuwtestamentische verbondswraak ertoe heeft geleid, dat er in de loop der kerkgeschiedenis zijn ontstaan verscheidene valse kerken (overeenkomstig artikel 29 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis), wier leden aldus door de verbondswraak uit het leven in Gods verbond en gemeente werden uitgeroeid.

Nochtans wil God Zich - naar het evangelie van de apostel Paulus in Romeinen 11 - ontfermen over alle geliefden om der vaderen wil die zich bevinden in verschillende valse kerken en secten, en hen opnieuw enten op de olijf van Gods verbond en gemeente.

Hiervoor is nodig, dat zij niet bij hun ongeloof blijven, maar zich naar artikel 28 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis afscheiden van degenen die niet van de kerk zijn en zich voegen bij de echte of ware kerk.

Door het uitdragen van voornoemd getuigenis wil de stichting hiertoe oproepen en aldus mede dienstbaar zijn aan het "leven uit de doden" naar Romeinen 11:15 en de wederopbouw van de ware oecumenische christelijke kerk. Overeenkomstig deze norm is het getuigenis, dat de stichting zich ten doel stelt te bewaren en uit te dragen, also uitdrukkelijk een getuigenis tégen de pseudo oecumene, welke met voorbijgaan aan en ontkenning van de getrouwe verbondshandel des HEERENh een eenheid boven "geloofsverdeeldheid" profeteert en wil bewerken.

3. De stichting wil haar doel bereiken door:

- a. het in bewaring nemen en houden van correspondentie, bescheiden en ander documentatiemateriaal. van belang voor de bestudering van de kerkgeschiedenis, in het bijzonder sedert de Vrijmaking van negentienhonderd vier en veertig.
- b. het vermenigvuldigen en verspreiden van lectuur."

Van de navolgende geschriften uit de kerkstrijd binnen de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) in Nederland gedurende de jaren zeventig van de twintigste eeuw zijn nog restanten in bewaring.

1. GOUD; 142 blz.A4 gestencild.
Open brief aan prof.J.Kamphuis d.d. 25 september 1971.
Bespreking en weerlegging van het door prof.J.Kamphuis onder-
wezen zg. "wegroepingskerkrecht", dat door de kerken is gehan-
teerd, en in de jaren 1967-1970 heeft geleid tot de scheuring
tussen kerken "binnen" en "buiten" het kerkverband.
Als bijlagen zijn opgenomen:
  1. Het artikel "Avondmaal en Gemeenschapsoefening" uit
"De Wachter" van januari 1969.
  2. Het artikel van prof.B.Holwerda in "De Reformatie" van
7 oktober 1950 onder de titel "Het Geheim der waarachtige
Reformatie". ("De Geest des HEERENh toog Gideon aan".)
2. GETUIGENIS; 210 blz.A4 gestencild.
Dit boek begint met een verklaring van het schriftuurlijk
gebod om te GETUIGEN tegen ontrouw en valse leer in de kerk.
Vervolgens wordt de valse leer over Gods verbond en kerk,
waartegen wordt getuigd, in het kort aangewezen en weerlegd.
Daarna volgt een volledige documentatie van onze kerkstrijd
vanaf de Blauwe Brief van 30 maart 1967 tot en met onze brief
van 30 maart 1972 aan de Generale Synode van Hattem-1972.
3. WEERLEGGING; 157 blz.A4 gestencild.
Bevat de volledige tekst van het antwoord van de Generale
Synode van Hattem-1972 op onze brieven aan hen, opgenomen in
GETUIGENIS, alsmede het complete synodale commissierapport.
Vervolgens wordt dit alles besproken en weerlegd.
4. "BUITENPOST", door J.Y.Poortinga, 130 blz.A4 gestencild.
Volledige documentatie van de strijd van de Poortinga's in de
kerk van Buitenpost tegen de leer van ds.J.H.Veefkind over de
heiligmaking van kerk en gelovigen in belofte en niet in
werkelijkheid.
5. "WAAKT" door H.Elsinga, 190 blz.A4 gestencild.
De wacht van H.Elsinga tegen de valse leer over de kerk door
de predikanten J.Keuning en I.van Til in de kerk van
Haulerwijk in de jaren 1965-1972. Alsmede een viertal bijlagen
betreffende de kerkstrijd.
6. MARANATHA, 227 blz.A4 gestencild,
Dit boek begint met de uitleg van het woord "Maranatha" en de
actuele betekenis daarvan met betrekking tot de Gereformeerde
Kerken (vrijgemaakt, binnen en buiten verband) in Nederland,
d.d. mei 1977.
Tegen de achtergrond van de voorafgaande Nederlandse Kerkge-
schiedenis wordt een bespreking en overzicht gegeven van de
kerkstrijd, die sedert einde vijftiger jaren van de twintigste
eeuw moest worden gevoerd binnen de Gereformeerde Kerken
(vrijgemaakt).
Opgenomen zijn vervolgens:
  1. De brief, van 31 oktober 1975 aan alle wettige kerken
Gereformeerd Vrijgemaakt binnen en buiten verband, van een
zeventiental ondertekenaars.
Toegevoegd is een lijst met de adressen van alle Nederlandse
Kerken (280) aan wie deze brief van 31 oktober werd toege-
zonden vergezeld van de bijlagen GOUD, GETUIGENIS,
WEERLEGGING, "BUITENPOST" en WAAKT.
  2. De herinneringsbrief van 25 augustus 1976 aan alle kerken
die die op de brief van 31-10-1975 nog niet hadden geant-
woord.
  3. Het antwoord van de kerken.
Compleet overzicht van alle ontvangen reacties met onze
afsluitende brieven ten antwoord.

4. De correspondentie met de buitenlandse kerken, met wie de Geref. Kerken, Vrijgemaakt, contact onderhielden, inclusief de laatste brief van 4 juni 1977, waarmee de zeventien ondertekenaars van de brief van 31 oktober 1975 deze buitenlandse kerken vroegen hen te willen aanvaarden als de overgebleven rest van Gods kerk in Nederland en hen te willen helpen.
Al deze kerken in het buitenland ontvingen de complete bijlagen nl. GOUD, GETUIGENIS, WEERLEGGING, "BUITENPOST" en WAAKT.
Geen van deze kerken heeft positief gereageerd.
5. Eendrietal bijlagen, waaruit mede de buitensluiting van de getuigen blijkt.

Latere geschriften van P.de Vries

ONTWIJK, 134 blz.A4 stencil.

In 1986 geschreven bespreking van de afscheiding van ds.Joh.Hoorn en de zijnen in Grootegast. Reden voor het schrijven hiervan was, dat een zuster, die onze zondagse huisgodsdiensttoefeningen bijwoonde, de afscheidingsvergadering van de groep Hoorn in Grootegast bezocht.

TOT VREDE GEROEPEN, 17 blz.A4, stencil.

Wat de tekst van 1 Corinthe 7:12-13 ons leert in het geval een van de echtgenoten het niet accepteert, wanneer de ander zich afscheidt van de valse en voegt bij de ware kerk.

PROFETEER MENSENKIND

591 blz.A4 getypt en gecopieerd, in 2 ringbanden.

In de jaren 2005 - 2011 geschreven boek, waarin tegen de achtergrond van Schrift en Historie, vooral de kerkgeschiedenis na de Vrijmaking van 1944 wordt belicht; en hoe deze is uitgelopen op de bediening van de verbondswraak door de HEERE, waardoor de Geref. Kerken Vrijgemaakt en Nederlands Gereformeerd tot VALSE kerken zijn geworden overeenkomstig art.29 NGB.

OPENBARING IS EEN OPENBARING

305 blz.A4 getypt en gecopieerd; in ringband.

In de tachtiger jaren van de vorige eeuw begonnen boek over de Openbaring aan Johannes, dat na meer dan twintig jaar in 2015 werd gecompleteerd.

Zoals Christus de Emmaüsgangers uit al de oudtestamentische Schriften uitlegde en bewees, dat de Christus moest lijden, zo legt Hij in de Openbaring aan Johannes en de zeven gemeenten met al de Schriften van het Oude Verbond uit, hoe Hij in hun dagen, door de bediening van de zevenvoudige verbondswraak van de HEERE naar de werkelijkheid van Christus, het koningschap voor Israël herstelt.

Dit is het Woord van God voor wat Hij ook deed en doet in alle volgende eeuwen van de verbonds- of kerkgeschiedenis, wanneer Hij de rechten van zijn verbond bedient en zijn gedeformeerde kerk tot reformatie brengt en velen in een nieuwtestamentische babylonische ballingschap voert.

Aangezien de profetie van dit boek door zovelen niet is verstaan en bewaard, zijn over hen de plagen uitgestort, die in Openbaring beschreven zijn; dat is de verbondswraak naar Lev.26 en Deut.28.

GAAT UIT VAN HAAR

blz.A4 getypt, deels gestencild, deels gecopieerd, in 3 banden. In 1978 begonnen en vele jaren later, in 2015-2017, afgeschreven boek.

Kerkelijke verdeeldheid is naar Gods Woord onmogelijk.

De Schriften over het ontstaan van secten, scheuringen en valse kerken.

Wie niet voor eeuwig willen omkomen moeten uit Babel uitgaan.

Niet de mensen bepalen wanneer de maat van de ongerechtigheid vol is en zij zich moeten afscheiden, maar de HEERE doet dat. Omdat Hij zo lankmoedig en genadig is en niet wil dat sommigen verloren gaan, kwam de Grote Reformatie pas in de zestiende eeuw en niet véél eerder.

Ook de Afscheiding en de Vrijmaking kwamen er daarom pas na tijden van dwaling en deformatie.

Maar omdat de kerkmensen niet letten op het doen van de HEERE, heeft Hij hen afgebroken en niet opgebouwd.

De Nederlandse kerkgeschiedenis is daardoor sedert 1975-'76 uitgelopen op één groot Babylon van secten, scheurkerken en valse kerken.

Wie zich verhardden, willen een Babylonische eenheid bouwen. Alleen als de HEERE nog bekering wil schenken van geliefden naar de verkiezing om der vaders wil. zal het dal vol dorre doodsbeenderen tot leven komen en zal er een uittocht komen uit Babel en een herbouw van Jeruzalem.

Anders zal er in Nederland geen ware christelijke kerk meer zijn en zal de HEERE elders zijn kerkvolk bewaren of zal Christus wederkomen op de wolken van de hemel.

INHOUDSOPGAVE

Blz.

INLEIDING

3

eerste deel:

"IK GELOOF ÉN KERK"

I. BESTAAT ER KERKELIJKE VERDEELDHEID ?

1. MEER DAN 50 KERKEN IN NEDERLAND ? 9
2. KERKELIJKE VERDEELDHEID = JEZUS IS GEEN HOGEPRIESTER 9
3. KERKELIJKE VERDEELDHEID = JEZUS SPRAK DE WAARHEID NIET 10
4. KERKELIJKE VERDEELDHEID = JEZUS IS GEEN KONING 11
5. KERKELIJKE VERDEELDHEID = JEZUS IS DE CHRISTUS NIET 13
6. KERKELIJKE VERDEELDHEID = ER ZIJN GEEN CHRISTENEN 14
7. ER KAN MAAR ÉÉN KERK BESTAAN ! 18

II. HET ONTSTAAN VAN SCHEURKERKEN

1. KERKEN VAN KETTERS ZIJN GEEN KERKEN 20
2. VOLGENS DE SCHRIFT ZIJN SCHEURMAKERS TEVENS KETTERS 21
3. ONTROW OF DEFORMATIE VAN DE KERK 22
4. ROEPING VAN DE CHRISTENEN BIJ DEFORMATIE 24
5. DE HYPOSTOLE VAN DE SCHEURMAKERS 29
6. DE HYPOSTOLE LEIDT TEN VERDERVE 33
7. KERKEN VAN SCHEURMAKERS ZIJN GEEN KERKEN 36

III. HET ONTSTAAN VAN VALSE KERKEN

1. WAT WIJ VERSTAAN ONDER "DE VALSE KERK" 38
2. HET VERBOND BEPAALT DE GESCHIEDENIS 41
3. DE VERBONDSWRAAK ONDER HET OUDE TESTAMENT 44
4. DE KOMST VAN HET NIEUWE TESTAMENT EN DE VERBONDSWRAAK 46
  - 4.1 Schaduwen in O.T., werkelijkheid in N.T. 46
  - 4.2 Schaduwen waren sacramenten 47
  - 4.3 De schaduw van het land Kanaän 47
  - 4.4 De schaduw van het volk Israël 47
  - 4.5 Overige schaduwen 48
  - 4.6 Niet aan de uiterlijke tekenen blijven hangen 48
  - 4.7 Verstaan schaduwen noodzakelijk voor verstaan H.Schrift 48
  - 4.8. Verstaan werkelijkheid afhankelijk van verstaan schaduw 48
  - 4.9 De werkelijkheid van het land Kanaän 48
  - 4.10 De werkelijkheid van Kanaän nu nog belofte 49
  - 4.11 De werkelijkheid van het volk Israël 49
  - 4.12 Werkelijkheid, die deels vervuld deels nog belofte is 50
  - 4.13 Reeds vervulde werkelijkheid 50
  - 4.14 Drie mogelijkheden t.a.v. vervulling van beloften 51
  - 4.15 De bediening verschilt maar de substantie blijft gelijk 51
  - 4.16 Schaduw en werkelijkheid van de verbondswraak 51
  - 4.17 Nieuwtestamentische verbondswraak is niet minder zwaar 52
  - 4.18 Wanneer in het N.T. de HEERE zelf komt met de verbondswraak over zijn volk worden de verharderen tot valse kerk 52
  - 4.19 Ongelovigen zijn voor deze verbondswraak blind 53
  - 4.20 Bediening verbondswraak komt geleidelijk aan tot volle zwaarte 53
  - 4.21 Hoe de verbondswraak komt over een ontrouwe kerk 53

561

5.	HET ONTSTAAN VAN "DE SYNAGOGE DES SATANS	54
5.1	De synagoge des satans	54
5.2	De synagoge des satans, de eerste valse kerk in het N.T.	56
5.3	De synagoge des satans, alleen te zien door het geloof in het O.T.	56
5.4	De synagoge des satans ontstaat pas na Pinksteren	57
5.5	Jezus' kruisdood strekt niet tot oordeel	57
5.6	Pas het werk van de H.Geest maakt de weg vrij voor het oordeel	58
5.7	Tweede maal kruisigen van Christus is oorzaak van het ontstaan van de synagoge des satans	59
5.8	de komst van het N.T. is geen verbondswraak	59
5.9	het samenkomen van de discipelen vóór Pinksteren was geen vergadering van ware tegenover valse kerk	60
5.10	Het koningschap voor Israël als tot niet gekomen	60
5.11	Thema Handelingen: het herstel van het koningschap voor Israël	61
5.12	De tijden en gelegenheden niet van te voren bekendgemaakt	61
5.13	Het herstel vanaf Jeruzalem tot aan het uiterste der aarde	62
5.14	Het getuigenis brengt de crisis	62
5.15	Het Sanhedrin schrijft zichzelf meer macht en autoriteit toe dan Christus	63
5.16	De apostelen zijn Gode meer gehoorzaam dan de mensen	63
5.17	De Sanhedristen vergaderd tegen de HEERE en zijn Gezalfde	64
5.18	De crisis werkt door en brengt achtereenvolgens overal de scheiding	65
6.	DE BEVESTIGING VAN ROMEINEN 9 t/m 11	65
6.1	De "middelmuur des afscheidsels (St.Vert.) gebroken	65
6.2	de moeite van de gelovige Joden met de komst van het N.T.	65
6.3	De christelijke Joden door de bekering der heidenen toch versterkt	66
6.4	Misverstanden en eigenwijsheid i.v.m. verdwijning schaduwen en bondswraak over Israël	66
6.5	Romeinen 9 t/m 11: zwaar om te verstaan, door velen verdraaid, toch onmisbaar ten leven	67
6.6	Hoe staat het met de Joodse voorrechten en Gods * verbondstrouw (9:1-6)	67
6.7	De Joden van de synagoge des satans zijn kinderen des vleses	68
6.8	Geen volkje in het volk, geen kerkje in de kerk!	69
6.9	Het voorbeeld van Ezau en Jakob (9:10-13)	69
6.10	Jakob niet verkoren omdat hij beter was dan Ezau	69
6.11	Dit alles was fundamentele openbaring omtrent Gods verbondswoord	70
6.12	De Joden van de synagoge des satans gehaat, de christelijke Joden geliefd	70
6.13	Gods verbond is en blijft een genade-verbond	71
6.14	Nogmaals: geen volkje in het volk, geen kerkje in de kerk	71
6.15	De afgevallenen Joden weerlegd en veroordeeld door hun eigen genesis	72
6.16	Het voorbeeld van Farao en Israël (9:14-24)	72
6.17	Ook het Nieuwe Verbond begint met de openbaring van Gods toorn over "Egypte" en zijn ontferming over Israël	72
6.18	De openbaring Gods tot zijn tegendeel verdraaid	73
6.19	Israël des doods schuldig door de zonde met het gouden kalf	73
6.20	Het voorbeeld van Ismaël en Izak (9:7-9)	68

6.21	Mozes' eerste voorbede om verzoening feitelijk afgewezen	74
6.22	Mozes' tweede voorbede om verzoening verhoord	74
6.23	Mozes' derde voorbede, om de verzekering van de verzoening, verhoord	74
6.24	Het gaat om de NAAM des HEEREN	75
6.25	Gods verbond is geen voorspelling van eeuwig behoud * maar laat ook de mogelijkheid van de verbondswraak open	75
6.27	De voorwerpen des toorns zijn gedood (9:27-29)	77
6.28	De ware kerk en de valse kerk bewijzen beide dat Gods Woord niet is vervallen	77
6.29	De aard van Israëls bondsbreuk die thans Gods verbondswraak inriep (9:30-10:13)	78
6.30	De liefde van Paulus	78
6.31	Het evangelie in Israël gepredikt, gehoord en ook verstaan maar niet door allen gehoorzaamd (10:14-21)	79
6.32	Het verband tussen Rom.9, 10 en 11	79
6.33	Ondanks de verbondswraak toch geen scheidbrief (11:1-6)	79
6.34	Zonder uitgevoerde verbondswraak geen overblijfsel	80
6.35	De overigen zijn verhard (11:7-10)	81
6.36	Er kunnen en zullen afgesnedenen opnieuw geënt worden (11:11-36)	82
6.37	Gods leiding in de feitelijke toedracht van de heilsgeschiedenis	83
6.38	De feitelijke toedracht belicht door Deut.32	84
6.39	De feitelijke toedracht bewijst opnieuw: de HEERE gedenkt in zijn toorn aan ontfermen	85
6.40	Niet alle verharde Joden worden tot naijver verwekt en behouden	85
6.41	Geen algemene verzoening; ook niet voor de verharde Joden	86
6.42	"leven uit de doden": verband tussen Rom.11:15 en Ezech.37	86
6.43	"Leven uit de doden": aanvangen van de vervulling	87
6.44	"Leven uit de doden": voleinding van de vervulling	88
6.45	Het gaat om gans Israël	89
6.46	Het gaat om de "indefectibilitas" van de kerk en daarin om de trouw en mogendheid des HEEREN	90
6.47	De ontrouw der mensen doet Gods trouw niet teniet	90
6.48	Paulus' zwaar te verstane woorden in Rom.11:25-26	92
6.49	Niet alle Joden van de synagoge des satans zullen zich bekeren	92
6.50	Energie van dwaling i.v.m de huidige staat Issraël	94
7.	DE VERBONDSGESCHIEDENIS WORDT VOORTGEZET	96
7.1	Ontstaan synagoge des satans voorbeeld van ontstaan latere valse kerken	96
7.2	De overeenkomstige bondshandel des HEEREN in Rom.11:20-22 voorzgd	96
7.3	De maat der ongerechtigheid steeds sneller vol	96
7.4	De valse kerken zijn kerken des satans	96
7.5	God haalt ook uit de valse kerken nog zijn volle getal	97
7.6	Tekenen dat aan de vindenstijd een einde komt	97
7.7	Het eerste teken: de toestand van de ware kerk	97
7.8	Het tweede teken: de toestand van de valse kerken	98
7.9	Het is God, die doden levend maakt, die beschikt	99
7.10	Wie wat er in de kerk gebeurt negeert en enkel kijkt naar de algemene wereldgeschiedenis, bekeert zich niet en zal daarom niets bemerken eer het voor hem voorgoed te laat is	99
7.11	Ons getuigenis tegen de valse profetie van de valse kerken	100
* 6.26	De voorwerpen van ontferming zijn "mijn volk" (9:25-26)	76 563

7.12 Om hetzelfde getuigenis zijn wij kerkelijk gedood	100
7.13 De opstanding der getuigen wacht op het "leven uit de doden"	101
7.14 "Heden, indien gij zijn stem hoort, verhardt uw harten niet". Hebr.4:7b; Ps.95:7-8	101

TWEDE DEEL:

"G A A T U I T V A N H A A R !"	105
---------------------------------	-----

DERDE DEEL:

OVERZICHT NEDERLANDSE KERKGESCHIEDENIS

I. VAN DE KERKPLANTING T/M DE REFORMATIE

1. VERBASTERDE EVANGELIEPREDIKING	112
2. HIERARCHIE	112
2.1 hoe de hiërarchie als kwaad te onderkennen valt	112
2.2 Elk christen gezalfd tot profeet, priester en koning	112
2.3 Het christenambt verbijzondert zich naar gelang Christus' gaven	113
2.4 Christus schenkt zijn gaven ook in de weg van de christelijke ijver	113
2.5 In het bijzonder ambt worden sommige gaven publiek erkend en geregeld	113
2.6 Het bijzonder ambt van "diaken"	114
2.7 Het bijzonder ambt van "ouderling"	114
2.8 Het ouderlingenambt t.a.v. de orde	114
2.9 Het ouderlingenambt t.a.v. de leer	114
2.10 Wat de bediening van Gods Woord betreft moeten de ouderlingen voorbeelden zijn voor alle christenen	115
2.11 De "dienaar des Woords" is een gespecialiseerde ouderling	115
2.12 Ook het bijzonder ambt van de dienaar des Woords doet niets af van het profetisch ambt áller gelovigen doch dient juist om dit te versterken	116
2.13 De bedoeling van het bijzondere ambt	116
2.14 Fundamentele betekenis van Ef.4:11-16 voor de bijzondere ambten	117
2.15 De liefde is de verkeersweg der heiligen	118
2.16 Hiërarchie; waar ze uit voortkomt en waar ze op uitloopt	118
2.17 Hiërarchie reeds in bijbelse tijd voorkomend en bestraft	119
2.18 De hiërarchie al spoedig na wegvallen apostelen ingesteld	120
2.19 Gewone gemeenteleden onbevoegd verklaard en daarom onschriftuurlijke ambten ingesteld	121
2.20 De authenticiteit en het gezag van Gods Woord afhankelijk gesteld van het ambt van de bisschop	121
2.21 Verdere ontwikkeling van de hiërarchie tot het pausdom	121
2.22 Lage peil van de gelovigen als ondeugdelijk argument voor hiërarchie	122
2.23 Onenigheden en partijschappen als ondeugdelijk argument voor hiërarchie	123
2.24 Vals Schriftbewijs: vervulling O.T. verloochend	124
2.25 Vals Schriftbewijs: de sleutelmacht gesteld in het ambt in plaats van in het Woord	124
2.26 Hiërarchie: de ruiter op het witte paard	125

3. HET MONNIKEN-WEZEN	125
3.1 Ieder christen leeft voor de Here; en dat naar Gods individuele schepping en leiding	125
3.2 De opkomst van het monniken-wezen uit de eigenwillige godsdienst	126
3.3 "Waardeloos en slechts dienend tot bevrediging van het vlees"	126
3.4 Een bron van bederf voor heel de kerk	127
4. HEILIGENVERERING E.A.	127
4.1 Gewoonte nooit regel des geloofs	127
4.2 Gewoonte als regel leidt tot vele valse leringen, bv. heiligenverering	128
4.3 Het ontstaan van de voorbede voor gestorvenen	128
4.4 Van voorbede vóór gestorvenen naar voorbede van gestorven heiligen	128
4.5 De "goede werken" van de "heiligen" een genadedepôt i.p.v. Christus	129
4.6 Wie de enige regel des geloofs loslaten helpen het beest op de troon	129
5. VERBASTERING VAN DE SACRAMENTEN	130
*5.1 De gereformeerde belijdenis over de sacramenten	130
*5.3 Het woord "sacrament" komt van het bijbelse "mysterion"	131
5.4 Hoewel de Schrift het evangelie als mysterion aanduidt heeft de kerk juist de sacramenten zo benoemd	132
5.5 Het geloof in Gods evangelie vervangen door het vertrouwen op het kerkelijk sacrament "ex opere operato"	132
5.6 De verbastering van de heilige doop	133
5.7 Reiniging van kleine zonden na de doop	133
5.8 Reiniging van grote zonden na de doop leidt tot scheurmaking en verbastering van de kerkelijke tucht	133
5.9 De doop betekent: het bloed van Christus reinigt van alle zonden	134
5.10 De verbastering van het heilig avondmaal	135
5.11 In eucharistie en mis Christus dagelijks geofferd voor de gemeente	135
5.12 "Vervloekte afgoderij": ontwikkeld binnen de wåre kerk!	136
5.13 Nog vijf zelfverzonnen "sacramenten" om de genade toe te dienen	136
5.14 Calvijn over het "sacrament" van het huwelijk	137
5.15 Vele "sacramentalia" om natuurlijke dingen te wijden	138
5.16 Ontferming voor een volk dat in duisternis wandelde	138
6. SCHOLASTIEK	139
6.1 De geestelijke stand bewaarder der wetenschap	139
6.2 De wetenschap wordt scholastiek	139
6.3 Middeleeuwse scholastiek: via de wetenschap omhoog tot God	140
6.4 Vermenging christelijke theologie en heidense filosofie	140
6.5 Dialektische methode in strijd met apostolische bevelen	141
6.6 Het oordeel van Gods Woord over de voortgaande negatie van deze apostolische bevelen	141
6.7 Echte wetenschap is een goede gave van God	142
6.8 Ontwikkeling van wetenschap en techniek niet te danken aan menselijke evolutie maar aan regering van de Allerhoogste	143
6.9 Gods regering door Christus met haast op weg naar de jongste dag	143
6.10 Ongelovige minderwaardigheidsgevoelens en fin de siècle-stemming	144
6.11 Vermenging met het ongeloof leidt tot valse leer over natuur en genade	145
6.12 De gevolgen en de doorwerking hiervan tot op de huidige dag	146
*5.2 Het bijzondere belang van de leer over de sacramenten	130 565

6.13	Het gebruik van het woord "christelijk"	148
6.14	De scholastiek kwam tot stand door de inschakeling van het natuurlijk verstand en leidde kerk en wereld opnieuw de nacht in	149
6.15	Blijvende kerkstrijd tegen het vertrouwen op het natuurlijk verstand	150
6.16	Onderwijs van prof. Lucas Lindeboom over "theologen" en "theologie"	151
6.17	Lindebooms strijd tegen Kuypers wetenschapsidee	155
6.18	Niets nieuws onder de zon	156
6.19	Job 28	157
6.20	Matthëüs 11:25-26	159
6.21	Slotopmerkingen	161
7.	MYSTIEK	162
7.1	De mysticus gaat af op zijn natuurlijk gevoel, óók t.a.v. de Schriftuitleg	162
7.2	Scholastiek en mystiek lijken vaak tegengestelden maar gaan meestal samen	162
7.3	In de mystiek onttrekt men zich aan een ellendige werkelijkheid	163
7.4	Nadere omschrijving van de mystiek en de mystieke techniek	164
7.5	Trinitarische onderscheiding van de mystiek binnen het christendom	165
7.6	Voortbrengselen van de mystiek ondanks vrome schijn te allen tijde slechts boos	166
7.7	Mystiek in de bijbelse tijd	166
7.8	Mystiek in de oude kerk en in de middeleeuwen	167
7.9	Mystiek als zonde tegen het tweede gebod bezocht in de geslachten	168
8.	ONDANKS BONDSBREUK DE KERK TOCH BEWAARD	168
8.1	Bij zo grote deformatie toch nog kerk?	168
8.2	Het antwoord van de Heilige Schrift	168
8.3	"Indien wij ontrouw zijn, Hij blijft getrouw"	169
8.4	Wat Gods trouw betekent voor de kinderen in een ontrouwe kerk	169
8.5	Gods trouw jegens de volwassenen in een ontrouwe kerk "wier hart den HEERE volkomen was toegewijd"	170
8.6	Gods trouw in de verlossing uit velerlei dwaling en ketterij	170
8.7	Door de ontrouw meer mensen verloren gegaan dan desondanks behouden	171
8.8	De beslissende betekenis van de Reformatie	171
8.9	De gevolgen van de beslissing voor de rechtspositie van kinderen e.a.	171
8.10	De gevolgen van de beslissing voor de volwassenen	172
8.11	Onwetendheid verandert niets aan de beslissing: Christus vergadert zijn kerk nog wel UIT maar nooit meer IN de valse kerk	172
8.12	Valse profetie gemaakt van Calvijns woorden	173
9.	DE GROTE REFORMATIE	173
9.1	Ook bij de Grote Reformatie waren er perioden en tijdstippen	173
9.2	Uitkijken met zogenaamde "voorlopers der Hervorming"	174
9.3	"Goede voorzichtigheid" geboden	174

<u>II. VAN DE REFORMATIE T/M DE AFSCHIEDING</u>	176
1. DE VREDE VAN HET BEGIN	176
2. DE KWADE INVLOED VAN DE POLITIEK	177
3. DE STRIJD TEGEN DE REMONSTRANTEN	179
3.1 De kerkelijk-politieke toestand waaruit het remonstrantisme opkwam	179
3.2 De listige valse leer van de Remonstranten	179
3.3 Kerkrecht en overheidsambt bij Remonstranten en Gereformeerden	180
3.4 Vervolgelingen door remonstrantse overheden leiden plaatselijk tot doleanties van gereformeerden	182
3.5 Beoordeling van deze doleanties	182
3.6 Vervolgelingen van de Remonstranten door de overheid leidt mede tot het kerkbederf van "de publieke kerk"	183
3.7.1 Dordrecht 1618-'19: de laatste Nationale Synode onder de Republiek	184
3.7.2 Dordrecht 1618-'19: vergadering van geleerden die Latijn spraken	184
3.7.3 Dordrecht 1618-'19: Oecumenische Synode, waarop ondanks ontrouw der mensen de remonstrantse ketterij werd veroordeeld	185
4. STRAKKE ORDENING - Dominocratie	186
4.1 Overheidsbemoeiing werkt dominocratie in de hand	186
4.2 Dominocratie het meest bevorderd door eigen kerkenordening	186
4.3 Kerkenordening nodig volgens de Schrift	187
4.4 Opzet K.O.: "middelmattige dingen" in de vrijheid der kerken	187
4.5 Opzet K.O.: dingen die wel in de kerkenordening moeten	188
4.6 Het grote verschil tussen de leer en de orde	189
4.7.1 Eerste dwaling: de orde veracht voorzover ze niet rechtstreeks op Gods Woord gegrond is	190
4.7.2 Tweede dwaling: de eigen orde gelijkgesteld met Gods Woord en uiteindelijk boven Gods Woord verheven	190
4.8 De verkeerde achtergronden bij de totstandkoming van de K.O.	191
4.9 Eerste voorbeeld van strakke ordening: het tuchtrecht	192
4.10 Het "zeggen aan de gemeente" in theorie nog geregeld naar de Schrift	193
4.11 Het "zeggen aan de gemeente" in de praktijk veranderd in aangifte doen bij "de geestelijke politie"	194
4.12 Tucht is volgens Gods Woord geen geheime kerkeradszaak maar de taak van de ganse gemeente	195
4.13 De regeling van het tuchtrecht in de D.K.O. niet tot opbouw van de mondige christelijke gemeente	196
4.14 Tweede voorbeeld van strakke ordening: de regeling van het domineesambt	197
4.15.1 De "profetieën" van Zwingli in Zürich	198
4.15.2 De oefeningen voor predikanten van Calvijn in Genève	199
4.15.3 De "profetieën" van de Nederlandse vluchtelingengemeente in Londen	199
4.15.4 De "profetie" in de Waalse vluchtelingengemeenten in Engeland	199
4.15.5 Het Convent van Wezel legt de "profetieën" aan banden en maakt van de "profeten" bijzondere ambtsdragers	199
4.15.6 Na Wezel geen "profeten" meer; alleen dominees mondig	201
4.16 Het bijzonder ambt van de dienaar des Woords zoals het naar de Schriften behoort te functioneren	201

4.17	Toetsing en beoordeling van de historische ontwikkeling geschetst in 4.15	202
4.18	Wie vluchtten in de conventikelen gediscrimineerd, en achterhaald door nog meer ordeningsgeweld	204
5.	ONTROUW EN AFVAL DOOR HET VERTROUWEN OP HET BEDORVEN VERSTAND	206
5.1	"Theologie" met inschakeling van bedorven verstand roept altijd weer Gods verbondswraak in	206
5.2	Middeleeuwse scholastiek heeft opkomst Renaissance en Humanisme tot gevolg	207
5.3	Humanistische invloeden op de Reformatie	208
5.4	"Natuurlijke godskennis" leidt tot "wetenschappelijke" theologie	209
5.5	"Wetenschappelijke" theologie verdringt Gods Woord en maakt Gods volk onmondig	210
5.6.1	Rom.2:14-15 leert geen ingeschapen natuurlijke godskennis	211
5.6.2	Art.16 N.G.B. kent geen kleine overblijfselen van de goede mens	213
5.6.3	Dordtse Leerregels III/IV.4 geeft geen voet aan een natuurlijke theologie	214
5.7.1	Opkomst van het gereformeerd theologisch onderwijs	215
5.7.2	Het onderwijs aan Calvijns gymnasium academicum in Genève	216
5.7.3	Naast humanistische ook scholastieke invloeden in het calvinistisch onderwijs	217
5.7.4	Navolging van dit calvinistisch onderwijs in ons land bevordert de opkomst van een gereformeerde scholastiek	218
5.8.1	Johannes Maccovius, door A.Kuyper jr. geroemd als de grote grondlegger van de gereformeerde scholastiek in de Nederlanden	218
5.8.2	Een staaltje van de maccoviaanse scholastiek	219
5.8.3	Eerste kwaad: vervreemding van de Schrift	221
5.8.4	Tweede kwaad: bevordering van onmondigheid en hiërarchie	221
5.8.5	Derde kwaad: invoering van het kerkbederf van de polemie	222
5.8.6	Maccovius' verdediging van de scholastiek met beroep op de Schrift	223
5.8.7	Weerlegging van deze maccoviaanse verdediging van de scholastiek	224
5.8.8	Doorwerking en uitkomst van het herhaalde scholastieke kwaad	226
5.9	Het samengaan van scholastiek en mystiek	228
5.10	Inschakeling van het bedorven verstand in de theologie zet de deur open voor het rationalistisch ongeloof van de "Verlichting" en loopt uit op Gods eschatologische oordelen	228
6.	ONTROUW EN AFVAL DOOR HET VERTROUWEN OP HET BEDORVEN GEVOEL	230
6.1	Ontrouw in de kerk bestreden met mystiek	230
6.2	Deze mystiek was reeds aanwezig bij de eerste Piëtisten; zij vormt geen "correctie" van de scholastiek en zet de oude Nederlandse mystieke traditie voort	231
6.3	De Piëtisten haalden de wissel over naar het mystieke spoor; hun ijver was daarom zonder verstand en zeker niet reformatorisch	232
6.4	De mystiek bij Piëtisme en Nadere Reformatie was hypostolè	233
6.5	Hypostolè is een grondhouding: de ziel of het hart is niet recht; al lijkt daarom de afwijking aanvankelijk ook nog zo onschuldig: als het deze ongeloofshouding is die aan het licht komt, is het altijd uiterste ernst	234

6.6	Gevolgen van deze hypostolische grondhouding voor het persoonlijk geloofsleven	235
6.7	Gevolgen van deze hypostolische grondhouding voor de beschouwing van de kerk	237
6.8.1	Gevolgen van deze hypostolische grondhouding voor de Schriftuitleg	238
6.8.2	Het allegoriseren	239
6.8.3	Het exemplarisme	243
6.9.1	Beschouwing van de kerkelijke situatie, waarin de hypostolische grondhouding aan het licht kwam en die ook de achtergrond vormde van de labadistische crisis	247
6.9.2	Jean de Labadie in zijn weg van activistische mystiek welke tot scheurmaking leidde	248
6.9.3	Voorstanders Nadere Reformatie, ofschoon niet minder mystiek dan De Labadie, schrikken terug van afscheiding ter wille van een zuivere kerk van wedergeborenen, welke leer dan ook totaal onschriftuurlijk is	251
6.10.1	Labadisme dringt Nadere Reformatie tot bewuste keus voor een lijdelijke mystiek met de leer van een zichtbare en een onzichtbare kerk	252
6.10.2	Jacobus Koelman en zijn weg van lijdelijke mystiek welke tot conventikelvorming leidde	253
6.10.3	De HEERE komt over alle ontrouw en hypostolè met zijn verbondswraak en bewaart en handhaaft aldus de kerk als "een heilige vergadering van ware christgelovigen"	255
6.10.4	De leer van een zichtbare en een onzichtbare kerk c.a. is "loze kalk"	256
7.	DE VERWORDING TOT NEDERLANDS HERVORMDE KERK	259
7.1	Van voedsterheren tot koningsbewind	259
7.2	Het reglement van 1816	261
7.3	"Stomme honden die niet kunnen blaffen"	263
7.4.1	Ware godsdienst of wetteloosheid?	265
7.4.2	Vreemd vuur op het altaar; Lev.10:1-7	266
7.4.3	Holwerda over: "De Geest des HEEREN toog Gideon aan"; Richt 6:34	266
7.4.4	Gehoorzaamheid is beter dan offeranden; 1 Sam.15	268
7.4.5	De Geest des HEEREN verzoeken; Hand.5:1-11	269
7.4.6	Hosanna: "De zaligheid is van onze God en van het Lam"	270
7.5	De doorwerking van de wetteloosheid	272
8.	DE VERWORDING IN DE LEER NA 1800	275
8.1	Van natuurlijke theologie tot de duisternis van de "Verlichting"	275
8.2	De doorwerking van de Verlichting in Nederland na 1800	276
8.3.1	Haten wie de HEERE haten	279
8.3.2	Houding en handelwijze van de profeten onder Israël	281
8.3.3	Het voorbeeld van de hoogste Profeet en Leraar	283
8.3.4	Het ambt van ieder christen om in de kerk tot het uiterste scherp en onverdraagzaam te strijden tegen valse leraars en hun leer	284
8.4.1	Het Réveil	285
8.4.2	Het Réveil vóór 1834 binnen de ontrouwe kerk	286
8.4.3	Het Réveil na 1834 in de valse kerk	288
8.5	De reactie van de mystieke kringen	292
9.	DE AFSCHIEDING	293
9.1	Hendrik de Cock	293
9.2	De openlijke strijd tegen de publieke valse leer en ontrouw	296
9.3	De activering van het ambt aller gelovigen	300

9.4	De ijdele raad der volken	304
9.5	De procedure tot schorsing en afzetting van H.de Cock	307
9.6	De Afscheiding te Ulrum	314
9.7	De Afscheiding elders in Nederland	319
9.7.1	H.de Cock	319
9.7.2	H.P.Scholte	320
9.7.3	A.Brummelkamp	321
9.7.4	S.van Velzen	323
9.7.5	A.C.van Raalte	326
9.7.6	G.F.Gezelle Meerburg	328
9.7.7	Nog andere afscheidingen	329
9.8	Niet uit werken maar uit de roepende	332
9.8.1	De hypostolè van de "lopers" niet bestraft maar toegelaten	333
9.8.2	De afscheiding door hypostolè uitgesteld	335
9.8.3	Hypostolè verhindert gehoorzaamheid	337
9.8.4	Ondanks de Afscheiding de hypostolè niet overwonnen of: gehoorzaamheid verdraaid tot hypostolè	338
9.8.5	De Acte en de beschouwing van de Hervormden	341
9.8.6	Het goede en het verkeerde in De Cock's beroep op de koning	344
9.8.7	Het boekje van Klok en de gezangenkwestie	346
9.8.8	De scheurmakingsleer van Scholte	349

VERVOLG NA 1985 VANAf 2015

9.8.9	Gods gunst doet Jakobs zaad opnieuw in vrijheid wonen	351
-------	---	-----

III VAN DE AFSCHIEDING TOT HEDEN

1.	De bondshandel van de HEERE niet onderkend	353
2.	Gevolg: na 1834 geen opbouw maar afbraak	354
3.	"Kerkelijke verdeeldheid" van de "gereformeerde gezindte" na 1834	354
4.	ONTWIKKELING VAN HET CALVINISTISCH CRITERIUM VOOR REFORMATIE OF AFSCHIEDING	
4.1	"Vestigia ecclesiae" - de Wereldraad van Kerken - prof.dr.J.Faber	355
4.2	Calvijn over de "vestigia ecclesiae"	356
4.3	Calvijn: criterium voor reformatie is de zwaarte van de aanwezige valse leer en ontrouw van de kerk	357
4.4	Het criterium van Calvijn voorbereid ten tijde van de kerkvaders	359
4.4.1	Cyprianus	360
4.4.2	De Donatisten	361
4.4.3	Augustinus	362
4.5	Calvijns criterium is verwarrend en leidt tot misbreuk	364
5.	EEN NEVEL VAN ONWETENDHEID DOOR EEN REDENEREN VANUIT GODS VERBORGEN PREDESTINATIE INPLAATS VAN EEN ZIEN VAN GODS BONDSHANDEL	366
5.1	Enige "nevel van onwetendheid"	366
5.2	Aan de vruchten zult gij hen kennen	367
5.3	"Het is niet alles Israël wat Israël genaamd wordt"	368
6.	OPENBARING O.T. OVER GODS BONDSHANDEL	
6.1	Bediening van de zegen en de vloek aan Israël onder het O.T.	370
6.2	7.000 overgelaten, en de tronk een heilig zaad	372
6.3	Gods openbaring over zijn verbondshandel in de centrale historie van de babylonische ballingschap	372
6.4.	De HEERE gedenkt zijn verbond met Abraham en zendt daarom een profeet gelijk Elia	375

—	7. OPENBARING N.T. OVER GODS BONDSHANDEL	
—	7.1 De messias geboren in een ontrouw verbondsvolk of een gedeformeerde kerk	377
—	7.2 Johannes doopt tot bekering opdat de ban Israël niet uitroeit vóórdat Christus zijn werk heeft kunnen volbrengen	378
—	7.3 Messias Jezus is trouw in een ontrouwe kerk en sterft voor een volk van zondaren	379
—	7.4 Wie zich afscheidt van een ontrouwe of gedeformeerde kerk is Christus niet waardig	381
—	X X 7.5 De Leidsman onzer behoudenis verdeelde zijn kerkvolk niet naar Gods verborgen praedestinatie maar hield Zich aan de geopenbaarde dingen	381
—	7.6 De enige Zaligmaker veroordeeld en de door Gods Geest gewerkte vraag van de discipelen in Hand.1:6 uitgelegd als vleselijk onbegrip	384
—	X X 7.7 Omdat "het ganse huis Israëls" op Pinksteren nog Gods verbondsvolk is, komt daarna "de dag des HEEREN" met "het herstel van het Koningschap voor Israël"	385
—	X X 7.8 Christus verklaart in Hand.1:7-8, dat het herstel of de reformatie van de kerk komt wanneer Jahwe zijn verbondsrecht bedient, waarbij de discipelen moeten meewerken als getuigen	386
—	X X 7.9 Schriftuurlijk criterium voor afscheiding is de voleinding van het getuigenis, blijkend uit het doden van de twee getuigen door het beest	387
—	7.10 Het herstel of de reformatie van de kerk is het evangelie voor alle volken	388
—	7.11 IJveraars voor de wet waren geen Judaïsten maar beleefden de schaduwen als sacramenten van de werkelijkheid van Christus	390
—	7.12 De eschatologie verduisterd	395
—	8. EVANGELISCHEN GEHEEL VERDWAALD DOOR HUN BLINDHEID VOOR GODS BONDSHANDEL	
—	8.1 Evangelischen veroordelen de "vervangingsleer" van de Gereformeerden en nemen de schaduwen "letterlijk"	398
—	8.2 Evangelischen zijn blind voor de nieuwtestamentische bondshandel van de HEERE	399
—	8.3 Geen vervanging, geen duizendjarig rijk, maar herstel van van Koningschap voor Israël, want Gods goedertierenheid is tot in eeuwigheid	401
—	9. REFORMATORISCHE DWAALWEGEN WEERLEGD	
—	9.1 Wie de HEERE uitroeit uit zijn volk is geen bondeling, kerklid of gelovige meer	402
—	9.2 IJver voor God, maar zonder verstand	405
—	9.3.1 "Mijn volk" in Babylon	407
—	9.3.2 Een juk, dat noch onze vaders noch wij hebben kunnen dragen	408
—	9.3.3 Het Oude verbond niet onberispelijk	409
—	9.3.4 Het "geheimenis" van Rom.11:27	410
—	9.3.5 "Kinderen des vleses" kunnen weer worden "kinderen der belofte"	411
—	9.3.6 De ongerechtigheid der mensen doet Gods trouw niet teniet	411
—	9.3.7 "Mijn volk" in Babylon is ongelovig zolang het daar blijft	412

10. GODS GAVEN BUITEN DE KERK MAKEN DAAR NIEMAND TOT EEN BONDELING	
10.1 Hoe moeten Gods gaven buiten de (ware) kerk worden beoordeeld?	413
10.2 De wereld misbruikt Gods goede gaven tot een evolutie in de boosheid	415
10.3 Ondanks Rom.9:4-5 zijn de Joden van de synagoge van de satan kinderen van het vlees gelijk Ismaël en de Ismaëlieten	417
10.4 Ondanks al hun voorrechten naar Rom.9:4-5 zijn de Joodse werkers der wet evenmin Gods verbondsvolk als de Edomieten	419
10.5.1 Krachtens Gods GEOPENBAARDE uitverkiezing is heel Israël, ofwel heel de kerk, UITVERKOREN	421
10.5.2 Bondelingen, die in hardnekkig ongeloof zelf van hun kant het verbond verbreken, worden naar geldend bondsrecht uitgeroeid en VERWORPEN	422
10.5.3 Krachtens Gods VERBORGEN uitverkiezing begiftigt God in de tijd sommigen met het geloof en anderen niet	424
10.5.4 Verbondsgeschiedenis bevestigt achteraf Gods verborgen verkiezing	426
10.6.1 Gods Woord buiten de ware kerk blijft het Woord van God, maar ligt daar onder een bedekking	428
10.6.2 Joden en leden van valse kerken, scheurkerken en sekten zijn geen heidenen maar "Ismaëlieten en "Edomieten"	429
10.6.3 Werkers der wet helpen zichzelf buiten de kerk ten verderve; gelovigen worden door Christus behouden in zijn ware kerk	430
10.6.4 Eigenwijzen gaan met Babylon ten onder, maar geliefden mogen wederkeren tot een nieuw Jeruzalem	433
11. GEVOLGEN VAN DE BLINDHEID VOOR GODS BONDSHANDEL IN DE AFSCHIEDING VAN 1834	
11.1 De verbondshandel van de HEERE is na 1834 uitgelopen op de totale verbondswraak over alle menselijke raadslagen	435
11.2 Gebrek aan kennis van eigen ellende vóór 1834 voert daarna tot ondankbaarheid voor de verlossing in de Afscheiding	437
11.3 Mensen Gods gelijk Elia leven kerkelijk mee en bidden om vervulling van Gods beloften en bedrijvingen van het verbond	439
11.4 Evenals de redding en wedergeboorte van de individuele zondaar is de reformatie van een gedeformeerde kerk alleen mogelijk door Christus	441
11.5 Onbekend met Gods gerechtigheid vertrouwt men op eigen gerechtigheid en komt men in opstand tegen de HEERE en zijn Gezalfde	444
12. VERBONDSGESCHIEDENIS NA DE AFSCHIEDING	
12.1 Door de Schriftopenbaring klaart Gods Geest de nevels op, zodat wij de bondshandel van de HEERE in de kerkgeschiedenis leren zien en eren (vgl.Ps.119, vers 9 berijmd)	447
12.2 Verdeeldheid door eigen wegen en wijsheden	447
12.3 Verkeerde "Apologie van de Afscheiding" uit 1856	449
12.4 Restauratie inplaats van reformatie	450
12.5 Samenspreking van A.Brummelkamp contra het "standpunt" van de synode van Amsterdam-1851	451
12.6 Christus die wandelt tussen de kandelaren niet in het oog gehouden	453
12.7 Strijd tussen Drentse en Gelderse Richting onderdrukt door kerkelijke tolerantiepolitiek	456
12.8 Kuypers "Tractaat van de Reformatie der Kerken"	458

12.9	Alleen het verlossingswerk van de HEERE is wijs	460
12.10	De Vereniging van 1892 was menselijke wijsheid, die leidde tot deformatie en scheurmaking	462
12.11	De leer van "tweeërlei theologie" en een "christelijke wetenschap"	464
12.12	De leer van "de pluriformiteit van de kerk"	466
12.13	De leer van de pluriformiteit van de kerk is onschriftuurlijk en vals	469
12.14	De goedertierenheid van de HEERE miskend en verduisterd	471
12.15	Weerlegging van enkele argumenten gebruikt vóór de pluriformiteitsleer	472
12.16	Polemiek van K.Schilder tegen de pluriformiteitsleer	476
12.17	Rekenen naar de geopenbaarde dingen van het Woord dat niet vervallen is	478
12.18	De pluriformiteitsleer ingeruild voor de valse oecumene van de Wereldraad van Kerken	478
12.19	Evangelischen en gereformeerden zijn niet gebleven bij de goedertierenheid	480
12.20	Kuypers scholastieke verkiezingsleer leidt tot de binding aan de leer van de veronderstelde wedergeboorte als grond voor de doop	483
12.21	Bestrijding van Kuypers leer van de veronderstelde wedergeboorte	485
12.22	Wel polemiek maar niet de ernst van het getuigenis	487
12.23	1944: de HEERE plaatst voor de keus: de verkiezings-theologie òf de schriftuurlijke verbondsleer	489
12.24	De kerkstrijd toegespitst op de kinderdoop	493
12.25	De wijsheid van God <u>niet</u> gekend door de wijsheid van de verkiezingstheologen	495
12.26	Gods verbondshandel in de Vrijmaking van 1944	497
12.27	Opkomst van het vrijgemaakte verbondsmethodisme	499
12.28	Valse leer van prof.C.Veenhof c.s.: God wil kerkelijke eenheid op grond van het verbond met alle gedoopte mensen	501
12.29	Valse leer van de hypostolischen: God wil kerkelijke scheiding tussen trouw en ontrouw verbondsvolk	502
12.30	Getuigenis tegen de valse leer over verbond en kerk leidt tot veroordeling, ambtelijke vermaning, censuur en buitensluiting	504
12.31	Generale Synode van Hattem-1972 schrijft principieel de kerk meer macht en autoriteit toe dan Gods Woord	507
12.32	Hattem-1972 veroordeelt de schriftuurlijke leer omtrent Gods bondshandel	508
12.33	De weg naar de beslissing in elke wettige plaatselijke kerk	510
12.34	De Entscheidung (beslissing) na de brief van 31 oktober 1975	512
12.35	Bittere wortel van eigengerechtigheid in de goede kerkstrijd	514
12.36	Besmetting door de bittere wortel in Wachterkringen	516
12.37	De wraak komt alleen toe aan de HEERE	517
12.38	Niet door onttrekking maar door geloofsgehoorzaamheid zal de rechtvaardige leven	518
12.39	J.Y.Poortinga en H.Elsinga besluiten zich te bekeren van hun hypostolè	521
12.40	De beslissing in Buitenpost en Haulerwijk	522
12.41	Herinstituering "technisch" alleen mogelijk in de weg van de liefde	524
12.42	Teruggekeerd tot dwaasheid (Ps.85:9)	527
12.43	Zonder het offer van Psalm 51, vers 9, geen deel noch recht, in Jeruzalem	529
12.44	"Gaaf uit van haar, mijn volk!"	531

BIJLAGEN

I. Brief van 15 mei 2015 aan directie en redactie van het Nederlands Dagblad en het Reformatorisch Dagblad	535
II. Stichting Martyrion	557
Inhoudsopgave	561